ಕನ್ನಡ

ಯುವಭಾರತಿ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಭಾಗ 4 ಕ

ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಅನುಚ್ಛೇದ 51 ಕ

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕನ ಈ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದರೆ ಅವನು-

(ಕ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯ ಆದರ್ಶಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.

(ಖ) ಸ್ವಾತಂತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

(ಗ) ದೇಶದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ, ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕು.

(ಘ) ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು.

(ಙ) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತರುವಂತಹ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

(ಚ) ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.

(ಛ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸಜೀವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಿರಿ.

(ಜ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಿಜ್ಞಾಸು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(ಝ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

(ಞ) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.

(ಟ) 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೋಷಕರು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಸರಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಕ್ರಮಾಂಕ: ಅಭ್ಯಾಸ - 2116/(ಪ್ರ.ಕ. 43/16) ಎಸ್‌ಡಿ-4 ದಿನಾಂಕ 25.4.2016 ಅನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯು ದಿನಾಂಕ 30.1.2020ರಂದು ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 2020-2021 ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ

ಯುವಭಾರತಿ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ - 4.

A9J4R8

ತಮ್ಮ ಸ್ಮಾರ್ಟಫೋನದ DIKSHA App ಮೂಲಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟದ ಮೇಲಿರುವ Q.R. Code ದ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾಠದಲ್ಲಿರುವ Q.R. Code ದ ಮೂಲಕ ಆ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತ ದೃಕ್-ಶ್ರಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುವುದು.

ಪ್ರಥಮಾವೃತ್ತಿ : 2020
ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ : 2022

© ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ – 4

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳದ ಸಂಚಾಲಕರ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಉದ್ಧೃತಗೊಳಿಸಬಾರದು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ	:	ಡಾ. ಬಿ. ಬಿ. ಪೂಜಾರಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಕೆ. ರಘುನಾಥ, ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಂ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಕಾಪಸೆ, ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ. ಸಂಗೊಂಡಾ ಚ. ಮಾಳಿ, ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಸಿ. ಪೂಜಾರಿ, ನಿಮಂತ್ರಿತ ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಎಂ. ಬಿಳ್ಳೂರ, ಸದಸ್ಯ – ಸಚಿವ
ಕನ್ನಡ ಅಭ್ಯಾಸಗಟ ಸದಸ್ಯರು	:	ಶ್ರೀ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಜಂ. ಬನ್ನಿಮಠ ಶ್ರೀಮತಿ. ಶೈಲಜಾ ಜಿ. ದೇಶಪಾಂಡೆ
ಸಂಯೋಜನ ಪ್ರಮುಖರು	:	ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಎಂ. ಬಿಳ್ಳೂರ, ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎಮ್ . ಗಣಾಚಾರಿ, ಸಹಾಯಕ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ
ಮುಖಪುಟ	:	ಶ್ರೀ. ವಿವೇಕಾನಂದ ಪಾಟೀಲ
ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ	:	ಕೇಸನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಬ್ಯೂರೋ, ಮುಂಬಯಿ
ನಿರ್ಮಿತಿ	:	ಶ್ರೀ. ಸಚ್ಚಿತಾನಂದ ಆಫಳೆ. ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಚಿಂದರಕರ, ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಡಲೋಸಕರ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ
ಕಾಗದ	:	70 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಮ್. ಕ್ರೀಮ್‌ವೋವ್ಹ್
ಮುದ್ರಣಾದೇಶ	:	
ಮುದ್ರಕರು	:	
ಪ್ರಕಾಶಕರು	:	**ಶ್ರೀ. ವಿವೇಕ ಗೋಸಾವಿ,** ನಿಯಂತ್ರಕ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಭಾದೇವಿ, ಮುಂಬಯಿ – 25.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಾವು, ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮ
ಸಮಾಜವಾದಿ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು
ಹಾಗೂ ಅದರ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ :
ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ **ನ್ಯಾಯ;**
ವಿಚಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ
ಮತ್ತು ಉಪಾಸನಾ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;**
ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ **ಸಮಾನತೆಯು;**
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು
ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗೌರವವನ್ನು
ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು
ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವ **ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು**
ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ;
ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಇಂದು ದಿನಾಂಕ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ನವ್ಹೆಂಬರ, ೧೯೪೯ ನೆಯ ಇಸವಿ
ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮಿತ
ಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವತ: ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಜನಗಣಮನ-ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯ ಹೇ
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ।

ಪಂಜಾಬ, ಸಿಂಧು, ಗುಜರಾತ, ಮರಾಠಾ,
ದ್ರಾವಿಡ, ಉತ್ಕಲ, ಬಂಗ,

ವಿಂಧ್ಯ, ಹಿಮಾಚಲ, ಯಮುನಾ, ಗಂಗಾ,
ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿತರಂಗ,

ತವ ಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ, ತವ ಶುಭ ಆಶಿಸ ಮಾಗೇ,
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯಗಾಥಾ,

ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯ ಹೇ,
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ।

ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ,
ಜಯ ಜಯ ಜಯ, ಜಯ ಹೇ॥

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತ ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಬಂಧು-ಭಗಿನಿಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಾಗೂ ಬಹುವಿಧವಾದ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಗೆ ತಕ್ಕವನಾಗಿರಲು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಇಡುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ಕರ್ಷ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಸುಖವುಂಟು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪ್ರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರರೆ,

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಾಗತ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯ ಕನ್ನಡ ಯುವಭಾರತಿ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಡಲು ನಮಗೆ ವಿಶೇಷ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಯೋಮಾನ ಹಾಗೂ ಆಕಲನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮೂಡಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆದು ಅವರು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಹನಶೀಲತೆಯನ್ನು, ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು, ಸಮಕಾಲೀನ ಅರಿವನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಅರಿವನ್ನು, ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆ ಹಾಗೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಲೇಖನಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು, ಭಾಷಣ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು, ನಿರೂಪಣೆಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಅನುವಾದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮಗಿದೆ.

ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ದೋಷರಹಿತವೂ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದೂ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯ ಆಯ್ದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಾಗೂ ತಜ್ಞರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರಿಂದ ಬಂದ ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಯೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಕ್ಯೂಆರ್ ಕೋಡ್ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕ್ಯೂಆರ್ ಕೋಡ್ ಮೂಲಕ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾಹಿತಿ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಟ ಸದಸ್ಯರ ವಿಶೇಷ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಂಡಳವು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಪಾಲಕರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವರೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ.

(ವಿವೇಕ ಗೋಸಾವಿ)
ಸಂಚಾಲಕ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ
ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ-4.

ಪುಣೆ
ದಿನಾಂಕ: 21 ಫೆಬ್ರುವರಿ 2020
ಭಾರತೀಯ ಸೌರ: 2 ಫಾಲ್ಗುಣ 1941

ಭಾಷಾ ವಿಷಯದ ಕ್ಷಮತೆಗಳು : ಕನ್ನಡ ಪ್ರಥಮಭಾಷೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯ ಕ್ಷಮತಾ ವಿಧಾನಗಳು

ಕ್ಷಮತೆಗಳು	
ಶ್ರವಣ	1. ಶ್ರಾವ್ಯಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯ ಚರ್ಚೆ, ಪರಿಸಂವಾದ, ನಿವೇದನೆ, ಸೂತ್ರಸಂಚಾಲನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಭಾಷಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಕಿತ್ಸಕ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. 2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವ ಸೂಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದು. 3. ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಸಂವಾದ-ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಬರುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಂತದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಾಧಿಕವಾಗಿ ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸಲು ಬರುವುದು. 4. ಭಾಷಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಶ್ರಾವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲವೆಂದು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. 5. ಅಂತರಜಾಲದ (ಇಂಟರ್ನೆಟ್) ಮೇಲಿಂದ ಲಿಂಕ್ಸ್, ಕ್ಯೂ.ಆರ್. ಕೋಡ್, ವ್ಹಿಡಿಯೋಜ್, ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ದೃಕ್-ಶ್ರಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಪೂರಕ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿಕಸಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
ಭಾಷಣ/ ಸಂಭಾಷಣ	1. ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಾಗ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕ ವಿಚಾರಗಳ ರಚನೆಗಾಗಿ ವಿಷಯಾನುರೂಪ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬರುವುದು. 2. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಬರುವುದು. 3. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಘಟಕಗಳ ಸಾದರೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. 4. ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಂತದ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಮಂಡಿಸಲು ಬರುವುದು. 5. ಭಾಷಣ-ಸಂಭಾಷಣ ಕೌಶಲ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು.
ವಾಚನ	1. ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಭಿವಾಚನ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. 2. ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಳ (ವೆಬ್‌ಸೈಟ್)ಗಳ ಮೇಲಿನ ಇ-ಬುಕ್ಸ್, ಇ-ನ್ಯೂಜ ಮತ್ತು ಇ-ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ವಾಚನ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಲು ಬರುವುದು. 3. ಸ್ಪರ್ಧಾಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪಯುಕ್ತ ಘಟಕಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ವಾಚನ ಮಾಡುವುದು. 4. ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಭ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಾಚನ ಮಾಡುವುದು. 5. 'ಆಸ್ವಾದದ ಸಲುವಾಗಿ' ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಾಚನ ಮಾಡುವುದು.
ಲೇಖನ	1. ಪಾಠದ ಆಶಯ ಹಾಗೂ ಆ ಪಾಠದಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಸಹ ಸ್ವಂತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸ್ವಂತದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಬರುವುದು. 2. ಪಡೆದ ಅನುಭವ, ಮಾಡಿದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳ ಸಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಬರುವುದು. 3. ಸ್ವಂತದ ಬ್ಲಾಗ್ ಬರೆಯಲು ಬರುವುದು. 4. ಅನುವಾದ ಲೇಖನದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡುವುದು.
ಅಧ್ಯಯನ ಕೌಶಲಗಳು	1. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಶವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಬರುವುದು. 2. ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಘಟನೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಲು ಬರುವುದು. 3. ಅಂತರಜಾಲ (ಇಂಟರ್ನೆಟ್) ಬಳಸಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು. 4. ಕಂಪ್ಯೂಟರನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆ್ಯಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೃತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬರುವುದು. 5. ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಘಟಕಗಳ ಕೂಲಂಕಷ ಆಕಲನೆ ಮಾಡಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲು ಬರುವುದು. 6. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಆಕಲನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸುವುದು. 7. ಬಹುಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು. 8. ವಾಙ್ಮಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿರುಚಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಂಗತವಾಗುವುದು. 9. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗಳ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಃ ತನ್ನನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ವಿಕಸಿತ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು.
ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ	1. ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ -ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಕಾವ್ಯಗುಣ, ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು, ಕಾಲದ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಪಡೆನುಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು. 2. ಭಾಷಾ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು, ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದ ಶಬ್ದಗಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಗಾದೆಮಾತುಗಳ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಲ್ಪನೆಗಳ ಆಕಲನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಂತದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಅನ್ವಯವನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯ ಪೂರ್ಣ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲು ಬರುವುದು.

ಪರಿವಿಡಿ

ಪದ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಅ.ನಂ	ಪದ್ಯಗಳು	ಕವಿಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗಹೃದಯ	ಕುವೆಂಪು	1
2.	ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು	ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	3
3.	ಕನ್ನಡ ಕುಲ	ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ	7
4.	ತುಳಸೀಕಟ್ಟೆ	ಬಿ. ಎ. ಸನದಿ	11
5.	ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು	ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ	14
6.	ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಹಾಕಬೇಡಿ ನಾವು ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ	ಇಂದಿರಾ ಶಿವಣ್ಣ	17
7.	ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ	ಪುರಂದರದಾಸರು	21
8.	ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು	ಸರ್ವಜ್ಞ	24
9.	ಉತ್ತರಕುಮಾರನ ಪೌರುಷ	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ	27
10.	ಪಗೆವರ ನಿಟ್ಟೆಲ್ವಂ ಮುಱಿ ವೊಡೆನಗೆ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಾ	ಪಂಪ	31

ಗದ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಅ.ನಂ	ಗದ್ಯಗಳು	ಲೇಖಕರು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಪ್ರೀತಿಯ ಮೀಮಾಂಸೆ	ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿ	34
2.	ಪರಿಹಾಸ	ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ	40
3.	ಯೋಗದಿಂದ ರೋಗಮುಕ್ತಿ	ಗಂಗಾಧರ ವರ್ಮಾ	44
4.	ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಪಂಚ	ಅಜ್ಜಂಪುರ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ	51
5.	ಜೋಗದ ಜಲಪಾತ	ನಾ. ಡಿಸೋಜ	56
6.	ಮೋಚಿ	ಭಾರತೀಪ್ರಿಯ	61
7.	ಮನುಷ್ಯನಾಗದ ಕತ್ತೆ	ಸು. ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	68
8.	ಕಸಬರಿಗೆಗೊಂದು ಬಿ(ಖಿ)ನ್ನವತ್ತಳೆ	ಗುರುದೇವಿ ಹುಲೆಪ್ಪನವರಮಠ	72
9.	ಮೇರಿ ಕೋಮ್	ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ	76
10.	ನಂದಿಮಿತ್ರನ ಕಥೆ	ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ	80

ಸ್ಥೂಲ ಅಭ್ಯಾಸ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಪಾಠಗಳು	ಲೇಖಕರು	ಪುಟ ಸಂ
1.	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ	ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಪಾಟೀಲ	85

ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಭಾಗ

ಅ.ನಂ	ಪಾಠಗಳು	ಪುಟ
1.	ಸಮಾಸಗಳು	101
2.	ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	102
3.	ತತ್ಸಮ – ತದ್ಭವಗಳು, ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ, ಪಡೆನುಡಿಗಳು, ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿ	103
4.	ಗ್ರಾಮ್ಯರೂಪಗಳು	104
5.	ಛಂದಸ್ಸು – ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳು	105
6.	ಅಕ್ಷರಗಣಗಳು	110
7.	ಅಂಶಗಣಗಳು	115
8.	ಅಲಂಕಾರಗಳು	117
	I) ಉಪಮೆ	
	II) ರೂಪಕ	
	III) ದೃಷ್ಟಾಂತ	
	IV) ಅಪಹ್ನುತಿ	

ಲೇಖನ ಕೌಶಲ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಅ.ನಂ	ಪಾಠಗಳು		ಪುಟ
1.	ಬ್ಲಾಗ್ ಲೇಖನ		119
	I. ಪತ್ರಲೇಖನ		
	II. ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ವಿಸ್ತರಣೆ		
	III. ಭಾಷಣ ಕೌಶಲ್ಯ		
	IV. ವರದಿ ಲೇಖನ		
	V. ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕೌಶಲ್ಯ		
2.	ನಿಬಂಧ ಲೇಖನ		126
3.	ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ		130
4.	ಸ್ವ-ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ		131
5.	ಜಾಹೀರಾತು ಲೇಖನ		132
6.	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೆ		133
7.	ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯ		134
8.	ಅನುವಾದ ಕಲೆ		135

ಪದ್ಯ ವಿಭಾಗ

1. ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ

– ಕುವೆಂಪು

ಕುವೆಂಪು : (ಕ್ರಿ.ಶ. 1904) ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ಅವರ ಊರು. ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು. ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಬೆರಳ್‌ಗೆ ಕೊರಳ್, ಜಲಗಾರ ಇವು ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಗಳು. ಅವರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ, 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಸೌಂದರ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಮಂಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗಹೃದಯ:
ಏತಕೆ ಭಯ? ಮಾಣೊ !
ಸೂರ್ಯೋದಯ ಚಂದ್ರೋದಯ
ದೇವರ ದಯ ಕಾಣೊ ! ॥ 1 ॥

ಬಿಸಿಲಿದು ಬರಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲವೊ,
ಸೂರ್ಯನ ಕೃಪೆ ಕಾಣೊ !
ಸೂರ್ಯನು ಬರಿ ರವಿಯಲ್ಲವೊ:
ಆ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಮಾಣೊ ! ॥ 2 ॥

ರವಿ ವದನವೆ ಶಿವಸದನವೊ:
ಬರಿದು ಕಣ್ಣದು ಮಣ್ಣೊ
ಶಿವನಿಲ್ಲದೆ ಸೌಂದರ್ಯವೆ ?
ಶವಮುಖದಾ ಕಣ್ಣೊ ! ॥ 3 ॥

ಉದಯದೊಳೇನ್ ? ಹೃದಯವ ಕಾಣ್ !
ಅದೆ ಅಮೃತದ ಹಣ್ಣೊ !
ಶಿವ ಕಾಣದ ಕವಿ ಕುರುಡನೊ:
ಶಿವ ಕಾವ್ಯದ ಕಣ್ಣೊ ! ॥ 4 ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಭ್ರಾಂತಿ – ಭ್ರಮೆ, **ಮಾಣು** – ಬಿಡು, **ಕೃಪೆ** – ಕರುಣೆ, **ಶಿವ** – ಮಂಗಳ

1) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಾಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

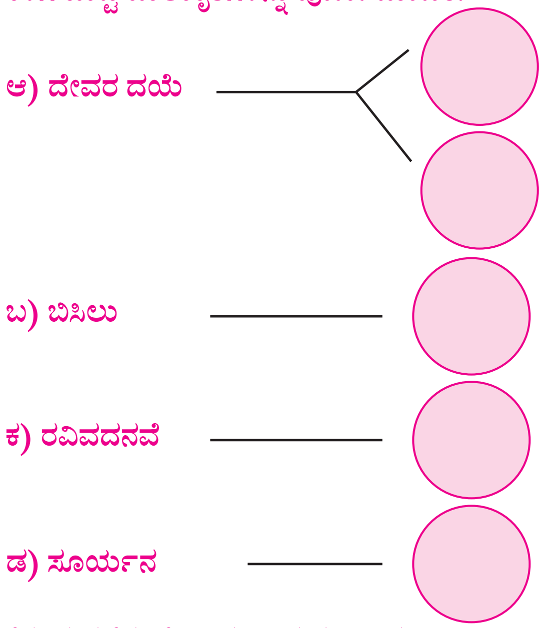

2) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

i) ಕಾವ್ಯದ ಕಣ್ಣು ಯಾವುದು?

ii) ಅಮೃತದ ಹಣ್ಣು ಯಾವುದು?

iii) ಶಿವನಿಲ್ಲದ ಸೌಂದರ್ಯ ಎಂಥದ್ದು?

iv) ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕವಿ ಏನಾಗಿದ್ದಾನೆ?

3) ಎಡ ಬದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೃತಿ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

i) ಶಿವಕಾವ್ಯದ	1) ಹೃದಯವ ಕಾಣ್
ii) ಆನಂದಮಯ	2) ಮಣ್ಣೊ
iii) ಬರಿದು ಕಣ್ಣದು	3) ಕಣ್ಣು
iv) ಉದಯದೊಳೇನ್	4) ಈ ಜಗ ಹೃದಯ

4) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ಪದಗಳ ಸಮಾಸವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಮಾಸ ಪದಗಳು	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು.
1. ಶಿವ ಸದನ		
2. ಶಿವಮುಖ		

5) "ಸತ್ಯಂ ಶಿವಂ ಸುಂದರಂ" ಎಂಬ ನುಡಿ "ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ" ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

6) "ಆನಂದಮಯ ಈ ಜಗ ಹೃದಯ" ಈ ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

7) ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲವನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

2. ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು

– ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ: (ಕ್ರಿ.ಶ. 1896) 'ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಧಾರವಾಡದ ಸಾಧನಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ದಯಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಧಾರವಾಡದ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಗರಿ, ನಾಕುತಂತಿ, ನಾದಲೀಲೆ, ಮೇಘದೂತ, ಗಂಗಾವತರಣ, ಸಖೀಗೀತ, ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಾಕುತಂತಿ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಲಭಿಸಿದೆ.

ಶ್ರಾವಣಮಾಸವು–ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಮನೆ, ಮನಸ್ಸು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣಾಮದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಆನಂದ ಗೀತವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಕಾಡಿಗೆ । ಬಂತು ನಾಡಿಗೆ ।
ಬಂತು ಬೀಡಿಗೆ । ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಕಡಲಿಗೆ ಬಂತು ಶ್ರಾವಣಾ । ಕುಣಿದ್ಹಾಂಗ ರಾವಣಾ ।
ಕುಣಿದಾವ ಗಾಳಿ । ಭೈರವನ ರೂಪತಾಳಿ ॥ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ॥

ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಘಟ್ಟಕ್ಕ । ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟಕ್ಕ ।
ಬಾನಮಟ್ಟಕ್ಕ ।
ಏರ್‍ಯಾವ ಮುಗಿಲು । ರವಿ ಕಾಣೆ ಹಾಡೆಹಗಲು ॥ 1 ॥

ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಹೊಳಿಗಳಿಗೆ । ಅದೇ ಶುಭಗಳಿಗೆ ।
ಹೊಳಿಗೆ ಮತ್ತ ಮಳಿಗೆ ।
ಆಗ್ಯೇದ ಲಗ್ನ । ಅದರಾಗ ಭೂಮಿ ಮಗ್ನ ॥ ॥ 2 ॥

ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಊರಿಗೆ । ಕೇರಿ ಕೇರಿಗೆ ।
ಹೊಡೆದ ಝೂರಿಗೆ ।
ಜೋಕಾಲಿ ಏರಿ । ಅಡರ್‍ಯಾವ ಮರಕ ಹಾರಿ ॥ ॥ 3 ॥

ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು ಮನಿಮನಿಗೆ । ಕೂಡಿ ದನಿದನಿಗೆ ।
ಮನದ ನನಿಕೊನಿಗೆ ।
ಒಡೆದಾವ ಹಾಡೂ । ರಸ ಉಕ್ಕತಾವ ನೋಡು ॥
ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು. ॥ 4 ॥

ಬೆಟ್ಟ ತೊಟ್ಟಾವ ಕುತನಿಯ ಅಂಗಿ ।
ಹಸಿರು ನೋಡ ತಂಗಿ ।
ಹೊರಟಾವೆಲ್ಲೊ ಜಂಗಿ ।
ಜಾತ್ರಿಗೇನೋ । ನೆರದಽದ ಇಲ್ಲೆ ತಾನೋ ॥ ॥ 5 ॥

ಬನಬನ ನೋಡು ಈಗ ಹ್ಯಾಂಗ ।
ಮದುವಿ ಮಗನ್ಹಾಂಗ
ತಲಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ।
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೂ । ನಿಂತಾವ ಹರ್ಷಗೊಂಡು ॥ ॥ 6 ॥

ಹಸಿರುಟ್ಟ ಬಸುರಿಯ ಹಾಂಗ ।
ನೆಲಾ ಹೊಲಾ ಹ್ಯಾಂಗ ।
ಅರಿಸಿಣ ಒಡೆಧಾಂಗ ।
ಹೊಮ್ಮುತಾವ । ಬಂಗಾರ ಚಿಮ್ಮುತಾವ ॥ ॥ 7 ॥

ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗ ।
ಅವಕ ಅಭ್ಯಂಗ ।
ಎರಿತಾವನ್ನೊ ಹಾಂಗ ।
ಕೂಡ್ಯಾವ ಮೋಡ । ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ನೋಡ ನೋಡ । ॥ 8 ॥

ನಾಡೆಲ್ಲ ಏರಿಯ ವಾರಿ ।
ಹರಿತಾವ ಝರಿ ।
ಹಾಲಿನ ತೊರಿ ।
ಈಗ ಯಾಕ । ನೆಲಕೆಲ್ಲ ಕುಡಿಸಲಾಕ ॥
ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು ॥ 9 ॥

ಜಗದ್ಗುರು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾಸ ।
ಕಟ್ಟಿ ನೂರು ವೇಷ ।
ಕೊಟ್ಟ ಸಂತೋಷ ।
ಕುಣಿತದ । ತಾನಽನ ದಣಿತದ ।

ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು ಕಾಡಿಗೆ । ಬಂತು ನಾಡಿಗೆ ।
ಬಂತು ಬೀಡಿಗೆ । ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಬೀಡು – ಮನೆ, **ಭೈರವ** – ಉಗ್ರರೂಪದ ಶಿವ, **ಘಟ್ಟ** – ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು, **ಝೂರಿಗೆ** – ಬಿರುಸಿಗೆ, **ಅಡರು** – ಏರು, **ಕುತನಿ** – ಮಖಮಲ್‌ಬಟ್ಟೆ, **ಅಭ್ಯಂಗ** – ಎಣ್ಣೆಸ್ನಾನ, **ವಾರಿ** – ನೀರು, **ಜಗದ್ಗುರು** – ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ

1) **ಶ್ರಾವಣ ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

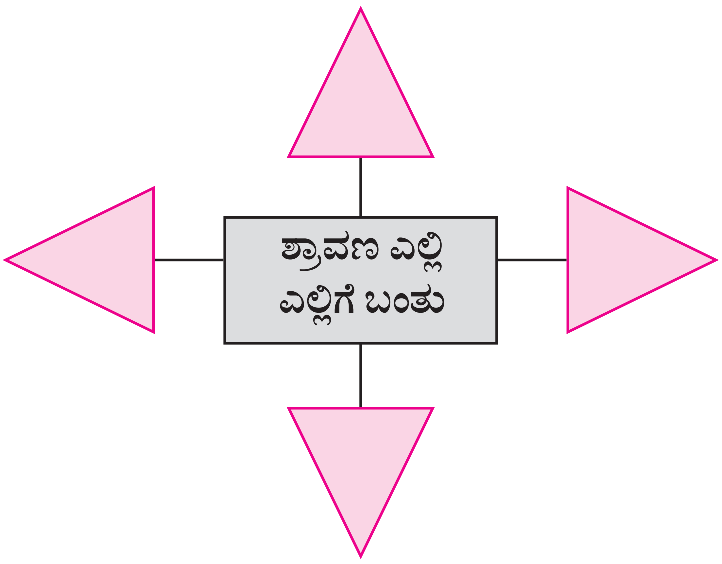

2) ಪದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಗೊಳಿಸಿರಿ.

i) ಬೆಟ್ಟ ತೊಟ್ಟಾವ	
ii) ಒಡೆದಾವ	
iii) ಉಕ್ಕತಾವ	
iv) ಅರಿಸಿಣ	

3) ಎಡಭಾಗದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪಿನ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

"ಅ"	"ಬ"
i) ಕುಣಿದಾವ ಗಾಳಿ	i) ಸ್ಥಾವರ ಲಿಂಗ
ii) ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು	ii) ಜಂಗಿ ಜಾತ್ರಿಗೆ
iii) ಹೊರಟಾವೆಲ್ಲೊ	iii) ಹೊಳಿಗಳಿಗೆ
iv) ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ	iv) ಭೈರವನ ರೂಪತಾಳಿ

4) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆಯ್ದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಕುತನಿ	
ii) ಬನ	
iii) ಝೂರಿ	
iv) ಅಭ್ಯಂಗ	

ಬಿರುಸಿಗೆ,
ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ,
ಅಭಿಷೇಕ, ತೋಟ,
ಮಖಮಲ್ ಬಟ್ಟೆ

5) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಶಬ್ದ ತುಂಬಿ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

i) ಕಡಲಿಗೆ ಬಂತು ಶ್ರಾವಣಾ । ಕುಣಿದ್ಹಾಂಗ	
ii) ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಘಟ್ಟಕ್ಕ ।	
iii) ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು ಊರಿಗೆ	
iv) ತಲಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಾವ	

6) ಸಮಾಸ ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಮಾಸ ಪದಗಳು	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ರೂಪತಾಳಿ		
ಜಗದ್ಗುರು		

7) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ತತ್ಸಮ/ತದ್ಭವಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ದನಿ	ವನ	ಯಾತ್ರೆ	ಹರುಷ
ಜಾತ್ರೆ	ಧ್ವನಿ	ಹರ್ಷ	ಬನ

8) ''ಶ್ರಾವಣಾ ಬಂತು'' ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9) ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಶ್ರಾವಣದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10) ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಗಳ ಬಗ್ಗೆ 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ.

11) ಕೆಳಗಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಕಡಲಿಗೆ ಬಂತು ಶ್ರಾವಣಾ ಕುಣಿದ್ಹಾಂಗ ರಾವಣಾ

ii) ಬನ ಬನ ನೋಡು ಈಗ ಹ್ಯಾಂಗ
ಮದುವಿ ಮಗನ ಹಾಂಗ

iii) ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗ

iv) ಹರಿತಾವ ಝರಿ । ಹಾಲಿನ ತೊರಿ

3. ಕನ್ನಡ ಕುಲ

– ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ

ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ : (ಕ್ರಿ. ಶ. 1918) ರಾಯಚೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದ್ಯಾಂಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಪಂಡಿತ ಶಾಸ್ತ್ರಿ. ತಾಯಿ ದಾನಮ್ಮ. ಇವರು ಸರಕಾರದ ವಿವಿಧ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ರಜತ ರೇಖೆ, ಭಿನ್ನ-ನೂಪುರ (ನಾಟಕ) ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯ, ತುಪ್ಪಾರೊಟ್ಟಿ (ಮಕ್ಕಳ ಕೃತಿ) ಸಿದ್ಧ ರಾಮ, ಬಸವಣ್ಣ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ) ತುಷಾರಹಾರ (ಕಥಾ ಸಂಕಲನ) ಜಲಪಾತ, ಕರುಣಾ ಶ್ರಾವಣ (ಕವನ ಸಂಕಲನ) ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಇವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ಉದ್ಧಾರ, ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ನಾಡಿನ ಉದ್ಧಾರ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಕವಿ, ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕುಲಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಕನ್ನಡದ ಕುಲವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ನಂಬು ಕನ್ನಡವನ್ನು ನಂಬು ಕನ್ನಡ ಜನವ
ನಂಬು ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು
ನಂಬು ಕನ್ನಡಕುಲವ ನಂಬು ಕನ್ನಡ ಕಲೆಯ
ನಂಬು ಕನ್ನಡದಮಲ ಕಾವ್ಯವನ್ನು.

ಕನ್ನಡದ ನಂಬಿಕೆಯೆ ಭಿನ್ನತೆಗಳನು ಬೆಸೆದು
ಒಂದುಗೂಡಿಸಿತೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ನೆಲವ
ಕನ್ನಡದ ನಂಬಿಕೆಯೆ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡಸೀತು
ಉನ್ನತಿಯ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಕುಲವ.

ಅಮೃತಮಂಥನದಲ್ಲಿ ವಿಷವು ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ
ಇಂದು ಮೂಡಿರಬಹುದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಆ ಕುಲವು ಈ ಕುಲವು ಎಂಬ ಕೋಲಾಹಲವು
ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ ಮತಿಯು ಕೇಡಿನಲ್ಲಿ !

ಆದರಿದು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ನಮಗೆ ಇದು ತರವಲ್ಲ
ಇಂದೊ ನಾಳೆಯೊ ಮತ್ತೆ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ
'ಒಂದೆ ಕನ್ನಡ ನೆಲವು ಒಂದೆ ಕನ್ನಡ ಕುಲವು,
ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ತಹರು ಕನ್ನಡಕೆ ಗೆಲ್ಲ !

ನೂರು ಕುಲಗಳು ಸೇರಿ ಕನ್ನಡದ ಕುಲವಾಗಿ
ಭಾರತಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೆಳಗುತಿಹುದು
'ಈ ಕುಲವ ಒಡೆಯದಿರಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿಯದಿರಿ'
ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಕಹಳೆ ಮೊಳಗುತಿಹುದು.

ಎಲ್ಲರಿಗೆ ನೆಲೆಯಿಹುದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಹುದು
ಸಿರಿಯು ಚಿಮ್ಮುವ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥ ಕಡಿದಾಡದಿರಿ
ಈ ಚಿನ್ನ ರೇಶಿಮೆಯ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ !

ಏನಾದರೂ ಗಳಿಸು ಎಂತಾದರೂ ಬಳಸು
ಕನ್ನಡದ ಕುಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸು !
ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೆ ಕನ್ನಡಿಗನುದ್ಧಾರ
ಕನ್ನಡದಿ ನಂಬಿಕೆಯನುಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸು !

ಕನ್ನಡಕೆ ಬಲವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕೆ ಗೆಲವಕ್ಕೆ
ಕನ್ನಡದ ಕುಲ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯವಕ್ಕೆ
ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೇಮವೇ ಕನ್ನಡಿಗನುಸಿರಕ್ಕೆ
ಬರದಿರಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ !

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಭವಿತವ್ಯ - ಭವಿಷ್ಯ, **ಅಮಲ** - ಪವಿತ್ರ, **ಉನ್ನತ** - ಹಿರಿಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, **ಕೋಲಾಹಲ** - ಗೊಂದಲ, **ತರವಲ್ಲ** - ಸರಿಯಲ್ಲ, **ಉದ್ಧಾರ** - ಪ್ರಗತಿ.

1) ಕವಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಷಟ್ಕೋನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

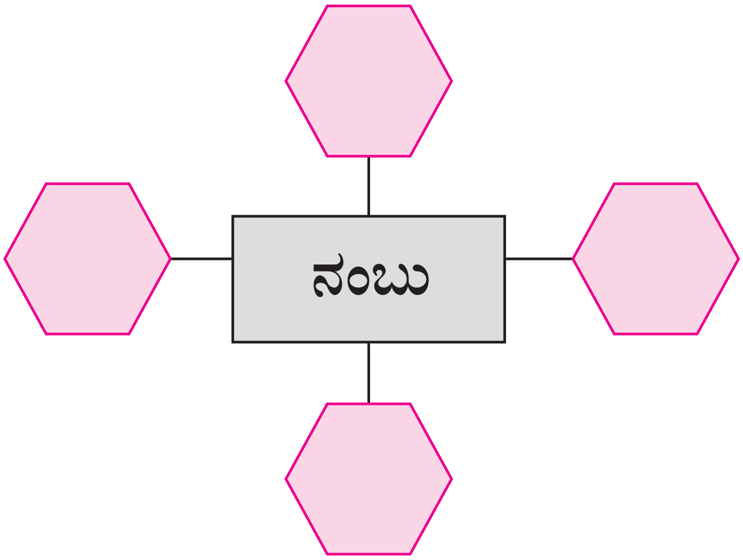

2) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

I) ಕನ್ನಡದ ಕಹಳೆ ಈ ರೀತಿ ಮೊಳಗುತಿಹುದು.

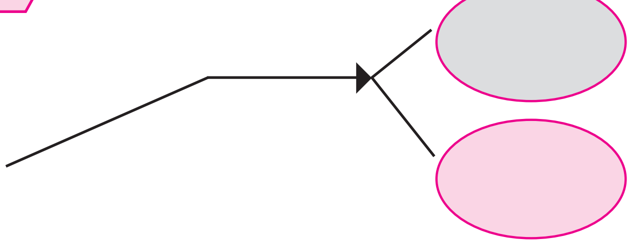

II) ಸಿರಿಯು ಚಿಮ್ಮುವ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ

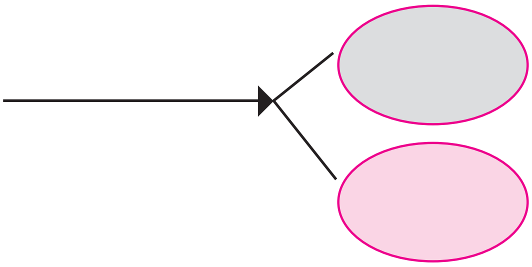

3) ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಪದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

i) ------ ಭಿನ್ನತೆಗಳನು ಬೆಸೆದು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿತೆಲ್ಲ

ii) ಆ ಕುಲವು ಈ ಕುಲವು ಎಂಬ ---- ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

iii) ಏನಾದರೂ ಗಳಿಸು ಎಂತಾದರೂ ಬಳಸು ------ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸು.

iv) ಬರದಿರಲಿ ಎಂದಿಗೂ ---

ಕನ್ನಡದ ನಂಬಿಕೆಯ ಕೋಲಾಹಲವು, ಕನ್ನಡ ಕುಲವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ

4) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಭವಿತವ್ಯ →

ii) ಉನ್ನತ →

iii) ಕಡಿದಾಟ →

iv) ಸ್ವಾರ್ಥ →

5) ''ಅ'' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ''ಬ'' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

'ಅ' ಗುಂಪು	'ಬ' ಗುಂಪು
i) ಅಮೃತ-ಮಂಥನದಲ್ಲಿ	ಅ) ಒಡೆಯದಿರಿ
ii) ಕನ್ನಡ	ಬ) ವಿಷವು ಹುಟ್ಟಿದಹಾಗೆ
iii) ಹೋರಾಡಿ	ಕ) ಕುಲ
iv) ಕನ್ನಡ ಕುಲವ	ಡ) ಮಡಿಯದಿರಿ

6) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಮತಿಯ ಕೇಡಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ?

ii) ಏನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಗೆಲುವ ತರುವರು?

iii) ಕನ್ನಡ ಕಹಳೆಯು ಏನೆಂದು ಮೊಳಗುತಿದೆ?

iv) ಕನ್ನಡ ಬಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗೆಲುವಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?

7) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ಸಮಾಸವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ಅಮಲಕಾವ್ಯ		
ಕನ್ನಡ ಕುಲ		
ಕೈಹಿಡಿದು		
ಬೀಡು ಬಿಡು		

8) ಶಿಕ್ಷಕರ/ಪಾಲಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದಬಂಧವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ

i) ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತು -2

ii) ಹಿರಿದಾದ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ - 3

iii) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಫೈಲಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಅರ್ಥ - 3

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

i) ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಭಾಷೆ -3

ii) ಯಾವಾಗಲೂ -3

		i)	ii)
i)			
ii)			
iii)			

9) "ಕನ್ನಡ ಕುಲ" ಈ ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

10) ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.

4. ತುಳಸೀಕಟ್ಟೆ

- ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ

ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಹಮದಸಾಹೇಬ ಸನದಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1933) ಅವರು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಿಂಧೊಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಆಕಾಶವಾಣಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ನೆಲ-ಸಂಪಿಗೆ, ತಾಜಮಹಲ, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ, ಮುಂಬೈಮಳೆ, ಮರುಭೂಮಿ ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು 'ನೀರಿಲ್ಲದ ನಲ್ಲಿ' ಮತ್ತು 'ಅನುಭವ' ಇವು ಇವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು, ಜನಕಾವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವು ಇವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿವೆ.

ಜಾತಿ, ಮತ-ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಮಾನವೀಯತೆ, ಸಹೃದಯತೆ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಈ ಕವಿತೆಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ದೂರದ ಮುಂಬಯಿ ಬಿಟ್ಟು
ನೆಮ್ಮದಿಯ ನೆಲೆಗಾಗಿ
ಕೊಂಡುದಾಯಿತು ಒಳನಾಡಿನೊಳಗೊಂದು ಮನೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಾಯ್ತು
ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಹಸಿರು ಗಿಡ - ಮರ - ಬಳ್ಳಿ
ನಡುವೆ ಸಿಮೆಂಟಿನ ವಾಸ್ತು;
ಪ್ರಕೃತಿಯಾವರಣದಲಿ
ನಾಗರಿಕತೆ ಕಲ್ಲು - ಗಾರೆಗೆ ಕಲಿಸಿದಂಥ ಶಿಸ್ತು !
ಅತ್ತ ದೊಡ್ಡದು ಅಲ್ಲ ಇತ್ತ ಸಣ್ಣದು ಅಲ್ಲ
ಚಿಕ್ಕ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂಥ
ಚೊಕ್ಕ ನಕ್ಷೆಯ ಬೀಡು;
ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬಾಳುವೆಗೆ ಬೇರೇನು ಈಡು?

ನಾವಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತು ದಿನಗಳುರುಳಿದ ಹಾಗೆ
ಆತ್ಮೀಯ ವರ್ತುಳದ ಆಪ್ತ ಮಿತ್ರರು ಬಂದು
ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಕೆ ಹಾರೈಕೆ ನೀಡುವರು
ಮನೆಯ ಒಳ ಹೊರಗೆಲ್ಲ ಮೈಗೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ
ಒಪ್ಪ-ಓರಣ ಕಂಡು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಕೊಂಡಾಡುವರು
ನೋಡುನೋಡುತ ಹೊಳೆದ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ
ನಮ್ಮ ಹಿತಚಿಂತನೆಗೆ ನುಡಿಗೊಡುವರು;

ಮುಗುಳುನಗೆ ಮಮತೆಯ ಮಾತುಗಳನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ
ಹೊರಟುಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಅಂಗಳದಿ ನಿಂತು

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವರಿಂತು:
''ಏನ್ರೀ, ಯಾಕೆ ತೆಗೆಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ
ಮೊದಲಿದ್ದ ಮನೆಯವರ ಈ ತುಳಸೀಕಟ್ಟೆ''

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮೌನ;
ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಡುವುದೇನುತ್ತರ?
ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರ ಮಾತಲ್ಲ
ಬಂದು ಹೋಗುವರೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳುವರು
ಅದೇ ಅದೇ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ
ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡಿರದ ತುಳಸೀಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ !

''ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ ಬಿಡಿ, ನಮಗೆ ಅಡಚಣೆಯಿಲ್ಲ''
ಮೆಲ್ಲನೆಯೆ ನನ್ನವಳೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗುತ್ತರಿಸುವಳು:
''ಎಷ್ಟು ಚೆಂದಾಗಿದೆ ನೋಡಿ ಚೌಕಾಕಾರದ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟೆ !
ನಿಮ್ಮಂಥ ಅತಿಥಿಗಳ ಆನಂದಕಿರಲೆಂದು
ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ
ತರತರದ ಹೂಕುಂಡಗಳ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟೆ !
ಯಾರೊ ಕಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಟ್ಟೆ !''

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ವಾಸ್ತು-ಕಟ್ಟಡ, **ಬೀಡು**-ಮನೆ, **ಬಾಳುವೆ**-ಸಂಸಾರ, **ನೆಲೆನಿಲ್ಲು**-ವಾಸವಾಗು, **ಓರಣ**-ಶಿಸ್ತು, **ಗಾರೆ**-ಗಚ್ಚು.

1) **ಬಿ. ಎ. ಸನದಿಯವರ ಮನೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.**

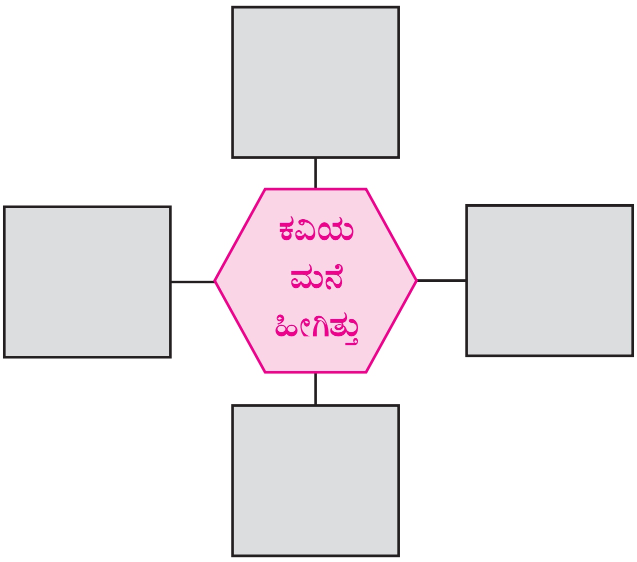

2) **ಸನದಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆಪ್ತ ಮಿತ್ರರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

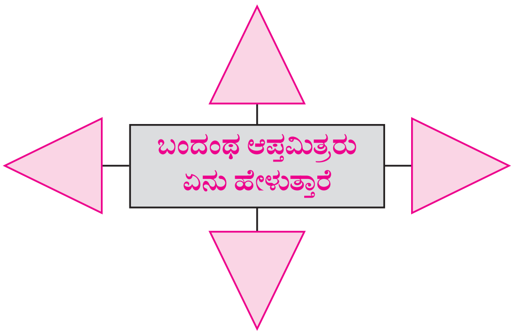

3) **ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪದ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ**

ಅ) ದೂರದ ಊರು

		ಯಿ

ಬ) ಕವಿಯನ್ನು ಕಾಡಿರದ ಪ್ರಶ್ನೆ

ತು			ಕ	

ಕ) ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದು ತರತರದ

ಹೂ		ಡ		

ಡ) ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತು ಹಸಿರು

			ರ		

4) **ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚೌಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಶಬ್ದ ತುಂಬಿರಿ.**

i) ಕವಿಯು ಕೊಂಡ ಮನೆ ಇರುವುದು

ii) ಅತ್ತ ದೊಡ್ಡದು ಅಲ್ಲ ಇತ್ತ

iii) ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಹಸಿರು ಗಿಡ-ಮರ-ಬಳ್ಳಿ ನಡುವೆ

iv) ''ಏನ್ರೀ, ಯಾಕೆ ತೆಗೆಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ

5) **ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದಗಳ ಸಮಾಸವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ಗಿಡ ಮರ ಬಳ್ಳಿ		
ಮೈಗೂಡು		
ಹೂ ಕುಂಡ		
ತುಳಸೀಕಟ್ಟೆ		

6) **ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.**

i) ಸಿಮೆಂಟ   ii) ವರ್ತುಲ

iii) ಅಂಗಳ   iv) ತರತರದ

7) **ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ. ಆರು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

8) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಾಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.**

i)

_	ಗ	_	ಕ	_

ii)

ಪ್ರ	ಕೃ	_	_	_	ರ	_

iii)

ಮು	_	ಳು	_	ಗೆ

iv)

_	ಕಾ	_	ರ

9) **ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಹೇಗೆ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

10) **ಕವಿ ಸನದಿಯವರ ಮನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿರಿ.**

5. ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು

– ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ : (ಕ್ರಿ. ಶ. 1954) ಇವರು ಮಾಗಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ, ಹೊಲೆಮಾದಿಗರ ಹಾಡು, ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು, ಕಪ್ಪು ಕಾಡಿನ ಹಾಡು; ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು, ಮೆರವಣಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಮ ಮತ್ತು ನೆಲಸಮ, ಏಕಲವ್ಯ ಇವು ಇವರ ನಾಟಕಗಳು, ಊರು ಕೇರಿ ಇವರ ಆತ್ಮಕತೆ. ಇವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿವೆ.

ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ ದಲಿತ ಜನರ ಜೀವನದ ದುರ್ಧರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಸಹಾಯಕ ಬದುಕನ್ನೂ, ದುಸ್ಥಿಯನ್ನೂ ಕವಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಕನಸನ್ನೂ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಳ ಬೆಳ್ಳಿ ಗುರುವ ಚೆನಿಯ
ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ನಾವುಗಳು ||

ಕಣ್ಣಿನ ಒಳಗೆ ನೋವಿರುವವರು
ಮಣ್ಣಿನ ಒಳಗೆ ಮುಖವಿಟ್ಟವರು
ತಾಯಿಯನಗಲಿದ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು
ನೋವನಪ್ಪಿದವರು

ಉಕ್ಕಿನ ಮಯ್ಯಿ ಹೂವಿನ ಮನಸು
ಮೂಡುವ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿಯ ಕನಸು
ಭೂತಾಯಿಯ ಮಲಮಕ್ಕಳು ನಾವು
ಚೋಮನ ಎಲುಬುಗಳು

ಒಡೆಯರ ಸುಂದರ ತೋಟದ ಒಳಗೆ
ಅರಳುವ ಹೂವಿನ ದಳದಳದಲ್ಲಿ
ಅಪ್ಪನ ಬೆವರಿನ ರಕ್ತವು ಸೇರಿ
ಕೆಂಪಾದವು ಹೂವು

ದಣಿಗಳ ಹಬ್ಬದ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
ಖಂಡವ ಕಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟವರು
ನೆಲದಾಧಾರ ತಪ್ಪಿದ ಜನರು
ಮುಗಿಲಿನ ಆಸರೆ ಸಿಗದವರು

ಭೂಮಿ ಬೆಟ್ಟ ನೀಲಿಯ ಬಾನಿಗೆ
ನಮ್ಮಯ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಗೆ
ಚೋಮನ ಹೆಸರು ಕಥೆಗೊತ್ತು
ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳೆ ಹೇಳುವ ಕಥೆಯನು
ಕೇಳಿರಿ ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಹೊತ್ತು

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಗೇಣಿ – ಬಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಬೇಸಾಯ, **ದಣಿ** – ಯಜಮಾನ, **ಬಾನು** – ಆಕಾಶ

1) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

2) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

3) **ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.**

i) ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ?

ii) ಒಡೆಯರ ತೋಟದ ಹೂಗಳು ಕೆಂಪಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ?

iii) ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ?

iv) ದಣಿಗಳ ಹಬ್ಬದ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಕೊಟ್ಟರು ?

4) **ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೃತಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.**

i) ಧರಣಿ – ______ ii) ದೇಹ – ______

iii) ಆಕಾಶ – ______ iv) ಪರ್ವತ – ______

ಬಾನು, ಮಯ್ಯಿ
ಭೂಮಿ, ಬೆಟ್ಟ,
ಸಾಗರ, ದಣಿವು

5) **'ಅ' ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು 'ಬ' ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

'ಅ'	'ಬ'
i) ಒಡೆಯರ	i) ಹೇಳುವ ಕಥೆ
ii) ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು	ii) ಗೇಣಿಯ ಕನಸು
iii) ಭೂಮಿಯ	iii) ಮನಸು
iv) ಹೂವಿನ	iv) ಸುಂದರ ತೋಟ

6) **ಈ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.**

i) ''ಮಣ್ಣಿನ ಒಳಗೆ ಮುಖವಿಟ್ಟವರು''

ii) ''ಭೂತಾಯಿಯ ಮಲಮಕ್ಕಳು''

iii) ''ಅಪ್ಪನ ಬೆವರಿನ ರಕ್ತವು ಸೇರಿ ಕೆಂಪಾದವು ಹೂವು''

iv) ''ದಣಿಗಳ ಹಬ್ಬದ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಖಂಡವ ಕಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟವರು''

7) **ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.**

i) ಮಯ್ಯಿ ii) ರಕ್ತ iii) ಮುಖ

8) **''ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು'' ಈ ಕವಿತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

9) **ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.**

10) **ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ 'ಅಸಮಾನತೆ' ಇರಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

6. ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಹಾಕಬೇಡಿ ನಾವು ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

– ಇಂದಿರಾ ಶಿವಣ್ಣ

ಇಂದಿರಾ ಶಿವಣ್ಣ ನವರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1949) ಇತ್ತೀಚಿನ ಓರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ – ವಿಚಾರ ಶೀಲ ಕವಯಿತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಬಿಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಕೆಚ್ಚು ನುಡಿ, ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನಶೀಲತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮಧುರ, ಸರಪಳಿಗಳು, ನಗರ್ತ ಜನಾಂಗ, ಭಾವಗಳು ಸಾಲುಗಳಾದಾಗ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಹಾಕಬೇಡಿ
ನಾವು ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳ
ಗುಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿ
ಬಿರುಕಾಗಿವೆ ಅಂಗಾಲುಗಳು

ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ
ಸಾಗುವ ಇಚ್ಛೆ ಮನದಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟಬೇಡಿ ಮಣ್ಣು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ
ಎತ್ತರದ ಗೋಡೆಗಳ
ಹತ್ತಲಾರೆವು ನಾವು
ಹತ್ತು ಮೊಳದ ಮಡಿ
ಬಟ್ಟೆಯ ಬಂದಿಗಳು

ಮೇಲೆ ನಿಂತು
ಆಗಸದ ಚುಕ್ಕಿಗಳ
ಎಣಿಸುವ ಬಯಕೆ
ಇದೀಗಲೇ ಮೂಡುತಿದೆ
ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ
ದೂಡದಿರಿ ಆಳಕ್ಕೆ

ನಮ್ಮ ಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ
ಮಹಲು ಕಟ್ಟುವಾಸೆಯ
ದೂರವಿರಿಸಿ ಕೊಂಚ.

ಒಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ
ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದ
ಕುಸುಮಗಳಿಗೆ ಭೋಜನವಿಕ್ಕುವಾಸೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ।
ಬೇಡ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಒಲೆಗಳಲ್ಲಿ
ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಚು.

ನಾವಿಟ್ಟ ಒಲೆ
ನಾವೊಕ್ಕಟ್ಟ ಬೆಂಕಿ
ನೀರೆರಚಬೇಡಿ ತಣ್ಣಗೆ.
ಒಮ್ಮೆ ತಣ್ಣಗಾದ ಒಲೆ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉರಿಯಲು
ಬೇಕು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದ ಕುಸುಮಗಳಿಗೆ
ಭೋಜನವಿಕ್ಕುವಾಸೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ತನ್ನಿ ಬಣ್ಣದ ಊದುಗೊಳವೆ
ತನ್ನಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ತರಕಾರಿ
ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದು ಫಲ ತಾಂಬೂಲ

ಹಾಸಿ ಹೂಗಳ ರಾಶಿ
ಕಡಿದು ಉರುಳಿಸಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆ
ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಬನ್ನಿ
ಕುಳಿತು ತಿನ್ನಿ
ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವುಂಟೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು
ನೀವುಂಟೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮನ್ನು

---

1. ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿರಿ

ಅ) ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಹಾಕಬೇಡಿ → [ ]

ಬ) ಹಾಸಿ ಹೂಗಳ ರಾಶಿ ಕಡಿದು → [ ]

ಕ) ನಾವಿಟ್ಟ ಒಲೆ ನಾವೊಕ್ಕಟ್ಟ ಬೆಂಕಿ → [ ]

ಡ) ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದ ಕುಸುಮಗಳಿಗೆ → [ ]

2. ಎಡ ಬದಿಯ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಲಬದಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ	ಬ
1) ಬಿರುಕಾಗಿವೆ	1) ಎಣಿಸುವ ಬಯಕೆ
2) ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ	2) ಫಲ ತಾಂಬೂಲ
3) ಆಗಸದ ಚುಕ್ಕೆಗಳ	3) ಅಂಗಾಲುಗಳು
4) ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದು	4) ಇಚ್ಚೆ ಮನದಲ್ಲಿ
	5) ಬಟ್ಟೆಯ ಬಂದಿಗಳು

3. ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಪದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಮಾನಾರ್ಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಕುಸುಮ

ii) ಮಹಲು

iii) ಚುಕ್ಕಿ

iv) ಆಗಸ

4. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಅ) ನಾವು ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಹಾಕ ಬೇಡಿ ಎಂದು ಕವಯಿತ್ರಿ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ಬ) ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಕ) ಶೋಷಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಭೋಜನವಿಕ್ಕುವ ಆಶೆಯಾಗಿದೆ?

ಡ) ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನಿ ಎಂದು ಕವಯಿತ್ರಿ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

5) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ಸಮಾಸವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ಹತ್ತು ಮೊಳ		
ಊದುಗೊಳವೆ		
ಅಂಗಾಲು		
ನೀರೆರಚು		

6) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

i) ಮಹಲು   **ii) ಆಗಸ**

iii) ಚುಕ್ಕಿ   **iv) ನಾವ್ಕೊಟ್ಟ**

7) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಹೊಂದುವ ಯೋಗ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

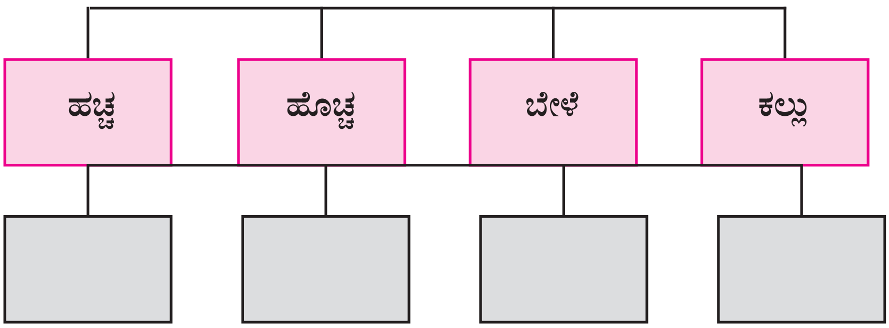

8) ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದ ಉತ್ತರ ಬರುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿರಿ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

9) "ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳ ಹಾಕಬೇಡಿ ನಾವು ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲಿ" ಈ ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10) ಹೆಣ್ಣಿನ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕವಿತೆ ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

11) ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ, ನೋವುಗಳಿಗೆ ನೀವು ಯಾವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

7. ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ

- ಪುರಂದರದಾಸರು

ಪುರಂದರದಾಸರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1550) ಪುರಂದರಗಡದವರು. ಅವರು ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿವೆ - ಇವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವದ ನಿಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿ, ಜೀವನದ ಅನುಭವ, ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ನಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶತೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಪುರಂದರದಾಸರು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲದೆ ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯೊದಗಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಇವರದು. ಇವರನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಆತ್ಮವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಪರವಂಚನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಆತ್ಮವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಸೋಗಿನ ಮೂಲಕ ನೈಜವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅಂಕಿತ ಪುರಂದರವಿಠಲ.

ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ
ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದೇನು ಫಲ

ಕುಟಿಲವ ಬಿಡದಿಹ ಮನುಜರು ಮಂತ್ರವ
ಪಠನೆಯ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಸಟೆಯನ್ನಾಡುವ ಮನುಜರು ಸಂತತ
ನಟನೆಯ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ

ಕಪಟತನದಲಿ ಕಾಡುತ ಜನರನು
ಜಪವನು ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಕುಪಿತತನವನು ಬಿಡದೆ ನಿರಂತರ
ತಪವನು ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ

ಮಾತಾಪಿತರನು ಬಳಲಿಸಿದಾತನು
ಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಘಾತಕತನವನು ಬಿಡದೆ ನಿರಂತರ
ಗೀತೆಯನೋದಿದರೇನು ಫಲ

ಪತಿಗಳ ನಿಂದಿಪ ಸತಿಯರು ಬಹುವಿಧ
ವ್ರತಗಳ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಅತಿಥಿಗಳೆಡೆಯಲಿ ಭೇದವ ಮಾಡುತ
ಗತಿಯನು ಬಯಸಿದರೇನು ಫಲ

ಹೀನ ಗುಣಂಗಳು ಹಿಂಗದೆ ಗಂಗೆಯ
ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ
ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನೆನೆಯದೆ
ಮೌನವ ಮಾಡಿದರೇನು ಫಲ

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಕುಟಿಲ – ಕಪಟ, **ಪತನೆ** – ಪಾತ, **ಸಟೆ** – ಸುಳ್ಳು, **ಕುಪಿತ** – ಸಿಟ್ಟಾದ, **ಘಾತಕತನ** – ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, **ಗತಿ** – ಮುಕ್ತಿ

1) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ.**

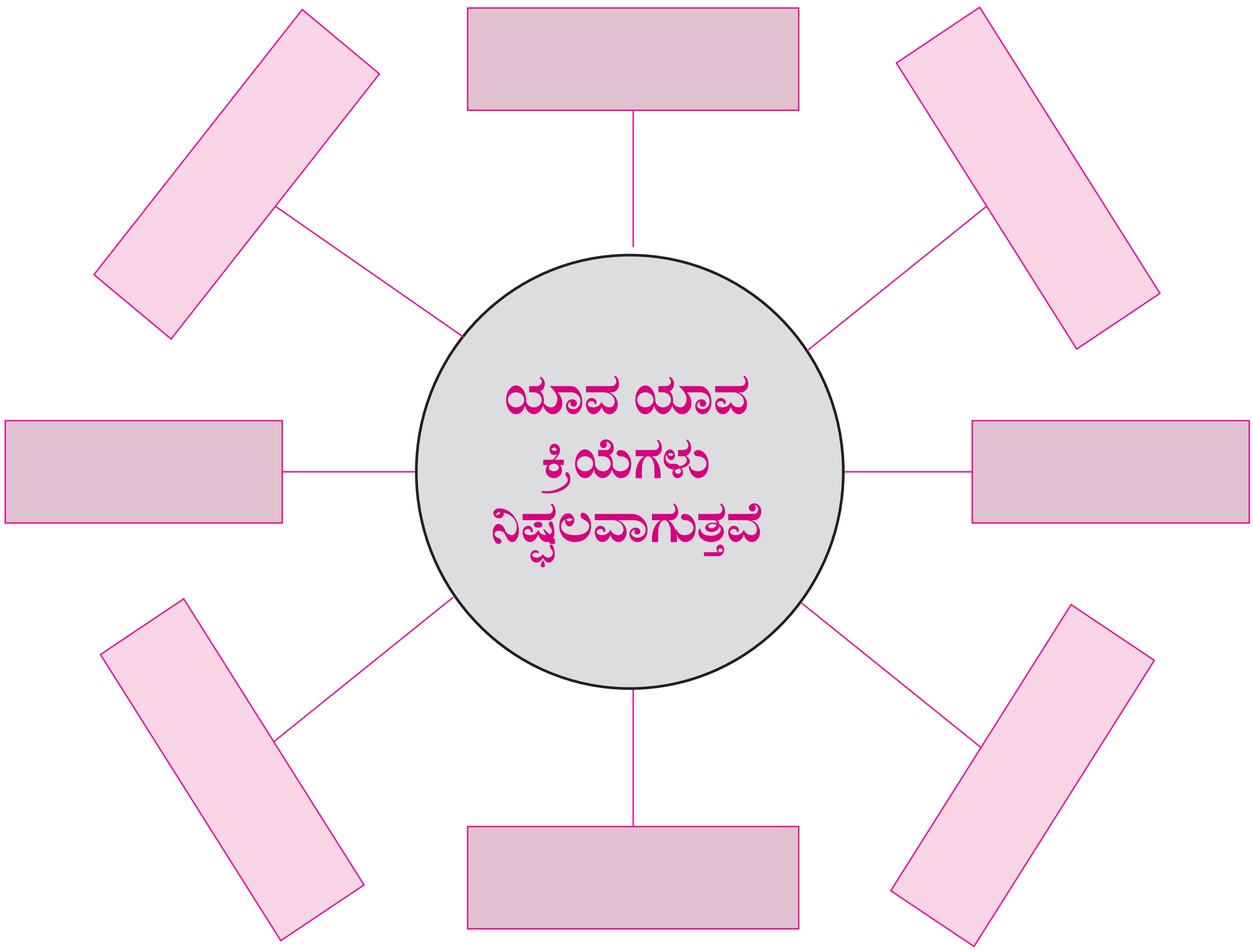

2) **''ಅ'' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ''ಬ'' ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

''ಅ''	''ಬ''
i) ಹಾವಿಗೆ	ಅ) ಭೇದವ ಮಾಡುತ
ii) ಬೇವು	ಬ) ಹಾಲೆರೆದೇನು ಫಲ
iii) ಮಾತಾಪಿತರನು	ಕ) ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ
iv) ಅತಿಥಿಗಳ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ	ಡ) ಬಳಲಿಸಿದಾತನು

3) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ-ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಸಟೆ →

ii) ವ್ರತ →

iii) ಕುಟಿಲ →

iv) ಕುಪಿತ →

4) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಸಟೆಯನ್ನಾಡುವ ಮನುಜರು ಸತತವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ii) ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬದಲು ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?

iii) ಯಾರು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಫಲವಿಲ್ಲ?

iv) ಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಏನು ಮಾಡಬಾರದು?

5) ''ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಳಿಡಲೇನು ಫಲ'' ಈ ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

6) ಜನರು ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

7) ಪುರಂದರದಾಸರ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

8) ಭಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

8. ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು

– ಸರ್ವಜ್ಞ

ಸರ್ವಜ್ಞ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು 17ನೇ ಶತಮಾನ) ಕವಿ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸಾದ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕವಿ ತನಗಿರುವ ಅಪಾರ ಲೌಕಿಕಾನುಭವವನ್ನು ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಮರವು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಕಿರಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ''ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡವಿಲ್ಲ; ಸರ್ವಜ್ಞ ಬರೆಯದ ವಿಷಯವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸರ್ವಜ್ಞನು ಅಹಂಭಾವ, ಗುರುನಿಂದೆ, ಹಗೆತನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಡಾಂಭಿಕಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಾತಿಭೇದಗಳ ಖಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಟ್ಟವರಿದ್ದ ಊರು, ಕಳ್ಳರ ಸಂಗ ಹಾಗೂ ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹಿರಿಯ ನಾನೆನಬೇಡ ಗುರುವ ನಿಂದಿಸಬೇಡ
ಬರೆವರಕೂಡ ಹಗೆ ಬೇಡ ಬಂಗಾರ
ದೆರವು ಬೇಡೆಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ 1 ॥

ಇಂಗಿನೊಳು ನಾತವನು ತೆಂಗಿನೊಳಗೆಳನೀರ
ಭೃಂಗಕೋಕಿಲೆಯ ಕಂಠದೊಳು ಗಾಯನವ
ತುಂಬಿದವರಾರು? ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ 2 ॥

ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತಿದಡೆ ಫಲವೇನು?
ಎತ್ತು ಗಾಣವನು ಹೊತ್ತು ತಾ ನಿತ್ಯದಲಿ
ಸುತ್ತಿಬಂದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ 3 ॥

ನಡೆವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ ಕುಡಿವುದೊಂದೇ ನೀರು
ಸುಡುವಗ್ನಿಯೊಂದೆ ಇರುತಿರಲು ಕುಲಗೋತ್ರ
ನಡುವೆ ಎತ್ತಣದು? ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ 4 ॥

ಒಳ್ಳೆಯವನು ಇರದೂರು ಕಳ್ಳನೊಡನಾಟವೂ
ಸುಳ್ಳನಾ ಮಾತು ಇವು ಮೂರು ಕೆಸರೊಳಗೆ
ಮುಳ್ಳು ತುಳಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ 5 ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ನಿಂದೆ-ಟೀಕೆ, **ಬರೆವರು**-ಬರೆಯುವವರು, **ಎರವು**-ಸಾಲ, ಕಡ, ನಾತ-ವಾಸನೆ, **ಭೃಂಗ**-ದುಂಬಿ, **ಚಿತ್ತ**-ಮನಸ್ಸು.

1) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

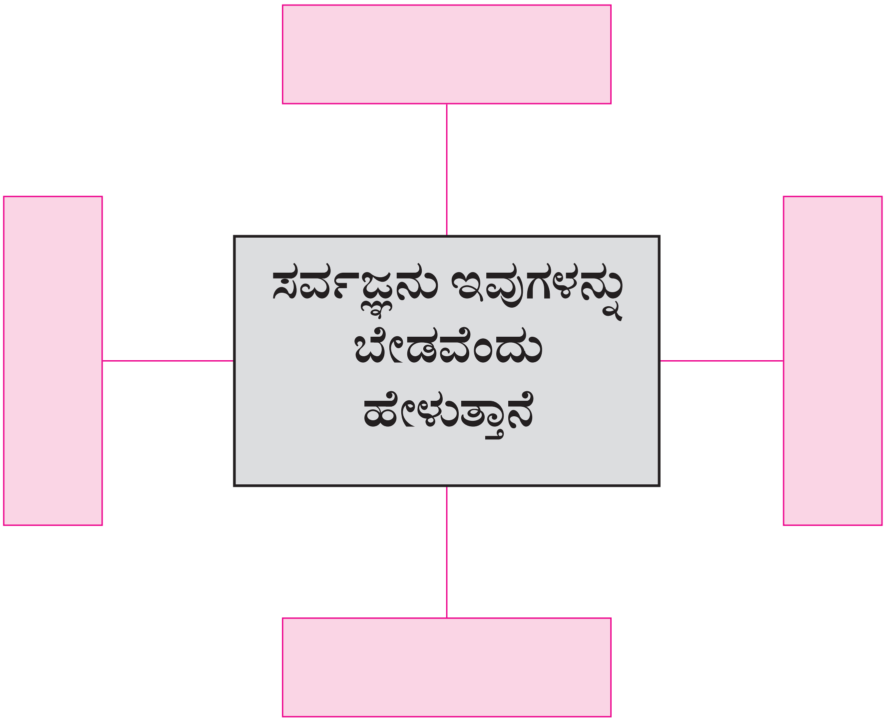

2) ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

i) ಇಂಗಿನೊಳು

ii) ತೆಂಗಿನೊಳಗೆ

iii) ಕೋಕಿಲೆಯ ಕಂಠದೊಳು

iv) ತ್ರಿಪದಿಯ ಕವಿ

3) ಕೆಳಕೊಟ್ಟ ಜಾಲಾಕೃತಿ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

4) ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಚೌಕೋನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರಿ.

i) ಬಂಗಾರ →

ii) ನಾತ →

iii) ಭೃಂಗ →

iv) ಒಡನಾಟ →

5) ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

6) ಚೌಕೋನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದವನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

i) ಬರೆಯುವವರ ಕೂಡ →

ii) ಗುರುವನ್ನು →

iii) ತೆಂಗಿನೊಳು ಇದು ತುಂಬಿದೆ →

iv) ನಡೆವುದೊಂದೇ →

7) ಈ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಪಮಾಲಂಕಾರದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

8) ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ:

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
i) ಸುಡುವಗ್ನಿ		
ii) ಕುಲಗೋತ್ರ		
iii) ಭೃಂಗ ಕೋಕಿಲೆ		

9) ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿಯ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕ/ಪಾಲಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.

10) ಆಡಂಬರದ ಭಕ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಕವಿ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9. ಉತ್ತರಕುಮಾರನ ಪೌರುಷ

– ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ : – (ಕ್ರಿ. ಶ. 1430) 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾ ಮಂಜರಿ' (ಗದುಗಿನ ಭಾರತ)ಯ ರಚನಾಕಾರನಾದ ನಾರಣಪ್ಪನು ಗದಗಿನ ಹತ್ತಿರದ ಕೋಳಿವಾಡದವನು. ಇವನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರಮ ಭಕ್ತ. ಇವನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಇವನ ರೂಪಕಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಇವನನ್ನು 'ರೂಪಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವನು ತನ್ನನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು 'ವಿರಾಟ ಪರ್ವ' ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವಿರಾಟ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೌರವರು ವಿರಾಟರಾಜನ ಗೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದರು. ಆಗ ಗಾಬರಿಯಾದ ಗೋವಳನು ವಿರಾಟನ ಮಗನಾದ ಉತ್ತರಕುಮಾರನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಉತ್ತರಕುಮಾರನು ಅರಮನೆಯ ಯುವತಿಯರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜವನ ಮೀಸೆಯ ಮುರಿದನೋ ಭೈ
ರವನ ದಾಡೆಯನಲುಗಿದನೊ ಮೃ
ತ್ಯುವಿನ ಮೇಲುದ ಸೆಳೆದನೋ ಕೇಸರಿಯ ಕೆಣಕಿದನೋ
ಬವರವನು ತೊಡಗಿದನಲಾ ಕೌ
ರವನಕಟ ಮರುಳಾದನೆಂದಾ
ಯುವತಿಯರ ಮೊಗನೋಡುತುತ್ತರ ಬಿರುದ ಕೆದರಿದನು

ಆರೊಡನೆ ಕಾದುವೆನು ಕೆಲಬರು
ಹಾರುವರು ಕೆಲರಂತಕನ ನೆರೆ
ಯೂರವರು ಕೆಲರಧಮಕುಲದಲಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದವರು
ವೀರರೆಂಬುವರಿವರು ಮೇಲಿ
ನ್ನಾರ ಹೆಸರುಂಟವರೊಳೆಂದು ಕು
ಮಾರ ನೆಣಗೊಬ್ಬಿನಲಿ ನುಡಿದನು ಹೆಂಗಳಿದಿರಿನಲಿ

ಪೊಡವಿಪತಿಗಳು ಬಂದು ತುರುಗಳ
ಹಿಡಿವರೇ ಲೋಕದಲಿ ಅಧಮರ
ಬಡಮನದ ಮನ್ನೆಯರ ಮೈಸಿರಿ ಕೌರವನೊಳಾಯ್ತು
ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಯಶವುಳಿವುದಲ್ಲದೆ
ಬಿಡುವೆನೇ ಗೋಧನವನೆನ್ನೊಳು
ತೊಡಕಿ ಬದುಕುವನಾವನೆಂದನು ಖಂಡೆಯವ ಜಡಿದು

ಖಳನ ಮುರಿವೆನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದೊಳಗೆ ಠಾಣಾಂತರವನಿಕ್ಕುವೆ
ತೊಲಗಿಸುವೆ ಕೌರವನ ಸೇನೆಯ ಧೂಳಿಪಟಮಾಡಿ
ಗೆಲವ ತಹೆನೆಂದುತ್ತರನು ಕೋ
ಮಲೆಯರೆದುರಿಗೆ ಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದುದ
ಗಳಹುತಿರ್ದನು ಬೇಕು ಬೇಡೆಂಬವರ ನಾಕಾಣೆ

ನುಡಿದು ಫಲವೇನಿನ್ನು ಸಾರಥಿ
ಮಡಿದ ನಿನ್ನಿನ ಬವರದಲಿ ತಾ
ನುಡುಹನಾದೆನು ಶಿವಶಿವಾಯಿಂದೆನ್ನ ಕೈಮನಕೆ
ಗಡಣಿಸುವ ಸಾರಥಿಯನೊಬ್ಬನ
ಪಡೆದೆನಾದೊಡೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಪಡೆಗೆ ಹಬ್ಬವ ಮಾಡುವೆನು ತೋರುವೆನು ಕೈಗುಣವ

ಸಾರಥಿಯ ಶಿವ ಕೊಟ್ಟನಾದೊಡೆ
ಮಾರಿಗುಬ್ಬಸವಾಗದಂತಕ
ನೂರು ತುಂಬದೆ ಡೊಳ್ಳು ನೂಕದೆ ರಣಪಿಶಾಚರಿಗೆ
ದೋರೆಗರುಳಲಿ ದಾನವಿಯರೊಡ
ಲೇರು ಹತ್ತದೆ ಹಬ್ಬವಾಗದೆ
ಭೂರಿ ಬೇತಾಳರಿಗೆ ಹೋಹುದೆ ಬರಿದೆ ರಣವೆಂದ

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಭೈರವ-ಶಿವ, **ಜವ**-ಯಮ, **ಮೇಲುದ**-ಸೆರಗು, **ಕೇಸರಿ**-ಸಿಂಹ, **ಬವರ**-ಯುದ್ಧ, **ಬಿರುದ**-ಪೌರುಷ, **ಹಾರುವರು**-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, **ಅಂತಕ**-ಯಮ, **ನೆಣಗೊಬ್ಬು**-ಸೊಕ್ಕು, **ದುರ್ಯಶ**-ದುಷ್ಕೀರ್ತಿ, **ಖಂಡೆಯ**-ಖಡ್ಗ, **ಜಡಿ**-ಝಳಪಿಸು, ಬೀಸು, **ಖಳ**-ದುಷ್ಟ, **ಗಳಹು**-ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡು, **ಉಡುಹ**-ಅಂಗಹೀನ, **ಗಡಣಿಸುವ**-ಹೊಂದುವ, ಯೋಗ್ಯವಾದ.

1) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

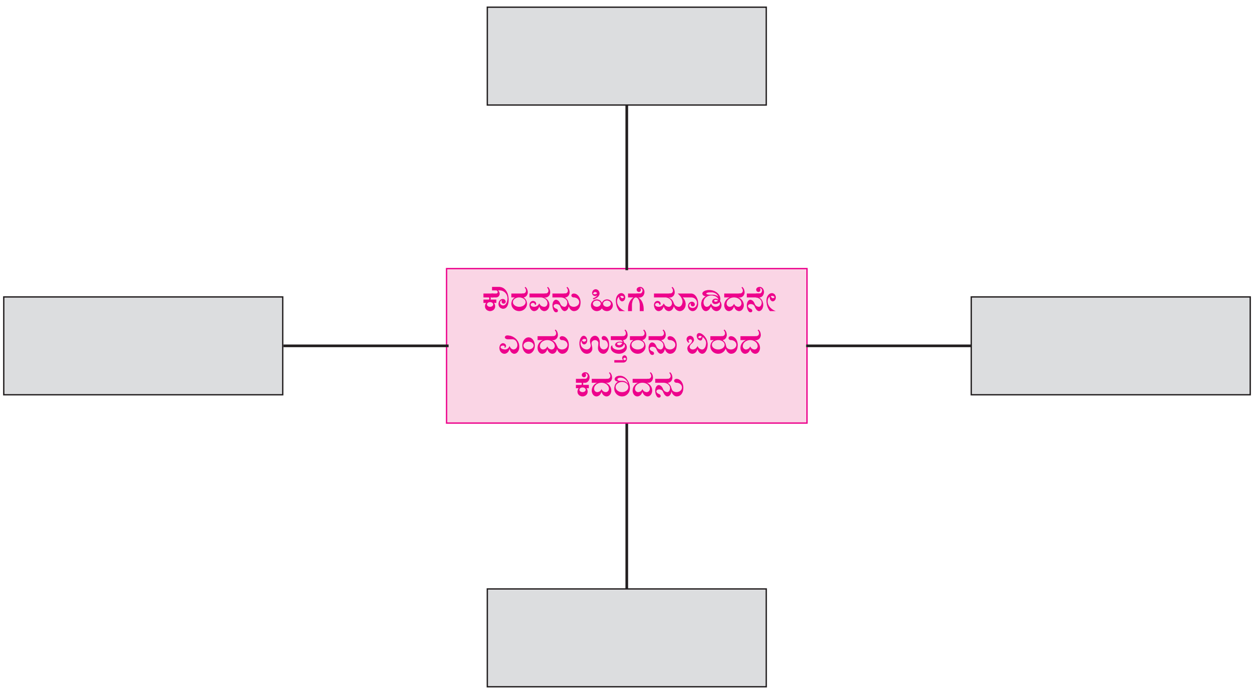

2) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ**

ಯೋಗ್ಯನಾದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆನು ಎಂದು ಉತ್ತರಕುಮಾರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

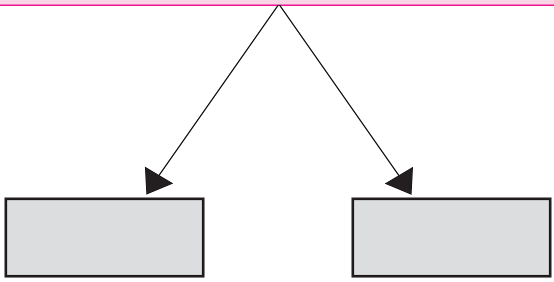

3) **ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಮನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**

i) ಯಮ

ii) ಆಕಳು

iii) ದುರ್ಯೋಧನ

iv) ಸೈನ್ಯ

4) **ಯೋಗ್ಯ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

i. ಪೊಡವಿಪತಿಗಳು ಬಂದು ------------ ಹಿಡಿವರೇ

(ಕುರಿಗಳ, ಕರುಗಳ, ತರುಗಳ, ತುರುಗಳ)

ii. ತೊಲಗಿಸುವೆ ಕೌರವನ ಸೇನೆಯ -------------- ಮಾಡಿ.

(ಧೂಳಿಪಟ, ಗಾಳಿಪಟ, ಭೂಪಟ, ಚಿತ್ರಪಟ)

iii. ------------- ಮೊಗ ನೋಡುತುತ್ತರ ಬಿರುದ ಕೆದರಿದನು.

(ಗೋವಳನ, ಕನ್ನೆಯರ, ಯುವತಿಯರ, ಲಲನೆಯರ)

iv. ನುಡಿದು ಫಲವೇನಿನ್ನು ------------ ಮಡಿದ ನಿನ್ನಿನ ಬವರದಲಿ

(ಸೈನಿಕ, ಸಾರಥಿ, ಕೌರವ, ದಾನವ)

5. **ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**

i. ಮೊಗ

ii. ಜವ

iii. ಮನ್ನೆಯ

iv. ಹಬ್ಬ

6) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸ ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ಪೊಡವಿಪತಿ		
ಕೌರವೇಂದ್ರ		

7) "ಉತ್ತರ ಕುಮಾರನ ಪೌರುಷ" ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕುಮಾರನು ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ?

8) ಸಾರಥಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ತಾನು ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಉತ್ತರಕುಮಾರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

9) ಉತ್ತರಕುಮಾರನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

10) ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಸಾರಥಿಯ ಶಿವ ಕೊಟ್ಟನಾದೊಡೆ
ಮಾರಿಗುಬ್ಬಸವಾಗದಂತಕ
ನೂರು ತುಂಬದೆ ಡೊಳ್ಳು ನೂಕದೆ ರಣಪಿಶಾಚರಿಗೆ

10. ಪಗೆವರ ನಿಟ್ಟೆಲ್ವಂ ಮುಱಿವೊಡೆನಗೆ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಾ

– ಪಂಪ

ಪಂಪ : (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. 902) ''ಪಸರಿಪ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಡೆಯನೊರ್ವನೆ ಸತ್ಕವಿ ಪಂಪನಾವಗಂ'' ಈ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಪಂಪ ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ, ಮಹಾಕವಿ. ರತ್ನತ್ರಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಅವನಿಗೆ ನಾಡೋಜನೆಂಬ ಬಿರುದೂ ಇದೆ. ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಇವು ಪಂಪನು ರಚಿಸಿದ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳು. ಪಂಪಭಾರತ ವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳ ಕಥೆಯಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಪಂಪಭಾರತದ ದಶಮಾಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ವೀರಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕರ್ಣನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟುವ ಬದಲಾಗಿ ತನಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಹೀಯಾಳಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ರೋಣರು ಭೀಷ್ಮರ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದೆಂದು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಈ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲದ ನಿರಾಕರಣೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಕಂ॥ ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಮೆ ಸರವಿಗೆ
ನೆಟ್ಟನೆ ದೊರೆ ಪಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲೆ ದಂಟಿಂಗೆಣೆ ಕ।
ಣ್ಗೆಟ್ಟ ಮುದುಪಂಗೆ ಪಗೆವರ
ನಿಟ್ಟೆಲ್ವಂ ಮುಱಿವೊಡೆನಗೆ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಾ ॥

ಆದಿಯೊಳವರಂ ಪಿರಿದೊಂ
ದಾದರದಿಂ ನಡಪಿದಜ್ಜ ರಪ್ಪು ದಱಿಂದಂ।
ಕಾದರಿವರವರೊಳವರುಂ
ಕಾದರ್ ನೆರೆದಿವರೊಳೆಂತು ನಂಬುವೆ ನೃಪತೀ ॥

ವ॥ ಎಂಬುದುಮಾ ನುಡಿಗೆ ಸಿಡಿಲ್ದು ಕುಂಭಸಂಭವನಿಂತೆಂದಂ –

ಕಂ॥ ಸಿಂಗದ ಮುಪ್ಪುಂ ನೆಗಟ್ದೀ
ಗಾಂಗೇಯರ ಮುಪ್ಪು ಮಿಱಿಕೆವಡೆಗುಮೆ ವನಮಾ।
ತಂಗಂಗಳಿನಸುಹೃಚ್ಚತು
ರಂಗ ಬಲಂಗಳಿನದೆಂತುಮಂಗಾಧಿಪತೀ ॥

ಕುಲಜರನುದ್ಧ ತರಂ ಭುಜ
ಬಲಯುತರಂ ಹಿತರನೀ ಸಭಾ ಮಧ್ಯದೊಳ।
ಗ್ಗಲಿಸಿದ ಮದದಿಂ ನಾಲಗೆ
ಕುಲಮಂ ತುಬ್ಬು ವವೊಲುಱದೆ ನೀಂ ಕೆಡೆನುಡಿವೈ ॥

ವ॥ ಎಂದು ನುಡಿದ ಗುರುವಿನ ಕರ್ಣಕಠೋರ ವಚನಂಗಳ್ಗೆ ಕರ್ಣಂ ಕಿನಿಸಿ –

ಚಂ॥ ಕುಲಮನೆ ಮುನ್ನ ಮುಗ್ಗ ಡಿಪಿರೇಂ ಗಳ ನಿಮ್ಮ ಕುಲಂಗಳಾಂತು ಮಾ
ರ್ಮಲೆವನನಟ್ಟಿ ತಿಂಬುವೆ ಕುಲಂ ಕುಲಮಲ್ತು ಚಲಂ ಕುಲಂ ಗುಣಂ।
ಕುಲಮಭಿಮಾನಮೊಂದೆ ಕುಲಮಣ್ಮು ಕುಲಂ ಬಗೆವಾಗಳೀಗಳೀ
ಕಲಹದೊಳಣ್ಣ ನಿಮ್ಮ ಕುಲವಾಕುಲಮಂ ನಿಮಗುಂಟುಮಾಡುಗುಂ ॥

ಕಂ॥ ಗಂಗಾಸುತಂ ಪೃಥಾಸುತ
ರಂ ಗೆಲ್ದೊಡೆ ತಪಕೆ ಪೋಪೆನವರ್ಗಳ್ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ।
ಗಾಂಗೇಯನಱಿದೊಡಹಿತರ
ನಾಂ ಗೆಲೆ ತಳ್ತಿಱಿವೆನನ್ನೆಗಂ ಬಿಲ್ವಿಡಿಯೆಂ ॥

ವ॥ ಎಂದು ಕರ್ಣಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆಯ್ವುದುಂ ಸಿಂಧುತನೂಜನಿಂತೆಂದಂ

ಚಂ॥ ಕಲಿತನದುರ್ಕು ಜವ್ವನದ ಸೊರ್ಕು ನಿಜೇಶನ ನಚ್ಚು ಮಿಕ್ಕ ತೋ
ಳ್ವಲದ ಪೊಡರ್ಪು ಕರ್ಣ ನಿನಗುಳ್ಳನಿತೇನೆನಗುಂಟೆ ಭಾರತಂ ।
ಕಲಹಮಿದಿರ್ಚುವಂ ಹರಿಗನಪ್ಪೊಡೆ ಮೊಕ್ಕಳಮೇಕೆ ನೀಂ ಪಳಂ
ಚಲೆದಪೆಯಣ್ಣ ಸೂಳ್ವಡೆಯಲಪ್ಪುದು ಕಾಣ ಮಹಾಜಿರಂಗದೊಳ್ ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ದೊರೆ–ಅರಸ, **ಸರವು**–ಹಗ್ಗ, **ಎಣೆ**–ಸಮಾನ, **ಪಗೆ**–ಶತ್ರು, **ಕುಂಭಸಂಭವ**–ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ, **ಸಿಂಗ**–ಸಿಂಹ, **ಮಾತಂಗ**–ಆನೆ, **ಅಂಗಾಧಿಪತಿ**–ಕರ್ಣ, **ತುಬ್ಬು**–ತೋರಿಸು, **ಕೆಡೆನುಡಿ**–ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನಾಡು, **ಅಗ್ಗಲಿಸಿದ**–ಹೆಚ್ಚಿದ, **ಕಿನಿಸಿ**–ಕೋಪಗೊಂಡು, **ಉಗ್ಗಡಿಸು**–ಘೋಷಿಸು, **ಅಣ್ಮು**–ಪರಾಕ್ರಮ, **ವ್ಯಾಕುಲ**–ವ್ಯಥೆ, **ಪೃಥಾಸುತರು**–ಪಾಂಡವರು, **ಇರಿ**–ಯುದ್ಧಮಾಡು, **ತಳ್**–ಏರಿಹೋಗು, **ಅನ್ನೆಗಂ**–ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, **ಉರ್ಕು**–ಗರ್ವ, **ಸೊರ್ಕು**–ಸೊಕ್ಕು, **ನಚ್ಚು**–ನಂಬಿಕೆ, **ಪೊಡರ್ಪು**–ಕಾಂತಿ, **ಇದಿರ್ಚುವಂ**–ಎದುರಿಸುವವನು, **ಹರಿಗ**–ಅರ್ಜುನ, **ಮೊಕ್ಕಳ**–ಹಿಯಾಳಿಕೆ, **ಸೂಳ್**–ಸರದಿ

1) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

2) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

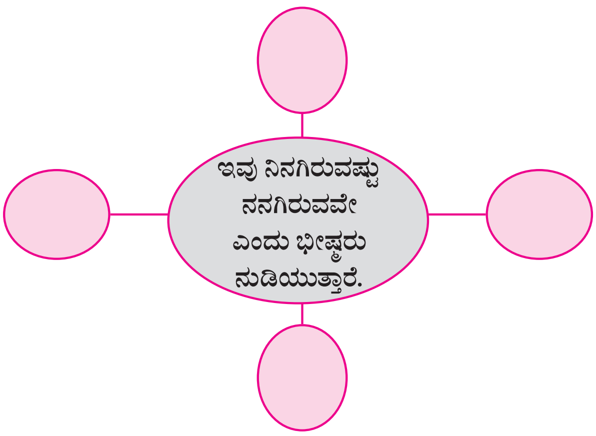

3) ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

i) ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಮುದುಕನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ವೀರಪಟ್ಟವು ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ

ii) ಆತನು ಧರಿಸಿದ ಬಿಲ್ಲು ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ

iii) ಇವರಿಬ್ಬರ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡ ಎಂದು ದ್ರೋಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

iv) ಭೀಷ್ಮರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ತಾನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಕರ್ಣ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

4) ಕೆಳಗಿನ ಹಳಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

(i)	ಪಿಡಿದ		(ii)	ಮುದುಪ	
(iii)	ಚಲ		(iv)	ಪಗೆ	
(v)	ಪೋಪೆಂ		(vi)	ಪಿರಿದು	
(vii)	ಉರ್ಕು		(viii)	ಸೊರ್ಕು	

5) ಎಡಬದಿಯ ಶಬ್ದಗಳ ಜೊತೆ ಬಲಬದಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

"ಅ"	"ಬ"
ಅಂಗಾಧಿಪತಿ	ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ
ಸಿಂಧು ತನೂಜ	ಕರ್ಣ
ಕುಂಭಸಂಭವ	ಕೌರವರು
ಪೃಥಾಸುತರು	ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ
	ಪಾಂಡವರು

6) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಮಾಸ ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

	ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
1	ಕಣ್ಗೆಡು		
2	ಅಂಗಾಧಿಪತಿ		
3	ಕರ್ಣಕಠೋರ		
4	ತೋಳ್ವಲ		
5	ನಿಟ್ಟೆಲುವು		

7) ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಛಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

(1) ಕಂ॥ ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಮೆ ಸರವಿಗೆ
ನೆಟ್ಟನೆ ದೊರೆ ಪಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲೆ ದಂಟಿಂಗೆಣೆ ಕ।
ಣ್ಗೆಟ್ಟ ಮುದುಪಂಗೆ ಪಗೆವರ
ನಿಟ್ಟೆಲ್ವಂ ಮುಱಿವೊಡೆನಗೆ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಾ ॥

(2) ಕುಲಮನೆ ಮುನ್ನ ಮುಗ್ಗ ಡಿಪಿರೇಂ ಗಳ ನಿಮ್ಮ ಕುಲಂಗಳಾಂತು ಮಾ

8) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

(i) ಕರ್ಣನು ತನಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಏಕೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

(ii) ಕರ್ಣನು ಏನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

9) ಕರ್ಣದ್ರೋಣರ ಸಂವಾದವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10) ಕರ್ಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ನಂತರ ಭೀಷ್ಮರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು 10-12 ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರಿ.

11) ಪಂಪ ಭಾರತದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು ಓದಿರಿ.

ಗದ್ಯವಿಭಾಗ

1. ಪ್ರೀತಿಯ ಮೀಮಾಂಸೆ

– ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿ

ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿಯವರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1938) ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಡಚಣದವರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಿಂಪಿ ಅವರದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೆಸರು. ಕಾಗದದ ಚೂರು, ಭಾವ ಮೈದುನ, ಸ್ವಚ್ಛಂದಮನದ ಸುಳಿದಾಟ ಇವು ಅವರ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳು. ಭಾವಮೈದುನ ಕೃತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ.

ಪ್ರೀತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಅನಾವರಣ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೀತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ಅದೊಂದು ಜೀವನವಲ್ಲ; ಸ್ಮಶಾನ. ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಡದ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರಂತ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಿರಲಾರದು. ಪ್ರೀತಿಸುವದು ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದು ಜೀವಿಗಳ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಮಾನವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನಂತವಾದ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಬಲ್ಲರು. ಪ್ರೀತಿ ಜೀವನದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾಯೀಭಾವವಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದು ಅನುಪಮವಾದ ಅನುಭೂತಿ. ಪ್ರೀತಿಗೆ ನೂರು ಅವತಾರಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಸೂತ್ರ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ. ತ್ಯಾಗವೇ ಪ್ರೀತಿಯ ತಳಹದಿ. ತನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದುವುದು ಅದರ ರೀತಿ.

ಓ ಹೆನ್ರಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಈ ಅಮರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುವ 'ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಕಾಣಿಕೆ' ಎಂಬ ಸುಂದರ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜಿಮ್ ಹಾಗೂ ಡೆಲಾ ಪುಟ್ಟ ದಂಪತಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಒಲವೆ ಸಂಪತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸಾರದ ಬಹುಭಾರ ಹೊತ್ತ ಪತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸತಿಗೆ ಮರುಕ. ಅವನಿಗೇನನ್ನಾದರೂ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅವಳ ಮನದಾಶೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಸಾರದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡಿ ಕೆಲ ಚಿಲ್ಲರೆ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೇನೋ ಉಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಎಣಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣ 1 ಡಾಲರ್ ಹಾಗೂ 87 ಸೆಂಟ್ಸಗಳನ್ನು ಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ರೂಮಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುಳಿದಾಡಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಅಪಾರ ಕೇಶರಾಶಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಮನದಲ್ಲೇನೋ ಹೊಳೆಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಿಂಚಿದವು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪೇಟೆಗೆ ಶಬ್ದಶಃ ಓಡಿದಳು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಡಾಲರ್‌ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕೂದಲು ಮಾರಿದಳು. ಹತ್ತೆಂಟು ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕಿ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಜಿಮ್‌ನ ಕೈಗಡಿಯಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತಹ ಬಂಗಾರದ ಚೈನನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಏಳುಗಂಟೆಗೆಲ್ಲ ಜಿಮ್‌ನಿಗಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕಾದುಕುಳಿತಳು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಜಿಮ್ ತಡಮಾಡಿ ಬಂದ. ಅವಳತ್ತ ಕಣ್ಣು ಬಡಿಯದೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ. 'ಅಯ್ಯೋ ಡೆಲಾ ನಿನ್ನ ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಯ್ತೇ?' ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದ. ಡೆಲಾ ತನ್ನ ಕೂದಲು ತುಂಬ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದೆಂದೂ ತಾನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸುಂದರಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆಂದೂ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ತಂದ ಕೈಗಡಿಯಾರದ ಚೈನನ್ನು ಜಿಮ್‌ನತ್ತ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಳು. ಆಗ ಜಿಮ್‌ನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನೊಳಗಿನ ಸುಂದರವಾದ ಕೇಶಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತ. ಈ ರೀತಿ ಪುಟ್ಟ ದಂಪತಿಗಳೀರ್ವರು ಪರಸ್ಪರರಾಗಿ, ಅದ್ಭುತ ಆದರೆ ನಿರರ್ಥಕ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಾತ್ ತ್ಯಾಗದ ಆಳವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲವೆ ಪ್ರೀತಿಯ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ?

ಇಂಥ ತ್ಯಾಗದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಗುರುಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಸರಿಕರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ–ಇವುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಮುಖಗಳು.

ತಾಯಿ–ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯುಂಟು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯತೆಯಿದ್ದರೆ, ಪತಿ–ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮವಿದೆ. ಸಮವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದರೆ, ಗುರು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟು; ಅದೇ ಪ್ರೀತಿ ದೀನದಲಿತರಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪ, ದುಃಖಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ, ದೋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ, ಅನಾಥ ಹಾಗೂ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವದಾನವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಾಣಲು ಬೇರೆಯಾದರೇನಂತೆ? ಅದೊಂದು ಜೀವಕೊಟ್ಟು ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೊಂದಿರದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಜೀವನ ಬರಡಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಡು ಮೃಗಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರೀತಿ ಮಗುವನ್ನು ಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ದಿವ್ಯ ಗುಣ. ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣದ್ದೇ ಒಂದು ತೂಕವಾದರೆ, ಪ್ರೀತಿಯದೆ ಇನ್ನೊಂದು ತೂಕ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಜಗತ್ತು ವಿಶಾಲ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರ. ನಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೂ ದುಃಖಕ್ಕೂ ಅದು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ತಿರುವಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾವು ನೋವುಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಬೀರಲಾರವು. ಹಾಗೆಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನಾಥರೇ. ಇಲ್ಲಿ ಸೋತಾಗ ಎತ್ತಿ ಮೈದಡವುವವರಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದಾಗ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆಂತಲೇ ಬಹಳ ಸಲ ನಮಗೆಲ್ಲ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಿತನ ಮೋರೆಗೆ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟು ಭೀಕರ ಅನುಭವ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನೋವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಿಲುಬೆಯನ್ನು ನಾವೇ ಹೊರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರು ಹೊರಲಾರರು. ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಆರ್ನಾಲ್ಡ ಹೇಳುವಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ದ್ವೀಪವಿದ್ದಂತೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರೀತಿಯ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಆತ್ಮದ ಏಕಾಕಿತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪರದೇಶಿತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಜೀವಿಗೆ ಮೊದಲು ಸಿಗುವುದು ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸ. ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪಡೆಯದ, ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಾಗ ಪತ್ನಿಯ ಪ್ರೇಮ ದೊರಕಿಸದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರೂರ ಪಶುವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಟ್ಲರನಂಥ ಕ್ರೂರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತನಾದರೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನ್ಯರ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಟಾಲಸ್ಟಾಯ್‌ನ 'ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕುವುದು ಏತರಿಂದ' ಎಂಬ ಕಥೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೂಸಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವದೂತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದೇವರು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ಜೀವರಸದಿಂದ ಮಾನವ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಕಲಿಯ ಹಚ್ಚಿದ. ಅರೆಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಮುರುಕಲು ಗುಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಡಗುತ್ತ ನಿಂತ ದೇವದೂತನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಹರಿದ ಕೋಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ಅಪರಿಚಿತನನ್ನು ಮೊದಲು ಜರೆದು, ನಂತರ ಕರೆದು, ಇದ್ದ ಎರಡು ರೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅಂದು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕುಂಟ ಕೂಸು ಓರ್ವ ದಯಾಮಯಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ದೇವದೂತನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಮೃತಸಿಂಚನದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದದ್ದು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಡೆದೀತು, ಪ್ರೀತಿಯೊಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಬಾಳು ನಿಗ್ಗರದ ಕುತ್ತಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಡೆಯುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವದಂತೂ ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು, ಹಲವು ಜನುಮ ಕಳೆದರೂ, ಒಲವಿನ ಬರೀ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಕೂಡ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರು ಹೇಳಿದ್ದುಂಟು. ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ವೃದ್ಧತಾಯಿಯ ಜೀವವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಮಗನು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದಾಗ – 'ಪೆಟ್ಟಾಯ್ತೆ ಮಗು' ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಕರುಳೇ ಕೇಳುತ್ತದೆಂದು ಜನಪದ ಕಥೆಯೊಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಜೀವನದ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಅದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮನಕ್ಕೆ ತುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲದು.

ಇನ್ನು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅನ್ಯರು ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ತಮ್ಮನೂ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೂತಿರಲಾರ. ಕೌರವರು, ಪಾಂಡವರು ಹುಟ್ಟು ದಾಯಾದಿಗಳು. ಆದರೆ ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು. Blood is thicker than water ಎಂಬ ಮಾತು ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿ ಕೇವಲ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಯಾರಿಗಾಗಿಯೋ ಜೀವ ಅರ್ಪಿಸಿದ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಓ ಹೆನ್ರಿಯ 'ಕೊನೆಯ ಎಲೆ' ಎಂಬ ಕಥೆ ಓರ್ವ ಚಿತ್ರಕಾರನ ಅನುಪಮವಾದ ಜೀವದಾನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿತ್ತಲಗಿಡದ ಕೊನೆಯ ಎಲೆ ಬಿದ್ದು, ಇನ್ನೇನು ತಾನು ಸಾಯಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಚಿತ್ರಕಾರಳ ಜೀವ ಉಳಿಸುವಸಲುವಾಗಿ ಮಳೆ ಚಳಿಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಬಿದ್ದುಹೋದ ಎಲೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮ ಎಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸಿದ ನೆರೆಮನೆಯ ಚಿತ್ರಕಾರನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಚಿತ್ರಕಾರನ ಈ ದಯಾಪೂರಿತ ಕೃತಿ ಅವನ ಇಡಿಯ ಜೀವನದ ಕಲಾಸಾಧನೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದು ಯಾವುದೇ ಕಲಾಕೃತಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಎಂದು ಓ ಹೆನ್ರಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರೇಮ ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತ-ಅನನ್ಯ ಅನುಭವ. ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆ ಒಡೆದು ಹೋದೀತೆನ್ನುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಿಂ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕು ಚುಂಬಕ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರೇಮದ ಮಿಲನದ ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳಿಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಚೆಲ್ಲುವೆನೆಂದು ರಸೆಲ್ ಹೇಳಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಬಡತನವಿರಲಿ ಸಿರಿತನವಿರಲಿ ಒಲವೇ ಜೀವನದ ಬದುಕು. ಅದೊಂದು ಜೀವನದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ. ಪ್ರಥಮ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಸೌಂದರ್ಯ ಚಿತ್ತವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸಿ ಬರುಬರುತ್ತ ಮನದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಿಂದ ಪತಿಪತ್ನಿಯರು ಪರಸ್ಪರರ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವರು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಅಡೆತಡೆಗಳುಂಟು. ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಕುಟುಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದಕ್ಕೆಂತಲೇ 'The path of true love never did run smooth' ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಸಾಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರೇಮ ಅಮರವೆಂದು ಶೇಕ್ಸಪಿಯರ್‌ನ ರೋಮಿಯೊ ಆ್ಯಂಡ್ ಜ್ಯೂಲಿಯಟ್ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಲಗಿದ ಜ್ಯೂಲಿಯಟ್ ಸತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಇರಿದು ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳುವ ರೋಮಿಯೋ ದೊಡ್ಡಪ್ರೇಮಿಯೋ, ಹಾಗೆ ಸತ್ತ ರೋಮಿಯೋನನ್ನು ಕಂಡು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಯೂಲಿಯಟ್ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರೇಮಿಯೋ ಹೇಳಬಲ್ಲವರಾರು? ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಪೂರ್ಣ ಮೊಗಚಿಹಾಕಿ ಬಿಡ ಬಹುದು. ಆಕಾಶದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೇಮದಾಳವನ್ನು ಅಳೆಯಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಇಂಥ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದು ಕೊಂಡವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಜಿಪ್ತಿನ ರಾಣಿ ಕ್ಲಿಯೋಪಾತ್ರಾಳ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಮಣ್ಣು ಹುಡಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಎಂಟೋನಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರೇಮ ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ಬಲವಾದ ಆಧಾರ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಮವಿದೆ, ಭೋಗವಿದೆ, ತ್ಯಾಗವಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಕರುಣೆಯಿದ್ದಂತೆ ಶೋಷಣೆಯೂ ಇದೆ. ಮಧುರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಯಾತನಾಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಕಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಊರುಗೋಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣ ಹಾಗೂ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ತನ್ನ ಉದಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದ ಸಾಧ್ವಿಯ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ವಾಷಿಂಗಟನ್ ಆಯರ್ ವಿಂಗ್ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸುಖದ ಸಂಗಾತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳ ಜೊತೆಗಾತಿಯೂ ತ್ಯಾಗದ ಪುತ್ಥಳಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ಕೇವಲ ಕಾಮವಲ್ಲ. ಅಗ್ಗದ ಸಿನೇಮಾ ಹಾಗೂ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಥಳಕು ಬೆಳಕಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಜೀವದಾನ, ಬಾಳಿನ ಆಧಾರಸ್ತಂಭ, ಧೈರ್ಯದ ಸಾಧನ, ಜೀವನದ ಊರುಗೋಲು. ಬಾಳಿನ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಮೃತರಸ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದರೆ ಜೀವನ, ದ್ವೇಷ ಮರಣ. ಪ್ರೀತಿ ಜೀವನದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ನಿಲುವು, ದ್ವೇಷ ಬಾಳಿನ ಅಧಃಪತನ.

ಪ್ರೀತಿಯ ಎಲ್ಲ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೀನದಲಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ, ಮೂಕ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ದೊಡ್ಡವು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಫ್ರಾಯಿಡ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಪಾರ ಬಲ, ಇನ್ನೊಂದು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಮೂರನೆಯದು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಿರುಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಪಾರ ಬಲವನ್ನು ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ದೇಹದ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ-ಮಾನವರಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಗತ ಸಂಬಂಧ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೋವನ್ನು ತರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಲು ಎಂದು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ? ನಾವೆಂದು ದುಃಖಿಗಳ ಕಣ್ಣೀರು ಒರೆಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತೇವೆ? ನಾವು ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾಗಬಾರದೇ? ಅನ್ಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಡ, ಮುಗುಳ್ನಗೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವದಕ್ಕೂ ಅಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ರೋಡನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ಕುರುಡನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಹಣಬೇಕಾದೀತು?

ಪ್ರೀತಿ ಆತ್ಮಸೌಂದರ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸೌಂದರ್ಯವೆನ್ನುವದು ಅನ್ಯರ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ದ್ರವಿಸುವ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅವರು ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಆದರೆ ಉಪವಾಸ ಬೀಳುವ ಚಿತ್ರಕಾರನಿಗಾಗಿ, ಜಡ್ಡಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಕೂಸಿನ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದ ತಾಯಿಗಾಗಿ, ಕಡ್ಡಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತ ಹೊರಟು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಗಟಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಅಳುತ್ತ ನಿಂತ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಗಾಗಿ, ಚಳಿಯಿಂದ ನಡಗುತ್ತ ಬರಿಬತ್ತಲೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವ ಅನಾಥ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ಕರವೈಲ್ಡನ ಹ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಿನ್ಸನ ಒಡೆದ ಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿ. ಸೌಂದರ್ಯ ಮೂಗು, ಕಣ್ಣು, ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಸುಂದರ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಅನ್ಯರ ಕಣ್ಣೀರ ಒರೆಸುವ ನಮ್ಮ ಸಹೃದಯ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅಪಮೌಲ್ಯೀಕರಣದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಪ್ರೀತಿಯ ಪಾಠವನ್ನೇ. ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿಸು, ದ್ವೇಷಿಸುವವರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸು. ಅದೊಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ನಿಗ್ಗರ – ತೊಂದರೆ, **ಇರಿದು** – ಚುಚ್ಚಿ, **ಅಮೃತ** – ಸುಧೆ, ಶಾಶ್ವತವಾದ, **ಅಧಃಪತನ** – ಕೆಳಗೆ ಬೀಳು, **ಸಹೃದಯ** – ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ, **ಸಾಧ್ವಿ** – ಪತಿವ್ರತೆ.

1) ಪ್ರೀತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

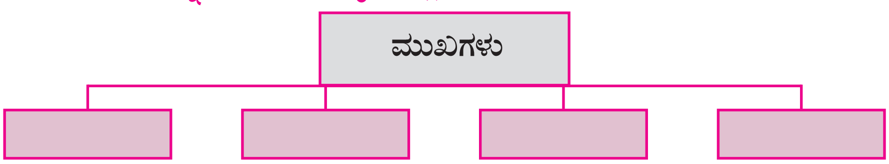

2) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ತತ್ಸಮ/ತದ್ಭವಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ-ಬರೆಯಿರಿ.

ಹಬ್ಬ	ಶಬ್ದ	ಸ್ನೇಹ	ರೂಪ	ಮೃಗ	ಮೊಗ
ಮುಖ	ಮಿಗ	ಪರ್ವ	ನೇಹ	ರೂಹು	ಸಬುದ

3) **ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸ ಹೆಸರಿಸಿರಿ.**

ತಾಯಿತಂದೆ, ಕೈಕಟ್ಟಿ,

4) **ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**

ಕಿರಿಯ, ರಾತ್ರಿ,

5) **ವರ್ತುಳದಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.**

ಬ	ಣಿ	ರು
ಕಾ	ಸ್ಮ	ನ
ರ	ಭಾ	ಸ
ಮ	ಕ	ಮ
ಹು	ಶಾ	ಕೆ

6) **ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

i) ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ

ii) ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸ ಭೂಮಿಯ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಗೆ ಮೊದಲು ಸಿಗುವುದು.

iii) ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡಬಹುದು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು.

iv) ಅನುಭವ ಅದ್ಭುತ - ಅನನ್ಯ ಅದೊಂದು ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರೇಮ.

7) **ಪ್ರಸ್ತುತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

8) **ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ತ್ಯಾಗದ ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.**

9) **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.**

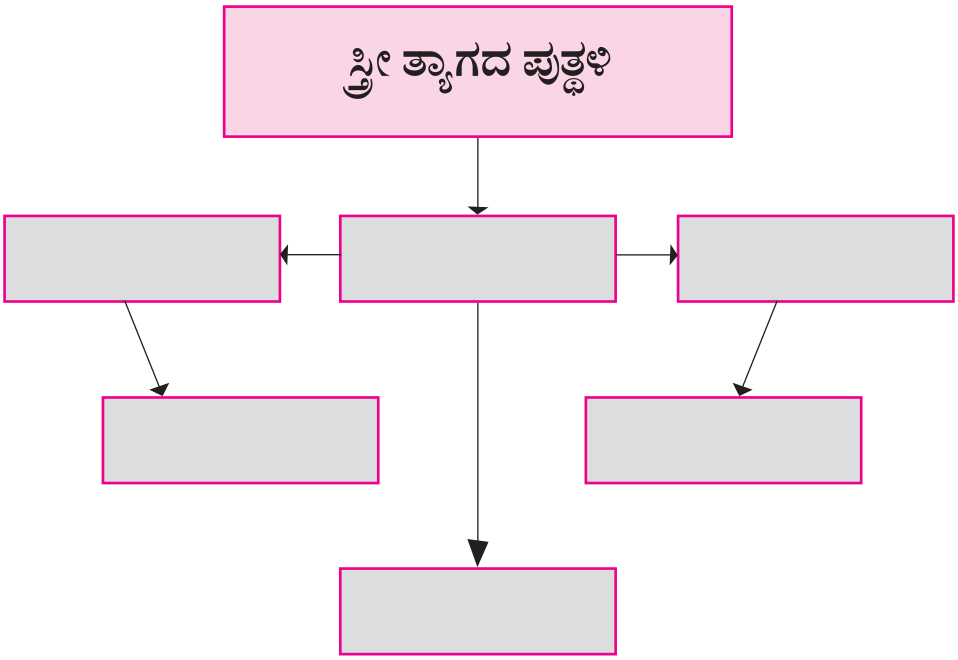

10) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) **ಕೃತಿ** ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದ

ಬ) **ಹೃದಯ** ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದ

ಕ) **ಭೂಮಿ** ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದ

ಡ) **ಜ್ಞಾನ** ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದ

11) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ.

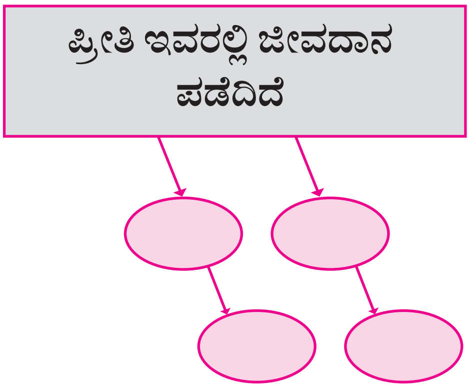

12) ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗುಣಗಳು

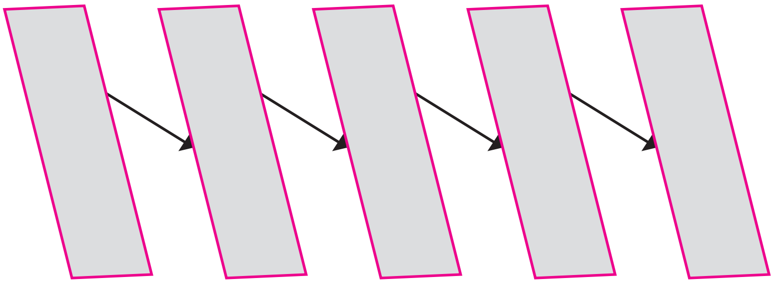

2. ಪರಿಹಾಸ

– ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ

ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1921)ರವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರು. ಹಳಗನ್ನಡಕಾವ್ಯ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವ ಕಲೆ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ''ಜೀವನ ಜೋಕಾಲಿ'' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ''ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ'' ಎಂಬ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವಚನಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ''ತಲೆ ಹರಟೆಗಳು'' ಮತ್ತು ಗಪ್‌ಚಿಪ್ ಇವರ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಹರಟೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ''ನಗೆ ಹೊಗೆ'', ''ನಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳು'' ಇವು ಇವರ ನಾಟಕ ಸಂಕಲನಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು, ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನೊಬ್ಬ ನಗೆಗಾರ, ಗುಂಡನ ಜೀವನವೇ ನಗುವುದಾಗಿದೆ; ನಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟು ನಕ್ಕದ್ದುಂಟು, ನಗಿಸಿದ್ದುಂಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ''ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು'' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೃದುವಾಗಿ, ಮನೋಹರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಗೆಯೆಂದರೆ ಪರಿಹಾಸ; ಅದು ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವಾ ನಗೆ, ಲೇಸುನಗೆ, ಮೃದುಹಾಸವೇ ಪರಿಹಾಸದ ಜೀವ ಜೀವಾಳ. ಇಂತಹ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ನೋವಿಲ್ಲ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜೀವಿಗಳು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ನಗೆಯ ಬಗೆ ಇದು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಗುಂಡನೊಬ್ಬ ನಗೆಗಾರ : ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ತಾನೇ ನಗೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಪ್ರಾಣಿ. ಅವನು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಚಾರಿ. ನಗು ಎಂದಾಗ ನಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಗುಂಡ ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಒಂದನೆಯ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಓದತೊಡಗಿದ. ಸಾಹೇಬರು ಆ ಶಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆಂದು ಬಂದಾಗಲೂ ಅದೇ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ''ಒಂದು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಎರಡು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು; ಎರಡು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬರುತ್ತವೆ?'' ಎಂದು ಸಾಹೇಬರು ಕೇಳಿದೊಡನೆ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಕೂಗದೇ ನಿಂತವನು ಗುಂಡನೊಬ್ಬನೆ. ಸಾಹೇಬರು ಬೆಪ್ಪ-ತಕ್ಕಡಿಯಂತಿರುವ ಗುಂಡನನ್ನು ಕೇಳಿದರು: ''ಎಷ್ಟು ಹಣ್ಣು ಬರುತ್ತವೆ? ಹೇಳು'' ಅಂದರು. ಗುಂಡನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೈಕಟ್ಟಿ ನಿಂತು, ''ಐದು'' ಎಂದ. ಕಲಿಸಿದ ಮಾಸ್ತರರು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದಿರಬೇಕು. ''ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಹೇಳು?'' ಎಂದು ಸಾಹೇಬರು ಕೇಳಿದಾಗ ''ಸಾರ್, ದುಡ್ಡಿಗೆ ಎರಡಾದರೆ ಎರಡು ದುಡ್ಡಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಎನ್ನುವದೇನೋ ಸರಿ; ನಾನು ಹಗಲೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಮೇಲೊಂದು ಸಿಗುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟ. ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ನೋವಿದೆ? ಇದೇ ಪರಿಹಾಸ.

ಪರಿಹಾಸ ತನ್ನನ್ನೇ ಕುರಿತು ಇರಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಇರಬಹುದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುತನ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿರಬಹುದು. ನ್ಯೂಟನ್ ಮಹಾತತ್ವಶೋಧಕ, ಮೇಧಾವಿ. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕು; ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮರಿ. ನ್ಯೂಟನ್ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅವೆರಡೂ ಬಡಪಾಯಿ ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಳಗೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನ್ಯೂಟನ್ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕದದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ: ಒಂದು ದೊಡ್ಡದು. ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕದು. ಆಗ ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವೆರೆಡು ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬ ನ್ಯೂಟನ್ನನಿಗೆ ಕೇಳಿದ: ''ಈ ಎರಡು ಕಿಂಡಿಗಳೇಕೆ?'' ಈ ಕಿಂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಬೆಕ್ಕು ಹಾಯುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕದು ಅದರ ಮರಿಗಾಗಿ – ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬಂತು. ''ದೊಡ್ಡ ಕಿಂಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಕ್ಕದು ಹಾಯುವುದಿಲ್ಲವೇ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ನ್ಯೂಟನ್ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ; ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕ. ಗೆಳೆಯನೂ ನಕ್ಕ. ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಟನ್ನನ ಮೌಢ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಗೆ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ನೋವು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ನಗೆ ನೀಡಿತು.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವಾಗ-ತೋರಿಬರುವ ವೈಪರೀತ್ಯ ನಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದುಂಟು. ಗುಂಡನೊಮ್ಮೆ ಶಹರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಹಸಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಖಾನಾವಳಿಯನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದ. ಬೀದಿಗುಂಟ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ

ಬಂಗ್ಲೆಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರಿನ ಬೋರ್ಡು. ಯಾವ ಮನೆ ನೋಡಿದರೂ 'ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲಾ' 'ಸುಖವಿಲ್ಲಾ' ಎನ್ನುನ ಬೋರ್ಡುಗಳೇ. ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಒಂದು ಚಮ್ಮಾರನ ಅಂಗಡಿ: ಗುಂಡ ಬೋರ್ಡು ಓದಿದ. ''ಗದುಗಿನ ಚಪ್ಪಲು, ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿವೆ; ಒಂದು ಸಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ, ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿರಿ''. ಗುಂಡನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಇದ್ದವು. ''ಕಾಲಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ'' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡ. ಬೋರ್ಡು ನಿಂತಿದೆ: ''ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ'' – ತಲೆ ತುರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಒಂದು..... ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬಹುದೇ ಎಂದು ನಡೆದ. ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೋರ್ಡು ನೇತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಂಡನಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದೇ ಅದು. ''ಊಟ ವಸತಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬನ್ನಿರಿ.'' ಮೈಮೇಲೆ ಕಾರು ಹಾದರೂ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದವನ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಉರಿ ಕೇಳುತ್ತದೆಯೇ? ಗುಂಡ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಮ್ಯಾನೇಜರನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು,

''ಏನ್ರಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಊಟ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?''

''ಫಸ್ಟ ಕ್ಲಾಸ! ಮನೆಯ ಊಟ ಇದ್ದಂತೆ''

''ಅಯ್ಯೋ ಮನೆಯ ಊಟ ಬೇಸರ ಅಂತ ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ?''

ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಅಂದು, ನಗೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರ.

ಗುಂಡನೊಮ್ಮೆ ಜಡ್ಡಿಗೆಬಿದ್ದ. ಡಾಕ್ಟರರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

ಡಾಕ್ಟರ ಃ– ''ಇದು ದೊಡ್ಡ ಜಡ್ಡು, ಪಥ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ಸಾಕಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ''.

ಗುಂಡ :– ''ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಉಂಡ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ? ಏನು ಊಟಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೋ?''

ಡಾಕ್ಟರರು ಮಾತ್ರ ನಗುತ್ತ ನಿಂತರು. ಗುಂಡ ಅದೇ ತಮ್ಮ ಫೀ ಎಂದ.

ಗುಂಡನ ಜೀವನವೇ ನಗುವುದಾಗಿದೆ. ನಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಾಗಿದೆ. ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನೂ ಬೈಲಿಗಿಟ್ಟು ನಕ್ಕದುಂಟು; ನಗಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಓದಿ, ಪಾಸಾಗಿ ಇದ್ದ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದ. ಇವನ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದ ಯಾರೋ ಇವನಿಗೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರು. ಉಂಡಾಡಿ ಗುಂಡ ಈಗ ಪ್ರೊ. ಗುಂಡ ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದ ಅರಿವೂ ಇದೆ. ಮರವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಂತೂ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಕೆಲವರ ಹೇಳಿಕೆ. ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣದಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಗುಂಡನಿಗೆ ಪ್ರಥಮಪಟ್ಟ.

ಪ್ರೊ. ಗುಂಡ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡದ ದಿನವೇ ಇಲ್ಲ. ಕ್ಲಾಸಿಗೋಡಬೇಕು, ಆಗ ಏನನ್ನೋ ಮರೆಯುವುದುಂಟು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಹೋಗಿ ಮರೆತು ಪರಿಚಾರಿಕೆಯ ಹೆಸರು ಜಪಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾಲವನ್ನೂ ಹರಿಹರನು ಹುಟ್ಟಿದ ವೇಳೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಪಡಿಸುವ ಗುಂಡನಿಗೆ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ದಿನ, ತಾರೀಖು, ವೇಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ದಿನ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಭರ್ಜರಿಯಾಗಿ ಲೆಕ್ಚರು ಸಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಕರವಸ್ತ್ರ ಇರಲೇಬೇಕು–ಮುಖದ ಬೆವರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು. ಲೆಕ್ಚರಿನ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡಿನ–ಮೇಲೆ ಏನೋ ಬರೆಯಬೇಕಾಯಿತು; ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಡಸ್ಟರಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಮರೆತಾಗ ಕರವಸ್ತ್ರದ ಕೈ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಡಸ್ಟರ ಹಿಡಿದ ಕೈಮುಖವನ್ನೊರಿಸಿತು. ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆ? ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು. ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನ ಕ್ಲಾಸು ಆಗಲೇ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು.

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಗುಂಡ ಸಾಹೇಬರು ಕತ್ತೆ ಹೊರಲಾರದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಗೆಗಳನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ರೂಢಿ. ಅಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮನೆಯೇ ತನಗೆ ಮರವೆಯಾಗಿತ್ತೋ ಏನೋ? ಅಂತು ಮನೆಗೆ ಬಂದ, ಬಂದವನೆ ಬಾಗಿಲ ತಟ್ಟಿದ. ಅದು ತನ್ನ ಮನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಆಗ ಮರೆಯಬೇಕೇ? ಒಳಗಿನಿಂದ ಕೂಗು ಕೇಳಿಬಂತು ''ಪ್ರೊಫೆಸರರು ಇನ್ನು ಬಂದಿಲ್ಲ.'' ''ಅಯ್ಯೋ ಹೀಗೋ'' ಎಂದುಕೊಂಡು ಗುಂಡ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ. ಪುನಃ ಅವನ ಮನೆಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ತೋರಿಸಿರಬೇಕು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹೇಬರು!

ಒಂದು ದಿವಸ, ಪ್ರೊ. ಸಾಹೇಬರು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದರು. ಯಾರಿಗೋ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದರು. ಅದನ್ನು ತಾವೇ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಟಾಯ್ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಪ್ರೊ.

ಎಂದು ಯಾರು ಕರೆಯಬೇಕು? ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತುದಾಯಿತು. ತಾಸು ಕಳೆಯಿತು. ಪ್ರೊ. ಮಡದಿ ''ಇದೇನು ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ ತಾಸುಗಟ್ಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದೇ?'' ಎಂದು ಬೆಲ್ಲು ಬಾರಿಸಿದಂತೆ ಕೂಗಿದರು. ಪ್ರೊ. ಗುಂಡ ಸಾಹೇಬರು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ''ಅಲ್ಲೇ, ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತವರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯಲೇ ಒಲ್ಲದು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡಿದ ಹಾಗಿದೆ'' ಎಂದರು. ''ಅಯ್ಯೋ ದೈವವೇ, ಅವರು ನೀವೇ ಅಲ್ಲವೇ?'' ಅಂದಾಗ ನಾಚಿ, ಪ್ರೊಫೆಸರರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಕೋಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಸ್ತರರ ಮನೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲ; ಪೋಸ್ಟ ಮಾಸ್ತರರ ಮನೆಯ ಒಂದು ಖೋಲಿಯೇ ಆಫೀಸು. 8 ಹೊಡೆದರೂ ಆಫೀಸು ತೆಗೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಗೊಣಗಾಟ. ಆಗ ಮಾಸ್ತರರು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು, ''ಸಾರ್, ಇಂದು ರವಿವಾರ ಸೂಟಿ''. ಪಾಪ ! ಶ್ರೀ ಗುಂಡನಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲಿ ನೆನಪು ! ''ಏನೇ ಇರಲಿ, ಮಾಸ್ತರ ಸಾಹೇಬ, ಲೆಟರ ಅರ್ಜಂಟ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ ಕೊಡಿ; ಪ್ಲೀಜ್'' ಎಂದರು. ಪ್ಲೀಜ್ ಅಂದರೆ ಆಗಬಾರದ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತೆ; ಮಾಸ್ತರರು ಚೀಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ಚಟ, ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ. ಮಾತಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಹೋದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವರ ಕೋಟಿನ ಗುಂಡಿಯೊಂದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಾಷಣ ಬಿಗಿಯ ಹತ್ತಿದರು, ಮಾಸ್ತರರು ! ನಮಾಜಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮಸೂತಿ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು, ಪ್ರೋ. ಅವರಿಗೆ. ಒಂದು ಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿ, ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಕು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರೋ. ಗುಂಡಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಪ್ರೋ. ಹೋದದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಭಾಷಣ ಬಿಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಂಡ ಪ್ರೋ. ಅವರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸಾಯಕಲ್ಲನ್ನೇರಿ ಮನೆ ಸೇರಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಕಲ್ಲು ಇಡುತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎರಡು ಸಾಯಕಲ್ಲುಗಳು. ತಾವು ಹೋಗುವಾಗ ನಡೆದು ಹೋದುದನ್ನೇ ಮರೆತು, ಪೋಸ್ಟಮಾಸ್ತರರ ಸಾಯಕಲ್ಲು ಏರಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪರರ ಸಾಯಕಲ್ ತರಬಾರದೆಂದು ತಮಗೇ ತಿಳಿಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಸಾಯಕಲ್ಲನ್ನೇರಿ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ನಡೆದರು. ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ-ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡೀ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೋ. ಅವರು ''Sorry, sir, ಇದು ನಿಮ್ಮ ಸಾಯಕಲ್ಲು; ಬರುತ್ತೇನೆ - ನಮಸ್ಕಾರ!'' ಎಂದು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದದ್ದು ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೊ ಇಲ್ಲವೋ! ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋ. ಗುಂಡರಿಗೆ ಪುನಃ ಮರವೆ! ತಾವು ಕೊಡಲು ತಂದ ಸಾಯಕಲ್ಲನ್ನೇ ಏರಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾರೆ - ಪುನಃ ಎರಡು ಸಾಯಕಲ್ಲುಗಳು.

ಆಗ ಪ್ರೊ. ಗುಂಡರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಆಯಾಸ; ಅವರು ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲ; ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಎದೆ ನೋವಾದಂತೆ ಅನಿಸಿತು. ಹಾರ್ಟಫೇಲ್ ಆಗಿ ಜನ ಸಾಯುವುದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ಅವರು ಪಕ್ಕದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಡಾಕ್ಟರರಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿದರು. ಡಾಕ್ಟರರ ಸ್ವಭಾವಃ ಯಾವುದೇ ಪೇಶಂಟ ಬರಲಿ ಪೇಶಂಟಾಗಿ ಮುಂಗೈ ಹಿಡಿದು ನೋಡುವುದು. ಬಹುತರವಾಗಿ ನಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದುದೆಂದು ಪ್ರೊಫೆಸರರಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಬಿಲ್ಲು ಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಿದ್ದರೂ ನೋಡಿರಬೇಕು ಡಾಕ್ಟರರು. ಆ ಮೇಲೆ ನಾಲಗೆಯ ತಪಾಸಣೆ ! ಇದೇಕೆ ನಡೆಯಬೇಕು ? ಬಿಲ್ಲು ಕೊಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದೇ ನಾಲಗೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬಹುದೆ? ಅಂತು. ಡಾ. ಪ್ರೊ. ಅವರ ನಾಲಗೆ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಗಾಬರಿಯಾದ ಡಾಕ್ಟರರುಃ

''ಏನು ಪ್ರೊಫೆಸರ್?''

''ಏನಾಗಿದೆ ಸಾರ್?''

''ಅಯ್ಯೋ ಡೇಂಜರಸ್ಸು; ತಮ್ಮ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ 15 ನ. ಪೈ. ಸ್ಟ್ಯಾಂಪು''

''ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಪತ್ರ ನಾಟ್‌ಪೇಡ್'' ಎಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರೊ. ಜಿಗಿದೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಪಾಪ! ಪೋಸ್ಟ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಚೀಟಿ ಅದು. ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮರೆತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿರಬೇಕು? ಇಂತಹ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ನೋವು ಕಡಿಮೆ.

ಜೀವನವೇ ನಗೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಆರಿಸಿ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳಿತೆ? ಅತಿಯಾದರೆ ಅಜೀರ್ಣ ಸಿದ್ಧ!

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಮೌಢ್ಯ – ದಡ್ಡತನ, **ಪರಿಹಾಸ** – ನೋವು ಕೊಡದ ಹಾಸ್ಯ, **ಡಿಗ್ರಿ** – ಪದವಿ, **ಜಡ್ಡು** – ರೋಗ.

1) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

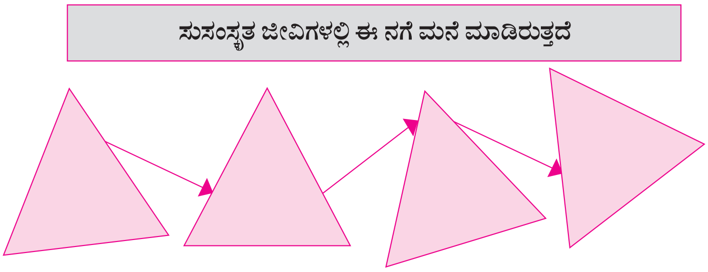

2) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ.

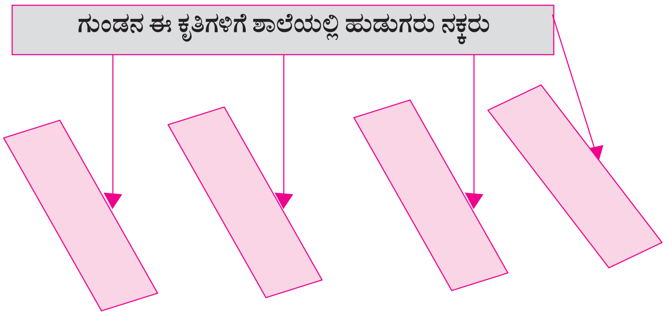

3) ಗುಂಡ ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

4) ಗುಂಡನು ಶಹರದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಾದಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

5) ನ್ಯೂಟನ್‌ನ ಮೌಢ್ಯನಗೆಯನ್ನು ಗೆಳೆಯನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿರಿ.

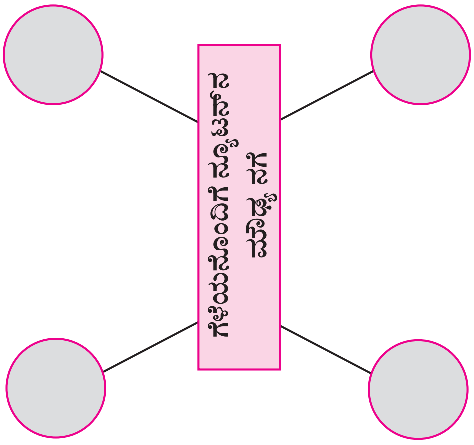

6) ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನ ಕ್ಲಾಸು ನಿಂತು ಹೋದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

7) ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರೊ. ಗುಂಡನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿರಿ.

8) ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ)

ಬ)

ಕ)

ಡ)

9) ''ಅತಿಯಾದರೆ ಅಮೃತವೂ ವಿಷ'' ಈ ಮಾತನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿರಿ.

3. ಯೋಗದಿಂದ ರೋಗಮುಕ್ತಿ

- ಗಂಗಾಧರ ವರ್ಮಾ

ಗಂಗಾಧರ ವರ್ಮಾ : (ಕ್ರಿ. ಶ. 1985) ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಬರಹಗಾರರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ವರ್ಮಾ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಗ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಮತ್ತು ನಿರಾಡಂಬರ. ಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಧುಮೇಹ, ಬೊಜ್ಜುತನ ಮತ್ತು ಹೃದಯ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಪಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ 4 ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿತ್ತು. ಅದೆಂದರೆ ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ, ದುಶ್ಚಟಗಳಿಂದ ದೂರ, ಸಸ್ಯಾಹಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ವೇಗ ಶಮನ. ಈ 4 ಅಂಶಗಳನ್ನು ಯೋಗವು 5000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮಾನ್ಯಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿಸಿ ವಿವರವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಿದೆ.

ಯೋಗವು ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ. ಇದು ಒಂದು ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಕಲೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಸರ್ವೋನ್ನತ ಏಳಿಗೆಗೆ ಇದು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿ. ಯೋಗವು ಇಂದು ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಥದ ಜನರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗದ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು (ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ) ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಕೇವಲ ದೇಹವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಯೋಗವು ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಮತೋಲನದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವಂತದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿನ ದಿನದ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ರೋಗಗಳು ಮನೋದೈಹಿಕ ಖಾಯಿಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಧುಮೇಹ, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಅಸ್ತಮಾ, ಅಲರ್ಜಿ, ಆಟೋಇಮ್ಯೂನ್ ತೊಂದರೆಗಳು, ಬೊಜ್ಜುತನ, ಹೃದಯ ತೊಂದರೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮನೋದೈಹಿಕ ಖಾಯಿಲೆಗಳ ಮೂಲ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಬದಲಾದ ವ್ಯಾಯಾಮರಹಿತವಾದ ಜೀವನಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ. ದೇಹದ ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಯೋಗವು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ ದೇಹವು ಪಂಚಕೋಶಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶ - (ಶಾರೀರಿಕ ದೇಹ) ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ - (ಪ್ರಾಣವಾಯು) ಮನೋಮಯ ಕೋಶ - (ಮನಸ್ಸು) ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ (ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ) ಆನಂದಮಯ ಕೋಶ (ಮೂಲಸ್ವರೂಪ).

ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಕೋಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನೋಮಯಕೋಶದಲ್ಲಿ. ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ವೇಗ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮತೋಲವನ್ನು ಏರುಪೇರು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ವೇಗವು ತೀವ್ರವಾದ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳು, ರಾಗದ್ವೇಷಗಳು, ಇಚ್ಛೆ-ನಿಚ್ಛೆಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಮನೋಮಯಕೋಶದ ಅಸಮತೋಲನವು ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣದ ಹರಿಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ-ಅಡಚಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಡಚಣೆಯು ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಮತ್ತು ನರಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಮತ್ತು ಗ್ಲುಕಗಾನ್ ಹಾರ್ಮೋನುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೀರಿ ಮಧುಮೇಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದು ದೇಹದ ಚಲನಾ ಶಕ್ತಿ. ದೇಹವು ಮನಸ್ಸಿನ ಕನ್ನಡಿ. ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇಹವು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿರಲು ಸಹಕರಿಸದು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೋಭೆ, ಚಿಂತೆ, ಭಯ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡಗಳು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಹೃದಯ, ರಕ್ತನಾಳಗಳು ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣಾಂಗವ್ಯೂಹದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಯೋಗವು ಎಲ್ಲಾ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸವು ನರಮಂಡಲ, ಹಾರ್ಮೋನ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ ಅದರ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಒತ್ತಡ ಇಂದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆವರಿಸಿ, ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ದೇಹದ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ, ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ, ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೆಂದರೆ ಯೋಗಾಸನಗಳು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳು.

ಯೋಗಾಸನ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರದ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೂ, ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೂ ರಕ್ತ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರದ ಎಲ್ಲ ಕೀಲುಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಶಕ್ತಿಯುತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರದ ಹಾರ್ಮೋನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಡಲು ಸಹಾಯಕಾರಿ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ಸ್ಥೂಲ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಮನೋದೈಹಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮರಹಿತ ಮತ್ತು ಬದಲಾದ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಾತಾವರಣದ ದೋಷಗಳು, ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಥೆಗಳು, ಒತ್ತಡವು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ಮುಂದುವರೆಸುವ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಧುಮೇಹ ಚಿಕಿತ್ಸೆ : ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳಿಂದ ವಯೋವೃದ್ಧರವರೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುವ ಮಧುಮೇಹಕ್ಕೆ ಹೆಡೆಮುರಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಕೇವಲ ಗುಳಿಗೆ ನುಂಗುವ ಇಲ್ಲವೇ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಿಯಮಿತವಾದ ಯೋಗಭ್ಯಾಸ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಧ್ಯಾನ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಸಕ್ಕರೆ ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿಡಬಹುದು ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ.

ಯೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ನರಗಳ ತುದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾರ್ಮೋನ್‌ಗಳಾದ ಮೆಲಟೋನಿನ್, ಇನ್ಸುಲಿನ್, ಗ್ಲುಕೋಕಾರ್ಟಿಕಾಯ್ಡ್ಸ್, ಎಪಿನೆಫ್ರಿನ್ ಮುಂತಾದ ಹಾರ್ಮೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಸರಿಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ಮಧುಮೇಹವು ಹತೋಟಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಸನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ದೇಹದ ವೇಗಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಪಥೆಟಿಕ್ ನರಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರುವುದರಿಂದ ಅನೆರೋಬಿಕ್ ಗ್ಲುಕೋಸ್ ಮೆಟಬಾಲಿಸಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮಧುಮೇಹ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಂಜುನಾಥ್. ಎಸ್‌ರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಸನಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಪ್ಯಾಂಕ್ರಿಯಾಸ್‌ನ ಬೀಟಾ ಜೀವಕೋಶಗಳ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಸಂಕೇತ ಗಮನಿಕೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಸೆನ್ಸಿಟಿವಿಟಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮಧುಮೇಹವನ್ನು ಆಸನಾಭ್ಯಾಸವು ಹತೋಟಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

ಮಧುಮೇಹವನ್ನು ಸಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬಲ್ಲ ಕೆಲವು ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳ ವಿವರ : ಪ್ರಾರ್ಥನೆ (3 ನಿಮಿಷಗಳು), ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ, ತ್ರಿಕೋನಾಸನ, ಪಾರ್ಶ್ವಕೋನಾಸನ, ಉತ್ತಿತ್ತಪಾದಾಸನ, ಭುಜಂಗಾಸನ, ಧನುರಾಸನ, ವಕ್ರಾಸನ

ಮತ್ತು ಉಷ್ಟ್ರಾಸನ (30 ನಿಮಿಷಗಳು), ನಾಡಿಶೋಧನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಭಸ್ತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಭ್ರಾಮರಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ (10 ನಿಮಿಷಗಳು), ಧ್ಯಾನ (10 ನಿಮಿಷಗಳು).

ಬೊಜ್ಜುತನಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ : ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ನಾಲಿಗೆ ಬಯಸುವ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟವಾದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಸಮಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಸ್ಥಳವೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅನವಶ್ಯಕವಾದ ಬೊಜ್ಜನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ಮುಂದುವರಿದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಸದಭಿರುಚಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, ರಜೋಗುಣ ಹಾಗೂ ತಮೋಗುಣವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಹಾಳಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಾಳಾದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಬೊಜ್ಜಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಅಧಿಕವಾಗತೊಡಗಿದೆ.

ಜೀರ್ಣಾಂಗವ್ಯೂಹದ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶವು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬೊಜ್ಜುತನ ಎನ್ನುವರು.

ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಈ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರವು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಆಹಾರವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳು ನಾರಿನಾಂಶವನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಬೊಜ್ಜಿನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ಸ್ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹದ ಅಧಿಕ ಬೊಜ್ಜನ್ನು ಕರಗಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬೊಜ್ಜುತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸವು 12 ಆಸನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸವು 3.79 ಕ್ಯಾಲರಿಗಳನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಸಮಯ 3 ನಿಮಿಷ 40 ಸೆಕೆಂಡ್‌ಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಸುತ್ತಿನ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸರಿಸುಮಾರು 13.91 ಕ್ಯಾಲರಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಬೊಜ್ಜುತನ ಮತ್ತು ತೂಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾನಸಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಕುರಿತಂತೆ ರಿಶಿಕೇಶನ್ et.alರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿದಿನದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 10 ನಿಮಿಷಗಳ ಬೋಧನೆ, 10 ನಿಮಿಷಗಳ ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯಾಯಾಮ, 10 ನಿಮಿಷಗಳ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ, 30 ನಿಮಿಷಗಳ ಆಸನಾಭ್ಯಾಸ, 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮತ್ತು 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಧ್ಯಾನ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 90 ನಿಮಿಷಗಳ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವು 14 ವಾರಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸಿದಾಗ ದೇಹದ ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ದೇಹದ ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ, ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಲ್ಲದೆ ದೇಹದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮತ್ತು ಹೊರಭಾಗದ ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ನಿರಂತರವಾದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವು ತೂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಬೊಜ್ಜು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಹೃದಯದ ಆರೋಗ್ಯ : ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹೃದಯದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಈ ತಪ್ಪಾದ ಜೀವನ ಶೈಲಿ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ಹೃದಯದ ಬೇನೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪು ಸಹ ಒಳಗೊಳಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದ ಕಾಯಲೆಗಳಾದ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಸ್ಟ್ರೋಕ್, ಕಂಜೆಸ್ಟಿವ್ ಕಾರ್ಡಿಯಾಕ್ ಫೇಲ್ಯೂರ್,

ಹೃದಯಾಘಾತ, ಹೃದಯ ವೈಫಲ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಾವು ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ತಪ್ಪಾದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಬರುವಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ, ಆಲೋಚಿಸುವ ರೀತಿ, ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಸರ, ನಮ್ಮ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ – ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಪ್ಪಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಪ್ರತಿದಿನದ ಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳು ಹೃದಯದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒತ್ತಡರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡವು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೃದಯದ ಸ್ನಾಯುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಶಕ್ತಿಯುತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಶವಾಸನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರೆಸಿಸ್ಟೆನ್ಸ್‌ನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ರಕ್ತಸಂಚಾರವು ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡು ಹೃದಯಬಡಿತ ನಿಯಮಿತವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಹೃದಯದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ : ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್.ಸಿ.ಸ್ಟ್ರೀಟರ್ et.alರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರು ಮತ್ತು ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನ ನಡಿಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರನ್ನು 12 ವಾರಗಳ ನಂತರ ಎಮ್.ಆರ್.ಎಸ್. (ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಕ್ ರೆಸೋನೆನ್ಸ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರೋಸ್ಕೋಪಿ) ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರ GABA ಹಾರ್ಮೋನ್‌ಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಿ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ವಭಾವವು ಕಡಿಮೆಗೊಂಡು ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆಯೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿ – ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುವ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಗಳೆಂದರೆ ಧಾರಣ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ. ಧಾರಣವು ಮಾನಸಿಕ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ. ಧ್ಯಾನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮನಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಅರಿವು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಋಣಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತದೆ. ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿ. ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿಮಿತಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತ.

ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಒತ್ತಡ ರಹಿತರಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಾ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಇರುವುದು ಈ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ. ಇದರ ಆರೋಗ್ಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.

ಖಾಲಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ – ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನಗು-ನಗುತ್ತಾ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು. ದ್ವೇಷ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಸ್ನೇಹ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಧ್ಯಾನದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಕನಿಷ್ಠ 5 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗಾದರೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಧನ್ಯತಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒತ್ತಡ ತರುವ ಮೋಹಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು. ಸಾದಾ ಜೀವನ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕು.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಮಧುಮೇಹ – ಸಕ್ಕರೆ ರೋಗ, **ಉದ್ವೇಗ** – ಒತ್ತಡ, **ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ** – ಹೊರತಾಗಿ, **ಹತೋಟಿ** – ನಿಯಂತ್ರಣ, **ಸ್ಥಿಮಿತ** – ಸ್ಥಿರತೆ.

1) ಚೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಯೋಗದ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.

i) ______ v) ______

ii) ______ vi) ______

iii) ______ vii) ______

iv) ______ viii) ______

ನಿ
ನ ಣಾ
ಧ್ಯಾ ಪ್ರಾ ಆ
ಮ ತ್ಯಾ ನ ಪ್ರ ಧಾ
ಣ ಸ
ಯಾ ಹಾ ಧಿ ಮ
ಮಾ ಸ ರ
ರ ಯ

2) ಯೋಗವು ಸಮತೋಲನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ.

3) ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ ದೇಹದ ಪಂಚಕೋಶಗಳು

4) ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳು

5) "ಯೋಗವು ಪಂಚಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ" - ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕರ್ತೃ-ಕರ್ಮ-ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕರ್ತೃ ಪದ	ಕರ್ಮ ಪದ	ಕ್ರಿಯಾ ಪದ
ಕರ್ತೃ ವಿಶೇಷಣ	**ಕರ್ಮ ವಿಶೇಷಣ**	**ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ**

6) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಶಾರೀರಿಕ ಯೋಗಾಸನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು.

ಬ) ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಯೋಗದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಪ್ರಕಾರ ಸೇವಿಸುವುದು.

ಕ) ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿವೆ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಮನೋದೈಹಿಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾದ ವ್ಯಾಯಾಮರಹಿತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಖಾಯಿಲೆಗಳು.

ಡ) ಬದಲಾಗಿದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕಳೆದ

7) ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಸನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

8) "ಒತ್ತಡ ಇಂದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಆವರಿಸಿ, ಮಾನವನ ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ" ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ.

9) ಮಧುಮೇಹವನ್ನು ಸಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬಲ್ಲ ಕೆಲವು ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳು

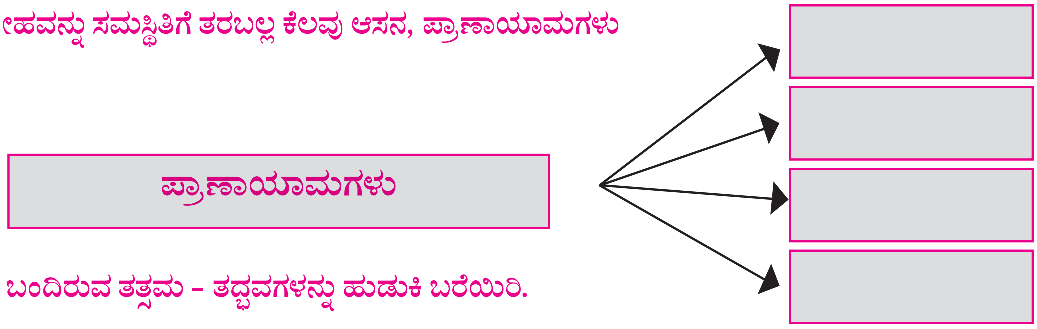

10) ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ತತ್ಸಮ - ತದ್ಭವಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

11) ಈ ಗದ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿನ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ - ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಸಮಾಸದ ಪದಗಳು	ಸಮಾಸದ ವಿಗ್ರಹರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು

12) ಪ್ರಸ್ತುತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಪದಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ - ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಬಿಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಂಧಿಯ ಪದಗಳು	ಸಂಧಿಯ ವಿಗ್ರಹ	ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು

4. ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಪಂಚ

– ಅಜ್ಜಂಪುರ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ

ಅಜ್ಜಂಪುರ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1924) ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಬರಹಗಾರರು. ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ವಿವರಣೆ, ಸರಳ ಹಾಗೂ ನೇರವಾದ ನಿರೂಪಣೆ, ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು ಕಾಣಬಹುದು. ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ ಇವು ಅವರ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಪಂಚ' ಲೇಖನವನ್ನು ಅವರ 'ಖಗಸಿರಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಗಳು. ಅವು ಮಾನವನಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಗಳೂ, ಕೀಟಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ, ಪರಾಗದಾನಕ್ಕೆ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 8,700ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು 1250 ಪ್ರಭೇಧಗಳಿವೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ 400ಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದ ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಪತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೊಕ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡು, ಗರಿಗಳ ರಚನೆ, ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ನಿಪುಣತೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಪಕ್ಷಿ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷತಃ ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ 'ಪಕ್ಷಿ ವೀಕ್ಷಕ' ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆದು ಬರಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅವಯವಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡಿನಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮುಂಗಾಲುಗಳು ರೆಕ್ಕೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿದ್ದು, ಇವನ್ನು ರೆಕ್ಕೆಯುಳ್ಳ ದ್ವಿಪಾದಿಗಳೆನ್ನಬಹುದು.

ಗರಿಗಳ ನೆರವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಚಯಾಪಚಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ (Metabolic Activities) ಹೊರಗಿನ ಉಷ್ಣಾಂಶ 60^0 ಆಗಿರಲಿ, ಶೀತಲ ಪ್ರದೇಶದ 0^0ಗೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾಲುಗಳು (Mandibles) ವಿಧವಿಧವಾಗಿದ್ದು ಇವು ಪಕ್ಷಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈಜಲು, ನೀರ್ನಡಿಗೆಗೆ, ಓಡಲು, ಮರ ಹತ್ತಲು, ಹಾರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ರುಚಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ನಾಲಿಗೆಯೂ ಆಹಾರ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ ವಿವಿಧ ಆಕಾರ, ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಳದಂತೆ, ಕುಂಚದಂತೆ, ಬೇಧಿಸುವಂತೆ, ಅರದಂತೆ, ಜರಡಿಯಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾಗಿದ್ದು ಆಯಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದು ನಾಳದಂತೆ, ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿ, ಈಟಿಯಂತೆ, ಭಲ್ಲೆಯಂತೆ, ಚಮಚದಂತೆ, ಬಟ್ಟಲಿನಂತೆ, ಅರೆ ಉರಳೆಯಂತೆ, ಮಾಂಸಲವಾಗಿ, ಗಡುಸಾಗಿ, ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳಾಗಿ ಇರಬಹುದು.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಅತಿ ಚುರುಕು. ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ್ದೆನ್ನಲೂಬಹುದು. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಾಗಿರುವುವು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇತ್ರ ಚಲನೆ ಕಡಿಮೆ. ಗೂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ನ್ಯೂನತೆ ಅವುಗಳ ಕತ್ತಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಚಲನಶಕ್ತಿಯಿಂದ (270^0 ಗಳವರೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು) ಪರಿಹಾರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪರಭಕ್ಷಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ (Birds of Prey) ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ತಲೆಯ ಮುಂಬದಿಗಿದ್ದು, ಹಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಬೇಟೆಯನ್ನು (Prey) ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಂಠದಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ವರಗಳ ಇಂಪಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿ, ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಹೊರಡುವುದು, ಧ್ವನಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದಲ್ಲ ಅದು ಗಾನಾಂಗದಿಂದ, ಹಾಡು

ನಳಿಕೆಯಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾಡೆಂದರೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರ ಹಾಗೂ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಂಠಶಬ್ದವನ್ನಲ್ಲದೆ ಕಾಲು ಬಡಿಯುವ ಶಬ್ದ, ಕೊಕ್ಕುಗಳ ಕಟಕಟ ಶಬ್ದ, ರೆಕ್ಕೆಯ ಪಟಪಟ ಶಬ್ದ ಈ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲವು.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆದರಿಕೆ, ಭಯ, ನೋವು, ಆತಂಕ, ಆಹ್ವಾನ, ಪ್ರಣಯ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು, ಮರಿಗಳು ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆ ತಿಳಿಸಲು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಸಮಾಧಾನ ತಿಳಿಸಲು ವಿಧ ವಿಧ ಸ್ವರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುವು. ಶತ್ರುಗಳ ಆಗಮನವನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಹಕ್ಕಿಗಳೇಕೆ ಮನುಷ್ಯರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸುವುವು.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗಾನಚಕ್ರವೂ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಹಾಡಬಲ್ಲವಾದರೂ, ಕೆಲವು ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಗಾನಗತಿ ಚುರುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗಾನಸುಧೆಯಿದ್ದರೂ ಬಹುತೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಡಿ, ನಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುವು. ಹೆಚ್ಚು ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿಗಳಿದ್ದರೆ ಹಾಡುವಿಕೆಗೆ ತಡೆ. ಮೋಡವಿದ್ದಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಡಬಲ್ಲವು.

ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೆಡಗನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ವರ್ಣರಂಜಿತ ನವಿಲು, ಕಾಡುಕೋಳಿ, ನವರಂಗ, ಮಕರಂದಚಮೆ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿರುವುವು.

ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನಿಂತಾಗ ಮನುಷ್ಯನ ಎತ್ತರವಿರಬಹುದು (ಸಾರಸ್ ಕೊಕ್ಕರೆ) ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಹರವು 2.4 ಮೀ. ವರೆಗಿರಬಹುದು. (ಹಿಮಾಲಯದ ಹದ್ದು). ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಕ್ಕಿ ಎಂದರೆ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗಿಂತ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾತ್ರದ ಬದನಿಕೆ ಹಕ್ಕಿ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಕಷ್ಟ. ಇದು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳ ಅಂತರ್ಗುಣ, ವಾತಾವರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಜರದ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿ 40 ವರ್ಷಗಳು, ರಣಹದ್ದು 52 ವರ್ಷಗಳು, ಕೋಡು ಗೂಬೆ 68 ವರ್ಷಗಳು, ಪಾರಿವಾಳ 22–35 ವರ್ಷಗಳು, ನವಿಲು 20 ವರ್ಷಗಳು, ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷಿ 8 ವರ್ಷಗಳು ಬದುಕಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ.

ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಹಾಗೂ ಅವು ಒಡೆದು ಬರುವ ಮರಿಹಕ್ಕಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಪಾಲನೆಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುವು. ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳು (ಗೀಜಗ, ಕಾಡುಕೋಳಿ ಇನ್ನಿತರ ಪಕ್ಷಿಗಳು) ನೆಲದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟೆಯಂತೆ ಬಗೆದು ಹುಲ್ಲು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಗೆ, ಗಿಡುಗ, ಪಾರಿವಾಳ, ಹದ್ದು, ನೀರುಕಾಗೆ, ಕೊಕ್ಕರೆ ಈ ಜಾತಿಗಳ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳ ಸಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಕಲ್ಲುಚಾಚುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಬಟ್ಟಲಿನಾಕಾರದ ಅಟ್ಟಣೆಗಳಂತೆ ಹೆಣೆದು ಹುಲ್ಲು, ಗರಿಗಳಿಂದ ಹಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಮರಕುಟುಕ, ಶೃಂಗಚಂಚು, ಗಿಣಿ, ಗೂಬೆ, ಕೆಲವು ಮೈನಾಗಳು ಮರದಲ್ಲಿ ಪೊಟರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಹಳೆಯ ಪೊಟರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ತುಪ್ಪಳ ಇಂತಹ ಮೃದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆಯೇ ಗೂಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುವು.

ಶ್ವೇತನೇತ್ರಿ, ರಾಜಹಕ್ಕಿ, ಸುವರ್ಣ ಪಕ್ಷಿ, ಚಿತ್ರಪಕ್ಷಿ, ಕಲಿಂಗ, ಕೋಗಿಲೆ ಈ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೊಂಬೆಗಳ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು, ನಾರುಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಜೇಡರ ಬಲೆಯಿಂದ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ ಬಟ್ಟಲಿನಾಕಾರದ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುವು. ಕಡ್ಡಿಗಳು, ಹುಲ್ಲು, ಬೇರುಗಳಿಂದ ಗುಮ್ಮಟಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದು ಕಟ್ಟಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಳದ್ವಾರವನ್ನಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುನಿಯ, ಚೀರಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ನೇಕಾರ ಪಕ್ಷಿ, ಮಕರಂದಚಮೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರದ ಗಿಡದ ತೆಳು ಕಡ್ಡಿಗೆ ಲಂಬವಾಗಿ ತೂಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವವು.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಬಣ್ಣಗಳೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮರದ ಪೊಟರೆ ಅಥವಾ ಸುರಂಗದ ಸುರಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೊರಗಡೆ, ಬೇರೇನೂ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಡುವ

ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಛದ್ಮ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಾಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಕಡುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಇಲ್ಲವೇ ಮಾಸಲು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ ಇಲ್ಲವೇ ಎಳೆಹಸಿರು ಬಣ್ಣ, ಕಂದು ಗೆರೆ, ಕೆನ್ನೀಲಿ ಚುಕ್ಕೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣದ ಕಲೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಛಾಯೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಮರಿ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು ತನ್ನ ವಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಆ ಸ್ಥಳವು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಲು, ಮರಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾದುದು ಎಂದು ಸಾರುವಂತೆ, ಎತ್ತರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಕಂಠ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಘೋಷಿಸುವುದು. ಈ ಘೋಷಣೆ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಾಗಿದ್ದರೆ ಇತರ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮೊದಲು ಬಂದು ಸೇರಿದ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಿಮಾಡುವುವು. ಉಳಿದವು ಬೇರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಸ್ಥಳಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಪಕ್ಷಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಘಟನೆಯೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಆಗಮನ ನಿರ್ಗಮನ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಸ್ಥಾನದ ಛಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಛಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಹವಾವೈಪರೀತ್ಯ, ಆಹಾರದ ಅಭಾವ, ಮರಿಗಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನನುಕೂಲ ಇವುಗಳಿಂದ ಅವು ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ, ನಂತರ ಸ್ವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುವು.

ಈ ಆಗಮನ ನಿರ್ಗಮನಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ, ಓರಣ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕವಾಗಿರುವುವು. ಆಗಮನ ನಿರ್ಗಮನಗಳು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಜರುಗಿ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗಳಂತೂ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಅದೇ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸತತವಾಗಿ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗುವ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆಗಮನ-ನಿರ್ಗಮನಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಕೇವಲ ಎರಡು-ಮೂರು ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಷ್ಟಿರ ಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ 16000-17000 ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಷ್ಟಿರಬಹುದು.

ಈ ಆಗಮನ-ನಿರ್ಗಮನಗಳಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾರಿಕೆಯ ವೇಗ, ದೂರ, ಎತ್ತರಗಳೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುವು. ವೇಗದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಗೆ 80-100 ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಷ್ಟು ಹಾರಬಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳಿವೆ. ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 6-11 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳಿವೆ.

ಈ ಆಗಮನ-ನಿರ್ಗಮನಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳ ಮರಿ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಹೋಗದ ದಾರಿ, ಕಾಣದ ಗುರಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದು ಹೋಗುವುದು.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಿಗಳು. ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ, ಕೀಟಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಇಲಿ ಹೆಗ್ಗಣಗಳಿಂದ ಅಪಾರ ಹಾನಿಯುಂಟು. ಹೆಚ್ಚು ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ 30,000ಕ್ಕೂ ಕೀಟ ಜಾತಿಗಳಿವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೀಟಗಳ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಹಸಿರೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದರ ಅರಿವಂತೂ ಆಗುವುದು. ಬಹುತೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೀಟಾಹಾರಿಗಳು. ಗಿಡುಗ, ಗೂಬೆ, ಹದ್ದುಗಳೂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಇಲಿ ಹೆಗ್ಗಣಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರಿಗಳು. ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಜೀವಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಎಂದೂ ಮರೆಯಬಾರದು.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಚಯಾಪಚಯ – ಪಚನಕ್ರಿಯೆ; **ಹಾರಿಕೆ** – ಜಿಗಿತ; **ಪೊಟರೆ** – ಗಿಡ; ಮರ ಬೊಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಳ್ಳುಭಾಗ.

ಬೆಡಗು – ಸೌಂದರ್ಯ, **ದಾಖಲೆ** – ಆಧಾರ, **ತುಪ್ಪಳ** – ಗರಿ, **ವಲಯ** – ಸೀಮೆ.

1) ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕುರಿತು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

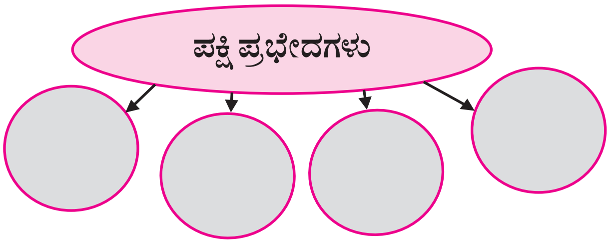

2) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

i) ಚಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ................................ ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ii) ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ .... ಮಾರ್ಪಾಡಿನಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

iii) ಪಕ್ಷಿಗಳ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ....

iv) ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾಲುಗಳು .... ಇವು ಪಕ್ಷಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

3) ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

i) ರಚನೆ ....

ii) ವಿವಿಧ ....

iii) ವಾಯು ....

iv) ತಾಪಮಾನ ....

4) ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

i) ರುಚಿ ....

ii) ಆಕಾರ ....

iii) ಬರು ....

iv) ಲಾಭ ....

5) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೊಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿರುತ್ತವೆ ?

ii) ಪಕ್ಷಿಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ ?

iii) ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ?

iv) ಪಕ್ಷಿಗಳು ಯಾವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಏನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲವು ?

6) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಿ.

i) ವ್ಯಾಪಕ ii) ಲಂಬವಾಗಿ

iii) ಹೆಣೆದು iv) ವೈವಿಧ್ಯಮಯ

7) ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

8) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗ-ವಚನ-ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪದಗಳು	ಲಿಂಗ	ವಚನ	ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ
ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ			
ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ			
ಮನುಷ್ಯರ			
ಬೇಟೆಯನ್ನು			

9) ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ.

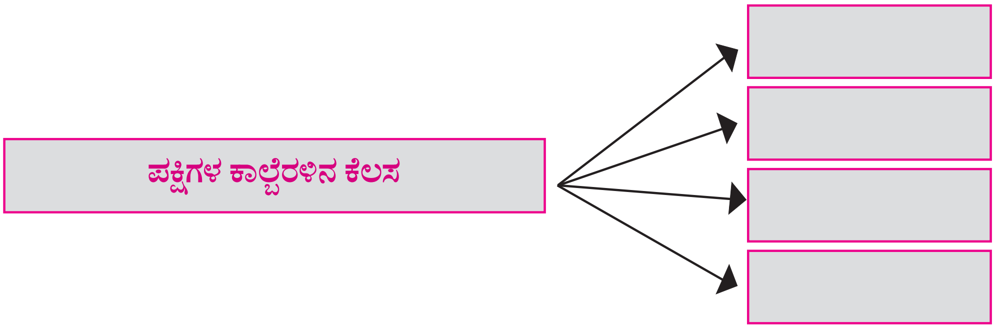

10) ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಾಲಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ತ್ರಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

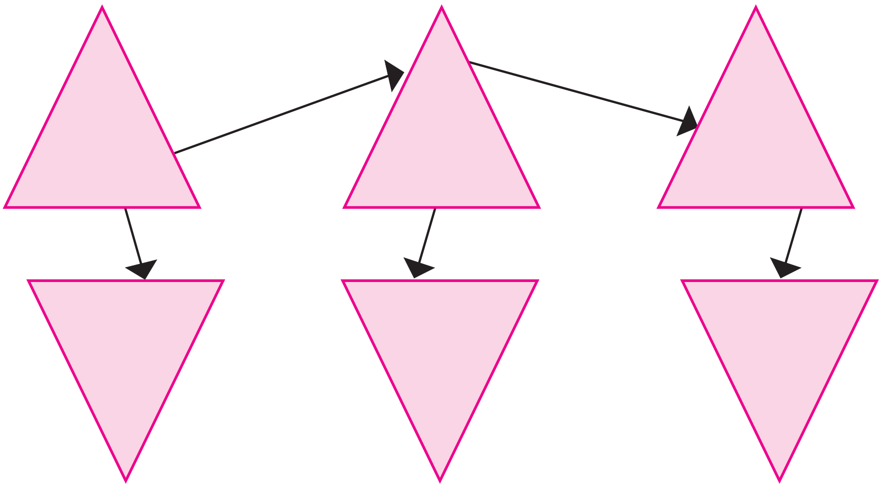

5. ಜೋಗದ ಜಲಪಾತ

- ನಾ. ಡಿಸೋಜ

ನಾರ್ಬರ್ಟ್ ಡಿಸೋಜರವರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1937) ಈ ವರೆಗೆ 37 ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಮಕ್ಕಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿ 'ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ' ಹಾಗೂ 'ದ್ವೀಪ' ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ 'ರಜತಕಮಲ' ಹಾಗೂ 'ಸ್ವರ್ಣಕಮಲ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. 'ಸಾರ್ಕ್' ದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಕಥಾವಾಚನ ಮಾಡಿದರು. ಇವರ 'ಮುಳುಗಡೆಯ ಊರಿಗೆ ಬಂದವರು' ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿಗೆ 2011ರ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ದೊರೆತಿದೆ. ಅವರು 2014ರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಜೋಗಜಲಪಾತ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆ. ಅದರ ವೈಭವವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂದಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ. ಇದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಒಂದು ಜಲಪಾತ. ಮೊದಲು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು ತಪ್ಪು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶರಾವತಿ ಎಂಬುದೊಂದು ಸಣ್ಣ ನದಿ ಇದೆ. ಇದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಅಂಬುತೀರ್ಥ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮ, ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವನವಾಸಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಾಗ ಸೀತೆಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಯಿತಂತೆ. ಅವಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ನೀರನ್ನು ತರಿಸಿದನಂತೆ. ಬಾಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಅಂಬುತೀರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹರಿದಳು. ಅವಳೇ ಶರಾವತಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕತೆ.

ಈ ಶರಾವತಿ ಹೊಸನಗರ, ಸಾಗರ ನಂತರ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾವರದಲ್ಲಿ ಹರಿದೇ ಮುಂದೆ ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ನದಿಯ ಉದ್ದ 136 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್. ಇದು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಮತಟ್ಟಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಸಾಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಜೋಗದ ಬಳಿ ಕೊರಕಲಿಗೆ ಹಾರಿ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಗೇರಸೊಪ್ಪೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೊನ್ನಾವರದ ಬಳಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಯಾಣದ ನಡುವೆ ಶರಾವತಿ ಎರಡು ಜಲಪಾತಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಬುತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯೇ ಇರುವ ಅಚ್ಚಕನ್ಯಾ ಜಲಪಾತ.

ಅಚ್ಚಕನ್ಯಾ ಜಲಪಾತ ಸುಮಾರು ಏಳು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕುವ ಸುಂದರವಾದ ಜಲಪಾತ. ಸುತ್ತ ಕಾಡು, ಗಿಡಮರಗಳು, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕೂ ಕೂಡ ಪ್ರವೇಶಿಸದ ಪ್ರದೇಶ. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಈ ಜಲಪಾತ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಶರಾವತಿಯ ಮೊದಲ ನೆಗೆತ. ಬೋಳುಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಿಳಿಬಿಳಿಯಾಗಿ ನದಿ ಧುಮುಕುವುದು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಜಲಪಾತ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶರಾವತಿಯ ಎರಡನೇ ಜಿಗಿತವೇ ಜೋಗ. ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ 80ನೇ ಕಿ.ಮೀ. ಬಳಿ ಶರಾವತಿ ನದಿ ಈ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಜಲಪಾತವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನದಿ ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ. ರಾಜಾ, ರೋರರ್, ರಾಕೆಟ್, ಲೇಡಿಗಳೇ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳು. ನದಿ 293 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಿಂದ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಧುಮುಕುವುದೇ ಒಂದು ಚೆಂದ.

ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಾಜಾ ಅತೀ ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕುತ್ತಾನೆ. ಮೇಲೆ ಮೈ ಚಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಿದವನು ನೇರ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೇನೆ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಧೈರ್ಯ, ದಿಟ್ಟತನ, ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು. ಆದರೆ ರೋರರ್ ಹಾಗಲ್ಲ. ಆತ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅಬ್ಬರವೆಲ್ಲ ಅವನದ್ದೇ. ಹೀಗಾಗಿ ಈತನಿಗೆ ರೋರರ್ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮೂರನೆಯ ಜಲಪಾತವೇ ರಾಕೆಟ್. ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿದ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿ ಬಿಟ್ಟ ರಾಕೆಟ್ಟುಗಳ ಹಾಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು ಸುಂದರ ನೋಟ. ನೀರು ಇಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ರಾಣಿ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಾಣಿಯೇ. ನಡುವೆ ಸಿಗುವ ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೈ ಚಾಚುತ್ತ, ಬಳುಕಿ ಬಾಗುತ್ತ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ರಾಣಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ

ಹಿಂದೆ ಇಂದಿನ ಲೇಡಿ ಜಲಪಾತಕ್ಕೆ ಡೇಮ್ ಬ್ಲಾಂಚೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಂದು ರಾಣಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿಯ ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಲಪಾತಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ನಯಾಗರ ಜಲಪಾತ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೀಳುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಜೋಗ ಜಲಪಾತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಿನ್ನತೆ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕರಿ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅದು ನೊರೆ ನೊರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವುದು ನಯನ ಮನೋಹರ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಂತೂ ನಾಲ್ಕೂ ಜಲಪಾತಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ರಭಸಕ್ಕೆ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಂಗಲೆಯ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಕಂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಸುತ್ತ ಮಂಜು ಕವಿದು ಜಲಪಾತದ ಮುಂದೆ ಬಿಳಿ ಮಂಜಿನ ಪರದೆ ಕವಿಯುತ್ತದೆ. ಜನ ಜಲಪಾತ ನೋಡಲು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ''ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ'' ಎಂಬ ಚಲನಚಿತ್ರ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಚಲನಚಿತ್ರದ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿ ಕುಣಿದ ತಿರುಗಾಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಜಲಪಾತದ ಆ ಬದಿಗೆ ಹೋಗದ ಜನ ಈ ಚಲನಚಿತ್ರ ಬಂದ ನಂತರ ಆ ಬದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡಬಯಸುವುದು ಒಂದು ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಈ ಜಲಪಾತದ ಕೆಳಗಿನ ಕಣಿವೆಗೆ ಹೋಗಿ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಅನುಭವ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೂ ಜಲಪಾತಗಳು ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕವುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಮಗೆ ಶವರ್ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಜಲಪಾತಗಳ ಭೀಕರ ದರ್ಶನ ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ಕೆಳಗಿನ ಕಣಿವೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಅಂತೆಯೇ ಜಲಪಾತದ ನಿಜವಾದ ಮುಖ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕು. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಜಲಪಾತಗಳು ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ನೇರವಾಗಿ ಧುಮುಕುವ ರಾಜ, ಪಕ್ಕದ ಬಂಡೆಯ ಮರೆಯಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಬರುವ ರೋರರ್, ಬಂಡೆಗಳಿಗೆ ಬಡಿದು ಸಿಡಿಯುವ ರಾಕೆಟ್, ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತ ಇಳಿಯುವ ರಾಣಿ, ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಚಂದ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಜಲಪಾತಗಳಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ ತಡಸಲು, ಅಬ್ಬರದ ತಡಸಲು, ಬಾಣ ತಡಸಲು, ರಾಣಿ ತಡಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು.

ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿವೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ರಾಜಾನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತೇಲಿಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟಾಕಿ, ಮತಾಪಿನ ಕಡ್ಡಿ, ನಕ್ಷತ್ರದ ಕಡ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಣಿವೆಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಪಟಾಕಿಗಳು ಸಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊರೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ತೂರಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಡಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ರಾಜಾನ ಮುಂದೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಗ್ನಿವೃಷ್ಟಿ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಸುತ್ತ ಜಲಪಾತವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಕೆಲವೊಂದು ವೀಕ್ಷಕ ತಾಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೆಲ ತಾಣಗಳಿವೆ. ರಾಣಿ ಸೀಟ್, ಕರ್ಜನ್ ಸೀಟ್, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂ, ವಿಂಬಲ್ಡನ್ ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರಂ ಎಂದೆಲ್ಲ ಸೀಟುಗಳಿವೆ. ಜಲಪಾತದ ಆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಲಪಾತ ನೋಡಲು ರಾಜಾ ಸೀಟ್, ರಾಣಿ ಸೀಟ್ ಎಂದೆಲ್ಲ ವೀಕ್ಷಕ ತಾಣಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಜಲಪಾತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವಾವಿಖ್ಯಾತರೆಲ್ಲ ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. 1915ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು ''ಎಂತಹಾ ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ'' ಅನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಹೋದರು. ಅವರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ನೀರಿನ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಮುಂದೆ ಶರಾವತಿ ನದಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಕ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಒಂದು ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರ, ಮತ್ತೊಂದು ಶರಾವತಿ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರ.

ಈ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಜೋಗ ಜಲಪಾತ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಕೊರಗತೊಡಗಿತು. ಈಗ

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಪಾತ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಸೊರಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಣೆಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿಯೂ ಒಂದು ವಿದ್ಯುದಾಗಾರ ಇದೆ.

ಈ ಜೋಗ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಜಲಪಾತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಜೋಗ ಜಲಪಾತದ ಭೇಟಿ ಜೀವನದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೂಗೂರು ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಎಂಬ ಲಾವಣಿಕಾರ ಜೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ –

''ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಏನೇನ್ ಕಂಡಿ
ಸಾಯೋತನಕ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ ಗಂಡಾ ಗುಂಡಿ
ಹೇರಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ ಸತ್ತಾಗ ಬಂಡಿ
ಇರೋದ್ರೊಳಗೆ ನೋಡು ಒಮ್ಮೆ ಜೋಗಾದ್ ಗುಂಡಿ''

ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1800ರವರೆಗೆ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಷ್ಟೇ ಇದನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಹಾಸು ಬಂಡೆಯನ್ನು ಅವರು ಅರಸುಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. 1800ರ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತವನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗತೊಡಗಿದರು. ನಂತರ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜೋಗದ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಈ ಜಲಪಾತದಿಂದ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಬಂದಿತು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಜಲಪಾತಗಳಿವೆ. ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಚಕ್ರಾನದಿಗೆ ಚಕ್ರಾ ಎಂಬ ಒಂದು ಜಲಪಾತವಿದೆ. ಒಂದೇ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಈ ಜಲಪಾತ ಮನೋಹರವಾದದ್ದು. ಹೀಗೆಯೇ ವರಾಹಿ ನದಿಗೆ ಕುಂಚಿಕಲ್ ಅಬ್ಬಿ ಎಂಬ ಜಲಪಾತವಿದೆ. ಭಾರೀ ಬಂಡೆಗಳ ನಡುವಿನಿಂದ ಧುಮುಕುವ ಈ ಜಲಪಾತ ಕೂಡ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದದ್ದು. ಹುಲಿಕಲ್ಲಿನ ಬಳಿ ಧುಮುಕುವ ಈ ಜಲಪಾತ 30 ಮೀಟರ್ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಹಸಿರು ಕಾಡನ್ನು, ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಜಲಪಾತ ನಯನ ಮನೋಹರವಾದದ್ದು ಚಕ್ರಾ ಹಾಗೂ ವರಾಹಿ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ನಂತರ.

ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಜೋಗಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಮನಾಗಿ ಒಂದು ಜಲಪಾತವನ್ನು ಸದಾ ನೋಡಬಹುದು. ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ ಯಾವ ಮಹಾ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬೀಳುತ್ತದೋ ಅದೇ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಒಂದು ಜಲಪಾತ ಮಾವಿನ ಗುಂಡಿ ಫಾಲ್ಸ್. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಇದು ಕೆಲ ಬಾರಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಬೀಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾವಿನ ಗುಂಡಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಂದ ಹರಿಯುವ ಈ ಹಳ್ಳ ಜಲಪಾತವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ. ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಮುಂಬದಿಗೇನೆ ಬರಬೇಕು.

ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯುದಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ತಲಕಳಲೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ತಲಕಳಲೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ತಲಕಳಲೆ ಹಳ್ಳ ಒಂದು ಜಲಪಾತವಾಗಿ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ. ಎ, ಬಿ ಸೈಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಸಿಗುವ ಈ ತಲಕಳಲೆ ಜಲಪಾತ ಸುಂದರವಾದದ್ದು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಭಟ್ಕಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಲಗೋಡನ್ನು ದಾಟಿದ ನಂತರ ಸಿಗುವ ಜಲಪಾತ ದಬ್ಬೆ ಫಾಲ್ಸ್. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸಗದ್ದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಳಿಗಾರಿನಿಂದ ಕಾಲು ದಾರಿಗಳಿವೆ. ದಬ್ಬೆ ಜಲಪಾತ ಸುಮಾರು 67 ಮೀ.

ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಹಳ್ಳ ಮುಂದೆ ಶರಾವತಿ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಆಗುಂಬೆ ಘಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಒನಕೆ ಅಬ್ಬಿ ಎಂಬ ಜಲಪಾತ ಬರ್ಕಣದ ವರಾಹೀ ನದಿಯ 72 ಮೀ. ಎತ್ತರದ ಜಲಪಾತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುವ ಸೀತಾ ನದಿ ಜಲಪಾತ, ಇವೆಲ್ಲ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪ್ರಿಯ ಜಲಪಾತಗಳು. ಆಗುಂಬೆ ಘಾಟಿಯಲ್ಲಿ, ಹುಲಿಕಲ್ ಘಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಲಪಾತಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ದಾರಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವವರು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ನಿಂತು ಈ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಷ್ಟೇ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗದಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ನಂತರ ಬಾಳೇಬರೆ ಘಾಟಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾಳೇಬರೆ ಘಾಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಿವನದ ನಂತರ ಒಂದು ಜಲಪಾತ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಬಾಳೇಬರೆ ಜಲಪಾತ ಅಥವಾ ಹುಲಿಕಲ್ ಜಲಪಾತ. ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವ ಈ ಜಲಪಾತ ಬಿಳಿ ಹಾಲಿನ ತೊರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವ ದೃಶ್ಯ ಸುಂದರ. ಸುಮಾರು 92 ಮೀ. ಎತ್ತರದಿಂದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜಲಪಾತ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಜಲಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಜೋಗ ಜಲಪಾತದ ವೈಭವ ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ನಿಜ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಜಲಪಾತ – ತಡಸಲು; **ಪ್ರಪಾತ** – ಆಳವಾದ ಕಣಿವೆ; **ಅಗ್ನಿವೃಷ್ಟಿ** – ಬೆಂಕಿಯ ಮಳೆ; **ಮನೋಹರ** – ಸುಂದರ; **ಘಾಟಿ** – ಘಟ್ಟ ;

1) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ.

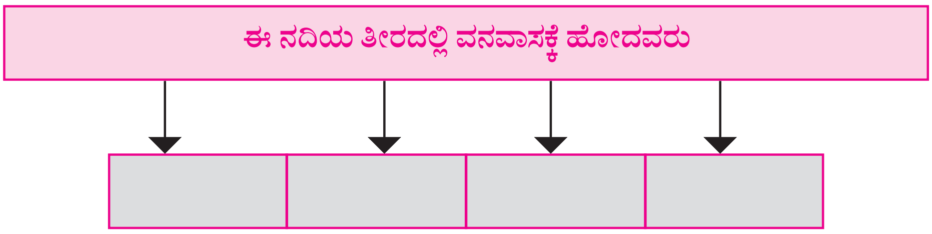

2)

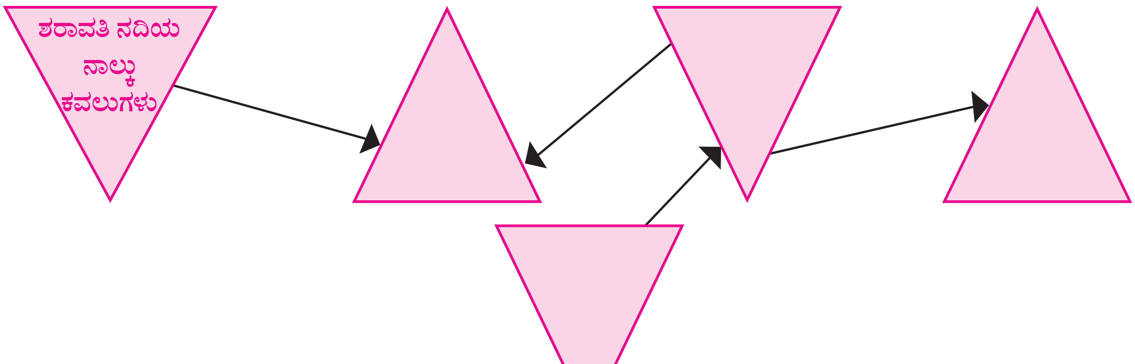

3) ಶರಾವತಿಯ ಎರಡು ಜಲಪಾತಗಳು

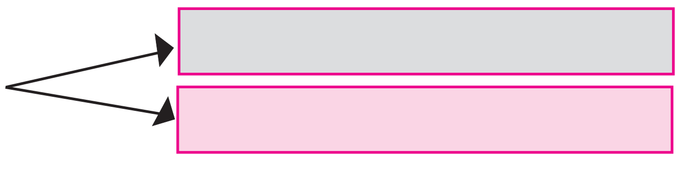

4) ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಇವು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

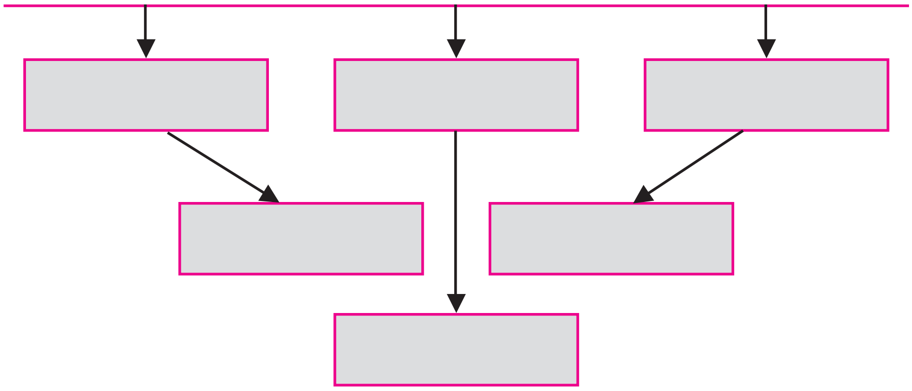

5) ಜಲಪಾತಗಳಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

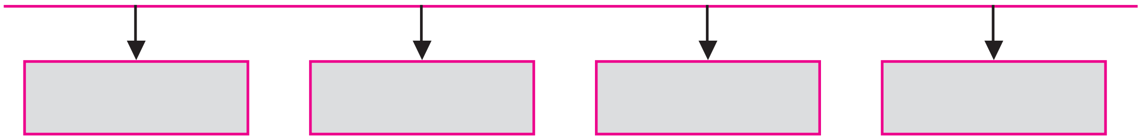

6) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬದಲಿಸಿರಿ.

ವಾಕ್ಯ :- ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರೆಲ್ಲ ಜೋಗ ಜಲಪಾತವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಯೋಗ :-

7) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಜಲ ______ ಘಾಟಿ ______ ಧುಮುಕು ______

ತೊರೆ ______ ಸರಬರಾಜು ______ ವನವಾಸ ______

8) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ.

9) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಲಪಾತಗಳ ಮಹತ್ವ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಿ.

10) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಪ್ರಪಾತ

ಎದೆಗಾರಿಕೆ

ದಿಟ್ಟತನ

ತೂರಿಬಿಡು

ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ

6.

ಮೋಚಿ

– ಭಾರತೀಪ್ರಿಯ

ಭಾರತೀಪ್ರಿಯ: (ಕ್ರಿ. ಶ. 1911) ಇವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ 'ಭಾರತೀಪ್ರಿಯ'. ಭಾರತೀಪ್ರಿಯರು ಸುಮಾರು 45 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜನವಾಣಿ,ಮಾತೃಭೂಮಿ, ಪೌರವಾಣಿ, ದೇಶಬಂಧು, ತಾಯಿನಾಡು, ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ, ಉತ್ಥಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು–ರುದ್ರವೀಣೆ, (ಕಥಾ ಸಂಕಲನ) ರಾಗಿಣಿ, ರೂಪ ಸರ್ವಾಣಿ, ಚತುರ ಚಾಣಕ್ಯ.(ಕಾದಂಬರಿಗಳು) ಅವರು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ''ಮೋಚಿ'' ಕಥೆಯನ್ನು ಅವರ 'ರುದ್ರವೀಣೆ' ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಕರುಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಪರರ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಮನುಷ್ಯನ ಆದರ್ಶವು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಆಶೆಪಟ್ಟು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಎಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಬಡ ಮನುಷ್ಯನ ಉತ್ತಮ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗುವಂತೆ ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

''ಬನ್ನಿ, ಮಾಸಾಮಿ''

''ಏನೋ, ಸರಿಯಾಗಿ...?''

''ವ್ಹೂ...ಬುಡಿ ನನ್ನೊಡ್ಯ, ಕಳ್ಚಿ''

''ಎಷ್ಟು ಕೊಡ್ಬೇಕೋ ?''

''ಐ...ಕೆಲ್ಸ ನೋಡ್ಬಾರ್ದಾ ಶಿವ ?''

''ಅದಿರ್ಲಿ, ನೀ ಹೇಳೊ.''

''ತಮ್ಸಂತೋಸ ಬುದ್ದೀ.''

''ಲೇ ಲೇ,... ಆ ಕೊನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ...''

''ವೊಸಿ ಸುಮ್ಕಿರಿ ದ್ಯಾವ್ರೇ.''

''ಅಲ್ಲಿ, ಅದ್ನೋಡು... ಎಡಗಡೆ.''

''ವ್ಹೂ, ಸರಿಹೋಯ್ತು, ನನ್ನೋಡ್ಯಾ.''

''ಎಷ್ಟು ಕೊಡಲೋ ?''

''ನಾ ಯೋಳಿಲ್ವಾ ಬುದ್ದೀ?''

''ಏನೂ?''

''ತಮ್ಮ ಖುಸಿ ಅಂತ.''

''ಹ್ಞು... ತೊಗೋ.''

''ಸರಿ ಶಿವ, ನಾ ಕೇಳ್ಬ್ಯಾಕಾ ಇದ್ಕೆ?''

''ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನೋ?''

''ಯಾಕ್ಬುದ್ದೀ ?''

''ಅಲ್ಲ, ಕೇಳಿದೆ–––––ಸುಮ್ನೆ.''

''ರಾಚಾ ಬುದ್ದೀ, ರಾಚಾಂತ.''

★ ★ ★

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಮಲು! ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತ –

''ಅದೇನೂಂದ್ರೆ?''

''ಏನು? ''

''ಅಲ್ಲಾ, ನೀವಂತಾ ಇದ್ದದ್ದು?''

''ಏನೇ ಹಾಗಂದ್ರೇ?''

''ಅಲ್ಲಾ, ಅದೇನೋ ರಾಜ, ದೊರೆ ಅಂತ....''

''ನಿಂಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲ ಅಂತ– ಮಲಕ್ಕೊ ಸುಮ್ಮನೆ.''

''ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಿಜವಾಗಲೂ.''

''ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕನವರಿಸ್ತಾ ಇದ್ನೆ...?''

''ಸರಿ, ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರಿ ಅಂದ್ರೇ...''

''ಹೋಗೇ, ಹುಚ್ಚುಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತಾಡಬೇಡ.''

ಕಮಲು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ನನಗೆ ಪುನ: ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ....ಹಿಂದಿನ ಸಂಜೆ ನಾನು ಜೋಡು ಹೊಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು ಥಟ್ಟನೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಚಿಯೊಬ್ಬನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಹಾರೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಡಿದು ತಾಳದಂತೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ ಅದೇನೋ ಕುರುಕಲು ಪದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು; ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನಗುತ್ತ ಹಾರೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು – ''ಬನ್ನಿ ಮಾಸಾಮಿ'' ಎಂದದ್ದು ; ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಧಾಣೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾದದ್ದು... ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಒಂದು ಸಲ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನವಳು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿದಳು. ಅದೆಂಥಾ ಚೆಲುವು! ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಾಗ ಅರಳಿದ್ದ ನಗೆಮುಗುಳು ಇನ್ನೂ ಅವಳ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಲಾಸ್ಯವಾಡುವಂತಿತ್ತು. ದೂರ ಸರಿದು ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ. ಅದೇ ಚಿತ್ರ: ತಾಳ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ, ಕೆದರಿದ ತಲೆಯ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬೆಂದ ಮುಖದ ರಾಚ! ಅವನದೇ ನಗು ಮೊಗ.ಪುನ: ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ''ಬನ್ನಿ ಮಾಸಾಮಿ'' ಎಂದ ಹಾಗಾಯಿತು!

ರಾಚ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ –ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ –ಮಲಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಅವನು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳು?...ನನ್ನ ಹಾಗೆ? ಛೇ, ಎಲ್ಲಿಯ ಸಾಮ್ಯ! ನಾನೆಲ್ಲಿ–ಅವನೆಲ್ಲಿ? ಜೋಡು ಹೊಲಿಯುವ ರಾಚ ಅವನು....ಇಲ್ಲಿ ನಾನು–ನನ್ನವಳು, ಸೊಗಸಾದ ಮನೆ; ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸುಗೆ; ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಇದು ಅವನಿಗಿಲ್ಲ–ಇಲ್ಲ; ಹೌದು–ಅವನ ಕರ್ಮ. ನಾನೆಂಥ ಹುಚ್ಚ! ಅವನು ಯಾರು? ನಾನು ಯಾರು?... ಬಡತನ....ಬಡತನ....ಅವನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು....ಅವನ ಜೀವನ ಅದು.. ಕೇವಲ ವಿಧಿ ಲಿಖಿತ. ಆದರೂ..ಆದರೂ.. ಇದೇನು? ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೀರು!...ಕಂಬನಿಯನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿದೆ; ಬಗೆ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಎದ್ದೆ. ಆವೊತ್ತೆಲ್ಲಾ ಅದೇಕೋ ಮನಸ್ಸೇ ಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬೇಸರ. ಹೊತ್ತು ಹೇಗೆ ನೂಕಿದೆನೊ ಅರಿಯೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆ, ರಾಚನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಳಿತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಜೋಡಿನ ಒಂದು ಕೊನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಬಿಟ್ಟೆ. ರಾಚ ಹರಡಿದ ಚರ್ಮದ ಚೂರುಗಳ ನಡುವೆ, ಒಂದು ಹರಕಲು ಗೋಣಿಚೀಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

''ರಾಚ!'' ಎಂದೆ

''ಆ್ಞ...ಏನು ಮಾಸಾಮಿ?''

''ಕಿತ್ತುಹೋಯಿತು...''

''ಐ, ಇದ್ಯಾನಾ ಬುದ್ದಿ... ನೆನ್ನೆ ವೊಲ್ದಿದ್ದಲ್ವಾ?''

''ಹೌದು; ಇವತ್ತೂ ಹೊಲಿ!''

ರಾಚ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಕೈಲಿದ್ದ ಹಾರೆಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ನಾನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದ ಜೋಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ. ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಊರಿಕೊಂಡು ಹೊಲಿಯತೊಡಗಿದ. ಹೊಲಿಗೆಯೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೆ–

''ಏನು ಕೊಡ್ಬೇಕೋ?'' ಎಂದೆ,

''ಯಾನು ಬ್ಯಾಡಿ ಬುದ್ದೀ'' ಎಂದ ನಗುತ್ತ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೀರವ. ನಾನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಜೇಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದೆ. ಅವನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ–

''ತೊಗೋ. ರಾಚ.''

''...............''

''ಏನೂ ದಿಗಿಲುಪಡಬೇಡ, ತೊಗೋ.''

''ಬ್ಯಾಡಿ ಬುದ್ದೀ.''

''ಯಾಕೋ?''

''ತಾವು ದ್ಯಾವ್ರಂಗೆ ನನ್ನೊಡ್ಯಾ, ತಮ್ಮಾವ ಇಸ್ಕಳ್ಳದಾ?''

''ಪರ್ವಾ ಇಲ್ಲ, ತೊಗೋ.''

''ಇದ್ಯಾಕ್ಬುದ್ದೀ?''

''ನೀ ತೊಗೋ, ನಾ ಹೇಳುತೀನಿ''

ರಾಚ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಟ್ಟದಿಟ್ಟಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿದ. ''ಏಳು, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಾ'' ಎಂದೆ. ಅವನು ಎದ್ದು ಭಯಗೊಂಡವನಂತೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತ. ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ''ಹೆದರಬೇಡ ರಾಚ, ನಿನಗೇನೂ ಮಾಡೊಲ್ಲ'' ಎಂದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಹರಕಲು ಗೋಣಿಚೀಲವನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೊಡತಿ, ಮೊಳೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿದ. ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ. ಒಂದು ಸಲ ಸುತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಕತ್ತಲು; ಮಸಕು; ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಮೌನ; ಚಳಿಗಾಳಿ.

''ರಾಚ'' ಎಂದೆ.

''ಏನ್ಬುದ್ದೀ?''

''ನಿನ್ನ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ?''

''ಅಲ್ಲಿ–ದೂರ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಒಂಗೇ ಮರಗಳ ತಟಾಸಿ.''

''ಮನೆಯೋ–ಗುಡಿಸಿಲೋ?''

''ಗುಡ್ಲು ಬುದ್ದೀ–ಗುಡ್ಲು.''

''ನೀನು ನಡಿ ಮುಂದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತೀನಿ.''

''ಅದ್ಯಾಕ್ನನ್ನೊಡ್ಯಾ?''

''ನೀನೇನೂ ಹೆದರಬೇಡ ರಾಚ, ನಿನ್ನ ಮನೆ ನೋಡಬೇಕು, ಅಷ್ಟೆ.''

''ಬ್ಯಾಡಿ ದ್ಯಾವ್ರೇ.''

''ಯಾಕೋ?''

''ತಾವು... ನೋಡ್ಬಾರ್ದು ಬುದ್ದೀ–ಗರೀಬನ್ಗುಡ್ಲು.''

''ನೋಡಬಹುದು, ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಬಹುದು.''

''ಏನ್ಮಾಡ್ಬೇಕ್ಬುದ್ದೀ... ಅಲ್ಲಿ?''

ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಿಟ್ಟು–

''ರಾಚ'' ಎಂದೆ.

''ಅ್ಜ''

''ನಿನಗೆಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು?''

''ಅವೆ ಬುದ್ದೀ. ನಾಕೈದವೆ''

''ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ?''

''ಇಲ್ಲಾ ದ್ಯಾವ್ರೆ, ಓದ್ಲು.''

''ಏನು ಹಾಗಂದ್ರೆ?''

''ಓದ್ಲು ಬುದ್ದೀ, ತೀರ್ಕೊಂಡ್ಲು.''

''ಎಷ್ಟು ವರ್ಷವಾಯಿತು?''

''ಬಾಳ ದೂರ ಬುದ್ದಿ–ಗೆಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ.''

''ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವೋ ಚಿಕ್ಕವೋ?''

''ಪಿಳ್ಳೆಗಳು ನನ್ನೊಡ್ಯಾ.''

ಮಾತಾಡುತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಿಲನ್ನು ಕಂಡೆ. ರಾಚ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ನಡೆದ. ಹತ್ತು ಮಾರು ಮುಂದೆ ಹೋದವನು ನಿಂತು ಹಿಂತಿರುಗಿ ''ಅದೇ ಬುದ್ದೀ ನನ್ಮನೆ'' ಎಂದ. ಏರುತ್ತಿದ್ದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಆ ಗುಡಿಸಿಲನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಬಹಳ ಹಳೆಯದು. ಮುಂಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವಂತಿತ್ತು. ಒಂದು ಚಾಪೆಯ ತಡಿಕೆ ಬಾಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಒಳಗಣಿಂದ ಮಂಕು ಬೆಳಕು ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಚ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿದ. ಒಳಗಣಿಂದ ಹರಕಲು ಬಟ್ಟೆಯ, ಬಡತನ ನಿರಾಶೆಗಳು ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳೆರಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದುವು. ರಾಚ ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆ ತಿರುಗದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ–

''ತಾವ್ಮುಂದ್ಬರ್ಬಾರ್ದು ಬುದ್ದೀ'' ಎಂದ.

''ಯಾಕೋ?''

''ನಾನು ಮೋಚಿ ಬುದ್ದಿ... ಎಡಕೈನವ.''

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂತು ಯೋಚಿಸಿದೆ; ಮನಸ್ಸು ಬರಿದಾಗಿತ್ತು.

''ರಾಚ'' ಎಂದೆ.

''ಏನ್ಬುದ್ದೀ?''

''ಇದು ತಗೋ.''

''ಅದ್ಯಾನ್ಬುದ್ದೀ?''

''ತೊಗೋ, ದುಡ್ಡು ತೊಗೋ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ...''

''ಬ್ಯಾಡಿ, ನನ್ನೊಡ್ಯಾ.''

''ಇಲ್ಲ, ನೀ ತೊಗೋ.''

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೀರವ. ರಾಚ ನಿಷ್ಪಂದನಯನಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ–

''ಇವೊತ್ತು ಬ್ಯಾಡಿ ದ್ಯಾವ್ರೇ, ನಾಳೆ ಕೊಡಿ'' ಎಂದ.

ಆ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅವನು ರುದ್ಧಕಂಠನಾಗಿದ್ದಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಿಟ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿದೆ.

''ಕಾವಳ ಯೆಚ್ಚು ಬುದ್ದೀ, ನಾನೂ ಒಂದಿಗೇ ಬತ್ತೀನಿ'' ಎಂದ.

''ಏನೂ ಬೇಡ, ನೀನು ಯಾಕೆ?'' ಎಂದೆ.

ಆದರೆ ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

3

ಮಾರನೆಯ ಸಂಜೆ ಕತ್ತಲೇರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಾಚನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಅವನ ಗುಡಿಸಿಲ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆದೆ. ದಾರಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡಿಸಿಲೂ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆದರೆ ಒಳಗಣಿಂದ ಬೆಳಕು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ–''ರಾಚ'' ಎಂದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ. ಪುನಃ ಕೂಗಿದೆ... ನೀರವ, ನೀರವ. ಗುಡಿಸಲ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಕೂಗುತ್ತ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ. ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ಒಳಗಣಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಗುಡಿಸಿಲ ಒಳಗೆ-ಹೊರಗೆ ಎತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲು ತಾನೇತಾನಾಗಿತ್ತು. ಸುತ್ತ ಹುಡುಕಿದೆ; ಕೂಗಿದೆ; ನಿಶ್ಯಬ್ದ! ''ರಾ...ಚ ಇ...ಲ್ಲ...'' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದೆ. ಮನದೊಳಗೇ ''ರಾಚ ಇಲ್ಲ'' ಎಂದು ನುಡಿದೆ. ಬಹು ದೂರದ ಅನಂತ ಅತೀತ ಕಾಲಿಮಾಮಯ ಶೂನ್ಯದಿಂದ– ''ರಾ...ಚ...ಇ...ಲ್ಲ'' ಎಂದು ಮಾರ್ದನಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯವರೆಗೆ ನೀರವವಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಂದನಯನಗಳಿಂದ ಆ ಶೂನ್ಯವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂತೆ.

ರಾತ್ರಿ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಕಮಲು ಬಂದು ಹತ್ತಿರ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಬಾಹ್ಯಶೂನ್ಯನಾದಂತಿದ್ದೆ. ಹೃದಯದಾಳದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಸಂಜೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲಾ ಗಾಢತರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನೆಂಥ ಹುಚ್ಚ! ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದೆತ್ತಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದೆ. ಅವನ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಅಳಲನ್ನು ತಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತವಕಗೊಂಡೆ. ನಾನು ಯಾರು ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ? ನನ್ನಿಂದ ತನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನೆ? ನಾನು ಅದನ್ನು ಕನಿಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತೆ? ತಿಳಿದರೂ ಬೇಡವಾಯಿತೊ? ಹೌದು; ಬೇಡವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಉಪಕಾರದ ಹೊರೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇಡವಾಯಿತು. ಅವನದು ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥಜೀವನ; ದುಡಿದು ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆಯವ ಬಗೆ; ನೊಂದು ನೋವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವ. ಅವನ ಬಗೆಗೆ ನಾನು ತುಂಬ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆದೆ. ನನ್ನಿಂದ ಅವನು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದ... ಎಲ್ಲಿಗೆ?

ಈ ನೆನಹು ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಂಡಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಬಹುದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ತುಮುಲ ವಿಪ್ಲವವಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತವಾಗಿತ್ತು. ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ದೆರೆದೆ. ಕಮಲು ಮಂಚವನ್ನು ಒರಗಿ ನಿಂತು ಭಾಷ್ಪಪೂರಿತಲೋಚನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅಂತಃಕರಣ ಕರಗಿತು. ಒಳಗೊಂದು ಚಿತ್ರ; ಹೊರಗೊಂದು ಚಿತ್ರ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದೆ:

''ಅವನ ಲೀಲೆ!''

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಮಾಸಾಮಿ–ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, **ತಟಾಸಿ**–ದಾಟಿ, **ಕಾಲಿಮಾಮಯ**–ಅತ್ಯಂತ ಕಪ್ಪಾದ, **ತವಿಸು**–ಹೋಗಲಾಡಿಸು, **ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತ**–ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಗಾಯವಾಗುವಿಕೆ, **ಲೋಚನ**–ಕಣ್ಣು, **ಅಳಲು**–ದುಃಖ, **ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ**–ವಿರುದ್ಧ, **ತುಮುಲ**–ಗೊಂದಲ, **ವಿಪ್ಲವ**–ಕಾಳಗ, **ಕಾವಳ**–ಕತ್ತಲೆ, **ನೀರವ**–ಶಾಂತವಾದ, ಮೌನ.

ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ:-

ಕುರುಕಲು ಪದ– ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ.

ವಿಧಿ ಲಿಖಿತ–ಹಣೆಬರಹ

1) ಗದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

2) ಕಂಸದಲ್ಲಿಯ ಯೋಗ್ಯ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

i. ನನ್ನವಳು--------ಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿದಳು
(ನಿದ್ರಾಭಂಗ, ಗಾಢನಿದ್ರೆ, ಶಾಂತನಿದ್ರೆ)

ii. ಮುಂಭಾಗವೆಲ್ಲಾ--------- ಬೀಳುವಂತಿತ್ತು.
(ಹಸಿದು, ಕುಸಿದು, ಕಟೆದು)

iii. ಈ ನೆನಹು------ವನ್ನು ಹಿಂಡಿಬಿಟ್ಟಿತು.
(ಹೃದಯ, ಸಂತೋಷ, ದುಃಖ)

iv. ''ಹೆದರಬೇಡ-----, ನಿನಗೇನೂ ಮಾಡಲ್ಲ'' ಎಂದೆ
(ಕಮಲು, ಹೆಂಡತಿ, ರಾಚ)

3) ಕೆಳಗಿನ ಅಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

i. -----ಣಿ-----ಲ

ii. ರು----ಕಂ----

iii. ಚ--- ---- ಳಿ

iv. ಬಾ--- --- ನ್ಯ

4) ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿರಿ.

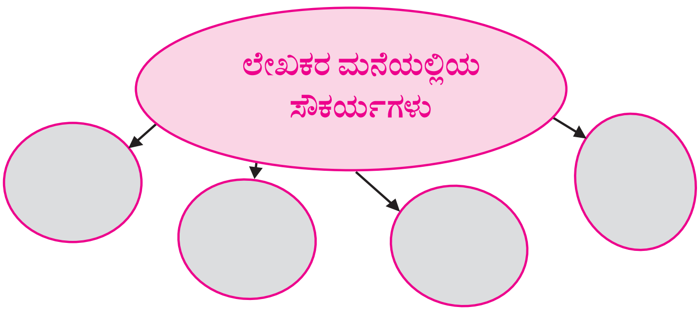

5) ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ: ಮುಸಿಮುಸಿ

6) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

i. ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತದೆ

ii. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಡತನವೂ ಕಾಡಬಹುದು

iii. ಕಮಲು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಳು

iv. ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆ ಹೊರಡುತ್ತದೆ.

7. ಕೆಳಗಿನ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ

ಅ. ದೇವ್ರೇ

ಬ. ಬ್ಯಾಡ್ರೀ

ಕ. ಕೊಡ್ರೀ

ಡ. ಬರ್‍ತೀನಿ

8) ರಾಚನ ಸ್ವಭಾವ, ಮಾತಿನ ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 10–12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ

9) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಸ್ವಾರ್ಥ	ಪರಾರ್ಥ	ಕ್ಷಣ

7. ಮನುಷ್ಯನಾಗದ ಕತ್ತೆ

- ಸು . ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸು . ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1948) ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅನುವಾದಕರು. ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸಹಜವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅನುವಾದದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಗದ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ವಿಜ್, ಭಾರತ ಕ್ವಿಜ್, ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ವಿಜ್,ಅಶೋಕ, ಜನರಲ್ ನಾಲೇಜ್ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೂಲತ: ಪಿ.ಸಿ.ರಾಯ್ ಚೌಧರಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು' ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.ಮನುಷ್ಯನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು, ಮೂರ್ಖತನದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಬುದ್ಧಿವಂತರನ್ನೂ ಹಾಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಜಾನಪದ ಕಥೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಕುಣಿಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಶಾಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚು ಜಾಣರೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಒಂದಿಬ್ಬರು ದಡ್ಡರು ತಮ್ಮ ದಡ್ಡತನದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ರೇಗಿಸಿದರು. ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ, ''ಏ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿವಂತನೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಕತ್ತೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ''

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾದನೆಂಬ ಮಡಿವಾಳ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಕತ್ತೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಜಂಭದಿಂದ ಹೇಳುವಾಗ ಅವನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದ.

ಮಾದನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಳಿ ಅನೇಕ ಕತ್ತೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವನು ಮನೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದ, ''ಸುಬ್ಬಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ನಿಜವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬ ಅದ್ಭುತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಅವನು ಕತ್ತೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾಡುವನಂತೆ. ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆ.''

ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ರಂಗಿ ಹೇಳಿದಳು, ''ನಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕತ್ತೆ ಮುತ್ತುವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ. ಅದನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.'' ಮಾದ ಒಪ್ಪಿದ.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ,ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ, ''ಒಡೆಯ! ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಕತ್ತೆಗಳಿವೆ. ನೀವು ನನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಅದರಿಂದ ನೀವು ನನಗೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.''

ಅವನ ವಿಚಿತ್ರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸುಬ್ಬಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಚಕಿತನಾದ. ಅವನೆಂದ, ''ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಿದೆಯೇ? ಎಂದಾದರೂ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?''

ಮಾದ ಹೇಳಿದ, ''ನಿಮಗೆ ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಲು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ.''

ಅವನ ಬೇಡಿಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳಲು ಸುಬ್ಬಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಮಾದ ಅದಾವುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮಾದನ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ.

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹೇಳಿದ, ''ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು ಮಿತ್ರ! ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಇಂಥಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನದು ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ. ನೀನು ನನಗೆ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ಮುತ್ತನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಾನು ಆರು ತಿಂಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.''

ಮರುದಿನ ಮಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹಣ ಮತ್ತು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಅವನು ಮಾದನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಅನಂತರ ಅವನೆಂದ, ''ಇದು ಸುಂದರವಾದ ಕತ್ತೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ನೀನೀಗ ಹೋಗು. ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಬಾ.''

ಮಾದ ಹೋದ ನಂತರ, ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಡುವಂತೆ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದವು. ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ ಮಡಿವಾಳ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡ. ''ನೀನು ಹೇಗಿದ್ದಿ? ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುತ್ತು ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಟೇಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೇ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು''.

''ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುತಿಸುವನೆ?'' ಮಾದ ಕೇಳಿದ.

''ಖಂಡಿತ'' ಎಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ''ಆದರೂ ನೀನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ರಾಗಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಣಿಚೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತರೂ, ಚೀಲವನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.'' ಮಾದ ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಆ ಶುಭಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಮಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುತ್ತುವನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಾದ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದಾಗ ಪಟೇಲ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ, ಇಬ್ಬರು ಹಳ್ಳಿಗರ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವನು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪಟೇಲ ಆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮಾದ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸಿದ, ''ಶಾಸ್ತ್ರಿ ನಿಜವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಅವನು ಮುತ್ತುವನ್ನು ಇಂಥ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದ.''

ಪಟೇಲ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ಬಯಸಿದ. ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸಿದ, ನಕ್ಕು ಪಟೇಲನತ್ತ ಕೈಬೀಸಿದ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಗೋಣಿಚೀಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಸರಿ, ಅವನು ಪಟೇಲ ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಚೀಲವನ್ನು ಬೀಸಿ ಅವನ ಕಡೆ ನಗು ಬೀರಿದ.

ಅಂತೂ ಕಡೆಗೆ ಮಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಪಟೇಲ ನೋಡಿದ. ಕುತೂಹಲಗೊಂಡ ಅವನ್ನು ಮಾದನನ್ನು ಕರೆಸಿದ. ಕಡೆಗೂ ಪಟೇಲ ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದನೆಂದು ಮಾದ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡ.

ಪಟೇಲ, ಮಾದ ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ? ಅವನಿಗೇನು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ. ನೊಂದುಕೊಂಡ ಮಾದ ಕೂಗಿದ, ''ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಒಡೆಯನನ್ನೇ ನೀನು ಮರೆತಿದ್ದೀಯ. ಪ್ರತಿದಿನ ನೀನು ರಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಚೀಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾರೆಯಾ? ಈಗ ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯ. ಬಾ ಮುತ್ತು ! ನಾವು ಕುಣಿಗಲ್‌ಗೆ ಹೋಗೋಣ. ರಂಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಾಳೆ''

ಅವನು ಹುಚ್ಚನಿರಬೇಕೆಂದು ಪಟೇಲ ಭಾವಿಸಿದ. ಅವನು ಮಾದನೊಂದಿಗೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಅವನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೋಪಗೊಂಡ, ಇನ್ನಷ್ಟು ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿದ.

ಸರಿ, ಪಟೇಲ ಮಾದನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದ. ''ಅವನು ಹಿಂದಿದ್ದಂತೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ಮೂರ್ಖ ಕತ್ತೆಯೇ ! ಅವನನ್ನು ನಾನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಕೃತಘ್ನತೆಗೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.''

ಮಾದ ಕುಣಿಗಲ್‌ಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಯನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ, ನಂತರ ಹೇಳಿದ, ''ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾಠ ಕಲಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಕತ್ತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ.''

ಶಾಸ್ತ್ರಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಕ್ಕ. ಪಟೇಲನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕತ್ತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅವನು ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಮಾದ ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ತಂದು ಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದ.

ಮಾದ ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುರುತಿಸಿದ, ಅವನು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ, ''ಈಗಲಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೀಯಾ? ಆಗ ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದೆ, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಕತ್ತೆಯಾಗಿದ್ದೀಯ, ಈಗ ನೀನು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದ.

---

1. ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿರಿ.

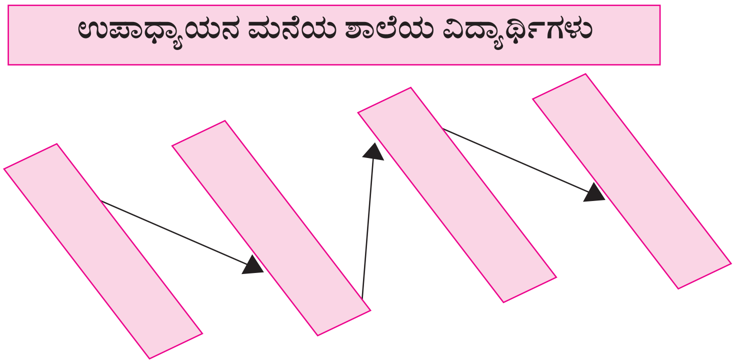

2.

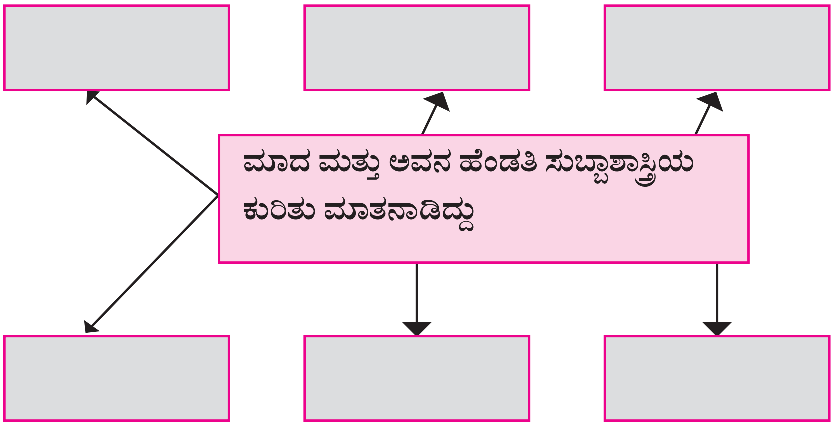

3. ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತ-ತದ್ಧಿತಾಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಬೇಡಿಕೆ ಬಳೆಗಾರ ಗುಣವಂತ ನೆನಪು

4. ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಉಪಸರ್ಗಯುಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಯತ್ನಿಸು ಶೇಷ ಯೋಗ ಚಿತ್ರ

5. **ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ- ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.**

6. **''ವಿದ್ಯೆಯು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.**

7. **ಕೊಟ್ಟ ಚೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ನಾಲ್ಕು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.**

ಅ. ____

ಬ. ____

ಕ. ____

ಡ. ____

ರ
ನ್ಯ ಚಿಂ
ಮ
ಣಿ ಕ ನಿ
ವಾ ಸಾ ಸ್ಯ
ಶಿ ಷ್ಯ ನು
ಮ ಮಾ ಕ ತಾ
ನ ಹ ಗಾ

8. **ಹಿರಿಯ ಪಟೇಲ ಮಾದನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳುವಂತೆ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದ- ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾ ಪದ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

ಕರ್ತೃ ಪದ → ____

ಕರ್ಮ ಪದ → ____

ಕ್ರಿಯಾ ಪದ → ____

ಕರ್ತೃ ವಿಶೇಷಣ → ____

ಕರ್ಮ ವಿಶೇಷಣ → ____

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ → ____

9. **''ಸುಬ್ಬಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು''-**
ಈ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಯೋಗ ____

8. ಕಸಬರಿಗೆಗೊಂದು ಬಿ (ಖಿ)ನ್ನವತ್ತಳೆ

- ಗುರುದೇವಿ ಹುಲೆಪ್ಪನವರಮಠ

ಗುರುದೇವಿ ಹುಲೆಪ್ಪನವರಮಠ - ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವಗಳ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಅವರನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಆಗಾಗ ಅವತಾರವೆತ್ತುವ ಮಹಾತ್ಮರಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ, ಮಠ-ಓಣಿ-ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಕಳೆ-ಕಸ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಾಯುಷ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ, ಸ್ವಚ್ಛತಾಪ್ರಿಯರ ಕರಾಲಂಕೃತ, ಪರಿಸರಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಮುದ್ದಿನ ಸಾಧನ, ಕವಿಜನವರ್ಣಿತ, ಬಹುಜನ ಪ್ರಿಯ, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮೂಲೆ ಶೋಭಿತ ಕಸಬರಿಗೆಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಗೌರವದ ಖಿ(ಬಿ)ನ್ನವತ್ತಳೆಯು.

ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ: ಮನೆಯ ಒಳ-ಹೊರಗೆ ಕಸ-ಕಡ್ಡಿ ಧೂಳು-ಧೂಸು ತುಂಬಿದ್ದರೆ ಕ್ರಿಮಿ-ಕೀಟ ರೋಗಾಣುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದುರ್ವಾಸನೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಆವರಣದ ಅಂದವೇ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಸ-ಕಡ್ಡಿ ತುಂಬಿದ ಮನೆ, 'ಮನೆಯೊಡೆಯನ' ಸೋಮಾರಿತನ, ಅಶಿಸ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಹೊಲಸು ತುಂಬಿದ ಸ್ಥಳದತ್ತ ಹಣಿಕಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆವರಣದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಆವರಣಕ್ಕೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕಳೆಯನ್ನು, ಅಂದವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೀಟ್ಸ್ ಕವಿ ಉದ್ಗರಿಸಿರುವಂತೆ ಅಂದವಾದುದೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆನಂದದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವೂ ಹೌದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ಪರಿಸರ ಸುಂದರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸೌಂದರ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಶಿವನ ವಾಸ. ಅದನ್ನೇ ಬೈಬಲ್ 'ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೇ ದೇವರು' ಎಂದಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ದೈಹಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಉಲ್ಲಾಸ, ಆತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಗಳು ಸಿಗುವುದರಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಂತರಂಗ ಹಾಗೂ ಬಹಿರಂಗಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ಧ್ಯೇಯವಾಗಬೇಕೆಂದರು.

ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಉನ್ನತಿಗೆ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಕಸಬರಿಗೆಯೇ, ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಸಾಧನ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಗಳಿಕೆ ನಿನ್ನಿಂದಾದರೆ, ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಗಳಿಕೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ ನಾಗರಿಕ ಜೀವನ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವ ಒಳ್ಳೆಯದರ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಆಸ್ವಾದನೆಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವಾದ ನೀನು, ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ನಮಗೆ ದಯ ಪಾಲಿಸಿರುವ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ.

ನಿಗರ್ವದ ಮೇರುವೇ: ನಮ್ಮ ಜಾತಿ-ಮತ-ಪಂಥ-ಪಂಗಡ-ವರ್ಗ-ವರ್ಣ-ಲಿಂಗಗಳೊಂದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸುಂದರ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂದದ ಶೋಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅಭಿಮಾನ ಪಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದೇನು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವೋ, ನಿನ್ನ ದುರ್ದೈವವೋ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ (ಕೂಡಿಸಿಲ್ಲ ಕೂಡ!) ! ಸಂಕುಚಿತ ಮತಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಅನುಚಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿಕೆಯಿಂದ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬೇಸರಿಸದ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಕರೆದಾಗೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಕೈಗೋಡಿ ಬರುತ್ತೀ. ನಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ನೀನು ಒಂದು ದಿನವೂ ರಜೆ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಅವಿರಳ ಸೇವೆಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿಲ್ಲ. 'ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನನ್ನದು; ಫಲದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದು' ಎನ್ನುವ ಗೀತೆಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು ನಿಗರ್ವದ ಶಿಖರವಾಗಿದ್ದೀ.

ಸಹನೆಯ ಸಾಗರವೇ: ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಶುಭ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ನೀನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮುಖ ಕಿವುಚಿ, ಮನಸ್ಸು ಕಹಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಪಶಕುನವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು, ನೀನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪಿ' ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದು ಕೇವಲ ಮೌಖಿಕ ಗೌರವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿರುವ

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಾಡು ದೇವರಿಗೇ ಪ್ರೀತಿ. ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆಗಳು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಆಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಸರಿಸಿ ನೀನಿರುವ ಮೂಲೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೀಚೆಗೆಳೆದು ಬಾಯಿಗೊಯ್ದು ಕಚ್ಚುತ್ತ ಅತ್ತಿತ್ತ ಎಳೆದಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ನೀನು ಬೈಗುಳದ ಪದವಾಗಿರುವುದು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಲು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಆಯುಧವಾಗಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ದುರದೃಷ್ಟಕರ? ಆಯುಧಗಳಲ್ಲೇ ಮೆತ್ತನೆಯ ಆಯುಧವು ನೀನಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದವ ಮಾತ್ರ 'ನನ್ನನ್ನು ಕಸಬರಿಗೆಯಿಂದ ಥಳಿಸಲಾಯಿತು' ಎಂದು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಂತೆ ಗೋಳಿಡುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ನಖಶಿಖಾಂತ ಉರಿಯುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಹ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಯನ್ನು ತಲೆಬೋಳಿಸಿ, ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಆತನ ಕೊರಳಹಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೆರೆಸುವ ಶಿಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿನ್ನ ಶೋಷಣೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೇನು? ಹೂವು-ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಗಿಡಮರಗಳಿಗೆ, ಹೊಸಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕದಿರಲೆಂದು ನಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನು-ಅಂದವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ನೇತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳತ್ತ ದಾರಿಹೋಕರ ಆಶಾದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಯದೆ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ಹರಿಯಲಿ ಎಂಬುವುದವರ ಉದ್ದೇಶ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ-ವಸ್ತು-ಒಡವೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನ್ನನ್ನವರು ಬಲಿ ಪಶು ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಪರಹಿತವನ್ನೇ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಬಾಲ ವೃದ್ಧರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿ ಕಂಡು ನಾನು ಮರಮರ ಮರಗುತ್ತೇನೆ. ಏನೂ ಆಡದೆ ನಾವು ಮಾಡುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ನೀನು ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾದ ತಾಳ್ಮೆಯ ವ್ಯಕ್ತರೂಪವಾಗಿದ್ದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದು ಪುಳಕಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕವಿಜನ ವ(ಂದಿ)ರ್ಣಿತನೇ: ಸಾಮಾನ್ಯರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ನೋಡಲಿ, ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಅಂತರಂಗದ ರವಿಯಾಗಿರುವ ಕವಿ-ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಗೌರವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಮೆ-ರೂಪಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿದ್ದುಂಟು. ನಿನ್ನನ್ನು ಅಮರವಾಗಿಸಿದ್ದುಂಟು. ನಮ್ಮ ನೆಲದ ನಿಜವಾದ ಕವಯಿತ್ರಿಯರಾದ ಜಾನಪದ ಗರತಿಯರು,

'ಜಾಣ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಲೆವ್ವ
ಕ್ವಾಟೀಯ ಮ್ಯಾಲಿರುವ ಕೊರವಗ ಕೊಟ್ಟSರ
ಕಸಬರಿಗಿ ಚಿಂತಿ ನನಗಿಲ್ಲ'

ಎನ್ನುವ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸ್ತಾಪದೊಂದಿಗೆ ತತ್ವವೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದುಂಟು. ನಿನ್ನ ನಿಗರ್ವಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರಂತೂ 'ಕಸಬರಿಗೆಯಾಗಿಳೆಗೆ' ಎಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಕಿವಿಹಿಂಡಿ ನಿನ್ನಂತಾಗಲು ತಿಳಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಪರದಾಡದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿವ ನಿನ್ನಂತಾಗಲು ಕರೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ. ಭಾರತೀಯ ಆಂಗ್ಲ ಲೇಖಕ ಪ್ರೊ. ಆರ್ಮಾಂಡೊ ಮೆಂಝೀಸ್ ಅವರು ತಮ್ಮ 'One Tree' ಅನ್ನುವ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲಕ್ಕುಪಕಾರಿಯಾದ ಗಿಡವನ್ನು ಕಸಬರಿಗೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಗಿಡವು ನೋಡಲು ಥೇಟ್ ಕಸಬರಿಗೆಯಂತೆಯೇ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮರದ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಂತೆಯೂ, ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯು ಕಸಬರಿಗೆಯ ಹಿಡಿಕೆಯಂತೆಯೂ ಇದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರಿವರ ಮಾತು ಏನೇ ಇರಲಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ನೀನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಂತೂ ನನ್ನಂಥವರ ಪರವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಲ ಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತ, 'ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ ಯೆಂದು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡ. ಅದೇ ಕಡ್ಡಿ ಗಾಳಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಹಾರಿ ಬಂದು ಕಣ್ಣು ಸೇರಿ ಕಣ್ಣು ಕಳೆದೀತು' ಎಂದೆಚ್ಚರಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮರ ವಾಣಿಯಂತೆ 'ಕಸಬರಿಗೆಯೆಂದು ಗೌಣವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಡಿ; ಅದನ್ನು ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುವಿನಂತೆ ಕಾಣಿರಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲೂ ತಿಪ್ಪೆಗಳೇ ತಲೆಯೆತ್ತಿಯಾವು' ಎಂದು ನನ್ನವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ನಿನಗೆ ತುಂಬ ತಡವಾಗಿ (ಈ ಮೊದಲೆಂದೋ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು) ಈ ನನ್ನ ಖಿ(ಬಿ)ನ್ನವತ್ತಳೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ನಿಗರ್ವ–ಗರ್ವ ಇಲ್ಲದವನು, **ಶಪಿಸು**–ಶಾಪಹಾಕು, **ಕ್ವಾಟಿ**–ಕೋಟೆ, **ನಖಶಿಕಾಂತ**–ಉಗುರಿನಿಂದ ತಲೆಯ ಕೂದಲಿನವರೆಗೆ, **ವರ್ಧಿಸು**–ಹೆಚ್ಚಾಗು, **ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ**–ವಿನಂತಿ.

1. **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.**

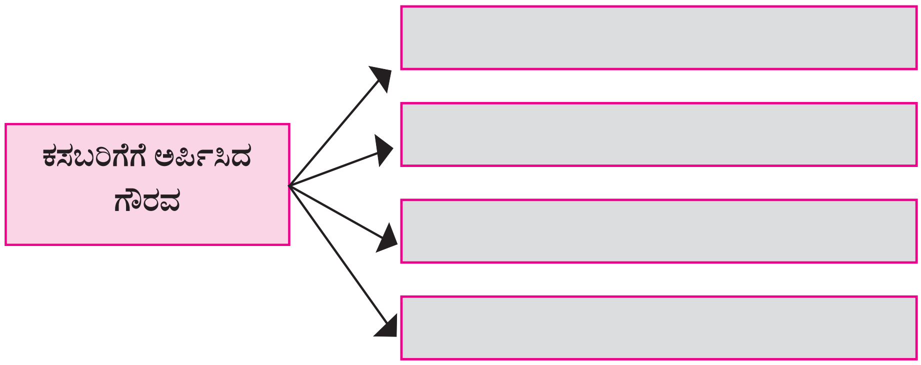

2. **ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಶಿಸ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.**

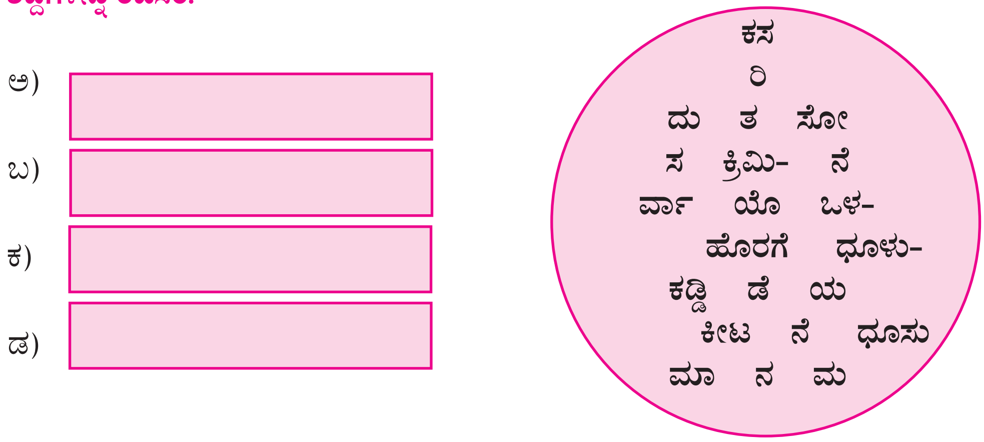

3. **ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಕಸಬರಿಗೆಯ' ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು 10–12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರಿ.**

4. **ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮಹತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

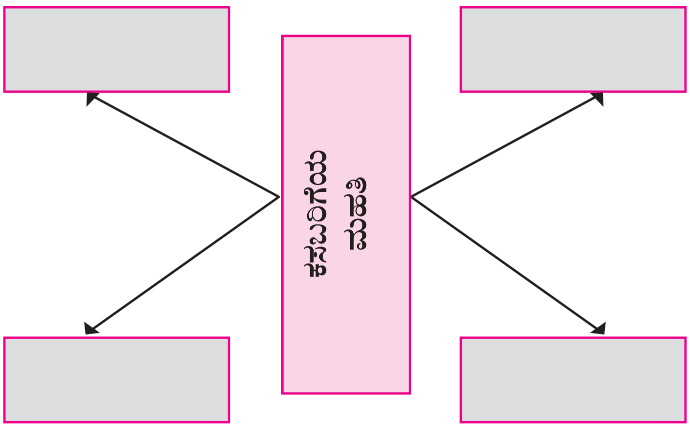

5. **ಕಸಬರಿಗೆಯು ಪರರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದ 10–12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.**

6. **ಕವಿಗಳು ಕಸಬರಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 10–12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.**

7. **ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಯ್ದು/ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

	ಸಂಧಿ ಪದ	ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ	ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು
ಅ)			
ಬ)			
ಕ)			
ಡ)			

8. **ಕೆಳಗಿನ ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.**

ಅ) ಮುಖ ಕಿವುಚು – ಅರ್ಥ →

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ →

ಬ) ಥಳಿಸು – ಅರ್ಥ →

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ →

ಕ) ಕಡೆಗಣಿಸು – ಅರ್ಥ →

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ →

ಡ) ಋಣಿಯಾಗು – ಅರ್ಥ →

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ →

9. **ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**

ಅ) ಕೂಡ್ರಿಸಿ

ಬ) ಮ್ಯಾಲೆ

ಕ) ನನ್ಗೆ

ಡ) ದೇವ್ರು

9. ಮೇರಿ ಕೋಮ್

– ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ

ಛಲ, ಜಿದ್ದು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸತತ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಯತ್ನಗಳಿಂದ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೇರಿದ ಓರ್ವ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಆಟಗಾರ್ತಿ ಮೇರಿ ಕೋಮ್. ಇವಳ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಮಾಂಗ್ತೆ ಚುಂಗ್ನೆಜಾಂಗ ಮೇರಿಕೋಮ್. ಇವಳು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಮಣಿಪುರದ ಕೋಮ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಳೆ. ಮೇರಿ ಕೋಮ್ 1ನೆಯ ಮಾರ್ಚ್ 1983ರಂದು ಮಣಿಪುರ ರಾಜ್ಯದ ಕಾಂಗಥೈ ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಇವಳ ತಂದೆ ಮಾಂಗ್ತೆ ಟೋನಪಾ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇರಿಯ ತಾಯಿ ಅಖಮ್.

ಮೇರಿಕೋಮ್ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದ್ದವು. ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಹೋದಾಗ, ಮೇರಿಯು ತನ್ನ ತಂಗಿ-ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಹೊಲದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆ ಇದ್ದ ದಿನಗಳಂದು ತಂದೆ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಗುಡ್ಡ-ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಮೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಚಿಕ್ಕ-ಪುಟ್ಟ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೆ ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ದೊರೆತ ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇರಿಯು ''ಲೋಕ್ತಾಕಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಾಡೆಲ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ'' ಆರನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದಳು. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರುಷ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ 100 ಮೀಟರದಿಂದ 400 ಮೀಟರದವರೆಗೆ ಓಡುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇರಿಯು ಸೋದರನೊಂದಿಗೆ ಸೆಂಟ್ ಜೆವಿಯರ್ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಳು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಆಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ಮೇರಿಕೋಮಳ ಆಸಕ್ತಿ ಕ್ರೀಡಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು. ಮೇರಿ 1998 ರಲ್ಲಿ ಥಯೋಂಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಮುಕ್ತ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಳು.

ಒಬ್ಬ ಕ್ರೀಡಾಪಟುವಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗದೇ ಮೇರಿಯ ತಂದೆ ಅವಳನ್ನು ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಹಾಗೆ ಮನವೊಲಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಮೇರಿಯ ತನು-ಮನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಟದ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯು ತಂದೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿತು. ಮೋಯಿರಾಂಗ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಶಿಕ್ಷಕ 'ನಿಪಾಮಚಾ ಕುನಮ' ಅವರಿಂದ ಮೇರಿಕೋಮ್ 'ಓಡುವ' ಮತ್ತು 'ಎತ್ತರ ಜಿಗಿತ' ದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ 1999ರಲ್ಲಿ ಮಣಿಪುರದ ರಾಜಧಾನಿ ಇಂಫಾಲದ 'ಭಾರತೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಾಧಿಕರಣ' ದಲ್ಲಿ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು.

ಇಂಫಾಲದಲ್ಲಿ ಆಟದ ತರಬೇತಿಯೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಮೇರಿಕೋಮ್ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಶಾಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರೀಡಾ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಆಟದ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡುವ ಪರಿಶ್ರಮದ ಕಸರತ್ತು ಎದುರಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇರಿ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರವೇರಲು ಕಾರಣವಾದವು. ಇಂಫಾಲಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವಳು ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಆಟವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಳು. ಮುಂಜಾನೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ಗಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಭ್ಯಾಸ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎರಡು ವರುಷ ಸಾಗಿದವು. ಇದರ ಫಲಶ್ರುತಿ ಎಂಬಂತೆ ಅವಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 2000ದಲ್ಲಿ ''ಏಳನೇ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮುಕ್ತ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್'' ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಪದಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವಳಾಗಿದ್ದ ಇವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಡತನವಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದವು. ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟ ಆಸೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸರಕಾರದ ಕ್ರೀಡಾ ಶಿಷ್ಯವೇತನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು.

2001ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಮೇರಿಕೋಮಳು 48 ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕದ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೆಣೆಸಬೇಕಿತ್ತು. ನಿಯಮಿತ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕ್ರೀಡಾ ಬದುಕನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇರಿ ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಸುವರ್ಣಪದಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದಳು. ಮೇರಿಕೋಮ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಾಗಿ ಮೇರಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದಳು. ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಎತ್ತರ, ಅಜಾನುಬಾಹುಗಳು, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸ್ನಾಯುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡಳು. ಜಿದ್ದು ಬಿಡದೆ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಸೋಲಿನ ಕಹಿಯನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಹಿಂಜರಿಯದೇ ''ಸೋಲೆ ಗೆಲುವಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು'' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಛಲದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಯಮಿತ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ನಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದಳು. ಮೇರಿ ನಿಲ್ಲಬೇಡ ಹೋರಾಡು, ನಿರಂತರ ಹೋರಾಡು ನಿನಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಕಾದಿವೆ ಎಂದು ''ಒಳಮನಸ್ಸು'' ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 2001 ರಿಂದ 2004 ರವರೆಗೆ ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ತಾರೆಯಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಳು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು 12 ಮಾರ್ಚ್ 2005 ರಂದು ಮೇರಿಕೋಮ್ ಆನಲರ್ ಕೋಮನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾದಳು. ಆನಲರ್ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇರಿಗೆ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಪ್ರ್ಯಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡಲು, ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿದರು. ಈ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಆರು ಬಾರಿ ವಿಶ್ವ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್ ಗಳಿಸಿ ಅದ್ಭುತ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 2012ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಒಲಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಪದಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮನಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕೋರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಏಶಿಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಒಂದನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014ರಂದು ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ ಖೇಲರತ್ನ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ, ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಮತ್ತು ಪದ್ಮ ವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ನಾರ್ಥ ಈಸ್ಟರ್ನ ಹಿಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು 2016ರಲ್ಲಿ ಮೇರಿ ಕೋಮಳಿಗೆ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಮೇರಿ ಕೋಮ 2016ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯಳಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ 2019ರಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಕಮಿಟಿಯು (IOC) ಮೇರಿಕೋಮಳನ್ನು 2020ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಲಿರುವ ಟೋಕಿಯೊ ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಗೇಮ್ಸ ಸಲುವಾಗಿ (Boxing Athlete Group) ನ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮೇರಿಕೋಮ್ ಇವಳು '8 ವಿಶ್ವಚಾಂಪಿಯನ್ ಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ' ಎಂಬ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಶಬ್ದಾರ್ಥ

ಸೆಣಸು–ಹೋರಾಡು, **ಬುಡಕಟ್ಟು**–ವಂಶ, **ಔನ್ನತ್ಯ**–ಅತ್ಯುನ್ನತ, **ಕಸರತ್ತು**–ವ್ಯಾಯಾಮ, **ಪತಾಕೆ**–ಬಾವುಟ, **ಕಸಬು**–ಕೆಲಸ.

1. ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಕ್ರಮವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

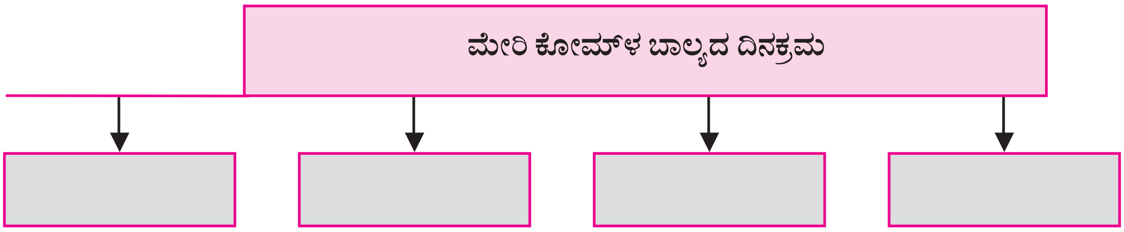

2) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

i) ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಯಾವಾಗ ಈಸ್ಟ್‌ಇಂಡಿಯಾ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು?

ii) ಯಾವಾಗ ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಸುವರ್ಣ ಪದಕ ಗಳಿಸಿದಳು?

iii) ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ?

iv) ಯಾರು ಅವಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿದರು?

3) ಕೆಳಗಿನ ಚೌಕೋನದಲ್ಲಿಯ ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಾರ್ಯ	ಸ್ಥಾನ	ಪುಸ್ತಕ	ವರ್ಷ
ಹೊತ್ತಿಗೆ	ಕಜ್ಜ	ವರುಷ	ತಾಣ

4) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

i) ತನ್ನ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ----------ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದವು.

ii) ---------ರಿಂದ---------ವರೆಗೆ ಮೇರಿಕೋಮ್ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಕ್ಸಿಂಗ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು.

iii) ಮೇರಿಯು ಯಶಸ್ಸಿನ --------- ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರವೇರಲು ಕಾರಣವಾದವು.

iv) ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಆಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ------- ಅಲಂಕರಿಸಿದಳು.

5) ಮೇರಿಯ ಪರಿವಾರದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

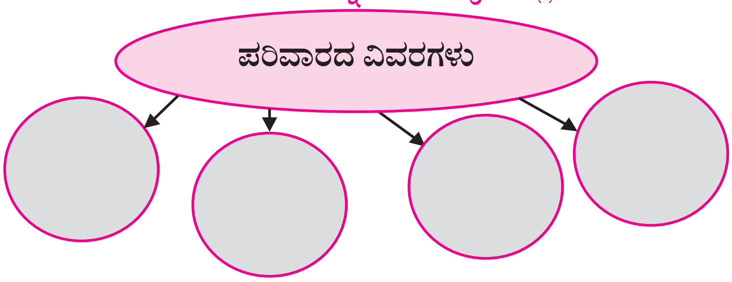

6) ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳ ಬಾಲ್ಯಜೀವನವನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

7) ಮೇರಿ ಕೋಮ್ ಪಡೆದ ತರಬೇತಿಗಳು

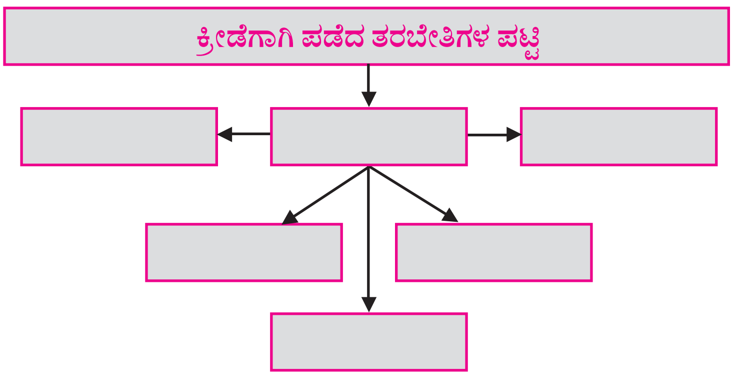

8) **ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳಿಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಪದಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು**

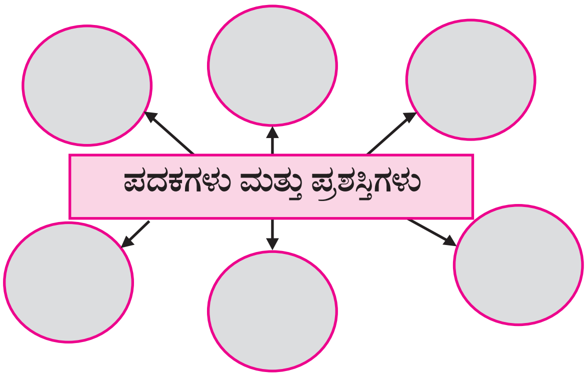

9) **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನ ಶೀಲತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣವೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

10) **"ಸೋಲೆ ಗೆಲುವಿನ ಮೆಟ್ಟಲು" ಎಂಬುದನ್ನು ಮೇರಿ ಕೋಮ್‌ಳ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಸ್ವಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಂಡಿಸಿರಿ.**

11) **ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**

i) ಮನೆ → ______

ii) ಮಾರ್ಗ → ______

iii) ಚಿತ್ತ → ______

iv) ಉದ್ಯೋಗ → ______

12) **ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರೆದು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಸರಿಸಿರಿ.**

ಸಮಾಸದ ಪದಗಳು	ವಿಗ್ರಹರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು

10. ನಂದಿಮಿತ್ರನ ಕಥೆ

– ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ

ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ: (ಕ್ರಿ.ಶ–920) 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಂಥ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥ. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ ಎಂದರೆ ವೃದ್ಧರ ಆರಾಧನೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿರೂಪಣೆ, ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ, ಸಂವಾದಕಲೆ, ದೇಸಿಯ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ನಂದಿಮಿತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಹುಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಪತ್ತು ತಂದಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾಗಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರುವವನ ಆಳಾಗಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವಾಗ, ಜೈನಯತಿಯೊಬ್ಬನು ಘನತೆ, ಅರ್ಚನೆ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾಹಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಾನೂ ಅವರ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಯತಿದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದನು. ಈ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು 'ಭದ್ರಬಾಹು ಭಟ್ಟಾರರ ಕಥೆ' ಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದೊಳವಂತಿಯೆಂಬುದು ನಾಡಲ್ಲಿ ವೈದಿಕಮೆಂಬುದು ಪೊಳಲದನಾಳ್ವೊಂ ಜಯವರ್ಮನೆಂಬೊನರಸನಾತನ ಮಹಾದೇವಿ ಧಾರಿಣಿಯೆಂಬೊಳಂತವರ್ಗಳಿಷ್ಟ ವಿಷಯ ಕಾಮಭೋಗಂಗಳನು ಭವಿಸುತ್ತಿರೆ ಮತ್ತಾ ಪೊಳಲ ಸಾರೆ ಪರಾಳಕೂಟಮೆಂಬೂರೊಳ್ ದೇವಿಲನೆಂಬೊಂ ಶಾಕಟಿಕಂ ಪರದನಾತನ ಭಾರ್ಯೆ ಪೃಥ್ವಿಶ್ರೀಯೆಂಬೊಳಾಕೆಯ ಗರ್ಭದೊಳ್ ಪಾಪಕರ್ಮ ಜೀವಂ ನೆಲಸಿದೊಡೇನುಂ ನೆವಮಿಲ್ಲದೆ ಕಸವರಮೆಲ್ಲಂ ಕೆಟ್ಟತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ದಿವಸಂ ಪಲಂಬರ್ ಶಾಕಟಿಕ ಪರದರುಂಬೆರಸು ಬಂಡಿಗಳೊಳ್ ಪಟ್ಟೆಯುಂ ಧಾನ್ಯಮಂ ತೀವಿಕೊಂಡು ಪೊೞಲ್ಗೆ ಮಾಱಲೆಂದು ಪೋಪನ್ನೆಗಮೆಡೆಯೊಳಡವಿಯೊಳ್ ಕಳ್ಳರ್ ಬಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದಿಱಿದೊಡೆ ದೇವಿಲಂ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಪಲಂಬರ್ ಪರದರ್ ಸತ್ತರುೞಿದರೆಲ್ಲಮೋಡಿ ಕೆಟ್ಟೊಡೆ ಬಂಡಮುಮೆತ್ತುಗಳುಂ ಮೊದಲಾಗೆಲ್ಲಮಂ ಕಳ್ಳರ್ ಕೊಂಡುಪೋದರಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್ ಪೃಥ್ವಿಶ್ರೀ ಬೆಸಲೆಯಾಗಿ ನಂದಿಮಿತ್ರನೆಂದಾ ಕೂಸಿಂಗೆ ಪೆಸರನಿಟ್ಟು ಎರಡ್ಮೂಱು ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಾಯ್ ಕೞಿದೊಡೆ ಬಂದ ನಂಟರ್ ನಡಪೆ ಬಳೆದೊಡಾ ನಂಟರುಂ ಕೞಿದುಳ್ಳರೆಲ್ಲಂ ಸತ್ತು ಕುಲಕ್ಷಯಮಾದೊಡೂರವರೆಲ್ಲಮಿಂತೆಂದರೀ ತರುವಲಿ ನಮ್ಮೂರೊಳಿರೆ ನಮಗೆ ಸಾವುಂ ಕೇಡುಮಮೋಘ ಮಕ್ಕುಮಿವನನಟ್ಟಿ ಕಳೆಯಿಮೆಂದೂರಿಂದನಿಬರುಮಟ್ಟಿ ಕಳೆದೊಡಾತನ್ ಕೆಲದೂರ್ಗಳುಮುಂ ನಾಟ್ಗಿಳುಮಂ ತೊೞಲ್ದು ಬೈಕಂದಿರಿದೆಲ್ಲಿಯಾನುಂ ಪೆತ್ತುಂ ಪೆಱದೆಯುಮಿಂತಂ ಬಾೞುತ್ತಂ ಪದಿನೈದು ಪದಿನಾಱು ವರುಷದ ಪ್ರಾಯದಾತನಾಗಿ ವೈದಿಶಮೆಂಬ ಪೊೞಲ್ಗೆ ವರ್ಪೊನ್

ಅನ್ನೆಗಂ ಕಾಷ್ಠಕೂಟನೆಂಬ ಬೆಸದವಂ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊಱೆಯಂ ಪೊತ್ತು ಪೊೞಲ್ಗೆ ವರ್ಪೊನಂ ಕಂಡಾತನೊಡನೆ ಗೊಟ್ಟಿಯೊಳ್ ಬಂದು ಪೊಱವೊೞಲೊಳಾರವೆಯೊಳ್ ಕಾಷ್ಠಕೂಟಂ ಸೇದೆಗೆಟ್ಟು ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊಱೆಯಮಿೞಿಪಿ ಪಟ್ಟಿರ್ದೊಡೆ ತಾನುಂ ಪಟ್ಟಿರಲೆಂದು ಬಗೆದು ತಲೆಯೆತ್ತಿದಲ್ಕಱಿಸಿಯೇನುಮಂ ಕಾಣದೆ ತರ್ಪೊನೆಣ್ಬರಿಂದಂ ತಳರ್ಚಲಾಱದಂತಪ್ಪ ಪಿರಿದೊಂದು ಸಿಲೆಯಂ ತಂದು ತಲೆಯೆತ್ತಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಿರ್ದುದಂ ಕಾಷ್ಠಕೂಟನಾತನ ಬಲಮಂ ಕಂಡು ತನ್ನ ಮನೆ ಗೊಡಗೊಂಡು ಪೋಗಿಯೂಡಿ ನಿನಗೀ ಪೊೞಲೊಳಾರಾನುಂ ನಂಟರೊಳರೆಯೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡೊಡಾರುಮಿಲ್ಲೆಂದೊಡಂತಪ್ಪೊಡೆ ನೀನೆನ್ನೊಡನಿರೆತ್ತಲುಂ ಪೋಗದಿರೆಂದು ತಾಂಗಿ ತಾನುಮಾತನುಮಂತಿರ್ವರುಂ ದಿವಸಕ್ಕಂ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತರೆ ಪದಿಂಬರ್ ತರ್ಪಪೊಱೆಯನೊರ್ವನೆ ತರ್ಪನಂತು ಪಲವು ದಿವಸಂ ಸಲೆ ಕಾಷ್ಠಕೂಟಂ ತನ್ನ ಪೆಂಡತಿ ಜಯಘಂಟೆಯೆಂಬೊಳನಿಂತೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದನೀತಂಗೆ ನೀಂ ಬಸಿಱ್ತೀವೆ ಬಡ್ಡಿಸದಿರೆಣ್ಣೆಯಂ ತಿಣ್ಣ ಮೆಱೆಯದಿರ್ ಮೀಯಲ್ ಬೇಡಿದೊಡಮೆಱೆಯದಿರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದೊಡಾಕೆಯುಮಾ ಪಾಂಗಿನೊಳ್ ದಿವಸಕ್ಕಂ ಬಡ್ಡಿಸೆ ನಂದಿಮಿತ್ರನುಂ ಪಿರಿಯ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊಱೆಗಳಂ ದಿವಸಕ್ಕಂ ತಂದು ಕುಡಲವಂ ಮಾಱಿ ಕಾಷ್ಠಕೂಟನೊಡೆಯೊನಾದೊನಿಂತು ದಿವಸಂಗಳ್ ಸಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿವಸಂ ಜಯಘಂಟೆ ಕರುಣಿಸಿ ತಣಿಯೆ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡುಂಡು

ಮರುದಿವಸಮಿರ್ವರುಂ, ಪುಳ್ಳಿಗೆ ಪೋದಲ್ಲಿ ನಂದಿಮಿತ್ರನೆಂದನಯ್ಯ ಎನಗುಡಲಿಲ್ಲೇನುಮೊಂದು ದಮ್ಮಕ್ಕಾದೊಡಂ ಸೀರೆಯಂ ಕೊಂಡೀಯಿಮೆಂದೊಡಂತೆ ಗೆಯ್ವಮೆಂದು ಮರುಮಾತುಗೊಟ್ಟಿರ್ವರುಂ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊರೆಯಂ ಮನೆಗೆ ತಂದ ಬಟಿಕ್ಕೆ ಕಾಷ್ಠಕೂಟಂ ಪೆಂಡತಿಯನೆಂದನೀತಂಗೆ ನೀಂ ಬಸಿರ್ತೀವೆಯುಣಲಿಕ್ಕಿದಾ ಎಂದೊಡೆ ಕರುಣಿಸಿ ಪರ್ವಮೆಂದು ತಣಿಯೆಯುಣಲಿಕ್ಕಿದೆನೆಂದೊಡೆ ಮುಳಿದು ಸಾಯೆಬಡಿದು ಮನೆಯಿಂ ಪೆಂಡತಿಯನಟ್ಟಿ ಕಳೆದೊಡೆ ನಂದಿಮಿತ್ರಂ ಪೋಗಿ ಜಯಘಂಟೆಯಂ ಬೆಸಗೊಂಡನ್ ನಿನ್ನನೇಕೆ ಕಾಷ್ಠಕೂಟಂ ಬಡಿದನಬ್ಬಾ ಎಂದು ಬೆಸಗೊಂಡೊಡೆ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನೆ ತಣಿಯೆಯುಣಲಿಕ್ಕಿದೆನೆಂದು ಮುಳಿದು ಬಡಿದಟ್ಟಿಕಳೆದೊನೆಂದೊಡಿಂತಪ್ಪ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕನ ಮನೆಯೊಳ್ ಮಾರಿಯಿರ್ಕೆಂದು ಕಾಷ್ಠಕೂಟನಂ ಬಿಸುಟು ಪೋಗಿ ಬೇಱೆ ತನಗೆ ಪುಳ್ಳಿಗಳಂ ದಿವಸಕ್ಕಂ ತಂದು ಮಾರಲ್ ತಗುಳ್ದೊಡೆಂಟು ದಮ್ಮದ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತಂದೊಡಮೊಂದು ಪಣ ಮನಪ್ಪೊಡಂ ಪೆರದೆ ಬಸಿರ್ಗೂಟ್ಟಿ ಮಂಬಲಿಗ ಮೆಣ್ಣೆಗಂ ಕಟಿಗಂ ಕೊಟ್ಟು ಪೋಕುಮಿಂತು ಬಾಟುತ್ತಮಿರೆ

ಮತ್ತೊಂದು ದಿವಸಂ ಪುಳ್ಳಿಗೆ ಪೋಗಿ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊರೆಯಂ ಪೊತ್ತು ಬರ್ಪೊನನ್ನೆಗಮೆಡೆಯೊಳ್ ಶಿವಗುಪ್ತಾಚಾರ್ಯರಷ್ಟಾಂಗ ನಿಮಿತ್ತ ಗಳಂ ಬಲ್ಲೊರಡವಿಗೆ ವೋಗಿ ಸಿದ್ದಾಂತಮಂ ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್ದಂದಿನ ದಿವಸಮಲ್ಲಿಯೆ ದೇವರಂ ವಂದಿಸಿ ಪಕ್ಷೋಪವಾಸದ ಪಾರಣೆಗೆಂದು ಪೊಟಿಲ್ಗೆ ಚರಿಗೆವುಗುತಂದೊಡೆ ನಂದಿಮಿತ್ರಂ ಕಂಡಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತನಾಗಿ ನೀಡುಂ ನೋಡಿಯಿವರೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದಪ್ಪರೋ ಎಂದು ಬಟಿವಟಿಯನೆ ವಂದು ಪೊಱವೊಟಲ ಬಸದಿಯ ಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗೆ ಪುಳ್ಳಿಯ ಪೊರೆಯನಿಕ್ಕಿ ನೋಟ್ಟಿನನ್ನೆಗಮಿವರನೆಂದವರಂ ಬಟಿವಟಿಯನೆ ಬರ್ಪನ್ನೆಗಮಾ ದಿವಸಮರಸಂ ಶಿವಗುಪ್ತ ಭಟ್ಟಾರಕರ್ಗ್ಗಂ ಪಾರಣೆಯಂ ಮಾಡುವೆಂ ಪೆರರಾರುಂ ನಿರಿಸಲ್ ಸಲ್ಲೆಂದು ಪೊಳಲೊಳಗೆಲ್ಲಂ ಗೋಸನೆಯಂ ತೊಳಲ್ಚಿ ದೊಡಂಜಿಯಾರುಂ ನಿರಿಸುವರಿಲ್ಲದೆ ಭಟಾರರುಂ ಕಿರುಮನೆ ಪೆರ್ಮನೆಯೆನ್ನ ದುಣಲ್ತಕ್ಕ ಮನೆಗಳಂ ಚರಿಗೆವುಗುತ್ತುಂ ಬರ್ಪೊರರಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕಾಗಳ್ ಕಂಡರಸನುಂ ಮಹಾದೇವಿಯುಂ ಸುವರ್ಣಪೂರ್ಣ ಕಳಸಮುಂ ಕನ್ನಡಿಯುಂ ಪೂವುಮಕ್ಕಿಯುಂ ಮಾದುಫಲಮುಂ ಮೊದಲಾಗೊ ಡೆಯನೇಕಾರ್ಚನೆಯಿಂದಿದಿರಂ ಬಂದು ನಿರಿಸಿ ಬಲಗೊಂಡುಬಂದು ಭಟಾರರ ಕಾಲಂ ಮಹಾದೇವಿ ನೀರ್ವೊಯ್ಯೆ ಅರಸಂ ತಾನೆ ಪ್ರಕ್ಷಾಳಿಸಿ ಬಳಿಕ್ಕೊಡವೋದ ಬೋಳದಲೆಯ ದೇಸಿಗನ ಕಾಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಾ ನೀಡಿಂ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಂ ತೊಳೆವೆಮೆಂದು ಮಹಾದೇವಿ ತಾನೆ ಕಾಲಂ ಕರ್ಚಿ ಭಟ್ಟಾರಕರ್ಗೆರಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಿರಿಯ ಪೊನ್ನತಳಿಗೆಯು ಮುಚ್ಚ ಮಪ್ಪಡ್ಡ ವಣಿಗೆಯುಮನಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಂ ಪೊನ್ನ ತಳಿಗೆಯುಮಡ್ಡ ವಣಿಗೆಯುಮನಿಟ್ಟು ಭಟ್ಟಾರಕರ್ಗರಸಂ ತಾನೆ ಬಡ್ಡಿಸಲ್ತಗುಳ್ದ ಬಳಿಯಂ ರಾಜಾನ್ನದ ಕೂಟಿಂ ಪೆಸಱತೊವೆಯುಂ ಬೆಣ್ಣೆಗಾಸಿದಾಮೋದ ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳಂ ನಾರ್ಪ ತುಪ್ಪಮಂ ಪಲವುಂ ತೆರದ ಬಾಡುಗಳುಂ ತುಯ್ಯಲುಂ ಪೂರಿಗೆಯಿಡ್ಡಲಿಗೆ ಸೋದಿಗೆ ಲಾವಣಿಗೆ ಘೃತ ಪೂರಂ ಲಡ್ಡುಗೆ ಮಂಡಗೆ ಮೊದಲಾಗೊಡೆಯ ಪದಿನೆಂಟುಂ ತೆರದ ಭಕ್ಷ್ಯರೂಪಂಗಳುಮಂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಪಾನಂ ಗಳುಮಂ ಭಟ್ಟಾರರ್ಗೆ ಬಡ್ಡಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಮಹಾದೇವಿ ಬಡ್ಡಿಸಿದೊಡೆ ದೇಸಿಗಂ ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದಂದಿಂ ತೊಟ್ಟಿಂತಪ್ಪುಣಿಸಂ ಕನಸಿನೊಳಪ್ಪೊಡಂ ಕಂಡರಿಯದ ಮಗಂ ಚೋದ್ಯಂಬಟ್ಟೆಂದಪ್ಪೊಡಂ ತಣಿಯೆಯುಣಲ್ವೇಱದ ದೇಸಿಗಂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದುಣಿಸಂ ಸುಗಂಧಮಪ್ಪ ದಿವ್ಯಾಹಾರಮನಾಕಂಠ ಪ್ರಮಾಣಂಬರೆಗಂ ತಣಿಯುಂಡು ಬಳಿಕ್ಕೆ ಕರ್ಪೂರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಮಪ್ಪ ನೆಲವತ್ತಿ ಯಡಕೆಯ ಪೋಳ್ಗಳುಮಂ ಕೈತೀವಿದೆಲೆಯುಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಭಟಾರರ್ ಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ್ಕರಸನುಮಂ ಮಹಾದೇವಿಯುಮಂ ಕರ್ಮಕ್ಷಯಮುಮಕ್ಷಯದಾನಮುಮ ಕ್ಕೆಂದು ಪರಸಿ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಬಸದಿಗೆ ಪೋಪಾಗಳ್ ಭಟ್ಟಾರರ ಬಳಿವಳಿಯನೆ ಪೋದಂ ಭಟ್ಟಾರರ್ ಬಸದಿಯಂ ಬಲಗೊಂಡು ಕಾಲಂ ಕರ್ಚೊಳಗಂ ಪೊಕ್ಕೀರ್ಯಾಪತ್ತಿಯಂ ಬಿಡಿಸಿ ಗೋಚಾರನಿಯಮಂಗೆಯ್ದುದಂ ನಂದಿಮಿತ್ರಂ ನೋಡುತ್ತಿರ್ದಿಂತೆಂದು ಮನದೊಳ್ ಬಗೆದಪ್ಪನಿಂತಪ್ಪ ರೂಪಮಂ ಕೈಕೊಂಡೊಡೆ ಲೋಕದೊಳ್ ಗೌರವಮುಂ ಪೂಜೆಯಮುಂ ಪೆಱಲಕ್ಕುಮೊಂದುಂ ಕ್ಲೇಶಮಿಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯಾಹಾರಮನೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಮುಣಲ್ವೆಱಲಕ್ಕುಮೆಂದು ಬಗೆದು ಭಟ್ಟಾರರ್ ನಿಯಮಂ ಗೆಯ್ದು ಸಮೆದಿರ್ದ ಬಳಿಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂದೆ ನಿಂದು ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿದಿಂತೆಂದನ್ ಭಟಾರಾ

ಎನ್ನಂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಮಾಡಿಮೆಂದೊಡೆ ಭಟಾರರಾತನಂ ನೋಡಿಯಲ್ಪಾಯುಷ್ಯನುಮಾಸನ್ನ ಭವ್ಯನಪ್ಪುದನಱಿದೊಳ್ಳಿತಪ್ಪ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ತಪಂಬಡಿಸಿದೊಡಾತನುಂ ತಪಂಬಟ್ಟು ದೀಕ್ಷೋಪವಾಸಂ ಗೆಯ್ದಿದನ್

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಪೊಲಿಲು-ಪಟ್ಟಣ. ಸಾರೆ-ಸಮೀಪ, ಶಾಕಟಿಕಂ-ಸರಕು ಸಾಗಿಸುವ ಬಂಡಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು ಪರದ-ವರ್ತಕ, ಕಸವರ-ಬಂಗಾರ, ಪಟ್ಟಿ-ಹತ್ತಿ, ತೀವಿ-ತುಂಬಿ, ಇಱಿ-ಕೊಲ್ಲು, ಬಂಡ-ಸರಕು, ಎಟ್ಟು-ಎತ್ತು, ಪ್ರಸ್ತಾವ-ಸಮಯ, ಬೆಸಲೆ-ಹೆರಿಗೆ, ನಡಪೆ-ಸಾಕಿಸಲುಹಲು, ತರುವಲಿ-ಹುಡುಗ, ಅಮೋಘ-ನಿಶ್ಚಯ. ಬೈಕಂದಿರಿ-ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡು, ಪೆತ್ತುಂ ಪೆಱದೆಯುಂ-ಪಡೆದೂ ಪಡೆಯದೆಯೂ, ಬೆಸದವಂ-ಕೆಲಸದವನು, ಆರವೆ-ಉದ್ಯಾನವನ, ಸೇದೆ-ಆಯಾಸ, ಪಟ್ಟಿರು-ಮಲಗಿರು. ಅಱಸಿ-ಹುಡುಕಿ, ತಳರ್ಚಲು-ತರಲು, ಸಿಲೆ-ಶಿಲಾ(ತ್ಸ) ಕಲ್ಲುಬಂಡೆ, ತಾಂಗಿ-ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ, ಪದಿಂಬರ್-ಹತ್ತುಜನ. ಕಲ್ಪಿಸು-ತಿಳಿಸು, ಬಡ್ಡಿಸು-ಬಡಿಸು, ತಿಣ್ಣಂ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಎರೆ-ಸುರಿ, ಮೀ--(ಧಾ) ಸ್ನಾನಮಾಡು. ಪಾಂಗು-ರೀತಿ, ದಮ್ಮ-ಒಂದುನಾಣ್ಯ, ಸೀರೆ-ಚೀರ (ತ್ಸ) ವಸ್ತ್ರ, ಪರ್ವ--(ದ್ಭ)ಹಬ್ಬ, ಅಬ್ಬಾ-ಅಮ್ಮಾ, ತಗುಳ್-ಪ್ರಾರಂಭಿಸು, ಪೆಱದೆ-ಪಡೆಯದೆ, ಕೂಟ್-ಅನ್ನ, ಕಳಿ-ಹುಳಿಗಂಜಿ. ಅಷ್ಟಾಂಗ-ಲಕ್ಷಣ, ಅಂಗ, ಸ್ವರ, ವ್ಯಂಜನ, ಭೌಮ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸ್ವಪ ಮತ್ತು ಛಿನ್ನ, ನಿಮಿತ್ತ-ಶಕುನ, ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್-ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳು, ಪಕ್ಷ-ಎರಡು ವಾರಗಳು, ಪಾರಣೆ-ಉಪವಾಸವ್ರತ ಮುಗಿಸುವ ಊಟ, ಚರಿಗೆವುಗು-ಜೈನಯತಿಗಳು ಪಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಚಾರಮಾಡು, ನೀಡುಂ-ಬಹಳ ಹೊತ್ತು, ಬೞಿವೞಿ-ಅನುಸರಿಸಿ, ಗೋಸನೆ-ಪೋಷಣೆ(ತ್ಸ), ತೊಳಲ್ಚಿ-ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ, ಕಿಱಿದು+ಮನೆ=ಕಿಱುಮನೆ (ಕ.ಸ) ಪಿರಿದು+ಮನೆ=ಪೆರ್ಮನೆ(ಕ.ಸ) ಮಾದುಫಲ-ಮಾದಳಹಣ್ಣು, ನಿಱಿಸಿ-ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಬಲಂಗೊಂಡು(ಕ್ರಿ.ಸ)=ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಕ್ಷಾಳಿಸಿ-ತೊಳೆದು, ದೇಶಿಗ-ದೇಶವನ್ನು ಅಲೆಯುವವನು, ಕರ್ಚಿ-ತೊಳೆದು, ಪೊನ್-ಬಂಗಾರ, ತಳಿಗೆ-ತಟ್ಟೆ, ಉಚ್ಚ-ಎತ್ತರ, ಅಡ್ಡಣಿಗೆ-ಮುಕ್ಕಾಲು ಮಣೆ, ತಗುಳ್-ಪ್ರಾರಂಭ, ಬಳಿಯಂ-ಅನಂತರ, ರಾಜಾನ್ನದ ಕೂಳ್-ರಾಜಾನ್ನ ಎಂಬ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನ, ಪೆಸಱ್ -ಹೆಸರುಕಾಳು, ಆಮೋದ-ಸಂತೋಷ, ಬಾಡು-ತರಕಾರಿ, ತುಯ್ಯಲ್-ಪಾಯಸ, ಸೋದಿಗೆ-ರವೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಲಾವಣಿಗೆ-ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಘೃತಪೂರಂ-ತುಪ್ಪದಪೂರಿ, ಪುಟ್ಟಿದಂದಿಂತೊಟ್ಟು-ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಆಕಂಠಪ್ರಮಾಣಂ-ಗಂಟಲಿನ ವರೆಗೂ, ನೆಲವತ್ತಿ-ನೆಲವತ್ತಿ ಪ್ರದೇಶದ.

ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರ:

1) ಗೋಚಾರ ನಿಯಮ : ಹಸುವಿನಂತೆ ಆಹಾರನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಕ್ರಮ.

2) ಆಸನ್ನಭವ್ಯ : ಜೈನ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಃಪರಿಪಾಕವನ್ನು ಹೊಂದುವವನು.

3) ಈರ್ಯಾಪತ್ತಿ : ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ನಡೆಯುವುದು, ಉಸಿರಾಡುವುದು, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

1. **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

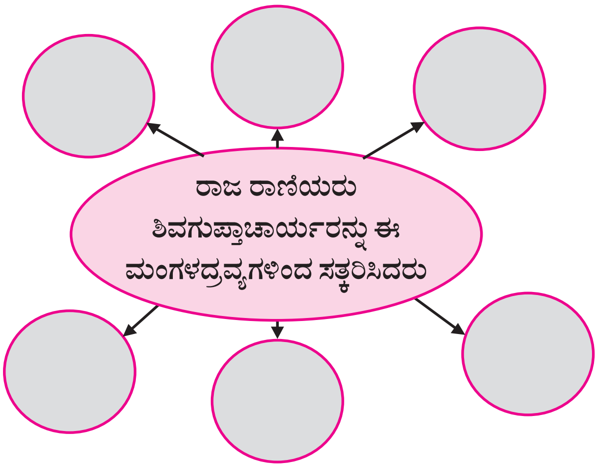

2. ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

ನಂದಿಮಿತ್ರನಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಕಾಷ್ಟಕೂಟನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ →

3. ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ

i. 'ಅವಂತಿ' ನಾಡು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿತ್ತು →

ii. ವೈದಿಕ ಪಟ್ಟಣವು ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿತ್ತು. →

iii. ಇವನು ವೈದಿಶ ಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ →

iv. ಇವಳು ದೇವಿಲನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು →

v. ನಂದಿವಿತ್ರನು ಇವರ ಮಗನು →

vi. ಇವನು ಊರಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಾವು ಮತ್ತು ಕೇಡು ಖಂಡಿತ →

4. ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

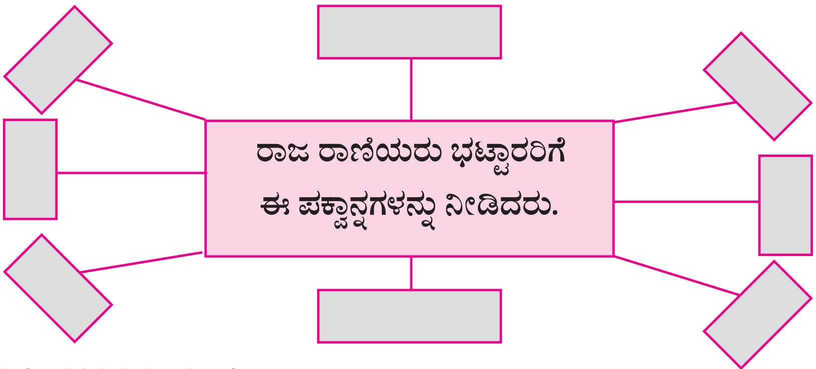

5. ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ಹೊಸಗನ್ನಡ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪಿರಿಯ ☐ ಪೆಂಡತಿ ☐

ಪೊತ್ತು ☐ ಪೆಸರ್ ☐

6. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

(i) ಕಾಷ್ಟಕೂಟನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಬಡಿದು ಓಡಿಸಿದನು?

(ii) ಊರಿನ ಜನರು ನಂದಿಮಿತ್ರನನ್ನು ಏಕೆ ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಟ್ಟಿದರು?

(iii) ನಂದಿಮಿತ್ರನು ಕಾಷ್ಟಕೂಟನ ಮನೆಯನ್ನು ಏಕೆ ತ್ಯಜಿಸಿದನು?

(iv) ನಂದಿಮಿತ್ರನು ಶಿವಗುಪ್ತಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಏನೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು?

7. **ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.**

ಸಮಾಸ ಪದ	ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ	ಸಮಾಸದ ಹೆಸರು
ಬಟ್ಟೆಗಟ್ಟು		
ತಲೆಯೆತ್ತು		
ಕಿರುಮನೆ		
ಪೆರ್ಮನೆ		
ದಿವ್ಯಾಹಾರ		
ಅರಮನೆ		

8. **ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ತತ್ಸಮ-ತದ್ಭವ ಬರೆಯಿರಿ.**

i. ಪರ್ವ　　ii. ಶಿಲಾ

iii. ಸೀರೆ　　iv. ಗೋಸನೆ

9. **ನಂದಿ ಮಿತ್ರನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

10. **ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣಬಡಿಸಿದ ಪಾರಣೆಯ ವೈಭವವನ್ನು 10-12 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರಿ.**

11. **ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.**

ಸ್ಥೂಲ ಅಭ್ಯಾಸ

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ

– ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಪಾಟೀಲ

ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಪಾಟೀಲ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1964) ಇವರು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು. ಸದ್ಯ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ವಿಭಾಗ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರಕಾರಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇದುವರೆಗೆ 33 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಯ್ದ ಹಳಗನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳು, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಸಂಗ್ರಹ, ಸರಳ ಛಂದಸ್ಸು, ಜನಪದ ಸಂಗಮ, ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡತಿ, ಕನ್ನಡ ಕೈಗನ್ನಡಿ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ವಿವಿಧ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸಂಘಟಕರಾಗಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕಲಬುರ್ಗಿ ತಾಲೂಕು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಮೊದಲಾದ ಗೌರವ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇರುವಂತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಆರುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ' ಅಥವಾ 'ಪಂಪ ಪೂರ್ವಯುಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ಮತ್ತು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ 'ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಅಥವಾ 'ಪಂಪ ಯುಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶಾಸನಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಚಂಪೂ ಮತ್ತು ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವು 'ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಅಥವಾ 'ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಚನ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ, ಶತಕ, ತ್ರಿಪದಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ತತ್ವಪದ ಮಂತಾದ ದೇಶಿ ಛಂದೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಚಂಪೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವು ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಕ್ಲಿಷ್ಟ, ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಠ ಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ದೇಶಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿರುವುದು ವಿಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ, ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು 'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಅಥವಾ 'ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘಟ್ಟಗಳು :

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಐದು ಘಟ್ಟ, ಹಂತ ಅಥವಾ ಪಂಥಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅವು : **1. ನವೋದಯ ಪೂರ್ವ. 2. ನವೋದಯ. 3. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ . 4. ನವ್ಯ ಮತ್ತು 5. ದಲಿತ -ಬಂಡಾಯ** ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಇಂತಹದ್ದೇ ವರ್ಷ/ತಿಂಗಳು/ದಿನ ಎಂದು? ಯಾವಾಗ? ಎಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿತು? ಎಂಬುದನ್ನು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಭಾವ, ಆಶಯ, ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘಟ್ಟಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ನವೋದಯ ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟ : ಹೊಸಗನ್ನಡದ 'ಅರುಣೋದಯದ ಕಾಲ' ವೆಂದು. 'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂಬೆಳಗು' ಎಂದು. 'ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಥಮ ಘಟ್ಟ'ವೆಂದು ಇದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶ್ರೀ ಸಕ್ಕರಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ (ಶಾಂತಕವಿ). ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ, ವೆಂಕಟರಂಗೋ ಕಟ್ಟಿ, ಧೋಂಡೋ ನರಸಿಂಹ

ಮುಳಬಾಗಲ, ಎಸ್.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಜಯರಾಯಾಚಾರ್ಯ, ಅಯ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಿ, ರಾಮಾನುಜ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ನವೀನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವಶ್ರೀ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ,ಎಂ.ಎನ್.ಕಾಮತ್, ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಗುಬ್ಬಿ ಮುರುಗಾರಾಧ್ಯರು, ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು, ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಳಗನಾಥರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸುವ, ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿ , ಎಂ.ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ ಗೌಡ, ಗುಂಡ್ಡೋ ಕೃಷ್ಣ ಚುರಮುರಿ, ಎ.ಆನಂದರಾವ್ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರು ಗಮನಾರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತವಾಗಿರುವ ನವೋದಯ ಪೂರ್ವದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಾದ ಭಾವಗೀತೆ (ಕವನ), ಸಣ್ಣ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು . ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗ, ಇಂಗ್ಲಿಷ, ಸಂಸ್ಕೃತ , ಬಂಗಾಳಿ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತಿತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನೆಯೂ ಈ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನವೋದಯ ಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ-ರೂಪಾಂತರಗಳ ಯುಗವೆಂದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೂ ವಿನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಕಾಲಾವಧಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

2. ನವೋದಯ ಘಟ್ಟ: ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು 1911ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆಎತ್ತುವ ಬಗೆ' ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೇ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದವು. 1921ರಂದು ಶ್ರೀಯವರ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು' ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘಟ್ಟವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉದಯವಾಯಿತು.

'ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್' ಅಥವಾ 'ರಮ್ಯವಾದ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವ 'ನವೋದಯ'ವು ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಒಂದು ಮನೋಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂವೇದನೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಈ ಅವಧಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾಗಿ ಒದಗಿದ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಈ ಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಷೆಲ್ಲಿ, ಬರ್ನ್ಸ್ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್, ಬ್ರೌನಿಂಗ್, ಟೆನಿಸನ್, ಸ್ಕಾಟ್, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಬೈರನ್ ಮುಂತಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕವಿಗಳ ಕವನಗಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಮನೋಭಾವ, ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗಿನ ಭಾವಪರವಶತೆ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯ -ವಸ್ತು ರಚನಾಪ್ರಯೋಗಗಳು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಸಂವೇದನೆಯೂ ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಾರ್ಶನಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ, ಬಸವಣ್ಣ, ರಾಜಾರಾಮ ಮೋಹನರಾಯ, ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ,

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್, ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರು, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರ ಯೋಗ, ಅಹಿಂಸೆ, ಶಾಂತಿ, ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ , ವಿಶ್ವಭ್ರಾತೃತ್ವ, ಸರ್ವೋದಯ, ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಶ್ವಮಾನವೀಯ ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ಭಾವೈಕ್ಯತೆ, ನಾಡು-ನುಡಿ ಪ್ರೇಮವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉಪಾಸನೆ/ನಿಸರ್ಗಪ್ರೇಮ, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಜೀವನಪ್ರೀತಿ, ಆದರ್ಶಪ್ರಿಯತೆ, ಭಾವನಾಶೀಲ ಕುತೂಹಲವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪಡಿಮೂಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯ ಮುಂತಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯು ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಮಧುರಚೆನ್ನ, ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ, ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಪು.ತಿ.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಕೆ.ಎಸ್.ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ. ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ, ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ನವೋದಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆ, ಸರಳ ರಗಳೆ, ಕಥನ ಗೀತೆ, ಸುನೀತ ಮುಂತಾದ ನವೀನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಅವರ ನಂತರ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಅಜ್ಜಂಪುರದ ಸೀತಾರಾಂ (ಆನಂದ), ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ನವರತ್ನರಾಮ್, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಕುವೆಂಪು, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಸಣ್ಣ ಕಥಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಸಾಧನೆಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯ, ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಬೋಳಾರ ಬಾಬುರಾಯ ಎಂ.ಎಸ್.ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯ ಮಣಿಹವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ರಾವಬಹಾದ್ದೂರ್, ಕುವೆಂಪು, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮುಂತಾದವರು ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿರಚನೆಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಟಿ.ಪಿ.ಕೈಲಾಸಂ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಕುವೆಂಪು, ಮಾಸ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೂರ್ವ ಕೃತಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಸಮನ್ವಯತೆ, ದೇಶ-ಭಾಷೆ-ನಾಡು-ನುಡಿ-ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ, ಮಾನವೀಯ ಅಂತಃಕರಣ, ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಅದಮ್ಯ ಪ್ರೀತಿ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ನವೋದಯ ಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

3. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಘಟ್ಟ: 27.10.1946ರಂದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಮಾಡಿದ್ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣವೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ 'ಘೋಷಣೆ ' ಯಾಯಿತು. ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ''ಸಾಹಿತಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕನಸಿನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಬಂದು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನಡೆದಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು .... ಶಾಂತಿ ದುರ್ಬಲರಿಂದ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ ಸಾಧ್ಯ......... ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯೇ ಮೂಲ. ಉತ್ತಮ ಕಲೆಯ ತಾಯಿಬೇರು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿದೆ. .... ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಲಾಸದ ಸಾಧನವಲ್ಲ, ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ, ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವ ಗಾಯತ್ರಿಯದು .... ಸಾಹಿತಿಯು ದುರ್ಬಲರ, ದಲಿತರ,ಬಡವರ ರಕ್ಷಾಕವಚವಾಗಬೇಕು'' ಹೀಗೆ, ಅಂದು ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರು ಆಡಿದ ನುಡಿಗಡಣವೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪಂಥದ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ.

'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪಂಥ ' ಅಥವಾ 'ಚಳುವಳಿ ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ' ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ 'ಯ ರೂಪವಾಗಿ ಮೈದಾಳಿತು.

'ಕಾರ್ಲಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಲೆನಿನ್, ಕಾಮೂ, ಕಾಫ್ಕಾ, ಮಯಕೋವಸ್ಕಿ, ಗಾರ್ಗಿ, ಅಪ್ಟನ್, ಸಿಂಕ್ಲೇರ್, ಇಬ್ಸನ್, ಬರ್ನಾಡ್ ಷಾ. ವಾಲ್ಟೇರ್, ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ' ಮುಂತಾದ ಜಗತ್‌ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವ-ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಆಗ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜವಾದ, ಸಮತಾವಾದ, ವಾಸ್ತವವಾದ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಮಾನವತಾವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಧೋರಣೆಯಾಯಿತು.

ಭಾರತದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 'ಮುಲ್ಕರಾಜ್ ಆನಂದ, ಸಜ್ಜಾದ್ ಜಾಹೀರ್, ಕೆ.ಎ.ಅಬ್ಬಾಸ್, ಆಚಾರ್ಯ ನರೇಂದ್ರ ದೇವ, ಪ್ರೇಮಚಂದ್, ಸುಮಿತ್ರಾನಂದನ ಪಂತ್, ಕಾಕಾ ಕಾಲೇಲ್ಕರ್, ಉಮಾಶಂಕರ ಜೋಷಿ, ಬಲರಾಜ್' ಮುಂತಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಆರ್.ವಿ.ಜಾಗಿರದಾರ, ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ತ.ರಾ.ಸುಬ್ಬರಾಯ, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ಕುಳಕುಂದ ಶಿವರಾಯ(ನಿರಂಜನ), ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ, ಎಸ್. ಅನಂತನಾರಾಯಣ, ಅರ್ಚಕ ವೆಂಕಟೇಶ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಸೋಗಾಲ' ಮುಂತಾದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆಲೋಚನೆ ಇರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನುದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಥವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು.

ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಗಭೇದ, ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ, ಕೃಷಿಕರ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಅಸಮತೋಲನ ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪಂಥದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಚಳುವಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೈದರು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗವನ್ನು ಶೋಷಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ, ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಾಹಿತಿಯಾದವನು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇವರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು.

ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಿಂತಲೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ರೋಷ, ಆವೇಶ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಿತರ ಕಳಕಳಿಯೇ ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ''ಕಲೆಯು ಕಲೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ : ಕಲೆಯು ಸುಭದ್ರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಶಕ್ತ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ'' ಎಂಬುದು ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು. ದುರ್ಬಲರ, ಶೋಷಿತರ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. 'ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿ ಸಾಧ್ಯ' ; 'ಸಮಾಜವಾದವೇ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ' ಇವು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಘೋಷಣೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವರು ಭಾಷೆಗಿರುವ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರು. ಸರಳ, ಜನಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ,ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು 'ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಮತಾವಾದ, ಸಮಾಜವಾದದ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಕಠೋರ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದರು. ಬಡತನದ ದಾರುಣತೆ, ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಜಾತಿ-ಭೂತ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅನೈತಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಗ್ನಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೇ ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಪಾರ ಸಹೃದಯರನ್ನು, ವಿಸ್ತೃತ ಓದುಗ ಬಳಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವೈಷಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕಠೋರ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯರಾದರೋ ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇವರು ಜನ ಮಾನಸದಿಂದ ದೂರಸರಿದಿರುವುದು ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ರೋಷ, ಆರ್ಭಟ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಕೇವಲ ಘೋಷಣೆಗಳಾದವೇ ವಿನಾ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಬರದಿರುವುದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ

ಮಿತಿಯೇ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಅತಿಭಾವುಕತೆಯ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಸರಳೀಕರಣಗೊಂಡ ಆಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿಯು ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ, ಪರಸ್ಪರ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗಳಿಂದ ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಆಂದೋಲನದ ಅಬ್ಬರವು ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಒಂದೂವರೆ ದಶಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪಂಥವು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಿಂದ ಮರೆಯಾಯಿತು.

4. ನವ್ಯ ಘಟ್ಟ : 1945ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದ ನಂತರ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹೊಸ ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. 1947ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಿನೂತನ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದಿದ ಯುವ ಕನ್ನಡಿಗ ಆಂಗ್ಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ದಂಡೇ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅವರ ಹೊಸ ಓದು, ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಯಿತು. ಅದುವೇ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯ ಘಟ್ಟ 'ಉದಯಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ, ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೇಮ, ತ್ಯಾಗ-ಹೋರಾಟದ ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲ ಭಗ್ನಗೊಂಡವು. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆದರ್ಶಗಳು ಹುಸಿಯಾದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕುಸಿದು ಹೋದವು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಸಹ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯತೆ ' ಪಡಿಮೂಡಲು ಪರೋಕ್ಷ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

'ನವೋದಯ' ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ 'ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಸಿಸಮ್' , 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ'ರಿಗೆ 'ಪ್ರೊಗ್ರೆಸ್ಸಿವ್ ಮೂವಮೆಂಟ್ 'ಗಳು ಪ್ರೇರಣೆ ಆದಂತೆಯೇ; 'ನವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ' ಅಥವಾ 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ 'ಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ 'ನಿಯೋ ಮಾಡರ್‌ನಿಸಂ ಲಿಟರೇಚರ್' ಮತ್ತು 'ಮಾಡರ್ನ್ ಪೋಯಟ್ರಿ'ಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದವು.

1950ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಡಾ.ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು 'ನವ್ಯತೆ' ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನವ್ಯತೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ, ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸಾರಿದರು. 1952ರಲ್ಲಿ ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ ಅವರು 'ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ' ದ ಬಗೆಗೆ ಖಚಿತತೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲು, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಕಂದರ, ಭೂಮಿಗೀತ, ವರ್ಧಮಾನ ಮುಂತಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ ಪಡೆಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಲಂಕೇಶ ಅವರು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ ಅವರನ್ನು 'ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿದ ಕವಿ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಡಿಗರೊಂದಿಗೆ, ಬಿ.ಸಿ.ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ, ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ , ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ್, ಸು.ರಂ.ಎಕ್ಕುಂಡಿ, ಎಂ.ಅಕಬರ್ ಅಲಿ, ವಿ.ಜಿ.ಭಟ್ಟ, ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾಯ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್‌ರ 'ಸಂಕೇತವಾದ , ಎಜ್ರಾಪೌಂಡ್‌ರ 'ಪ್ರತಿಮಾವಾದ 'ದ ದಟ್ಟಪ್ರಭಾವವು ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಒಂಟಿತನ, ಭ್ರಮಾಧೀನತೆ, ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆ, ದ್ವಂದ್ವ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಆಲ್ಬ್ರೆಡ್ ಜರಿಯ ಉಬುರ‍್ವಾನ 'ಅಸಂಗತವಾದ 'ದ ಪ್ರಭಾವವೂ ನವ್ಯ ನಾಟಕಕಾರರ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಪಿ.ಲಂಕೇಶ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕುಸನೂರ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ನ.ರತ್ನ, ಚದುರಂಗ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಅಸಂಗತ' ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಪ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ 'ಮನೋ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾದ 'ದ ಪ್ರಭಾವವೂ ಸಹ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಿ.ಸಿ.ರಾಮಚಂದ್ರಶರ್ಮ ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ ಮುಂತಾದವರು 'ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ-ವಿಧಾನ ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರವಾಹ-ತಂತ್ರ'ವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವನು ಏನಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವೇ 'ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ ' ಮಾನವನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಅವನ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗದೇ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೂತನ ಭಾಷಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಪ್ರತಿಮಾನಿಷ್ಠತೆ, ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ, ಒಳತೋಟಿ, ಏಕಾಂಗಿತನ ದ್ವಂದ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯ ಅನಾವರಣ, ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ, ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರವಾಹ ತಂತ್ರ, ಮನೋ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ-ಆತ್ಮನಿಷ್ಠ ಬರವಣಿಗೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿಡಂಬನೆ, ಸಿನಿಕತನ, ನಿರಾಶೆ, ಏಕಾಂಗಿತನ, ಪರಕೀಯತೆ, ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ, ತೀವ್ರ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಹಂಬಲ, ನಾಸ್ತಿಕತೆಯ ಒತ್ತು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ನವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯವು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ, ಪ್ರತಿಮಾವಾದ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಬದುಕಿನ ಸ್ಪರ್ಶ ಇಲ್ಲದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತು, ಕ್ಲಿಷ್ಟ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನವ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಹೃದಯ ಬಳಗದಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗತೊಡಗಿತು. ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜನ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಪಂಡಿತ ಓದುಗ ವಲಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತು. ನವ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮತ್ತು ಓದುಗರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಕಂದಕ ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಜನರ ಆಲೋಚನೆ ಇರುವ ಉತ್ಸಾಹಿ ಯುವ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಿ.ಲಂಕೇಶ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಮೊದಲಾದವರು ನವ್ಯಮಾರ್ಗದ ಸೀಮಿತ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟವೊಂದರ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು.

ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಘಟ್ಟ : ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು 'ಅದರ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಶೈಲಿ , ತಂತ್ರಗಳಿಂದ, ಕೇವಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ ಹೆಚ್ಚಿಗಿರುವ ಸಾಹಿತಿ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕತನವು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೇ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಸ್ತೇಜಗೊಂಡಿದೆ.' ಎಂದರು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವರ್ಗದ, ಹಿಂದುಳಿದ, ಶೂದ್ರ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅಕ್ಷರ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ಉಪಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಇವರ ನೂತನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರಚನೆಯಾದುದೇ 'ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯು ಕೇವಲ ಕಲೆಗಾಗಿ, ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ, ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಸ್ವಸ್ಥ ಬದುಕಿಗಾಗಿ, ಸುಭದ್ರ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬ ಆಶಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದದ್ದೇ 'ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ' ಸಾಹಿತ್ಯವಾಯಿತು. ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದ, ಲೋಹಿಯಾವಾದ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟ ಇದಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ 'ದಲಿತ ಪ್ಯಾಂಥರ್' ಚಳುವಳಿ, ತೆಲುಗುವಿನ 'ದಿಗಂಬರ ಕಾವ್ಯ'ದ ಪ್ರಭಾವವೂ ಇದರ ಮೇಲಾಗಿದೆ.

1973ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ 'ಬೂಸಾ' ಹೇಳಿಕೆಯು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. 1973ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಸಮ್ಮೇಳನ' ನಡೆಯಿತು. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಿ.ಲಂಕೇಶ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಮುಂತಾದವರು ಸೇರಿ 1974ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಬರಹಗಾರರ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ಒಕ್ಕೂಟ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ಅವರು, ಇವರ 'ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವಿ'ಗೆ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ವರ್ಷ ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ 'ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ'ಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಮುಂದೆ 1979ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 51ನೇ 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ' ಜರುಗಿತು. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿನ

ಅದೇ ದಿನ 'ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ' ವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ 1979ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆ'ಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರಪತ್ರದ ಸೂಚನೆ ಅನುಸಾರ : ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿ. ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೋರಾಡುವುದು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಯುವ ಲೇಖಕರು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು. ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಅಣಿಯಾದರು. ಶೋಷಿತ ಜನತೆಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತರು. 'ಖಡ್ಗವಾಗಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಜನರ ನೋವಿಗೆ ಮಿಡಿವ ಪ್ರಾಣ ಮಿತ್ರ' ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಶೂದ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ ಮೊದಲಾದವರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, 'ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ' ರಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ 'ದಲಿತ ' ಮತ್ತು 'ಬಂಡಾಯ' ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದವು.

ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತಿ ಡಾ. ಬಾಬೂರಾವ ಗಾಯಕವಾಡ್ ಅವರು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ: 'ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರತೀಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಕಡೆ ಅದು ತುಡಿಯುತ್ತದೆ'.

ಡಾ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ : 'ದಲಿತರ ಬಗೆಗೆ ಇತರರು ಬರೆದುದು ಅಥವಾ ದಲಿತರೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದುದು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ, ದಲಿತರಾದವರು ತಮ್ಮ ರಕ್ತ, ಮಾಂಸಗಳ ಜೀವಂತ ಅನುಭವ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸಹಜವಾಗಿ ಇದರ ಧೋರಣೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯದು. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರು ತಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನೋವು ಅಪಮಾನ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದು ಬರೆದದ್ದು ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ'. ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದಿಂದ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಧಾರೆ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ವಿರೋಧ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಅವರು ಹೊಂದಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಧೋರಣೆ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯ ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎಚ್. ಗೋವಿಂದಯ್ಯ, ಮ.ನ.ಜವರಯ್ಯ, ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ ಮುಂತಾದವರು. ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ಶಾಂತರಸ, ರಾಜಶೇಖರ ನೀರಮಾನ್ವಿ, ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ, ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ ಮುಂತಾದವರು ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ 'ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳು' ನಾಡಿನುದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ವೈಚಾರಿಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿರುವುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪಂಥದ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಸತ್ಯಾನಂದ ಪಾತ್ರೋಟಿ, ಹ.ನ.ವಿಜಯಕುಮಾರ, ಸಿ.ಜಿ.ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ಟಿ.ಪ್ರಸನ್ನ , ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ ಮುಂತಾದವರ ನಾಟಕಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.

ಬಹುತೇಕ ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ತೋರಿಸಿದ ರೋಷ, ಆವೇಶ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ; ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟ; ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಫಲವಾಗಿವೆ. ಇದುವೇ ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧೋರಣೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪಗಳು : ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಸುವರ್ಣಯುಗ 'ಎಂದೇ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಆತ್ಮ ಕಥೆ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

1. ಕಾವ್ಯ : ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ 'ಪೋಯಟ್ರಿ'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಪದ 'ಕಾವ್ಯ' ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪದ್ಯರೂಪದ ಬೆಳೆ ಇದಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ನವೋದಯ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದಾದರೆ: ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರ: ಗಿಳಿವಿಂಡು, ನಂದಾದೀಪ; ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ, ನಿವೇದನೆ, ಅಂತಃಪುರ, ಕೇತಕೀವನ; ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ . ಯವರ: ಕನ್ನಡ ಬಾವುಟ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು, ಹೊಂಗನಸುಗಳು; ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರ: ಗಂಗಾವತರಣ, ನಾದಲೀಲೆ, ಗರಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಸಖೀಗೀತೆ, ಹಾಡು ಪಾಡು, ಸೂರ್ಯಪಾನ, ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ, ನಾಕುತಂತಿ, ಮುಕ್ತಕಂಠ, ಮೇಘದೂತ, ಒಲವೇ ನಮ್ಮ ಬದುಕು; ಕುವೆಂಪುರವರ: ಕೊಳಲು, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ, ನವಿಲು, ಅನಿಕೇತನ, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಕಲಾಸುಂದರಿ, ಪ್ರೇಮ ಕಾಶ್ಮೀರ, ಅಗ್ನಿಹಂಸ, ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ, ಇಕ್ಷು ಗಂಗೋತ್ರಿ; ಪು.ತಿ.ನ. ರವರ: ಹಣತೆ, ಮಾಂದಳಿರು, ಶಾರದ ಯಾಮಿನಿ, ಹೃದಯ ವಿಹಾರಿ, ಗಣೇಶ ದರ್ಶನ, ರಸಸರಸ್ವತಿ, ಮಲೆದೇಗುಲ; ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ ರವರ: ಸಮುದ್ರ ಗೀತೆಗಳು, ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ, ಬಾಳ ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಪಯಣ, ಕಾಶ್ಮೀರ; ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ: ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಇರುವಂತಿಗೆ, ಐರಾವತ, ಉಂಗುರ, ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ, ಶಿಲಾಲತೆ, ದಮಯಂತಿ, ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು , ಉಪವನ; ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ: ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು ಒಲವು, ಗೋಡೆ, ಕಾರ್ತಿಕ , ದೇವಶಿಲ್ಪ, ತೆರೆದ ದಾರಿ, ದೀಪದ ಹೆಜ್ಜೆ, ಅನಾವರಣ, ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ತೀರ್ಥವಾಣಿ; ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರ; ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ, ಭಾವಜೀವಿ, ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ, ದೀಪದಾರಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ, ನೆಲಮುಗಿಲು, ಎರಡು ದಡ ಮುಂತಾದವು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ನವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನವ್ಯ ಕವಿ ಮತ್ತು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳೆಂದರೆ: ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರ: ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ, ಚಂಡಮದ್ದಳೆ, ಭೂಮಿಗೀತೆ, ವರ್ಧಮಾನ, ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು, ಭಾವ ತರಂಗ, ಸುವರ್ಣ ಪುತ್ಥಳಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮುಖ; ಬಿ.ಸಿ.ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮರವರ : ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆ, ಹೃದಯ ಗೀತೆ, ಮಾತು ಮಾಟ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ: ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗರ: ಕಪ್ಪು ದೇವತೆ; ಎನ್.ಎಸ್.ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರ : ವೃತ್ತ, ಸುಳಿ, ನಿನ್ನೆಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು, ದೀಪಿಕಾ, ಬಾರೋ ವಸಂತ; ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್‌ರವರ: ಮನಸ್ಸು ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರು, ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ, ನೆನೆದವರ ಮನದಲ್ಲಿ, ಸುಮಹೂರ್ತ, ಸಂಜೆ ಐದರ ಮಳೆ, ನಾನೆಂಬ ಪರಕೀಯ, ಸ್ವಯಂ ಸೇವೆಯ ಗಿಳಿಗಳು, ಅನಾಮಿಕ ಆಂಗ್ಲರು ಮುಂತಾದವು. ಇವರಲ್ಲಿ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್ ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು ನವೋದಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದರು.

ದಲಿತ -ಬಂಡಾಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರ: ಬಾನುಲಿ, ಅರ್ಧಸತ್ಯದ ಹುಡುಗಿ, ಮಧ್ಯಬಿಂದು, ತೊಂಬತ್ತು ಕನಸುಗಳು, ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮರಣೆ, ಓ. ಎನ್ನದೇಶ ಬಾಂಧವರೆ, ಹೂವು ಹೆಣ್ಣು ತಾರೆ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರ : ಹೊಲೆ ಮಾದಿಗರ ಹಾಡು; ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು, ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರ : ಕಪ್ಪು ಕಾವ್ಯ, ನಾದ ನಿನಾದ ಮುಂತಾದವು.

ಕಥನ ಕವನ : 'ಬ್ಯಾಲಡ್' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥನಕವನ ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಕವನರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇ ಕಥನ ಕವನ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರ 'ನಾಗಿ', 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರ ಜೋಗಿ' , ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ನವರಾತ್ರಿ', ಪ್ರಮುಖ ಕಥನ ಕವನಗಳಾಗಿವೆ. ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಸಹ ಕಥನ ಕವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಗೀತೆ : ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ 'ಲಿರಿಕ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರುವ ಪದ ಭಾವಗೀತೆ. ಇದರ ಮೂಲಸ್ವರೂಪ ಹಾಡು. ಭಾವಪ್ರಧಾನವಾದ, ಗೇಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕವಿಯ ಭಾವತೀವ್ರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಗೀತಾತ್ಮಕತೆ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಗುಣದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಇದು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕಗಳ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ , ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇದು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗಾಥ, ಸುನೀತ, ಶೋಕಗೀತೆಗಳೆಂಬ ಒಳಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಗಾಥ : 'ಓಡ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಪ್ರಗಾಥ 'ವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಗಂಭೀರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಂಸನಾಪರವಾದ ಭಾವಗೀತೆಯಾಗಿದೆ. ' ಪ್ರ ' ಎಂಬ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವು ವ್ಯಾಪಕವಾದ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡಿದರೆ, 'ಗಾಥ ' ಎಂಬುದು 'ಹಾಡು' ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ.ಯವರು ಮೊದಲಿಗೆ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ ಪ್ರಗಾಥ 'ಎಂಬ ಪ್ರಗಾಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ನಂತರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಕುವೆಂಪು, ಪು.ತಿ.ನ. ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಗಾಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುನೀತ : 'ಸಾನೆಟ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸುನೀತ, ಅಷ್ಟಷಟ್ಪದಿ, ಚತುರ್ದಶಪದಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳ ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೂಲವನ್ನು ಇಟಲಿಯ ಡಾಂಟೆ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ನಂತರ ಪೆಟ್ರಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ರಿಂದ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರ 'ಕವಿತಾವತಾರ' ಮೊದಲ ಸಾನೆಟ್ ಆಗಿದೆ. ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರೆ, ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ, ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಮೊದಲಾದವರು ಸುನೀತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶೋಕಗೀತೆ : 'ಎಲಿಜಿ ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಶೋಕಗೀತೆ 'ಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಭಾವುಕತೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ, ವಿ.ಸೀ. ಅಡಿಗ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಶೋಕಗೀತೆಗಳು ಸತ್ವಯುತವಾಗಿವೆ.

ಸರಳ ರಗಳೆ : ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಛಂದೋರೂಪ ಇದಾಗಿದೆ. ಲಲಿತ ರಗಳೆಯೇ ತನ್ನ ಆದಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಳರಗಳೆ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸರಳ ರಗಳೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮೊದಲು ಬಳಸಿದವರು ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು. ಮಾಸ್ತಿಯವರು 'ಅರುಣ' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರು' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಯಮನ ಸೋಲು ' , 'ಚಿತ್ರಾಂಗದ '; ವಿನಾಯಕರ 'ಕಲೋಪಾಸಕ' 'ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಆಕಾಶಗಂಗೆ ', ಗೋವಿಂದ ಪೈ ರವರ 'ಗೊಲ್ಗೊಥಾ' ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸರಳ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಸರಳ ರಗಳೆಯ ಮುಂದುವರೆದ ಹೊಸ ಛಂದೋರೂಪವೇ ಕುವೆಂಪುರವರು 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಮಹಾಛಂದಸ್ಸು.

ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಯುಗ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪುನಃಸೃಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಕುವೆಂಪುರವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' 'ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ರವರ 'ಭಾರತ ಸಿಂಧುರಶ್ಮಿ', ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ 'ಶ್ರೀಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ' , ಸಂ.ಶಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ ರವರ 'ಭವ್ಯ ಮಾನವ', ಪು.ತಿ.ನ.ರವರ 'ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ ', ಸುಜನಾರವರ 'ಯುಗಸಂಧ್ಯಾ', ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿಯವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ಮಹಾನ್ವೇಷಣಂ' ಮುಂತಾದವು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

2. ಸಣ್ಣ ಕಥೆ : ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪವಂದರೆ ಸಣ್ಣ ಕಥೆ. ಇದನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ 'Short Story' ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು, ತಂತ್ರ, ಭಾಷೆ, ಪಾತ್ರ , ಆಶಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳ ಜನಕರಾದ ಅಮೇರಿಕಾದ 'ಎಡ್ಗರ್ ಅಲೆನ್ ಪೋ' ಅವರು 'ಸಣ್ಣಕಥೆಯು ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೂಸು' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರು 'ಸಣ್ಣಕಥೆ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ತಾಜ್ ಮಹಲ್' ಎಂದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತಿನ ಬಳಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಿತವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಕಥೆ ಕುರಿತು ಎಲ್.ಎಸ್.ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಅವರು 'ಇದು ಮಿಂಚು ಒಮ್ಮೆ ಹೊಳೆದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕ್ಷಣ ಕಾಣಿಸಿ ಮರೆಯಾದಂತೆ : ಹೊಳೆಯುವ ನೀರಿನ ಹನಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ, ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಅನುಭವಗಳ ನಿರೂಪಣೆ, ಮನೋಜ್ಞ ಆರಂಭ, ಮಧ್ಯ, ಮುಕ್ತಾಯ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ, ಹಿತಮಿತ ಮಾತಿನ ಬಳಕೆ, ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಬಹುದಾದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಶೈಲಿ – ಇವು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆನ್ನಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕೀರ್ತಿಯು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.ಇವರ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ, ಭಾರತ ಶ್ರಾವಣ, ಕಮಲಾಪುರದ ಹೊಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಇವು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ಕಥೆಗಳೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಕಥಾ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ಮಾಸ್ತಿಯವರನ್ನು 'ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯ ಕಥೆಗಾರರು ಮಾನವೀಯತೆ, ವಿಸ್ಮಯತೆ, ಪ್ರೀತಿ–ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಕೃತಿ–ಪ್ರೇಮ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ತೊಳೆದ ಮುತ್ತು, ಪ್ರೇಮ ವಿಜಯ, ಬೆಳಗಿದ ದೀಪ; ಎಂ.ಎನ್.ಕಾಮತರವರ ಮಲ್ಲೇಶಿಯ ನಲ್ಲೆಯರು; ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಮೊಸರಿನ ಮಂಗಮ್ಮ, ವೆಂಕಟಿಗನ ಹೆಂಡತಿ, ನಿಜಗಲ್ಲಿನ ರಾಣಿ; ಎ. ಆನಂದ ಅವರ ನಾ ಕೊಂದ ಹುಡುಗಿ, ಮಾಟಗಾತಿ; ಅಶ್ವಥರವರ ಧರ್ಮಕೊಂಡದ ಕಥೆ, ಹುಚ್ಚನ ಹೆಂಡತಿ, ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಶ್ರೀಪತಿಯ ಕಥೆಗಳು; ಕುವೆಂಪುರವರ ನನ್ನ ದೇವರು, ಧನ್ವಂತರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಯಾರು ಅರಿಯದ ಧೀರ ಮೊದಲಾದವು ಮಹತ್ವದ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಥೆಗಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗಭೇದ, ಜಾತಿಭೇದ, ಸ್ತ್ರೀಶೋಷಣೆ, ಶ್ರೀಮಂತ ಬಡವ, ಮಾಲಿಕ–ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಿನ ಬಿರುಕು, ಶೋಷಿತರ ನೋವು ನಲಿವು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗ, ಅಗ್ನಿಕನ್ಯೆ, ಮುಗಿಯದ ಕಥೆ, ನಿರಂಜನ ಅವರ ರಕ್ತ ಸಹೋದರ, ಕೊನೆಯ ಗಿರಾಕಿ,ಸಂಧಿಕಾಲ; ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಗಿರಿಜಾ ಕಂಡ ಸಿನೇಮಾ, ಬೂಟ್ ಪಾಲಿಷ್, ರಕ್ತಧ್ವಜ, ಆಗಸ್ಟ್ ಒಂಬತ್ತು; ಚದುರಂಗರ ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಿ, ಇಣಕು ನೋಟ, ಶವದ ಮನೆ, ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ; ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ರೂಪಸಿ; ಕೋ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪರ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನ ಮುಕ್ತಿ:

ನವ್ಯ ಕಥೆಗಾರರು ಪ್ರತಿಮೆ, ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ, ಏಕಾಂಗಿತನ, ಆತ್ಮನಿಷ್ಠತೆ, ದ್ವಂದ್ವತೆ, ನಿರಾಸೆ, ಕಾಮ–ಪ್ರೇಮ, ಕುಟುಂಬ ವಿಘಟನೆ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಎಂದೆಂದೂ ಮುಗಿಯದ ಕಥೆ, ಮೌನಿ, ಕ್ಲಿಪ್‌ಜಾಯಿಂಟ್, ನವಿಲುಗಳು, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲರ ಕತೆಯಾದಳು ಹುಡುಗಿ, ಸೆರೆ, ಅಬೋಲಿನ, ಖಾಲಿ ಕೋಣೆ; ಪಿ.ಲಂಕೇಶರವರ ನಾನಲ್ಲ, ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಲು ಕರಗುವ ಸಮಯ, ಉಮಾಪತಿಯ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ಯಾತ್ರೆ; ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು, ತಬರನ ಕಥೆ, ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು; ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿಯವರ ಕ್ಷಿತಿಜ, ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ; ಸದಾಶಿವರ ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖ ಕತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಕಥೆಗಾರರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಲೋಹಿಯಾ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದು ಶೋಷಿತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಮಾರಿಕೊಂಡವರು, ದ್ಯಾವನೂರು, ಒಡಲಾಳ; ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಬೇಲಿ ಮತ್ತು ಹೊಲ; ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರ ಬರ; ವೈದೇಹಿಯವರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು; ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶರವರ ಬುಗುರಿ; ಅಮರೇಶ ನುಗುಡೋಣಿಯವರ ಮಣ್ಣು ಸೇರಿತು ಬೀಜ, ತಮಂಧದ ಕೇಡು ಮೊದಲಾದವು ಗಮನಾರ್ಹ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

3. ಕಾದಂಬರಿ : ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ರೂಪ ಕಾದಂಬರಿ. ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ನಾವೆಲ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. 'ತುಂಬಾ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ , ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾದ , ಗದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ, ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು, ಸಾಕಷ್ಟು ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಆರಂಭದಿಂದ ರಮಣೀಯ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಥನ ಕಲೆ 'ಎಂಬುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ಥೂಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್‌ರವರು ಕಾದಂಬರಿಯು ಸಮಾಜದ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಅಂಗಭೂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಚರಿತ್ರೆ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದುರ್ನಡತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನೂ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯರು (ಇಂದಿರಾ), ಬಿ.ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ದುರ್ಗೇಶ ನಂದಿನಿ, ಆನಂದಮಠ, ದೇವಿ ಚೌದುರಾಣಿ, ವಿಷವೃಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಅನುವಾದಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ 1892ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಗದಗಕರರ 'ಸೂರ್ಯಕಾಂತ' ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1899ರಲ್ಲಿ ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯರ 'ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದಾದ ನಂತರ ಬೋಳಾರ ಬಾಬುರಾಯರ 'ವಾಗ್ದೇವಿ', ಗುಲ್ವಾಡಿ ಅಣ್ಣಾಜಿಯವರ 'ರೋಹಿಣಿ'. ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ 'ಇಂದಿರೆ' ಇವು ಬೆಳಕು ಕಂಡವು. ವೆಂಕಟ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರ 'ಚೋರಗ್ರಹಣ ತಂತ್ರ', ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರು ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆನಂದಕಂದ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ , ಅ.ನ.ಕೃ. ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ, ಕುವೆಂಪು, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, ದೇವುಡು, ಮಾಸ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆನಂದಕಂದರ 'ಸುದರ್ಶನ', ಕಾರಂತರ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರ 'ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ', ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ', ಅಪೂರ್ವ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿ, ರೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಣೆಗೊಂಡು ಅವು ಗದ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಜೀವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾರಂತರಂತೆಯೇ ಸತ್ವಯುತ ಬರವಣಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧ ಲೋಕಾನುಭವ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೆಂದರೆ ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪನವರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಯಾವುದೇ ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತರಾಗದೇ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಲ್ಲಿ 'ಅ.ನ.ಕೃ. ಎಂದರೆ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದರೆ ಅ.ನ.ಕೃ.' ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಅವರು ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೆಡೆಗೆ', 'ಮಾಡಿ ಮಡಿದವರು', ತ.ರಾ. ಸು. ಅವರ 'ರಕ್ತತರ್ಪಣ', ನಿರಂಜನ ಅವರ 'ಚಿರಸ್ಮರಣೆ', ವಿ.ಎಂ. ಇನಾಂದಾರರವರ 'ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ', ಶ್ರೀರಂಗರ ಪುರುಷಾರ್ಥ' ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ನವ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ನಾಯಕನನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿಸಿ, ಅಸಂಗತ, ಅಸ್ತಿತ್ವಾವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ನಗರ ಜೀವನದ ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿಯವರ ಮುಕ್ತಿ,

ವಿಕ್ಷೇಪ, ಬೀಜ; ಗತಿಸ್ಥಿತಿ; ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲರ ಶಿಕಾರಿ, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳರ 'ಬಂಡಾಯ' ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಭಾರತೀಪುರ, ಅವಸ್ಥೆ, ಭವ, ದಿವ್ಯ; ಲಂಕೇಶರ ಬಿರುಕು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೆಲದ ದಲಿತ ಕೇರಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು, ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮ.ನ.ಜ. ಅವರ 'ಮಾಗಿ'; ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರ 'ಕಾರ್ಯ'; ಮುಳ್ಳೂರು ನಾಗರಾಜ ಅವರ 'ಧರಣಿ ಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ'; ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರರವರ 'ಬೆಳ್ಯ', 'ಹುಲಿಗಮ್ಮ'; ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತನಾಯಕರವರ 'ನೆಲೆಬೆಲೆ; ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ 'ಬದುಕು' ಮಾಪುರತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳು'; ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರ 'ಒಂದು ಊರಿನ ಕಥೆ' 'ಬೆಂಕಿ'; ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ 'ಶಾಮಣ್ಣ' 'ಜೈ ಭಜರಂಗಿ'; 'ಅರಮನೆ'; ಸಾ.ರಾ. ಅಬೂಬಕರ್ ಅವರ 'ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ'; ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿಯವರ 'ಗಾಂಧಿಬಂದ'; ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣವರ 'ಮುಂಜಾವು'. 'ದಂಡೆ'; ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ ಕಟ್ಪಾಡಿಯವರ 'ಸರಕುಗಳು'; ಬೊಳುವಾರ ಮಹಮ್ಮದ ಕುಂಞಯವರ 'ಜೀಹಾದ್' – ಮುಂತಾದವು ದಲಿತ – ಬಂಡಾಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿವೆ.

4. ನಾಟಕ: ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ 'ಡ್ರಾಮಾ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಭಾಷಾಬಂಧವಾಗಿದೆ. ವಸ್ತು, ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳು ನಾಟಕದ ಒಳ ಅಂಗಗಳಾದರೆ, ರಂಗಮಂಟಪ, ನಟರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಅದರ ಹೊರ ಅಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾಟಕದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲೈಕ್ಯ, ಸ್ಥಳೈಕ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೈಕ್ಯ ಎಂಬ 'ತ್ರೈಕ್ಯ' ಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತವೆ. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಗೀತ, ಅಸಂಗತ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಂಪೆನಿ ನಾಟಕ, ಬೀದಿ ನಾಟಕ, ರೇಡಿಯೊ ನಾಟಕಗಳು ಸಹ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭವಾಗುವುದು 18ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಿಂಗರಾರ್ಯನ 'ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಗೋವಿಂದ' ಮೂಲಕ. ಆನಂತರ ಕರ್ಕಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ 'ಇಗ್ಗಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪೈ – 'ಹೆಬ್ಬೆರಳು', ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. 'ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ', ಕುವೆಂಪು 'ಬೆರಳ್ಗೆಕೊರಳ್' ಮಾಸ್ತಿ 'ಕಾಕನಕೋಟೆ', ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ. ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟಿ' ಪು. ತಿ. ನ. ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ, ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೇಳುಜನಮೇಜಯ', ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿ 'ಕದಡಿದ ನೀರು', ಪಿ. ಲಂಕೇಶ 'ಸಂಕ್ರಾಂತಿ' ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ 'ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ', ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ 'ತುಘಲಕ್' ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಅಪ್ಪ'ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ 'ಮಹಾಚೈತ್ರ' ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ 'ಏಕಲವ್ಯ' ಮುಂತಾದವರು ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

5. ಪ್ರಬಂಧ: 'ಪ್ರಬಂಧ' ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. (ಉದಾ. ಲೀಲಾವತಿ ಪ್ರಬಂಧಂ, ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಬಂಧಂ ಮುಂ.) ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ 'ಎಸ್ಸೇ' ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ' ರೂಪವು ವಿನೂತನವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿತು.

ಬಂಗಾಳಿಯ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನವನ್ನು 1898ರಲ್ಲಿ ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಕೃತಿ 'ಲೋಕ ರಹಸ್ಯ'ವೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಬಂಧ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರೇ 1913ರಲ್ಲಿ 'ದಾಡಿಯ ಹೇಳಿಕೆ' ಎಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಬಂಧ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ನಂತರ ಎಂ.ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರ 'ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರ 'ಹರಟೆಗಳು', ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ 'ನಂಟರು' ಕೃತಿಗಳು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಬಂಧ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ನಮ್ಮ ಊರಿನ ರಸಿಕರು' ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ 'ಅಲೆಯುವ ಮನ ಪು.ತಿ.ನ. 'ಈಚಲು ಮರದ ಕೆಳಗೆ' ವಿ. ಸಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ...

ದ.ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ, ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರಬಂಧರಚನೆಗೆ ಹಸರಾದವರು. ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯ ಅಂಶ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರು ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಮತ್ತು ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿಯವರು. ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರ ಲೋಕಾನುಭವ ಮತ್ತು ಜೀವನಾನುಭವ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿದೆ. ವೀರೇಂದ್ರ ಸಿಂಪಿ ಮತ್ತು ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜವಾರಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನವಿರಾದ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಘು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

6. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ: ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಯ ಕಾವ್ಯ ತತ್ವಗಳು, ಷಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಆರ್ನಾಲ್ಡ್, ಎ.ಸಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲಿ ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ' ಎಂಬ ಹೊಸ ರೂಪ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ನವೋದಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಭದ್ರ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದವು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ, ಮಾಸ್ತಿ ಮುಂತಾದವರು ಆಡಿದ ಮಾತು ಮತ್ತು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಬೇರುಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನ', ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕಾರ್ಯ', ಬೇಂದ್ರಯವರ 'ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾವ್ಯ' ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಕಟಿತ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ' ಪ್ರಕಾರವು ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕಾರದ ಡಿ.ಎಚ್. ಲಾರೆನ್ಸ್, ಎಫ್.ಆರ್. ಲೀವಿಸ್, ಕ್ಲಿಯಾಂತಾ ಬ್ರೂಕ್, ಐ.ಎ. ರಿಚರ್ಡ್ಸ್, ಮರ್ರೆ ಕ್ರೀಗರ್ ಮುಂತಾದವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರ 'ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ', ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ವಿಮರ್ಶಾ ತತ್ವಗಳು', ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು', 'ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ' ಕೃತಿಗಳು, 'ದಶವಾರ್ಷಿಕ' ಮತ್ತು 'ವಾರ್ಷಿಕ' ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಾಕ್ಷಿ, ಸಂಕ್ರಮಣ, ಮನ್ವಂತರ, ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಕಿ.ರಂ. ನಾಗರಾಜ, ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ, ಜಿ.ಎಸ್. ಆಮೂರ್, ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ, ಜಿ.ಎಚ್. ನಾಯಕ, ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ, ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಓ.ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ, ರಹಮತ್ ತರೀಕರೆ, ಸಿ.ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರ 'ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ' ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೃತಿ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆಗೈದಿದ್ದಾರೆ.

7. ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಾನೇ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನ ಅನುಭವಗಳು ಅಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿಯಲು, ತನ್ನ ನೋವು ನಲಿವು ಆಸರಿಕೆ–ಬೇಸರಿಕೆ, ಒಳಿತು–ಕೆಡಕು, ಸಿಹಿ–ಕಹಿ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಾನೇ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಅನುಭವದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು , ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಘಟನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದಿನವರು ಕಾಣಲು ಅನುವಾಗುವ ದಾರಿದೀಪ ಇದರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆತ್ಮಕಥನಕಾರನ ಜೀವನವಿವರದೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಪರಿಸರದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ 'ನನ್ನ ಮೂವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಣಿಕೆ'; ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ಹತ್ತು ವರುಷ', 'ನಿರ್ಭಯಾಗ್ರಫಿ'; ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ 'ನನ್ನ ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿಗಳು'; ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಹತ್ತು ಮುಖಗಳು' 'ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಿಂದ'; ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರ 'ಮರೆಯದ ನೆನಹುಗಳು'; ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರ 'ಜ್ಞಾಪಕ ಚಿತ್ರಶಾಲೆ'; ಅ.ನ.ಕೃ.ರವರ 'ನನ್ನನ್ನು ನಾನೆ ಕಂಡೆ', 'ಬರಹಗಾರನ ಬದುಕು'; ಶ್ರೀರಂಗರ 'ನನ್ನ ನಾಟ್ಯ ನೆನಪುಗಳು',

'ಸಾಹಿತಿಯ ಆತ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ'; ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರ್ಯವರ 'ಚತುರ್ಮುಖ'; ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣನವರ 'ಕಲೆಯೇ ಕಾಯಕ'; ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರ 'ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು'; ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ 'ಕುಂದರ ನಾಡಿನ ಕಂದ', 'ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಕತೆ'; ಕುವೆಂಪು ರವರ 'ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ'; ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರ 'ಜೀವನ ರಸಿಕ'; ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರರ 'ನನ್ನ ರಸಯಾತ್ರೆ'; ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರ 'ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಿಂದ'; ಬೀಚಿಯವರ 'ಭಯಾಗ್ರಫಿ'; ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರ 'ಸಂಜೆಗಣ್ಣಿನ ಹಿನ್ನೋಟ'; ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರ 'ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿ'; ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರವರ 'ನೆನಪು ಸಿಹಿ–ಕಹಿ'; ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರ 'ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ', ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ 'ಊರುಕೇರಿ' ಇವು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾರ್ಹ ಪ್ರಮುಖ 'ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ' ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

8. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ಆಕ್ಸಫರ್ಡ ನಿಘಂಟು ''ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಥನವೇ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ'' ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಂತೆ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರತೆ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ, ಕಲ್ಪನಾಂಶಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಎಡೆಯಿರುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕೃತಿನಾಯಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಹಿಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿವತ್ತಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ರಚಿಸಿದ 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ'; ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು', ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ 'ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ', ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಬಸವಣ್ಣನವರು', ಪ್ರಭುಶಂಕರರವರ 'ಖಲೀಲ್ ಗಿಬ್ರಾನ್', ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರ 'ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ', ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ 'ದಿವಾನ್ ರಂಗಚಾರ್ಲು' ಮುಂತಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ.

9. ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪ 'ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯ'. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಥವಾ ನಿಯತಾಕಾಲಿಕೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರೆಯುವವನೆ ಅಂಕಣಕಾರ. ಅಂಕಣ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಅಂಕಣಕಾರನು ಸಮಕಾಲೀನ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಲೇಪ ಹಾಗೂ ಛಾಪವನ್ನು ನೀಡಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ ಅವರು ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ''ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು 'ಕಾಲಂ ರೈಟಿಂಗ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅದರ ಕನ್ನಡ ರೂಪವೇ 'ಅಂಕಣ ಬರಹ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಅಂಕಣ ಬರೆಯುವವ 'ಕಾಲಮಿಸ್ಟ್' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಕಣಕಾರ.'' ಎಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ (1843) ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಂಕಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ನಂತರ ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ನಿರಂಜನ, ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ, ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ, ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟ, ಥ ಪಾ.ವಂ. ಆಚಾರ್ಯ, ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ಎಂ.ವಿ. ಕಾಮತ್, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ, ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯ, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ, ತ.ರಾ.ಸು, ಬೀ.ಚಿ. ಮುಂತಾದವರು ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ, ಪ್ರಜಾ ವಾಣಿ, ವಿಜಯ ವಾಣಿ, ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ 'ಅಂಕಣ' ಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಅಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರವಾಸ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಭಿನಂದನ, ಸಂಶೋಧನ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಅವಲೋಕನವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುತ್ತದೆ.

1 **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

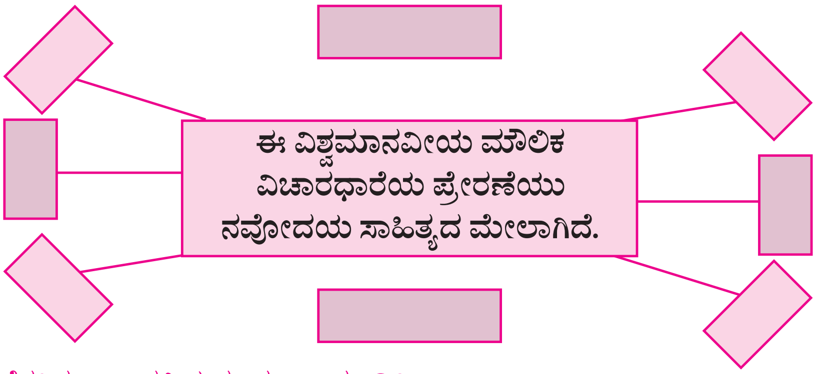

2 **ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.**

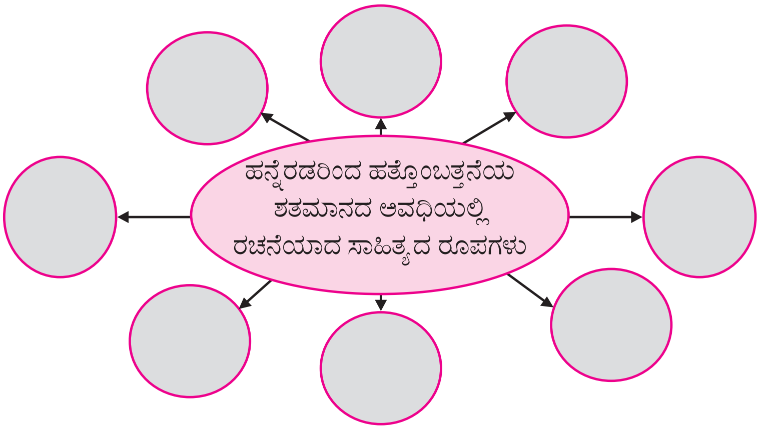

3. **ಯೋಗ್ಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಚೌಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.**

1. ಇವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಇವರಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
3. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ-ರೂಪಾಂತರಗಳ ಯುಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ
4. ಇವರು ಬಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

4. **ಯೋಗ್ಯ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಬರೆಯಿರಿ**

i. ಉತ್ತಮ ಕಲೆಯ ತಾಯಿಬೇರು ---------- ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.
(ಶ್ರೀಮಂತರ, ಸರದಾರರ, ರೈತರ, ಸಾಮಾನ್ಯರ)

ii. 1950ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ------ ವಹಿಸಿದ್ದರು.
(ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ, ಡಾ.ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ, ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ)

iii. ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ---------- ನಾಡಿನುದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ವೈಚಾರಿಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದವು.
(ಗೀತ ನಾಟಕಗಳು, ಬಯಲಾಟಗಳು, ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳು, ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು)

iv. ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪುನ :ಸೃಜಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ --------- ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.
(ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ, ಮಾಸ್ತಿ , ಕುವೆಂಪು, ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ)

5. ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

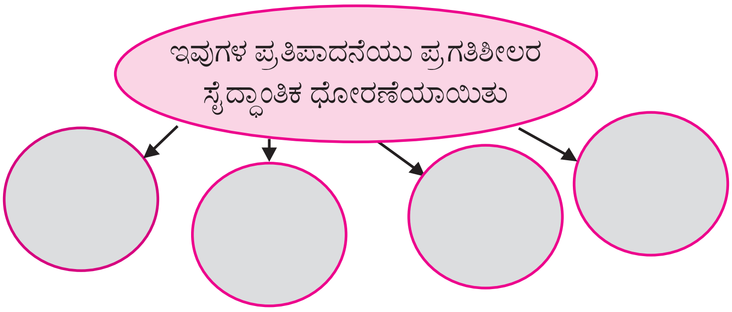

6. ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

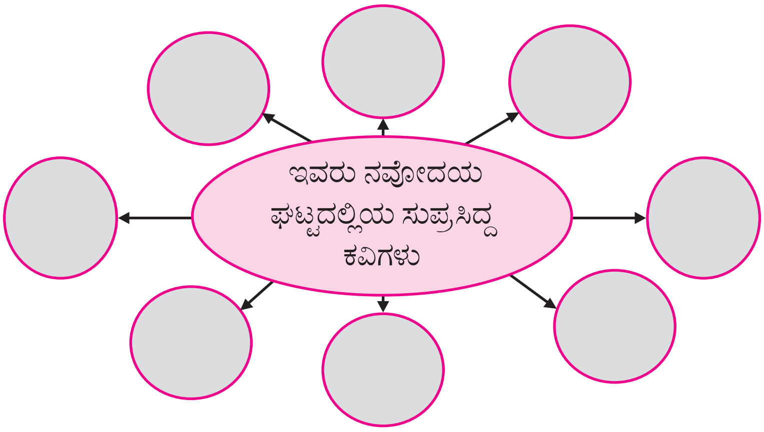

7. ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

i. ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಎರಡು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು i. ii.

ii. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಎರಡು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು i. ii.

iii. ಕುವೆಂಪುರವರ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳು i. ii.

iv. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಇಬ್ಬರು ನಾಟಕಕಾರರು i. ii.

8 ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

9 ನವೋದಯ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 10-12 ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಭಾಗ

1. ಸಮಾಸಗಳು

ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ : ಎರಡು ನಾಮಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ಉತ್ತರಪದದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸವೆನ್ನುವರು (ಪೂರ್ವಪದವು ತೃತೀಯಾದಿ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಯವರೆಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಭಕ್ತ್ಯಂತವಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮೊದಲ ಪದದ ವಿಭಕ್ತಿ ಯಾವುದೋ ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಸ ಹೇಳುವುದು ವಾಡಿಕೆ.)

ಉದಾ :

ಮರದ	+	ಕಾಲು	=	ಮರಗಾಲು (ಷಷ್ಠೀ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ)
ತಲೆಯಲ್ಲಿ	+	ನೋವು	=	ತಲೆನೋವು (ಸಪ್ತಮಿ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ)
ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ	+	ವೃದ್ಧ	=	ವಯೋವೃದ್ಧ (ತೃತಿಯಾ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ)
ತೇರಿಗೆ	+	ಮರ	=	ತೇರುಮರ (ಚತುರ್ಥಿ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ)
ವ್ಯಾಘ್ರದ ದೆಸೆಯಿಂದ	+	ಭಯ	=	ವ್ಯಾಘ್ರಭಯ (ಪಂಚಮೀ ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸ)

2). ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ : ಪೂರ್ವೋತ್ತರಪದಗಳು ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶೇಷಣ, ವಿಶೇಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಆಗುವ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಪದದ ಅರ್ಥವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು.

ಉದಾ :

ಹಿರಿದು	+	ಜೇನು	=	ಹೆಜ್ಜೇನು
ಇನಿದು	+	ಸರ	=	ಇಂಚರ
ದಿವ್ಯವಾದ	+	ಪ್ರಕಾಶ	=	ದಿವ್ಯಪ್ರಕಾಶ
ಬಿಳಿದು	+	ಕೊಡೆ	=	ಬೆಳ್ಗೊಡೆ
ಮೆಲ್ಲಿತು	+	ನುಡಿ	=	ಮೆಲ್ನುಡಿ
ಪೀತವಾದ	+	ಅಂಬರ	=	ಪೀತಾಂಬರ

3). ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ : ಪೂರ್ವಪದವು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಮಪದದೊಡನೆ ಸೇರಿ, ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸವೆನಿಸುವುದು. ಇದು ತತ್ಪುರುಷದ ಒಂದು ಭೇದವಾಗಿದೆ.

ಉದಾ :

ಮೂರು	+	ಮಡಿ	=	ಮುಮ್ಮಡಿ
ಎರಡು	+	ಮಾತು	=	ಎರಳ್ಮಾತು
ಎರಡು	+	ಕೆಲ	=	ಇಕ್ಕೆಲ
ದಶಗಳಾದ	+	ಮುಖಗಳು	=	ದಶಮುಖಗಳು
ಸಪ್ತಗಳಾದ	+	ಲೋಕಗಳು	=	ಸಪ್ತಲೋಕಗಳು

4). ಅಂಶಿಸಮಾಸ : ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಪದಗಳು ಅಂಶಾಂಶಿಭಾವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸೇರಿ, ಪೂರ್ವಪದದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಅಂಶಿ ಸಮಾಸವೆನ್ನುವರು. ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು ಅವ್ಯಯೀಭಾವ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ಉದಾ :

ಕೈಯ	+	ಅಡಿ	=	ಅಂಗೈ
ಕಾಲ	+	ಅಡಿ	=	ಅಂಗಾಲ
ತಲೆಯ	+	ಮುಂದೆ	=	ಮುಂದಲೆ
ಮೂಗಿನ	+	ತುದಿ	=	ತುದಿಮೂಗು
ಕೆರೆಯ	+	ಕೆಳಗು	=	ಕೆಳಗೆರೆ
ಕಾಲವು	+	ಅತಿಕ್ರಮಿಸದಂತೆ- ಉಳ್ಳದ್ದು	=	ಯಥಾಕಾಲ

5). ದ್ವಂದ್ವಸಮಾಸ : ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ನಾಮಪದಗಳು ಸಹಯೋಗ ತೋರುವಂತೆ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸವೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಉದಾ :

ಆನೆಯೂ + ಕುದುರೆಯೂ + ಒಂಟೆಯೂ = ಆನೆಕುದುರೆಒಂಟೆ

ಹಣ್ಣೂ	+	ಕಾಯಿಯೂ	=	ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ
ಗಿಡವೂ	+	ಮರವೂ + ಬಳ್ಳಿಯೂ	=	ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿ
ಗುಡುಗೂ	+	ಸಿಡಿಲೂ +ಮಿಂಚೂ	=	ಗುಡುಗುಸಿಡಿಲುಮಿಂಚು
ಸೂರ್ಯನೂ	+	ಚಂದ್ರನೂ +ನಕ್ಷತ್ರವೂ	=	ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರ
ಕರಿಯೂ	+	ತುರಗವೂ + ರಥವೂ	=	ಕರಿತುರಗರಥ

6). ಬಹುವ್ರೀಹಿಸಮಾಸ : ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ನಾಮಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ಬೇರೊಂದು ಪದದ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಹುವ್ರೀಹಿಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ :

ನಾಲ್ಕು + ಮೊಗ – ಉಳ್ಳವ = ನಾಲ್ಮೊಗ

ನಾಲ್ಕು ಮುಖವನ್ನು ಉಳ್ಳವನು ಯಾವನೋ ಅವನೇ ನಾಲ್ಮೊಗ (ಬ್ರಹ್ಮ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

ಮೂರು + ಕಣ್ಣು – ಉಳ್ಳವ = ಮುಕ್ಕಣ್ಣ

ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವನು ಯಾವನೋ ಅವನೇ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ (ಶಿವ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

ಚಕ್ರವು + ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವ = ಚಕ್ರಪಾಣಿ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಉಳ್ಳವನು ಯಾವನೋ ಅವನೇ ಚಕ್ರಪಾಣಿ (ವಿಷ್ಣು) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

ಹಣೆಯಲ್ಲಿ + ಕಣ್ಣು – ಉಳ್ಳವ = ಹಣೆಗಣ್ಣ

ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ಉಳ್ಳವನು ಯಾವನೋ ಅವನೇ ಹಣೆಗಣ್ಣ (ಶಿವ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

ನೀವು ವಿಗ್ರಹಿಸಿರಿ : ಕೊಳಲುಧಾರಿ, ಕಿಚ್ಚುಗಣ್ಣ, ತ್ರ್ಯಕ್ಷ, ಕಮಲಾಸನ, ಕಡುಚಾಗಿ.

2. ದ್ವಿರುಕ್ತಿ

ದ್ವಿರುಕ್ತಿ : ಒಂದೇ ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪದವನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ, ಒಂದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಮೊದಲು ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮೇಣ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬಹುದು.

ಉದಾ : ಬಿಡುಬಿಡು, ಮುಳುಮುಳು, ನೋಡಿನೋಡಿ, ರಾಶಿರಾಶಿ, ಮನೆಮನೆ, ಓಡುಓಡು, ಬೆಕ್ಕೇಬೆಕ್ಕೆ, ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ನಡುನಡುವೆ, ಕಡೆಕಡೆಗೆ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ, ಬೇಗಬೇಗನೆ, ಊರೂರು, ಹೌದು ಹೌದು, ಬೇಡ ಬೇಡ, ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ

3. ತತ್ಸಮ - ತದ್ಭವಗಳು

ತತ್ಸಮ - ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ವಿಕಾರ ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತತ್ಸಮಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ತತ್ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ , ಸಮ ಎಂದರೆ ಸಮಾನವಾದುದು - ಇಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಉದಾ : ಚಂದ್ರ, ಕಾವ್ಯ, ವನ, ಯಾತ್ರಾ, ಸಂಧ್ಯಾ, ಕವಿ, ಸೂರ್ಯ, ದಿಶಾ, ಆಕಾಶ, ವಿದ್ಯಾ, ಹರ್ಷ, ಕಾರ್ಯ

ತದ್ಭವ - ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿಕಾರ ಹೊಂದಿ ಇಲ್ಲವೆ ಪೂರ್ಣವಿಕಾರ ಹೊಂದಿ ಬರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು 'ತದ್ಭವ' ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. (ತತ್ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಭವ ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಥವಾ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದ ಎಂದು ಅರ್ಥ)

ಉದಾ : ಕಬ್ಬ, ಚಂದಿರ, ಬನ, ಜಾತ್ರೆ, ಸಂಜೆ, ಮಾಲೆ, ಕಬ್ಬಿಗ, ದೆಸೆ, ಆಗಸ, ಬಿಜ್ಜೆ, ಹರುಷ, ಕಜ್ಜ

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ - ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಧ್ವನಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆ, ಪುನಃ (ಉಚ್ಚರಣೆ) ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು 'ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ' ಗಳೆನಿಸುವವು.

ಉದಾ : ಪಟಪಟ, ಸರಸರ, ಗುಳುಗುಳು, ಥರಥರ, ದಪದಪ, ದಬದಬ, ಚಟಚಟ, ಧಗಧಗ, ಚುರುಚುರು, ಸುಯ್ಯನೆ, ಭೋರನೆ, ದಿಗ್ಗನೆ, ಜುಳುಜುಳು, ಗುಡುಗುಡು.

ಪಡೆನುಡಿಗಳು - ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯ ಪದ ಇಲ್ಲವೆ ಪದಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥವು ಬಂದಿದ್ದು, ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆನುಡಿ ಅಥವಾ ಬಳಕೆನುಡಿಗಳೆನ್ನುವರು.

ಉದಾ :

ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿ	-	ರೀತಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆ
ಕಣ್ದೆರೆ	-	ವಿಚಾರ ಮಾಡು
ಕಾಲು ಕೆದರು	-	ಜಗಳ ತೆಗೆ
ಕೈ ಕೊಡು	-	ಮೋಸ ಮಾಡು
ಕೆಂಡಕಾರು	-	ಸಿಟ್ಟಾಗು
ಕೈ ಚಾಚು	-	ಬೇಡು
ಬೆನ್ನುತಟ್ಟು	-	ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸು
ತಲೆದೂಗು	-	ಒಪ್ಪಿಗೆಕೊಡು
ಬೆರಳು ಕಚ್ಚು	-	ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು
ಹೆಗಲುಕೊಡು	-	ನೆರವಾಗು

ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿ

ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪದಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದರ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: 'ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ -

i. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು = ಅಂಕಿತನಾಮ : ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ : ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ : ಏಕವಚನ : ನಪುಸಕಲಿಂಗ – ವಾಕ್ಯದ ಕರ್ತೃಪದವಾಗಿದೆ.

ii. ತುಂಬಿ = ತುಂಬು ಧಾತುವಿನಿಂದ ಅಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ; 'ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ' ಎಂಬ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದೆ.

iii. ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ = 'ಹರಿ' ಧಾತುವಿನ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ರೂಪ : ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ, ಏಕವಚನ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ : ಕಾವೇರಿ ನದಿ, ಎಂಬ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿದೆ.

ಇದು ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ.

ವಾಕ್ಯದ ಕರ್ತೃಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿ ಬಳಿಕ ಇನ್ನಿತರ ಪದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು. ಉದಾ.

ಪಾಂಡವರು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯೊಡಗೊಂಡು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟರು.

i. ಪಾಂಡವರು ಕರ್ತೃ ಪದ, ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ, ಬಹುವಚನ ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ, ಅಂಕಿತನಾಮ ಹೊರಟರು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕರ್ತೃ

ii. ಹೊರಟರು ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ, ಬಹುವಚನ, ಪುಂ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ, ಹೊರಡು ಧಾತುವಿನ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ರೂಪ.

iii. ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ

ದ್ರೌಪದಿಯೊಡಗೊಂಡು ಕರ್ತೃ ವಿಶೇಷಣ

iv. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ

ಸೋತ ಮೇಲೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ –
ಎಂಬುವು ಹೊರಟರು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ವಿಶೇಷಣಗಳು.
ಇದು ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ.

4. ಗ್ರಾಮ್ಯರೂಪಗಳು

ಉದಾ : ತ್ವಾಟ < ತೋಟ
ಕ್ಯಾದಿಗೆ < ಕೇದಿಗೆ
ಜ್ವಾಳ < ಜೋಳ
ಮ್ಯಾಲ < ಮೇಲೆ

ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಪದಗಳು :

ಸಂಸ್ಕೃತ

ಉದಾ ಚೀರಂ < ಸೀರೆ, ವಿಧಾತೃ < ವಿಧಾತ್ರ

ಪರ್ಶಿಯನ್ / ಅರೆಬಿಕ್

ಉದಾ ಕಾಗದ < ಕಾಗಜ್

ಖುರ್ಚಿ < ಕುರ್ಸಿ

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ

ಉದಾ. ಅಂದಾಜು < ಅಂದಾಜ್

ಇನಾಮು < ಇನಾಮ್

ಪೋರ್ಚುಗೀಜ

ಮೇಜು < ಮೇಸಿ (Mesa)

ಪಪ್ಪಾಯಿ < ಪಪಾಯ(Papaya)

ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಉದಾ.

ವಾಚ್, ಟೈಮ್, ಬ್ಯಾಗ್, ಮ್ಯಾಪ್, ರೈಸ್‌ಪ್ಲೇಟ್,

ಮರಾಠಿ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ.

5. ಛಂದಸ್ಸು

ಮಾತ್ರಾ ಗಣ

ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಗಣಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿವೆ. ಎರಡು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣವು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಐದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತ್ರೆಗಳಿದ್ದರೆ ಗಣವು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅವು ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಪದಗಳು 3+3; 3+4; 3+5 – ಹೀಗೆ ಒಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣದಲ್ಲಿ ಐದು, ಐದು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವಿಧದ ಗಣಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

3 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳು UUU. –U,U –

4 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳು UUUU.-UU,U-U,UU -, - -

5 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳು UUUUU, -UUU,U-UU,UU-U,UUU-, --U,U --,-U-

ನಡುಗನ್ನಡ , ಹೊಸಗನ್ನಡ, ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಮಾತ್ರಾಗಣ ಛಂದಸ್ಸಾಗಿದೆ.

ಕಂದಪದ್ಯ

1 ಕಂದ ಪದ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ

ಕಂದ

4	4	4		
U U U U	— —	U U U U		
ಒ ಡೆ ಯ ಲ	ಜಾ ೦ ಡ ೦	ಕು ಲ ಗಿ ರಿ		
4	4	4	4	4
U U —	U U —	U — U	U U —	U U —
ಕೆ ಡೆ ಯ ಲ್	ಪಿ ಳಿ ಯ	ಲ್ಕೆ ಧಾ ತ್ರಿ	ದಿ ವಿಜರ್	ನ ಡು ಗ
4	4	4		
U U U U	U — U	— U U		
ಲ್ಕೊ ಡರಿಸು	ವಿ ನಂ ಜ	ಟಾ ಸು ರ		
4	4	4	4	4
U — U	U U —	U — U	— —	— —
ಹಿ ಡಿಂ ಬ	ಬ ಕ ವೈ	ರಿ ಸಿಂಹ	ನಾ ದಂ	ಗೆ ಯ್ದಂ

ಲಕ್ಷಣ :- ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯ ; ಒಂದನೆಯ, ಮೂರನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಮೂರು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಎರಡನೆಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಐದು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಗಣಗಳೂ, ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಗಣಗಳೂ ಇವೆ. ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ - ಉತ್ತರಾರ್ಧಗಳ ವಿಷಮ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ 1,3,5,7ನೆಯ ಗಣಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'U — U' ಈ ರೀತಿಯ ಮಧ್ಯ ಗುರುವುಳ್ಳ ಗಣವು ಬರಕೂಡದು. ಪೂರ್ವಾರ್ಧ- ಉತ್ತರಾರ್ಧಗಳ 6ನೆಯ ಗಣವು ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ UUUU ಹೀಗೆ ಬರುವ ಗಣವಾಗಲಿ, ಮಧ್ಯ ಗುರುವುಳ್ಳ 'U — U' ಹೀಗಿರುವ ಗಣವಾಗಲಿ, ಬರಬೇಕು. ಪೂರ್ವಾರ್ಧ- ಉತ್ತರಾರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಗುರು ಬರುವ "— —" ಇಂಥ ಗಣವಾಗಲಿ, "U U —" ಇಂಥ ಗಣವಾಗಲಿ ಬರಬೇಕು.

ಷಟ್ಪದಿ

ಆರು ಷಟ್ಪದಿಗಳು

ಷಟ್ಪದಿ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥ ಆರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ ಜಾತಿ ಎಂದು. ಈ ಪದ್ಯಜಾತಿಯು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಣಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಶಗಣಗಳ ಆ ಮೂಲ ಪದ್ಯಜಾತಿಯನ್ನು 'ಷಟ್ಪದ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಷಟ್ಪದದ ಅಂಶಗಣವು ಮಾತ್ರಾಗಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪದ್ಯವು ಆರು ಬಗೆಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆಯಿತು. ಆನಂತರ ಆರು ಬಗೆಯ ಪದ್ಯ ಜಾತಿಗಳೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಷಟ್ಪದಿಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರು ರೂಢಿಯಾಯಿತು. ಶರ, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾಮಿನಿ, ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ಧಕ -ಇವೇ ಆ ಆರು ಬಗೆಯ ಷಟ್ಪದಿಗಳು.

ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಒಂದು ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಇವುಗಳ ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪದ್ಯಾರ್ಧ) ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪದ್ಯದ ಮುಕ್ತಾಯ) ಬರುವ ಅಕ್ಷರವು ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ.

(1) ಶರಷಟ್ಪದಿ

4	4
— U U	U U U U
ಈ ಶ ನ	ಕ ರು ಣೆ ಯ

4	4
— U U	U U U U
ನಾ ಶಿ ಸು	ವಿ ನ ಯ ದಿ

4	4	4	1 ಗುರು
— U U	— U U	— U U	—
ದಾ ಸ ನ	ಹಾ ಗೆ ಯೆ	ನೀ ಮ ನ	ವೇ

ಈ ಷಟ್ಪದಿಯು ಆರು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 1,2, 4, 5 ಸಾಲುಗಳು ಒಂದು ಸಮನಾಗಿದ್ದು 4 ಮಾತ್ರೆಯ 2 ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. 3 ಮತ್ತು 6 ನೇಯ ಸಾಲುಗಳು ಒಂದು ಸಮನಾಗಿದ್ದು, 4 ಮಾತ್ರೆಯ 3 ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳ ಕೊನೆಯಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಜಾತಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಗುರುವುಳ್ಳ 'U — U' ಈ ರೀತಿಯ ಗಣವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬರಕೂಡದು. ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಶರಷಟ್ಪದಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

(2) ಕುಸುಮಷಟ್ಪದಿ
ಕು. ಷ

5	5
— U U U	U U U —
ಸಂ ತ ತಿ ಯ	ಪ ಡೆ ಯೆ ಭೂ

5	5
— U U U	U U U —
ಕಾಂ ತ ನ ನು	ದಿ ನ ಮು ಮಿಂ

5	5	5	1 ಗುರು
— U —	U U U U U	— U —	—
ತಿಂ ತು ನಂ	ದಿ ನಿ ಯ ನು ಪ	ಚಾರದಿಂ	ದ ॥

ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ 1,2,4,5 ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎರಡು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿವೆ. 3 ಮತ್ತು 6ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ಜಾತಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ''U U U'' ಹೀಗಿರುವ, ಮತ್ತು ''U — —'' ಹೀಗಿರುವ ಗಣವು ಬರಕೂಡದು. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯಗಳೇ ಕುಸುಮಷಟ್ಪದಿಗಳೆನಿಸುವುವು.

(3) ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ
ಭೋ । ಷ ॥

3	3	3	3
U U U	— U	— U	— U
ಮೆ ರೆ ಯು	ತಿ ದ್ದ	ಭಾ ಗ್ಯ	ವೆ ಲ್ಲ

3	3	3	3
U U U	— U	U U U	U U U
ಹ ರಿದು	ಹೋಯಿ	ತೆನುತ	ತಿರುಕ

3	3	3	3	3	3	
U U U	— U	— U	— U	U U U	— U	—
ಮರಳಿ	ನಾಚಿ	ಪೋಗು	ತಿದ್ದ	ಮರುಳ	ನಂತೆ	ಯೆ

ಆರು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯ 1,2,4,5 ನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಮೂರು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮೂರು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆರಾರು ಗಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವಾಗುವುದು. ಈ ಜಾತಿಯ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'U —' ಹೀಗೆ ಇರುವ ಮಾತ್ರಾಗಣ ಬರಕೂಡದು. ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯವೇ 'ಭೋಗಷಟ್ಪದಿ' ಎನಿಸುವುದು.

(4) ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿ
ಭಾ । ಷ ॥

3	4	3	4
— U	U U U U	— U	U U —
ಕಂಡು	ಖ ಳ ಬೆರ	ಗಾದ	ನಿವನು

3	4	3	4
— U	U U —	U U U	— U U
ದ್ದಂಡ	ತನವ	ಚ್ಚರಿಯ	ಲಾಹರಿ

3	4	3	4	3	4	1 ಗುರು
— U	U U U U	U U U	U U —	U U U	U U U U	—
ಖಂಡ	ಪರಶುಗ	ಳಳು ಕು	ವರುತ	ನ್ನೊಡನೆ	ತೊಡಕುವ	ರೆ

ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ 1,2,4,5 ನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು, ಮೂರು-ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. (ಮೊದಲು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ ಆನಂತರ 4 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣ ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.) 3ನೆ 6ನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು, ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆರು ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾತಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ''U__U'' ಈ ರೀತಿಯ ಮಧ್ಯಗುರುವುಳ್ಳ ಗಣವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬರಕೂಡದು. ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಪದ್ಯಗಳು ಭಾಮಿನಿಷಟ್ಪದಿಗಳೆನಿಸುವುವು.

(5) ಪರಿವರ್ಧಿನಿಷಟ್ಪದಿ

ಪ । ಷ ॥

4	4	4	4
U U U U	— U U	U U U U	— U U
ದು ರಿ ತ ವ	ನಂ ಬೆಳೆ	ವು ದ ಕೆ ಪೊ	ಲಂ ಕೊ ಲೆ

4	4	4	4
U U U U	U U U U	— U U	U U —
ಪರಿಕಲಿ	ಸಿ ದ ನ ವ	ದೋ ಹ ಳ	ಮ ನೃ ತಂ

4	4	4	4	4	4	1 ಗುರು
U U —	U U U U	U U U	— —	— —	U U —	—
ಪರಿಕಾ	ಲು ದ ಕ ಮ	ದ ಕೆ ಕ ಳ	ವ ನ್ಯ	ಸ್ತ್ರೀ ಸಂ	ಗ ಮೆ ಗೆ	ಯ್ಮೆ

ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. 1, 2, 4, 5ನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು , ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. 3 ಮತ್ತು 6ನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ಆರು ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'U__U' ಈ ರೀತಿಯಿರುವ ಗಣವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬರಕೂಡದು. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವೆನಿಸುವುದು. ಈ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯವು ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯೆನಿಸುವುದು.

(6) ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿ

ವಾ । ಷ ॥

5	5	5	5
— — U	U U — U	U U U U U	— U U U
ಬ ಲ್ಗ ಯ್ಯ	ನೃ ಪ ರಂಜಿ	ತಡೆ ಯದೆರ	ಘೂದ್ವಹನ

5	5	5	5
— — U	U U U U U	— U U U	— U U U
ಸೊ ಲ್ಗೇ ಳಿ	ನ ಮಿ ಸ ಲಿ ಳೆ	ಯೊ ಳ್ ಚರಿಸು	ತ ಧ್ವ ರ ದ

5	5	5	5	5	5	2
— U U U	— U —	— U U U	— U U U	U U — U	U U U U U	—
ನ ಲ್ಗು ದು ರೆ	ಬಂ ದು ವಾ	ಲ್ಮೀ ಕಿಯನಿ	ಜಾಶ್ರಮದ	ವಿನಿಯೋಗ	ದುಪವನದೊ	ಳು

ಆರುಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. 1, 2, 4, 5ನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು, 5 ಮಾತ್ರೆಯ 4 ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು 5 ಮಾತ್ರೆಯ ಆರು ಗಣ ಮತ್ತು ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. 3, 6ನೆಯ ಸಾಲುಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯಗಳೇ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಗಳೆನಿಸುವುವು.

ರಗಳೆ

''ರಗಳೆ'' ಜಾತಿಯ ಪದ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು : ''ರಗಳೆ'' ಎಂಬುದು ''ರಘಟಾ'' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದದ ತದ್ಭವ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆ, ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ, ಲಲಿತರಗಳೆ** ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ರಗಳೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ರಗಳೆಯ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಆರು ಸಾಲುಗಳ ಪದ್ಯಗಳಂತೆ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲುಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಲುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಲುಗಳೂ ಸಮಾನವಾದ ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸದ ನಿಯಮವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೂ ಇರುವುದುಂಟು.

(1) ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ

3	3	3	3
— U	— U	— U	— U
ತುಂಬಿ	ವಿಂಡಿ	ನಂತೆ	ಪಾಡಿ
3	3	3	3
— U	— U	— U	— U
ಜ ಕ್ಕ	ವ ಕ್ಕಿ	ಯಂತೆ	ಕೂಡಿ

ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಈ ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳುಂಟು. ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪ್ರಾಸವೂ ಇದೆ. ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೂ ಇದೆ. ಇನ್ನೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಪ್ರಾಸವಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸನಿಯಮವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳ ಗಣನಿಯಮದಿಂದ ಸಾಲುಗಳ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಪದ್ಯ ಜಾತಿಯೇ ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆಯೆನಿಸುವುದು.

(2) ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ

4	4	4	4
— U U	— —	U U U U	— —
ಆ ಡು ವ	ಗು ೦ ಡ	ಯ್ಯ ನ ಹೊ ಸ	ನೃ ತ್ಯ ೦
4	4	4	4
— U U	U U —	— U U	— —
ನೋ ಡು ವ	ಶಿ ವ ನಂ	ಮು ಟ್ಟಿ ತು	ಸ ತ್ಯ ೦

ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಬಂದು ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಸನಿಯಮವಿರುವ ಪದ್ಯಜಾತಿಗೆ ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆಯೆನ್ನುವರು. ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸವೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರುವುದುಂಟು.

(3) ಲಲಿತರಗಳೆಯ ಲಕ್ಷಣ

5	5	5	5
U U U U U	U U U U U	U U U U U	— U U U
ಅ ಳಿ ಯೆ ರ ಗ	ದ ನಿ ಲ ನ ಲು	ಗ ದ ರ ವಿ ಕ	ರಂ ಪು ಗ ದ
5	5	5	5
U U — U	U U — U	U U U U U	U U U U U
ಸು ಳಿ ಗೊಂಡು	ದ ಳ ವೇ ರಿ	ಹ ಸು ರ ಳಿ ದು	ಬೆ ಳು ಪು ಳಿ ದ

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದ (ಸಾಲು)ಗಳು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲೂ ಐದೈದು ಮಾತ್ರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸನಿಯಮವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳು ''ಲಲಿತರಗಳೆ''ಗಳೆನಿಸುವುವು. ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸದ ನಿಯಮವೂ ಎರಡೆರಡು ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಇರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆದಿ ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೂ ಇರಬಹುದು. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ.

6. ಅಕ್ಷರ ಗಣಗಳು

ಅಕ್ಷರ ಗಣವೆಂದರೆ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗಣವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಗಣಗಳು. ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು ಮೂರೇ ಇರಬಹುದು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಆರು ಮಾತ್ರೆಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳೇ ಮುಖ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಲೆಕ್ಕದಿಂದ ಗಣಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ವೃತ್ತಜಾತಿಯ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ವೃತ್ತಗಳು ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತ, ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತ, ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ, ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತ, ಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ, ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತಗಳೆಂಬ ಆರು ಜಾತಿಯ ವೃತ್ತಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅಕ್ಷರಗಣಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಹೇಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಅಕ್ಷರ ಗಣಗಳು ಒಟ್ಟು 8 ವಿಧ. ಅವುಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇದೆ.

(i) ಮಗಣ	— — —	— — — ದೇ ವೇ ಶಂ
(ii) ನಗಣ	U U U	U U U ಸ ಹಿ ತ
(iii) ಭಗಣ	— U U	— U U ಸಾ ಗ ರ
(iv) ಯಗಣ	U — —	U — — ಮ ಹೇ ಶಂ
(v) ಜಗಣ	U — U	U — U ಮ ಹ ತ್ವ
(vi) ರಗಣ	— U —	— U — ಸ ಜ್ಜ ನಂ
(vii) ಸಗಣ	U U —	U U — ಸ ಹಿ ತಂ
(viii) ತಗಣ	— — U	— — U ಸಾ ಹಿ ತ್ಯ

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಮೂರು ಗುರುಗಳು ಬರುವ ಮೂರು ಅಕ್ಷರದ ಗಣ 'ಮಗಣ' ಮೂರು ಲಘು ಬರುವ ಮೂರಕ್ಷರದ ಗಣ 'ನಗಣ'. ಗುರು ಮೊದಲು ಬಂದು ಎರಡು ಲಘು ಬರುವ ಗಣವೇ 'ಭಗಣ'. ಲಘು ಮೊದಲು ಬಂದು ಎರಡು ಗುರುಗಳು ಬರುವ ಗಣವೇ 'ಯಗಣ'. ಗುರು ನಡುವೆ ಬರುವುದು 'ಜಗಣ'. ಲಘು ನಡುವೆ ಬರುವುದು 'ರಗಣ'. ಗುರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಣ 'ಸಗಣ'. ಲಘು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಣ 'ತಗಣ'. ಹೀಗೆ ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಕ್ಷರ ಗಣದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಈ ಎಂಟೂ ಗಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಈ ಕೆಳಗಣ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು :-

ಗುರು-ಲಘು ಮೂರಿರೆ ಮ-ನಗಣ ।
ಗುರು-ಲಘು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭ-ಯಗಣಮೆಂಬರ್ ।
ಗುರು-ಲಘು ನಡುವಿರೆ ಜ-ರಗಣ
ಗುರು ಲಘು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸ-ತಗಣಮಕ್ಕುಂ ॥

ಗುರು ಮೂರಿರೆ ಮಗಣ; ಲಘು ಮೂರಿರೆ ನಗಣ; ಗುರು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭಗಣ; ಲಘು ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಯಗಣ; ಗುರು ನಡುವಿರೆ ಜಗಣ; ಲಘು ನಡುವಿರೆ ರಗಣ; ಗುರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸಗಣ; ಲಘು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ತಗಣ - ಎಂದು ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥ. ಅಥವಾ ಈ ಎಂಟೂ ಗಣಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಧಾನವುಂಟು. ಕೆಳಗಿನ ಈ ಸೂತ್ರ ನೋಡಿರಿ :-

"ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ"

ಈ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಗಣಗಳ ಗುರು ಲಘು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ - **'ಯ, ಮ, ತ, ರ, ಜ, ಭ, ನ, ಸ'** ಎಂಟು ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ಗಣದ ವಿನ್ಯಾಸ ಬೇಕಾದಾಗಲೂ 'ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ' ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಗಣದ ವಿನ್ಯಾಸ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಗಣಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಯಕಾರದಿಂದ ಮೂರಕ್ಷರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

U — — ಯ ಮಾ ತಾ	U — —	ಯಗಣ
— — — ಮಾ ತಾ ರಾ	— — —	ಮಗಣ
— — U ತಾ ರಾ ಜ	— — U	ತಗಣ
— U — ರಾ ಜ ಭಾ	— U —	ರಗಣ
U — U ಜ ಭಾ ನ	U — U	ಜಗಣ
— U U ಭಾ ನ ಸ	— U U	ಭಗಣ
U U U ನ ಸ ಲ	U U U	ನಗಣ
U U — ಸ ಲ ಗಂ	U U —	ಸಗಣ

ಗುರುವೊಂದಾದಿಯೊಳುತ್ಪಲಂ ಗುರುಮೊದಲ್ ಮೂರಾಗೆ ಶಾರ್ದೂಲಮಾ ।
ಗುರು ನಾಲ್ಕಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ಧರೆ ಲಘುದ್ವಂದ್ವಂಗುರುದ್ವಂದ್ವಮಾ ।
ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ ಲಘುದ್ವಯ ತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ ।
ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಲಘು ನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮಿವಾರುಂ ಖ್ಯಾತಕರ್ನಾಟಕಂ ॥

ಅರ್ಥ :- ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಬಂದುದೇ ಉತ್ಪಲಮಾಲಾ; ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುರುಗಳು ಬಂದುದು ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ; ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗುರುಗಳು ಬಂದರೆ ಸ್ರಗ್ಧರೆ; ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಘು ಬಂದು ಅನಂತರ ಎರಡು ಗುರು ಬಂದರೆ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ; ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಎರಡು ಲಘು ಬಂದು ಮುಂದೆ ಮೂರು ಗುರುಗಳು ಬಂದರೆ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ; ನಾಲ್ಕು ಲಘುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಚಂಪಕ ಮಾಲಾವೃತ್ತ. ಹೀಗೆ ಆರೂ ವೃತ್ತಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯವು ಈ ಪದ್ಯದಿಂದಾಗುವುದು.

(1) ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ

ಉ । ಮಾ ।

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ + ಗು
— U U	— U —	U U U	— U U	— U U	— U —	U —
ಚಾ ಗ ದ	ಭೋಗದ	ಕ್ಕ ರದ	ಗೇಯದ	ಗೊಟ್ಟಿಯ	ಲಂ ಪಿನಿಂ	ಪು ಗ -
ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ + ಗು
— U U	— U —	U U U	— U U	— U U	— U —	U —
ಳ್ಗಾ ಗ ರ	ಮಾದಮಾ	ನಿಸ ರೆ	ಮಾ ನಿ ಸ	ರಂ ತವ	ರಾ ಗಿ ಪು	ಟ್ಟ ಲೇ-
ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ + ಗು
— U U	— U —	U U U	— U U	— U U	— U —	U —
ನಾಗಿಯು	ಮೇನೊತೀ	ರ್ದಪು ದೆ	ತೀ ರದೊ	ಡಂಮರಿ	ದುಂಬಿಯಾ	ಗಿರ್ಮೇಣ್
ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ + ಗು
— U U	— U —	U U U	— U U	— U U	— U —	U —
ಕೋ ಗಿಲೆ	ಯಾಗಿಪು	ಟ್ಟು ವುದು	ನಂ ದ ನ	ದೋಳ್ಬನ	ವಾ ಸಿದೇ	ಶದೊಳ್

(ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ)

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಸಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ 20 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. (ವ್ಯಂಜನವರ್ಣಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು). ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ ಗಣಗಳೂ, ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಹೀಗೆ ಬರುವ ವೃತ್ತವೇ ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತವೆನಿಸುವುದು. ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸೂತ್ರ – ಉತ್ಪಲಮಾಲೆಯಪ್ಪುದು ಭರಂ ನಭಭಂ ರಲಗಂ ನೆಗಳ್ದಿರಲ್

ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿದರೂ ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಬರುವುದು.

(2) ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ

ಚಂ । ಮಾ ।

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
U U U	U — U	— U U	U — U	U — U	U — U	— U —
ಎ ನೆ ನ	ಸು ನ ಕ್ಕು	ಮಾರರಿ	ಪುವಾತ	ನ ಧೈರ್ಯ	ಮನಾತ	ನೇಳ್ಗೆ ವೆ
ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
U U U	U — U	— U U	U — U	U — U	U — U	— U —
ತ್ತ ನು ಗ	ತಶೌರ್ಯ	ಮಂಬಳಿ	ಯೊಳಿರ್ಪ	ಗಜಾತೆ	ಗೆಸೂಚಿ	ಸುತ್ತೆಪು
ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
U U U	U — U	— U U	U — U	U — U	U — U	— U —
ರ್ಬಿನ ಕೊ	ನೆ ಸ ನ್ನೆ	ಯಿಂಗೊರ	ವ ನಿನ್ನ	ಯಶೌರ್ಯ	ಮದಿರ್ಕೆ	ಖಡ್ಗಮೀ
ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
U U U	U — U	— U U	U — U	U — U	U — U	— U —
ಧನುಶ	ರಮೆತ್ತ	ನಿನ್ನ ತ	ಪಮೆತ್ತ	ವಿಚಿತ್ರ	ಮಿದಲ್ತೆ	ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್

(ಶಬರ ಶಂಕರ ವಿಳಾಸ)

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲೂ 21 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಾದಲ್ಲಿಯೂ ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ – ಎಂಬ ಏಳು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವೃತ್ತಗಳೆಲ್ಲ ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತಗಳೆನಿಸುವುವು. ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತದ ಈ ಕೆಳಗಣ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು.

ಸೂತ್ರ :– ನಜಭಜಜಂಜರಂ ಬಗೆಗೊಳುತ್ತಿರೆ ಚಂಪಕಮಾಲೆಯೆಂದಪರ್

(3) ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ

ಶಾ । ವಿ ।

ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	+ಗು
— — —	U U —	U — U	U U —	— — U	— — U	—
ಇಂ ತೀ ಕಾ	ವ್ಯಮನೊ	ಲ್ದು ಕೇಳ್ದ	ವಿಬುಧರ್	ಮೈ ವೆರ್ಚಿ	ಕೊಂಡಾಡೆ	ಪೇ
ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	+ಗು
— — —	U U —	U — U	U U —	— — U	— — U	—
ಳ್ದಂ ತಾನೊ	ರ್ವನೆಸಾಂ	ಬ ಶಂಭು	ಕೃಪೆಯಿಂ	ದೇಕಾಬ್ದ	ದೊಳ್ಪೂರ್ಣ	ಮ
ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	+ಗು
— — —	U U —	U — U	U U —	— — U	— — U	—
ಪ್ಪಂತೋರಂ	ತೆಷಡ	ಕ್ಷರಾರ್ಯ	ನನಘಂ	ಸಾಹಿತ್ಯ	ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ	ನ
ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	+ಗು
— — —	U U —	U — U	U U —	— — U	— — U	—
ಶ್ರಾಂತ ಶ್ರೀ	ಶಿವಲಿಂ	ಗ ಸಂಗ	ತಮಹಾ	ಮಾಹೇಶ್ವ	ರಂ ಭಕ್ತಿ	ಯಿಂ

(ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ)

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿಪಾದವೂ 19 ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಮ, ಸ, ಜ, ಸ, ತ, ತ – ಎಂಬ ಆರು ಗಣಗಳೂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗುರುವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವೃತ್ತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಾರ್ದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತಗಳೆನ್ನುವರು. ಇದರ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು.

ಸೂತ್ರ – ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಲ್ ಮಸಜಂಸತಂತಗಮುಮಾ ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತಂ

(4) ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ

ಮ । ವಿ ।

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲ+ಗು
U U —	— U U	— U —	U U U	— — —	U — —	U —
ಕೆಲವಂ	ಬಲ್ಲವ	ರಿಂದ ಕ	ಲ್ತು ಕೆಲ	ವಂಶಾಸ್ತ್ರಂ	ಗಳಿಂ ಕೇ	ಳುತಂ
ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲ+ಗು
U U —	— U U	— U —	U U U	— — —	U — —	U —
ಕೆಲವಂ	ಮಾಳ್ಪವ	ರಿಂದ ಕಂ	ಡು ಕೆಲ	ವಂಸುಜ್ಞಾ	ನದಿಂನೋ	ಡುತಂ
ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲ+ಗು
U U —	— U U	— U —	U U U	— — —	U — —	U —
ಕೆಲವಂ	ಸಜ್ಜನ	ಸಂಗದಿಂ	ದಲರಿ	ಯಲ್ಸರ್ವ	ಜ್ಞನಪ್ಪಂ	ನರಂ
ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲ+ಗು
U U —	— U U	— U —	U U U	— — —	U — —	U —
ಪಲವುಂ	ಪಳ್ಳ ಸ	ಮುದ್ರವೈ	ಹರಹ	ರಾಶ್ರೀಚೆ	ನ್ನ ಸೋಮೇ	ಶ್ವರಾ

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲೂ 20 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಪಾದವೂ ಸ, ಭ, ರ, ನ, ಮ, ಯ, ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೊಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯಜಾತಿಯೇ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತವೆನಿಸುವುದು.

ಈ ವೃತ್ತ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ಸೂತ್ರ : ಸಭರಂನಂಮಯಲಂಗಮುಂ ಬಗೆಗೊಳಲ್ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತಂ

(5) ಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ ಲಕ್ಷಣ

ಸ್ರ । ವೃ ।

ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
— — —	— U —	— U U	U U U	U — —	U — —	U — —
ಕಾರುಣ್ಯಂ	ಗೆಯ್ದು ಸ	ದ್ದೀಕ್ಷೆಯ	ನೆಸಗಿ	ಲಸಚ್ಛಿ	ತ್ರಿಯಾಮಾ	ರ್ಗಮಂಪೇ
ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
— — —	— U —	— U U	U U U	U — —	U — —	U — —
ಳ್ದಾ ರಾಜ	ತ್ಸೂನುಗಾ	ಚಾರ್ಯತೆ	ಯನೊಸೆ	ದುತಾನಿ	ತ್ತು ಮೀಶಾ	ಜ್ಞೆ ಯಿಂ ದಿಂ
ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
— — —	— U —	— U U	U U U	U — —	U — —	U — —
ತೀರೇಳ್ನೂ	ರ್ವತ್ಸರಂ	ಗ ಳ್ನೆ ರೆ	ಯೆಭರ	ದೊಳಾಕೊ	ಲ್ಲಿಪಾಕೀ	ಶನೊಳ್ಪೊ
ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
— — —	— U —	— U U	U U U	U — —	U — —	U — —
ಕ್ಯಾರಾಧ್ಯಂ	ಮು ಕ್ತಿ ರಾ	ಮಾರಮ	ಣನೆನಿ	ಸಿದಂರೇ	ಣು ಕಾಚಾ	ರ್ಯವರ್ಯಂ

(ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ)

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲೂ ಮ, ರ, ಭ, ನ, ಯ, ಯ, ಯ ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತ ಜಾತಿಗೆ 'ಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ' ವೆನ್ನುವರು . ಇದರ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸೂತ್ರ :- ತೋರಲ್ ಮಂರಂಭನಂಮೂಯಗಣಮುಮದೆ ತಾಂ ಸ್ರಗ್ಧರಾ ವೃತ್ತಮಕ್ಕುಂ.

(6) ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾವೃತ್ತ ಲಕ್ಷಣ

ಮ । ಸ್ರ ।

ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
U U —	— — U	— — U	U U U	U U —	— U —	— U —	—
ಹ ರಿ ಸಂ	ಧಾ ನ ಕ್ಕೆ	ವಂದಂದ	ವಗಡಿ	ಸಿದಹಂ	ಕಾರಮೆ	ಲ್ಲಿತ್ತೊಕ್ಕ	ಷ್ಣಾಂ
ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
U U —	— — U	— — U	U U U	U U —	— U —	— U —	—
ಬರಕೇ	ಶಾ ಕೃಷ್ಟಿ	ಯಂಮಾಡಿ	ಸಿದಮ	ದಮದೆ	ಲ್ಲಿತ್ತೊ ಕೌಂ	ತೇಯರಂ	ಮ
ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
U U —	— — U	— — U	U U U	U U —	— U —	— U —	—
ಚ್ಚರದಿಂ	ಕಾಂತಾರ	ದೊಳ್ ತಿರ	ನೆ ತಿ ರಿ	ಪಿದಸೊ	ರ್ಕಿಗಳೇ	ನಾದುದೆಂ	ದಾ
ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
U U —	— — U	— — U	U U U	U U —	— U —	— U —	—
ಕುರುವಂ	ಶಾಧೀಶ	ನಂಮೂದ	ಲಿಸಿದ	ನದಟಂ	ಭೀಮನು	ದ್ದಾಮಭೀ	ಮಂ

(ಗದಾಯುದ್ಧ)

ನಾಲ್ಕು ಸಮಾನ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿಸಾಲಿನಲ್ಲೂ 22 ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾಲೂ ಸ, ತ, ತ, ನ, ಸ, ರ, ರ ಗಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮೇಲೊಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸೂತ್ರವು ಕೆಳಗೆ ಇದೆ.

ಸತತಂ ನಂಸಂ ರರಂಗಂ ನೆರೆದೆಸೆಯೆ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ ವೃತ್ತಮಕ್ಕುಂ

7. ಅಂಶಗಣಗಳು

ಅಂಶಗಣಗಳು ತ್ರಿಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ, ಅಕ್ಕರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಹೆಸರಿನ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಶಗಣವು ಅಕ್ಷರಗಣ ಮತ್ತು ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಅಕ್ಷರಗಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾತ್ರಾಗಣದಲ್ಲಿ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಮಾತ್ರೆಗಳಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲ. ಅಂಶಗಣದಲ್ಲಿ ಗಣದಿಂದ ಗಣಕ್ಕೆ, ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಶಗಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರಗಣ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಬ್ರಹ್ಮಗಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವಿಷ್ಣುಗಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆರು ಮಾತ್ರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ರುದ್ರಗಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ಮಾತ್ರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಷರದ ಮಾತ್ರಾಪ್ರಮಾಣ ಪದ್ಯಲಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಿಗ್ಗುವುದು, ಕುಗ್ಗುವುದು ಆಗಬಹುದು.

1. ಬ್ರಹ್ಮಗಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧ

— —	U U —	— U	U U U
ಬ್ರಹ್ಮಂ	ಸುರಪಂ	ಧಾತೃ	ಅಜನೆ

2. ವಿಷ್ಣುಗಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟುವಿಧ

— — U	U U — U	— U U	U U U U
ಕಂ ಸಾ ರಿ	ನ ರ ಕಾ ರಿ	ಶ್ರೀಪತಿ	ಮುರಹರ

— — —	U U — —	— U —	U U U —
ಗೋವಿಂದಂ	ಹೃದಯೇಶಂ	ನಾಕಿಗಂ	ಪರಹಿತಂ

3. ರುದ್ರಗಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ವಿಧ

— — — —	U U — — —	— U — —	U U U — —
ಗಂಗಾಧೀಶಂ	ಗಿರಿಜಾಕಾಂತಂ	ನೀಲಕಂಠಂ	ವೃಷಭಲಕ್ಷ್ಯಂ
— — U —	U U — U —	— U U —	U U U U —
ಕಾಮಾಂತಕಂ	ಪ್ರಮಥಾಧಿಪಂ	ಶೂಲಧರಂ	ಪರಮಧನಂ
— — — U	U U — — U	— U — U	U U U — U
ಕಂದರ್ಪಾರಿ	ಮದನಧ್ವಂಸಿ	ಚಂದ್ರಮೌಳಿ	ಭುಜಗಧಾರಿ
— — U U	U U — U U	— U U U	U U U U U
ಭೂತಾಗ್ರಣಿ	ತ್ರಿಜಗದ್ಗುರು	ಕಾಮರಿಪು	ಮದನರಿಪು

ತ್ರಿಪದಿ :- ಇದು ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ. ತ್ರಿಪದಿಯು ಅಂಶಗಣಾನ್ವಿತ ಛಂದಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾತ್ರಾಗಣದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 6ನೆಯ ಮತ್ತು 10ನೆಯ ಗಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಗಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 11 ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಗಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರಾಗಣದ ಅನ್ವಯ 6 ಮತ್ತು 10ನೆಯ ಗಣಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗಣಗಳು 5 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. 6 ಮತ್ತು 10ನೆಯ ಗಣಗಳು 3 ಮಾತ್ರೆಯ ಗಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ವಿ	ವಿ	ವಿ	ವಿ
— U U U	U U U U U	— U U U	— — U
ಬಲ್ಲಿದನು	ನುಡಿದರೆಯು	ಬೆಲ್ಲವನು	ಮೆದ್ದಂತೆ
ವಿ	ಬ್ರ	ವಿ	ವಿ
— U —	U U U	U U U U U	— — U
ಇಲ್ಲದಾ	ಬಡವ	ನುಡಿದರೆಯು	ಬಾಯಿಂದ
ವಿ	ಬ್ರ	ವಿ	
— U —	— U	— — U	
ಜೊಲ್ಲುಬಿ	ದ್ದಂತೆ	ಸರ್ವಜ್ಞ	

ಸಾಂಗತ್ಯ :- ಇದು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಣಗಳಿವೆ. ಇದು ಅರ್ಧಸಮವೃತ್ತ ಪದ್ಯಜಾತಿಯಾಗಿದ್ದು ಆರು ವಿಷ್ಣುಗಣಗಳು, ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮಗಣವಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಷ್ಣುಗಣದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಣ ಬರಬಹುದು, ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಗಣದ ಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟವಿಲ್ಲ.

ವಿ	ವಿ	ವಿ	ವಿ
— — U	U — U	— U U	U U — U
ಪೆಣ್ಣಲ್ಲ	ವೆ ತಮ್ಮ	ನೆಲ್ಲ ಪ	ಡೆದ ತಾಯಿ
ವಿ	ವಿ	ಬ್ರ	
— — U	— U U	U U U	
ಪೆಣ್ಣಲ್ಲ	ವೇಪೊರೆ	ದವಳು	
ವಿ	ವಿ	ವಿ	ವಿ
— U —	— — U	U — U	U U U U
ಪೆಣ್ಣು ಪೆ	ಣ್ಣೆಂದೇತ	ಕೆಬೀಳು	ಗಳೆವರು
ವಿ	ವಿ	ಬ್ರ	
— U —	U U — U	U U	
ಕಣ್ಣು ಕಾ	ಣದಗಾವಿ	ಲ ರು	

8. ಅಲಂಕಾರಗಳು

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಸ್ತ್ರ – ಆಭರಣ – ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಧಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶಬ್ದ-ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯಸೌಂದರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಣಗೊಳಿಸುವ ನಾದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳೆಂದೂ, ಅರ್ಥವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಅಲಂಕಾರಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಕಾವ್ಯಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಅಲಂಕಾರದ ಪ್ರಕಾರಗಳು :

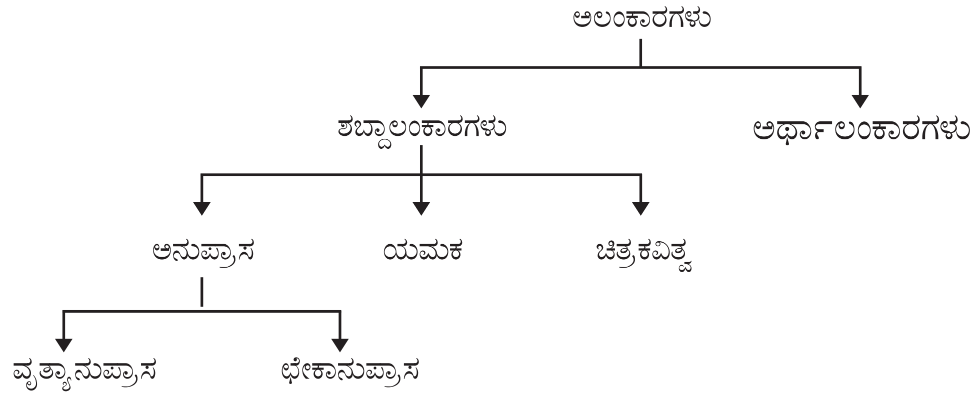

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷ, ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ, ಶ್ಲೇಷೆ, ಅಪಹ್ನುತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

I) ಉಪಮೆ :

ಉಪಮೆ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದು ಉಪಮೆ. ಆ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾದೃಶ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತೆ, ವೊಲ್ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ

i) ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ .... ಉಪಮೇಯ

ii) ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುವಿಕೆ .... ಉಪಮಾನ

iii) ಹಾವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ ನೀಚರಿಂದ ಅಪಾಯವಾಗುವಿಕೆ ಎಂಬ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಅಪಕಾರವಾಗುವಿಕೆ } ಸಮಾನಧರ್ಮ

iv) ಹಾಲೆರೆದಂತೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ 'ಅಂತೆ' ಎಂಬುದು } ಉಪಮಾವಾಚಕ

ಉದಾ : ಬಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಬಾಲಿದ್ಯಾತರಜನ್ಮ ।
ಬಾಡಿಗೆಯೆತ್ತು ದುಡಿದಂಗ । ಬಾಳೆಲೆಯ
ಹಾಸುಂಡು ಬೀಸಿ ಒಗೆದಂಗ ॥

II) : ರೂಪಕ : ಒಂದು ವಸ್ತು ಮತ್ತೊಂದರಂತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉಪಮೆಯಾದರೆ, ಒಂದು ವಸ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ರೂಪಕ. ಉಪಮಾನ, ಉಪಮೇಯಗಳು ಎರಡೂ ಅಭೇದವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

i) ಪುರದಪುಣ್ಯಂ ಪುರುಷರೂಪಿಂದೆ ಪೋಗುತಿದೆ
ಪರಿಜನದ ಭಾಗ್ಯವಡವಿಗೆ ನಡೆಯುತಿದೆ

ii) ಗಿಡಗಂಟಿಯಾ ಕೊರಳೊಳಗಿಂದ
ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಡು
ಹೊರಟಿತು – ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಡು

III) ದೃಷ್ಟಾಂತ :

ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅರ್ಥಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ, ಒಂದರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಎಂದು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದರೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ. ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪದದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ ಉದಾಹರಣೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಉದಾ :

i) ಊರು ಉಪಕಾರ ಅರಿಯದು; ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರ ಅರಿಯದು.

ii) ಮಾತುಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ; ಊಟಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.

IV) ಅಪಹ್ನುತಿ :

ವರ್ಣ್ಯಪದಾರ್ಥದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು 'ಮುಚ್ಚಿ' (ಎಂದರೆ ಅದಲ್ಲವೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿ) ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯೊಂದನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವುದು 'ಅಪಹ್ನುತಿ'

ಉದಾ :

i) ಶಾಲೆಯಲ್ಲ ಇದು ವಿದ್ಯಾದೇಗುಲ

ii) ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ಇವಳು ದೇವತೆ

iii) ನೀರಲ್ಲ ಇದು ತೀರ್ಥ

ಲೇಖನ ಕೌಶಲ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವಂತೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುವಂತೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಬ್ಲಾಗ್ ಲೇಖನದೊಂದಿಗೆ, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಸಾರಸಂಗ್ರಹ, ಭಾಷಣ, ವರದಿ ಲೇಖನ, ಸಂವಾದ, ನಿಬಂಧ, ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರ, ಜಾಹಿರಾತು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರೂಪಣೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿರ್ಮಿತಿ, ಸ್ವ-ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ, ಅನುವಾದ ಕಲೆ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

1. ಬ್ಲಾಗ್ ಲೇಖನ :

ಬ್ಲಾಗ್ ಎಂದರೇನು, ಬ್ಲಾಗ್‌ನ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಬ್ಲಾಗ್‌ನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಈಗ ನೋಡಬಹುದು:

i. ಆನ್‌ಲೈನ್ ದಿನಚರಿ

ii. ಅನುಭವದ ನಿರೂಪಣೆ

ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯ / ಟೀಕೆ / ಟಿಪ್ಪಣಿ

iii. ವ್ಯವಹಾರದ ಬ್ಲಾಗ್

iv. ಉದ್ಯೋಗ ಬ್ಲಾಗ್

v. ಚರ್ಚೆ- ಪ್ರತಿಚರ್ಚೆಯ ಬ್ಲಾಗ್

vii. ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಬಂಧಿ ಬ್ಲಾಗ್

ಆನ್‌ಲೈನ್ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ದಿನಚರಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದವರು ಓದಬಹುದು.

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು , ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಆ ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಕ-ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಆ ವ್ಯಾಪಾರ-ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕುರಿತೂ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಹುದು. ನಾವು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಧ್ಯೇಯ, ಧೋರಣೆ, ಮಹತ್ವ, ಲಾಭಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ವ್ಯವಸಾಯ ಬೆಳೆಯುವುದು.

ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಗ್ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಇತರರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಓದುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರತಿಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಬಂಧಿ ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳಂತೂ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಮೊಬೈಲ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಇದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನವು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ಲಾಗ್ ಲೇಖನದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಜಗತ್ತೇ ನಮ್ಮೆದುರು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

I. ಪತ್ರಲೇಖನ

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಸ್.ಎಂ.ಎಸ್, ಇ-ಮೇಲ್, ಫೋನಿನ ಕರೆಯ ಮೂಲಕ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೈಬರಹದ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ಆತ್ಮೀಯರ, ಹಿರಿಯರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಆನಂದವೇ ಬೇರೆ. ಕೈಬರಹದ ಪತ್ರ ಗೌಪ್ಯ ಮತ್ತು ಗಾಢವಾಗಿ ಉಳಿಯುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ-ಬೆಳೆಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದರೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ (ವೈಯಕ್ತಿಕ) ಔಪಚಾರಿಕ (ಕಛೇರಿಯ) ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರ ಲೇಖನ ಬೇಕೆ ಬೇಕು.

ಇಂತಹ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ಅನೌಪಚಾರಿಕ (ವೈಯಕ್ತಿಕ)

i) ಪತ್ರದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಎಡಬದಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ಅವರ ವಿಳಾಸ ಬರೆಯಬೇಕು.

ii) ಪತ್ರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಸಂಭೋದನಾಪದ ಬಳಸಬೇಕು.

iii) ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು.

iv) ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವರ್ಣನಾತೀತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಬರೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

v) ಪತ್ರ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಂತರ ಕೆಳಗೆ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಳಾಸವಿರಬೇಕು.

ಔಪಚಾರಿಕ (ಕಛೇರಿಯ)

ಅಂಶಗಳು

i) ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಬದಿಗೆ ಇವರಿಗೆ ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು ಬರೆಯಬೇಕು. (ಹುದ್ದೆಸಹಿತ)

ii) ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಷಯ ಬರೆಯಬೇಕು ನಂತರ ಸಂಭೋಧನಾತ್ಮಕ ಪದದಿಂದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

iii) ಪತ್ರದ ಕೊನೆಗೆ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ/ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ / ಬಡಾವಣೆಯ ವಿಳಾಸ ಬರೆಯಬೇಕು.

iv) ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಕ / ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳು / ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪತ್ರ ನಮೂನೆ - (ಅನೌಪಚಾರಿಕ) ವೈಯಕ್ತಿಕ

ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಗೆಳೆಯ / ಗೆಳತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

ದಿನಾಂಕ - 14/12/2020

ಇವರಿಗೆ,

ಸವಿತಾ ಬಂಗಾರಿ

ಮನೆ ನಂ. 35

3ನೇ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ,

ಬಸವನಗರ ಮಂಗಳೂರು - 456873.

ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳತಿ ಸವಿತಾಳಿಗೆ,

ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿಯಾದ ಸುವರ್ಣ ಮಾಡುವ ವಂದನೆಗಳು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರುವೆ. ನೀನು ಕೂಡ ಆರಾಮವಾಗಿರುವಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆ. ಉಳಿದ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಶಾಮಲಾ, ಸುಜಾತಾ, ಬೇಗಂ, ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ನಿನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿ ಹೇಗೆ ನಡಿದಿದೆ? ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಈಗ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ - ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಬರುವ ದಿನಾಂಕ 12-01-2021ರಂದು ನಡೆಯಲಿದೆ, ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10 ಗಂಟೆಗೆ ಸಮಾರಂಭವಿದೆ. ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಮಾತಗಳನ್ನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಕ್ರೀಡಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವರು. ಸಾಯಂಕಾಲ 6ರಿಂದ 8.30ರವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯಲಿವೆ. ನಾನು ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನೋಡಲು ತಪ್ಪದೇ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ವಿನಂತಿಸುವೆನು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿ

ಕಾವೇರಿ

ಇವಳಿಂದ

ಕಾವೇರಿ ಎಮ್. ಎಸ್

ದ್ವಿತಿಯ ಪಿಯುಸಿ

ಎಸ್.ಎಮ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು

ಹುಲಕೋಟೆ 582205

ಜಿ: ಗದಗ.

ಪತ್ರ ನಮೂನೆ - (ಔಪಚಾರಿಕ)

ನೀವು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಮಹಾಪೌರರಿಗೆ ಒಂದು ವಿನಂತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಗೆ,

ಮಹಾಪೌರರು,

ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ,

ವಿಜಯನಗರ, ವಿಜಯಪುರ

ದಿನಾಂಕ: 10-03-2020

ವಿಷಯ : ಒಳಚರಂಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕುರಿತು,

ಮಾನ್ಯರೆ,

ವಿಜಯನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಅ.ಬ.ಕ.ನು ತಮಗೆ ಮಾಡುವ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ಈ ಮೂಲಕ ತಮಗೆ ಈ ವಿನಂತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅದರ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಾರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ಒಳಚರಂಡಿಯ ದುರ್ವಾಸನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ಜನರು ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಒಳಚರಂಡಿಯು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ವಿಷಮಗೊಂಡು, ವಾತಾವರಣವು ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಅನಾರೋಗ್ಯಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ತವರುಮನೆಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿಯು ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ಕೂಡಲೇ ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಇಂತಿ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,

ಅ.ಬ.ಕ.

ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರ ಬಡಾವಣೆ, ನಂದಿನಗರ, 3ನೇ ಕ್ರಾಸ್

ಈಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ, ವಿಜಯಪುರ

ನೀವು ಮಾಡಿರಿ :

i. ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಜನಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಗೊಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

ii. ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿಯ ನಂತರ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಕೊಡುವ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

iii. ನೀವು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿರುವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರವಾಸದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತ ₹2000/- ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

II. ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು ಹಾಗೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಒಂದು ಕೌಶಲ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ವಿಸ್ತರಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾದೆಮಾತು, ಕಾವ್ಯದ ಭಾಗ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಗದ್ಯದ ಭಾಗ ಇರಬಹುದು. ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ, ತಾರ್ಕಿಕ ವಿವರಣೆ, ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳು, ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆ, ಸುವಿಚಾರಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆ : ನಾಡಹಬ್ಬ

ಸಾರಸಂಗ್ರಹ

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಡಗರದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕುಲದೇವತೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿ. ಈ ದೇವಿ ಪೂಜೆಯೇ ನಾಡಹಬ್ಬ. ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಸಹ ಭಯ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸ ನವರಾತ್ರಿಯ ಉತ್ಸವ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಪುರಾಣ, ಪ್ರವಚನ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅರಸರು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರ ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತನೆಯ ದಿವಸವೇ ವಿಜಯ ದಶಮಿ. ಬನ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾಳು ಬಂಗಾರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಮಾದರಿ

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಡಗರದಿಂದ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕುಲದೇವತೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿ. ಈ ನಾಡ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಹಬ್ಬವೇ ನಾಡಹಬ್ಬ. ಇಂದಿನವರೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಭಯ-ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸತತ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳು ನಾಡದೇವಿಯ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ನವರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜಾ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದಿನವೂ, ಪುರಾಣ, ಪ್ರವಚನ, ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಊಟ, ಗಾಯನ, ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಸರು ಅವರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರ, ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಹಾಗೂ ಕವಿ-ಪುಂಗವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಸ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ತುಂಬ ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಶ್ವಯುಜ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆ ದಿವಸ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸ ಸಡಗರದಿಂದ ಜನರು ಪೂಜಿಸುವರು. ಕೆಲವರು ಐದು ದಿವಸ, ಕೆಲವರು ಏಳು ದಿವಸ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮೂರು ದಿವಸ, ಹಲವರು ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಬ್ಬದ ಏಳನೇ ದಿವಸ ಸರಸ್ವತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಎಂಟನೆಯ ದಿವಸ ದುರ್ಗಾ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತನೇ ದಿವಸ ಖಂಡೆ ಪೂಜೆ (ಆಯುಧ ಪೂಜೆ) ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಖಂಡೆ ಪೂಜೆಯ ದಿವಸ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು, ಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತನೆಯ ದಿವಸವೇ ವಿಜಯದಶಮಿ. ಅಂದು ಬನ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾಳು ಬಂಗಾರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ಕೂತು ಉಂಡರೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು

ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆದಿದೆ

ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ ಇದೆ, ಹಣವಿದೆ ಎಂದು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಸುಖೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಆಸ್ತಿ, ಹಣ ಬಹಳ ಬೇಗ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆ ಹಾಳು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿಸಲು ಸಿಹಿಗೆ ನೊಣಗಳು ಮುತ್ತುವಂತೆ ಹಲವರು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಅವರೂ ಸುಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೆಚ್ಚಮಾಡಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದಂತಾದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿವಂತ ಭಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಣವು 'ಹತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ – ಮತ್ತೆ ನನ್ನಿಂದ' – ಎನ್ನುವುದಂತೆ. ಕಣಕಣದಂತೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹಣವನ್ನೂ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸುಭಾಷಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹೊನ್ನನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಬದಲು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಸೋಮಾರಿಯಾಗದೇ ದುಡಿಮೆಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಹಿತ–ಪರಹಿತ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಗಾದೆಯು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ

''ಕೂತು ಉಂಡರೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು''

III. ಭಾಷಣ ಕೌಶಲ್ಯ

ಇದು ಒಂದು ಮಾತನಾಡುವ ಕಲೆ. ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇಂದು ಭಾಷಣ ಕಲೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ: ಆಶುಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಭಾಷಣ

ಆಶುಭಾಷಣವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ದತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು.

ಸಿದ್ಧ ಭಾಷಣವೆಂದರೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ದತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.

ಆಶು ಭಾಷಣ

ಮಹಾಪುರುಷರ ಜಯಂತಿ : ದೇಶದ, ಸಮಾಜದ, ಮಾನವಧರ್ಮದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಮಹಾಪುರುಷರು. ಇವರು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ ಜಯಂತಿ. ಈ ಮಹಾಪುರುಷರಿಗೆ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಜಯಂತಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಸ್ಮರಿಸುವುದು, ಗೌರವಿಸುವುದು ಅಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ, ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಭಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಇಂಥ ಜಯಂತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ರೂಢಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ.

ಮಹಾಪುರುಷರ ಜಯಂತಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶ ನಮಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬೇಕು. ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಶರಣರು ಹೇಳುವಂತೆ ನಮ್ಮ ನಡೆ–ನುಡಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿ ಶುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಜಯಂತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಭಾಷಣ :-

ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ :- ಪರಿಸರವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಭೌಗೋಳಿಕ ಆವರಣ, ಜೈವಿಕ ಆವರಣ, ಜಲಾವರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಾವಯವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದು ಪರಿಸರದ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆ - ಅವುಗಳೆಂದರೆ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯ. ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ವಿಷಾನಿಲಗಳು ವಾಯುವಿನ ಪ್ರದೂಷಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಾವು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯವು ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ನಮಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡ ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ದನಕರುಗಳ ಮೈ ತೊಳೆಯಲು, ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯಲು, ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ಜಲಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ನೀರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆದರಿಂದ ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯವು ವಾಹನಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಿಂದ, ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅತಿಯಾದ ಶಬ್ದೋತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದಲ್ಲದೆ, ನರದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಅತಿಯಾದ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಕೃತಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರವತ್ತತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೆಳೆಯರೇ, ನಾವುಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭೋಗಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ಇಡೀ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು.

****

''ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯಾ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿದ್ರೆಗೆಡಿಸಿದೆಯೇ?'' ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

''ಅಂತರ್ಜಾಲದ ದುರುಪಯೋಗದಿಂದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಯೆ? ''ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಿರಿ.

IV. ವರದಿ ಲೇಖನ

ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದ ನಂತರ ಇಲ್ಲವೇ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವರದಿ ಲೇಖನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ತಲೆಬರಹ, ಸರಳ ಪದಗಳು, ಆಕರ್ಷಕ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು , ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದಿನಾಂಕ, ಸಮಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ : **'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾಗಲಿ'** ಸಾಂಗಲಿ, ಡಿ. 3: ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ಸಮಾಜ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಗೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಸಕ ಉಮಾನಾಥ ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಡಿ. 2ರಂದು ಸಾಂಗಲಿ ದೇಗುಲ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಈ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವುದು ಕಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಸ್ವಹಿತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಸಮಾಜ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೇವೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ವಾಸುದೇವ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಹರಿನಾರಾಯಣದಾಸ ಅತಿಥಿ, ಸುಧೀರ್‌ಕುಮಾರ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾಯಕ ಸುಶಾನ್ ದೇವಾಡಿಗ ಮತ್ತಿತರರಿದ್ದರು. ಸಾಧಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಚಾರ್ಯೆ ವನಿತಾ ಜೋಷಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ನಾಯಕ್ ವಂದಿಸಿದರು. ವಾದಿರಾಜ ರಾವ್ ಬಹುಮಾನಿತರ ವಿವರ ನೀಡಿದರು. ನರೇಂದ್ರ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

****

V. ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕೌಶಲ್ಯ

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆ ಕುರಿತು ಸಂವಾದವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಮು : ನಾವು ಈ ಸಲ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಬಾರದು?

ರಹೀಮ್ : ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಯಾವಾಗ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ರಮಾ : ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಇದೇ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 5 ರಂದು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ರಾಮು : ದಿವಂಗತ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಡಾ. ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆ್ಯಂಟನಿ : ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

ರಹೀಮ್ : ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್‌ರು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಾಗುವ ಮುನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಗಣ್ಯರನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರು ಶಿಕ್ಷಕರೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ 'ಶಿಕ್ಷಕದಿನ'ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಮಾ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು?

ರಾಮು : ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ, ನಾವೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಎಲ್ಲರೂ : ಹೌದು, ಹೌದು, ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸೋಣ.

****

ಇತರ ವಿಷಯ : ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಚಿಕುನ್‌ಗುನ್ಯಾ, ಪರಿಸರಮಾಲಿನ್ಯ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಮಹತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಂಭಾಷಣೆ/ಸಂವಾದ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ.

''ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪರಾಧಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು'' ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಂಭಾಷಣೆ/ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

''ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ'' ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆ/ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

2. ನಿಬಂಧ ಲೇಖನ

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾರವೂ ಒಂದು. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'Essay' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧ ಒಂದು ಲೇಖನಕಲೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ, ನಿಖರವಾಗಿ, ಬರೆದ ಗದ್ಯರಚನೆಗಳನ್ನು ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ನಿಬಂಧದ ಲಕ್ಷಣ : ಖಚಿತವಾದ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ, ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಆಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಗುಣ, ಅಗತ್ಯ ನಿಬಂಧದ ಗುರಿ, ವಿಷಯದ ಆಳ, ವಿಸ್ತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ವಿಷಯವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆ, ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ, ಎರಡನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಕೌಶಲ ಇರಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧದದ ಒಟ್ಟು ಸಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತವಾದ ಗಾದೆಮಾತು, ಸೂಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವ ಅರಿವು ಇರಬೇಕು.

ಆಳವಾದ ವಿಷಯಜ್ಞಾನ, ಹಿರಿಯರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಸೂಕ್ತಿ, ಗಾದೆಮಾತು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕೌಶಲ, ವ್ಯಾಕರಣ ಶುದ್ಧತೆ, ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದಾಗ ಪ್ರಬಂಧ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 5 ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ. ಮೊದಲ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯವು ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ವಿಷಯ : ''ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ''

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು 'ಕಸ' ಎಂದು ಬಿಸಾಡುವ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು? ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಕಸವಿಲೇವಾರಿ ತಡವಾದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಹಾವಳಿ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಘೋರತರವಾಗಿವೆ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ರಾಶಿರಾಶಿಗೊಂಡ ಕಸವನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೆರೆದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಬರುವುದು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಕೊಳೆತು ನಾರುತ್ತಿರುವ ಕಸದ ರಾಶಿಗಳೇ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಒಂದಾಗಿ ನಗರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಜಾಗೃತ ನಾಗರಿಕರು ಡೈಲಿ ಡಂಪ್ (Daily Dump) ನಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸರಿ. ಆಳುವವರು – ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಂಬ ಭೇದಭಾವಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸ ವಿಸ್ತೃತಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆ. ಕಸವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು, ಕಡಿಮೆ ಸಾಗಾಟ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮಟ್ಟದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ – ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೆಲವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಯೋಚಿಸಬಹುದು.

ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು-ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು : ಕಸವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವದ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಎಸೆದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಇಂದು ವಿಂಗಡನೆಗೊಳ್ಳದ

ಮಿಶ್ರತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಳ್ಳದೆ ಎಸೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ (landfill). ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಊಹೆಗೆ ಮೀರಿದ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಮಿಶ್ರತ್ಯಾಜ್ಯ ರಾಶಿಯಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತ/ಲಾಭದಾಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಮುಗ್ಧಮಕ್ಕಳು ಆರೋಗ್ಯದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಸದರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಸವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ಅರಿತು, ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಬೇಕು. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗದ, ಗಾಜು, ಲೋಹಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡನೆ ಎಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಯೋಣ : ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ಮೊದಲು ನಮಗಿರಬೇಕಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಳ್ಳುವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಮರಳಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೀನ (Bio-degradable) ವಾಗುತ್ತವೆ? ಯಾವುದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ? ಎಂಬುದರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಿಷಕಾರಿಯಾಗುವಂಥದ್ದು- ಆಗದಿರುವಂಥದ್ದು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಒಳಿತುಂಟಾಗುವಂಥದ್ದು - ಆಗದೆ ಇರುವಂಥದ್ದು ಈ ಬಗೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೊದಲಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ಕಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಆಹಾರ ಮತ್ತಿತರ ಸಸ್ಯಮೂಲದ/ಪ್ರಾಣಿಮೂಲದ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಇತರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು - ಇವೆಲ್ಲದರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಅರಿವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಹಳೇ ಲೋಹದ ವಸ್ತುಗಳು, ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳು, ಹಾಲಿನ ಪ್ಯಾಕೆಟ್, ಒಡೆದ ಗಾಜಿನ ಬಾಟಲ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಸದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ರದ್ದಿಯವರಿಗೆ ಮಾರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಹಾರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಆಹಾರಗಳಿಂದ ಶಕ್ತಿ, ಉತ್ತಮ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯ : ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಮೊದಲ ಹಂತವಾದರೆ, ಅದರಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮಟ್ಟದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ. ಇದು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೂ ಹೌದು, ಉಳಿದುವೆಲ್ಲ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಮಾತ್ರ (Supporting Factors). ಮರುಬಳಕೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುವುದು, ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು (Recycle), ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ 'ಶಕ್ತಿ'ಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪಡೆಯುವುದು (ಉದಾ: ಇಂಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ದಹನ ಅನಿಲ), ಉಳಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಹಾನಿಕಾರಕವಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ : ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರೋಗವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ರೋಗ ಬರದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ. ಅದರ ವಿಲೇವಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರಬಹುದು. ಅಗತ್ಯ-ಆಸೆ-ದುರಾಶೆಗಳ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ಅನಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಾಗಾಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಮರುಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಹಾಳಾದವುಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಹೊಸದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು, ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬಳಸುವುದು, ಬೇಡವಾದ ಉಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಕೊಡುವುದು - ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರವೇ ಸರಿಪಡಿಸಲೆಂದು ಯೋಚಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಅರಿತು ನಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ.

ಉದಾಹರಣೆ : ವಿಷಯ : ಹವ್ಯಾಸಗಳು

ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ 'ಹಾಬಿ' (Hobby) ಎಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದರೆ

(Hobby) ಮತ್ತು ಹವ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳಲ್ಲ. ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದರೇನು? ನಮಗೆ ಶ್ರಮವೆನ್ನಿಸದೇ, ಆನಂದದಾಯಕವಾದ, ನಾವು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ, ಪರಿಶ್ರಮ ಎರಡೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದು ಆನಂದ, ಉತ್ಸಾಹ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೇ ಕುರ್ಚಿಮೇಲೆ ಫ್ಯಾನ್ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೂ ಶ್ರಮದಾಯಕವೆನ್ನಿಸಿ ಬೇಸರ ತರುವಂತಹುದು ಎನ್ನಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿ (Attitude)ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ. ಹಾಬಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದೂ ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ. ಹಾಬಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದರೂ ನಮಗೆ 'ವಿಶ್ರಾಂತಿ' ನೀಡಬಲ್ಲದು. ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಬಿಗಳನ್ನು - (ಅ) ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು (ಆ) ಸಂಚರಿಸುವುದು (ಇ) ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸೋಣ. ಮೊದಲ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಅಂಚೆ ಚೀಟಿ, ನಾಣ್ಯ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪೆನ್‌ಗಳು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹರಳುಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಹರಳುಗಳು, ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲವನ್ನು ಇತರರೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಸಂಚಾರ, ಗಾಳಿಸಂಚಾರ, ಪರ್ವತಾರೋಹಣ, ಜಲಯಾನ, ವಾಯುಯಾನ, ಪ್ರವಾಸ, ಪಕ್ಷಿ - ಪ್ರಾಣಿವೀಕ್ಷಣೆ, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಇಂತಹ ಹಲವು ಹತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು.

ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ

i) ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವ

ii) ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕನಸಿನ ಭಾರತ

iii) ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗದಿದ್ದರೇ?

iv) ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು

iv) ಹಳೇ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಆತ್ಮಕತೆ

vi) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ: ಇತ್ಯಾದಿ

3. ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ, ವಾಸ್ತು ಶಾಂತಿ, ವಿವಾಹ, ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭ, ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲಿಕೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಧ್ವಜಾರೋಹಣ, ಶಾಲಾ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ, ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸಮಾರಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕರೆಯೋಲೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಉದಾಹರಣೆ : ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನಾಲಯದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭದ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ತಯಾರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರ ಬರೆಯಿರಿ.

ರಜಿಸ್ಟರ ನಂ. ಈ/2054/ಸೋಲಾಪುರ !! ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ !!

ಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾಯಕ ಚಾರಿಟೇಬಲ ಟ್ರಸ್ಟ, ಸೋಲಾಪುರ.

ಮತ್ತು

ಗಡಿನಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಅಕ್ಕಲಕೋಟ ಇವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನಾಲಯ

ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ

-: ವಾಚನಾಲಯ ಉದ್ಘಾಟನೆ :-

ಮಾ. ಶ್ರೀ. ಮಲ್ಲನಗೌಡರು ಇವರ ಶುಭಹಸ್ತದಿಂದ

-: ಸತ್ಕಾರ ಮೂರ್ತಿ :-

ಮಾ. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಾಟೀಲ

ಜಿಲ್ಲಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ವಿಜಯಪುರ

-: ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ :-

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಚಮಕೇರಿ

ಖ್ಯಾತ ಪತ್ರಕರ್ತರು

-: ದಿವ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ :-

ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದ ಗುರುಕುಲ ಖ್ಯಾತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು

-: ಸ್ಥಳ :-

ಶಿವಸಿದ್ಧ ವಿನಾಯಕ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್,

ಪರಮಾ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪ ಹತ್ತಿರ, ಶಿವಪುರ

-: ದಿನಾಂಕ :-

ಶನಿವಾರ ದಿ. 25/11/2020

-: ವೇಳೆ :-

ಮುಂ.: 10.30 ಗಂಟೆ

ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನಾಭಿಲಾಷಿಗಳು

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ತಮ್ಮ ಸಸ್ನೇಹ ನಿಮಂತ್ರಣ

ಶ್ರೀ ಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ತಮ್ಮನು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿರುವ ಹೊಸ ಮನೆಯ

-: ವಾಸ್ತು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ಸಮಾರಂಭ :-

ಮಿತಿ ಮಾಘ ವ. 6 ಶಕೆ 1939 ಶುಕ್ರವಾರ ದಿನಾಂಕ 25/11/2018ರಂದು ಮುಂಜಾನೆ 6.30 ಗಂಟೆಯ ಶುಭ ಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ಸಮಾರಂಭ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಭೋಜನ ಸಲುವಾಗಿ ತಾವು ಉಪಸ್ಥಿತರಿರಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಆದರದ ಆಮಂತ್ರಣ.

ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನಾಭಿಲಾಷಿಗಳು

ಸೌ. ಮಂಗಲ ಗುರುನಾಥ ಕಾಠೆ ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ ಕಾಠೆ

ಮೇಲಿನ ವಿನಂತಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಮರೆಯದೆ ಬನ್ನಿರಿ

ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನವೆ ನಮಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಉಡುಗೊರೆ

ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಳ

ಶ್ರೀ ಬಂಕೇಶ್ವರ ಮಂದಿರ

ಹತ್ತಿರ ಮಂಗಳೂರು

ಪ್ರೀತಿಯ ಭೋಜನ

ಶುಕ್ರವಾರ 25-11-2020

ಮದ್ಯಾಹ್ನ 12ರಿಂದ 4

ನೀವು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು

i) ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗನ/ಮಗಳ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ii) ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸಮಾರಂಭದ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.

iii) ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಮಾರಂಭದ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

iv) ''ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ'' ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜಾಹೀರಾತು ಲೇಖನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.

4. ಸ್ವ-ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ

ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸೇರ ಬೇಕಾದರೆ, ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವುದೇ ಸ್ವ-ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ (Biodata)ವಾಗಿದೆ. ಉದಾ - ಸೈನ್ಯ ಭರ್ತಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ವಧುವರ ಮೇಳದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಬೇಕಾಗುವದು.

ಉದಾಹರಣೆ : ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಸ್ವ-ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ

★ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು (ಅಂಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ)

★ ವಿಳಾಸ

★ ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕ

★ ಕಲಿತ ಶಿಕ್ಷಣ

★ ಪ್ರತಿಶತ ಗುಣಗಳು
★ ಎತ್ತರ/ತೂಕ
★ ಯಾವ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಿರಿ / ಅನುಭವ
★ ಯಾವ ಯಾವ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವಿರಿ / ಕ್ರೀಡಾ ಹವ್ಯಾಸ
★ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಬರೆಯಲು ಓದಲು ಬರುತ್ತದೆ?
★ ಮಾತೃಭಾಷೆ
★ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಿರಾ ?
★ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಿರಾ? ಹೌದು. ಇಲ್ಲ.
★ ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಿರಾ? ಅದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
★ ಇತರ ಹವ್ಯಾಸಗಳು

5. ಜಾಹೀರಾತು ಲೇಖನ

ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಅಂಗಡಿ, ವಸ್ತುಗಳು ವಾಹನಗಳು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ಅಧಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಇಂದು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಜಾಹಿರಾತು ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

-: ಶ್ರೀಗುರು ಮೊಬೈಲ್ ಅಂಗಡಿ :-

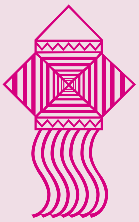

ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ ಚೌಕ ನಾಂದೇಡ ದೀಪಾವಳಿಯ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿರಿ. ಆಕರ್ಷಕ ಬಹುಮಾನ ಗೆಲ್ಲಿರಿ. ಕೇವಲ ಪಾಕೀಜಾ ಮೊಬೈಲ್. ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ Samsung, Oppo, Vivo, Nokia, Lava, mobiistar, I-tel, Tecno, Realme ಮತ್ತು Redmi ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಹೆಸರಾಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯ ಮೊಬೈಲ್ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

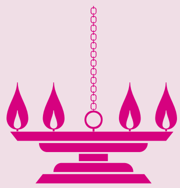

ದೀಪಾವಳಿಯ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿ

5% ರಷ್ಟು ಹಣ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಬೇಕಾದ ಸ್ಮಾರ್ಟಫೋನ್ ಖರೀದಿಯ ಮೇಲೆ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿರಿ ಹಾಗೆಯೇ Oppo, Vivoದ ಯಾವುದೇ ಮೊಬೈಲ್ ಖರೀದಿಯ ಮೇಲೆ 5% ಹಣ ಹಿಂಪಡೆಯಿರಿ.

ಕೇವಲ 990 ರೂ.ಯಲ್ಲಿ Screen Replacement

Samsung, Oppo ಮತ್ತು Vivo ದ ಹೆಸರಾಂತ ಕಂಪನಿಯ ಯಾವುದೇ ಮಾಡೆಲ್ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಿರಿ. Screen Replacement ಕೇವಲ 990 ರೂ.ಯಲ್ಲಿ.

ಸುಲಭ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ದೊರೆಯುವ ಏಕೈಕ ಸ್ಥಳ

Samsung ದ 10000 ರೂ. ಮುಂದಿನ ಮೊಬೈಲ್ ಖರೀದಿಸಿ TVS Finance ಕಂಪನಿಯ ಸಾಲ ಪಡೆಯಿರಿ ಅದು ಕೇವಲ ಶ್ರೀ ಗುರು ಮೊಬೈಲ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ.

ನಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ದೀಪಾವಳಿಯ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರಿ

1) ''ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ವಿಶೇಷ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ''-ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜಾಹಿರಾತು ಲೇಖನ ತಯಾರಿಸಿರಿ.
2) ''ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ'' ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಾಹಿರಾತು ಲೇಖನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.
3) ''ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ'' ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಾಹಿರಾತು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
4) ''ಅಧ್ಯಯನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ'' ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜಾಲಾಕೃತಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.
5) ''ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ''-ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜಾಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರಿ.

6. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೆ

ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪರಿಸರದ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ ವಾರ್ಷಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಳನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ, ಧ್ಯೇಯ, ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

i) ಪ್ರಾರ್ಥನೆ/ದೀಪ ಪ್ರಜ್ವಲನೆ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ / ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ನಂತರ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ii) ಸ್ವಾಗತ / ಸ್ವಾಗತ ಗೀತೆ

ದೀಪ ಪ್ರಜ್ವಲನೆಯಾದ ನಂತರ ಅತಿಥಿಗಳ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

iii) ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ / ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಾವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುವುದೋ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಯೋಜಕರು ನಿರೂಪಣೆಗಾರರೂ ಅಗತ್ಯದ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳಬೇಕು.

iv) ಅತಿಥಿ / ಗಣ್ಯರು / ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇವರ ಪರಿಚಯ

ಮೊದಲು ಅತಿಥಿಗಳ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನಂತರ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವದು.

v) ಅತಿಥಿ ಗಣ್ಯರಿಗೆ/ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ/ಸನ್ಮಾನ

ಮೊದಲು ಅತಿಥಿಗಳ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಗಣ್ಯರ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಶಾಲು-ಶ್ರೀಫಲ, ಗ್ರಂಥ - ಸಸ್ಯ ಸ್ಮರಣಿಕೆ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸುವುದು.

vi) ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆ / ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು ಉದಾ. 12ನೇ ತರಗತಿಯ ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ಸಮಾರಂಭ, ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

vii) ಅತಿಥಿಗಳ ಭಾಷಣ

ಸರದಿಯಂತೆ ಅತಿಥಿಗಳ ಭಾಷಣ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

viii) **ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ**

ಅತಿಥಿಗಳ ಭಾಷಣದ ನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವರು.

ix) **ವಂದನಾರ್ಪಣೆ**

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೊನೆಗೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅವರ ನಂತರ ಬೇರೆಯವರು ಮಾತನಾಡಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೂ ಆಭಾರ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

x) **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು**

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಂತರ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆ ಇರುವಂತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಅನ್ನಲೇಬೇಕು ಅಥವಾ ಹೇಳಬೇಕು.

7. ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯ

ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಓದುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆತುರ ಮತ್ತು ಉತ್ಸುಕತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಸಾರಾಂಶ, ಪರಿಹಾರ, ನೀತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಗದ್ಯ ಖಂಡವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಒಂದು ಅಂಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಇದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮಾದರಿ :

ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಾರರು ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಾರು ಊರುಗಳ ಹಲವಾರು ಜನರ ಪರಿಚಯ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ಬಹಳ ಆನಂದ, ಹಲವು ಬಳೆಗಾರರು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಉದ್ರಿ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೈವಾಹಿಕ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಹ ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಊರಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ತವರಿನ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಈ ಮಾನವ ಪರಿಸರ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲೇ ಬಳೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

i) ಬಳೆಗಾರರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಊರಿನ ಜನರ ಪರಿಚಯವಿರುತ್ತಿತ್ತು ?
ii) ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ಇಷ್ಟ ?
iii) ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತವರಿನ ಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ?
iv) ಬಳೆಗಾರರು ಏನನ್ನು ಉದ್ರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ?
v) ಇಂದು ಬಳೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಮಾರಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ?
vi) ಇಂದು ಬಳೆಗಾರರು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಏಕೆ ತಿರುಗಾಡುವದಿಲ್ಲ.

8. ಅನುವಾದ ಕಲೆ

ಅನುವಾದ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ವಿವರವನ್ನೂ, ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕೆಡದಂತೆ ಸಹಜ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವುದು. ಅನುವಾದ ಇದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಕನಿಗೆ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಅನುವಾದದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಐಕ್ಯತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರ, ಭಾವಾಂತರ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಂತರ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಬಂಧ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಿವೆ. ಅನುವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ನಾಟಕವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ರೂಪಾಂತರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಭಾವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತಿಯ ಲೇಖಕನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸುವುದು ಭಾವಾಂತರ ಅನುವಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಉದಾ : - i)

Fisherman	–	ಮೀನುಗಾರ
Surprise	–	ಆಶ್ಚರ್ಯ
Order	–	ಆಜ್ಞೆ
Storm	–	ಬಿರುಗಾಳಿ
Some children	–	ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು
Under the tree	–	ಮರದ ಕೆಳಗೆ
Envelope	–	ಪಾಕೀಟು
Surface	–	ಮೇಲ್ಮೈ
Entrance	–	ಪ್ರವೇಶ
Quickly	–	ತಕ್ಷಣದಿಂದ

ಉದಾ : - ii)

A. Nothing. Eveything is fine

ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

B. What a big water falls !

ಎಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಲಪಾತ !

C. We should keep our body and hair clean

ನಾವು ನಮ್ಮ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

D. We should eat fruits and vegetables

ನಾವು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು.

E. I want something to read

ನನಗೆ ಓದಲು ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾಗಿದೆ

ಉದಾ : - iii)

O King, I am not planting this tree for myself. I am planting it for others. After many years, other people will come here. They will sit in the shade of this tree. They will get the mangoes.

ರಾಜನೇ, ನಾನು ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಗಿಡವನ್ನು ನೆಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಸಲುವಾಗಿ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಬೇರೆ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವರು. ಅವರು ಈ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

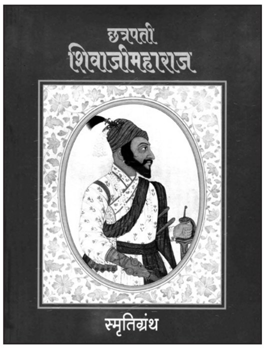

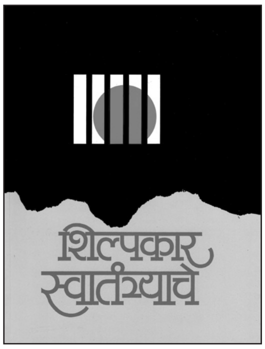

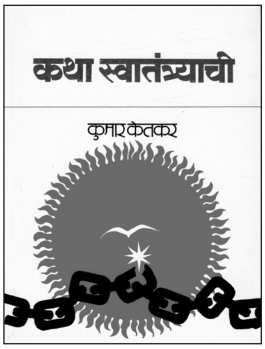

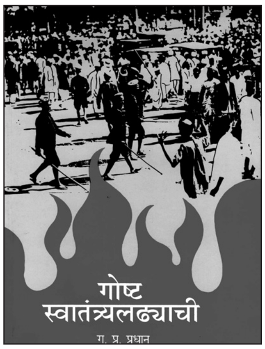

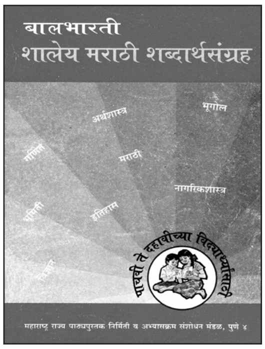

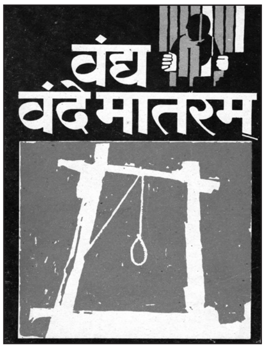

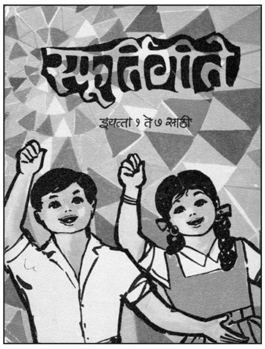

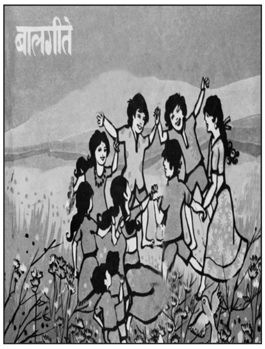

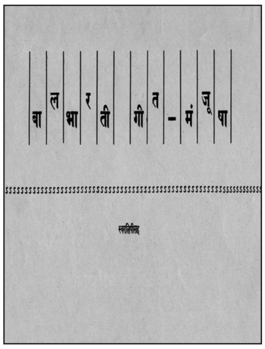

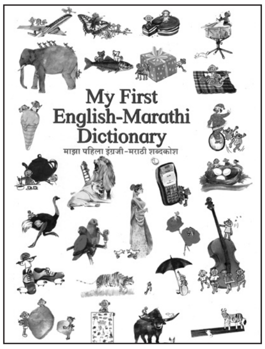

- पाठ्यपुस्तक मंडळाची वैशिष्ट्यपूर्ण पाठ्येत्तर प्रकाशने.
- नामवंत लेखक, कवी, विचारवंत यांच्या साहित्याचा समावेश.
- शालेय स्तरावर पूरक वाचनासाठी उपयुक्त.

पुस्तक मागणीसाठी www.ebalbharati.in, www.balbharati.in संकेत स्थळावर भेट द्या.

साहित्य पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या विभागीय भांडारांमध्ये विक्रीसाठी उपलब्ध आहे.

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ

ebalbharati

विभागीय भांडारे संपर्क क्रमांक : पुणे - ☎ २५६५९४६५, कोल्हापूर- ☎ २४६८५७६, मुंबई (गोरेगाव) - ☎ २८७७१८४२, पनवेल - ☎ २७४६२६४६५, नाशिक - ☎ २३९१५११, औरंगाबाद - ☎ २३३२१७१, नागपूर - ☎ २५४७७१६/२५२३०७८, लातूर - ☎ २२०९३०, अमरावती - ☎ २५३०९६५

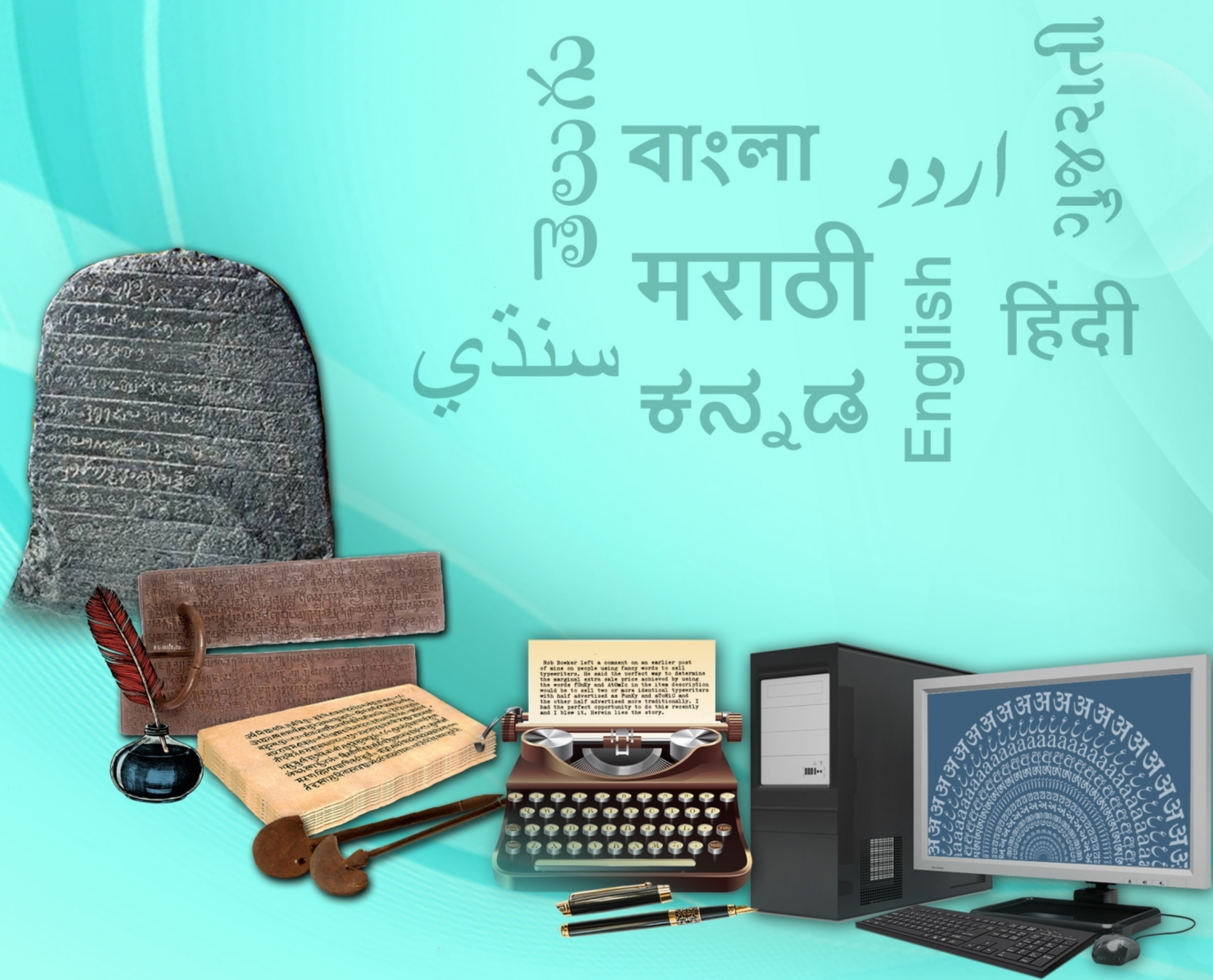

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪುಣೆ - 4.

कन्नड युवकभारती इयत्ता बारावी ₹ 104.00